

PARLAMENT DE CATALUNYA

Tractats dera Union Europèa

VERSIONS CONSOLIDADES DETH TRACTAT DERA UNION EUROPEÀ E DETH TRACTAT DE FONCIONAMENT DERA UNION EUROPEÀ	4
VERSION CONSOLIDADA DETH TRACTAT DERA UNION EUROPEÀ	13
VERSION CONSOLIDADA DETH TRACTAT DE FONCIONAMENT DERA UNION EUROPEÀ.	41
PROTOCÒUS	165
ANNÈXI.....	281
DECLARACIONS annèxes ar Acte Finau dera Conferéncia Intergovernamentau qu'a adoptat eth Tractat de Lisbona	287
TAULES DE CORRESPONDÉNCIES	307
CARTA DES DRETS FONDAMENTAUS DERA UNION EUROPEÀ (2010/C 83/02).....	331
AVÍS ATH LECTOR.....	348

AVERTIMENT SUS AGUESTA VERSION

Aguesta version en occitan (aranés) deth Tractat dera Union Europèa, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa e dera Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa a estat a suenh des Servicis d'Assessorament Lingüistic deth Parlament de Catalonha, damb era collaboracion deth Grop de Lingüistica Occitana.

Deth web deth [Conselh dera Union Europèa](#) se pòt accedir ath diari oficiau a on se publiquen es versions enes lengües oficiaus dera Union Europèa ([DO C 83](#), deth 30 de març de 2010).

En web deth Parlament se pòt accedir tanben ara [version en catalan](#).

(Darrèra actualizacion: 14-05-2014)

VERSIONS CONSOLIDADES
DETH TRACTAT DERA UNION EUROPEÀ
E DETH TRACTAT
DE FONCIONAMENT DERA UNION EUROPEÀ

(2010/C 83/01)

Taula de continguts

VERSION CONSOLIDADA DETH TRACTAT DERA UNION EUROPEÀ	13
PREAMBUL	15
TÍTOL I DISPOSICIONS COMUNES.....	16
TÍTOL II DISPOSICIONS SUS ES PRINCIPIIS DEMOCRATICS.....	19
TÍTOL III DISPOSICIONS SUS ES INSTITUCIONS.....	20
TÍTOL IV DISPOSICIONS SUS ES COOPERACIONS RENFORTIDES.....	25
TÍTOL V DISPOSICIONS GENERAUS RELATIVES ARA ACCION EXTERIORA DERA UNION E DISPOSICIONS ESPECIFIQUES RELATIVES ARA POLITICA EXTERIORA E DE SEGURETAT COMUNA.....	25
CAPÍTOL 1. Disposicions generaus relatives ara accion exteriora dera Union	25
CAPÍTOL 2. Disposicions especificques sus era politica exterior a e de seguretat comuna ...	27
SECCION 1 Disposicions comunes.....	27
SECCION 2 Disposicions sus era politica comuna de seguretat e defensa	33
TÍTOL VI DISPOSICIONS FINAUS.....	36
 VERSION CONSOLIDADA DETH TRACTAT DE FONCIONAMENT DERA UNION EUROPEÀ.....	 41
PREAMBUL	43
PRUMÈRA PART PRINCIPIIS.....	44
TÍTOL I CATEGORIES E ENCASTRES DE COMPETÉNCIES DERA UNION	44
TÍTOL II DISPOSICIONS D' APLICACION GENERAU.....	46
DUSAU PART NON-DISCRIMINACION E CIUTADANETAT DERA UNION.....	48
TRESAU PART ES POLITIQUES E ACCIONS INTÈRNES DERA UNION	51
TÍTOL I ETH MERCAT INTERIOR	51
TÍTOL II ERA LIURA CIRCULACION DE MERCES	51
CAPÍTOL 1. Era union doanèra.....	52
CAPÍTOL 2. Era cooperacion doanèra	53
CAPÍTOL 3. Proïbicion des restriccions quantitatives entre es estats membres.....	53
TÍTOL III AGRICULTURA E PESCA.....	54
TÍTOL IV LIURA CIRCULACION DE PERSONES, SERVICIS E CAPITAUS.....	57
CAPÍTOL 1. Es treballadors	57
CAPÍTOL 2. Eth dret d'establiment.....	58
CAPÍTOL 3. Servicis	60
CAPÍTOL 4. Capitaus e pagaments.....	62
TÍTOL V ESPACI DE LIBERTAT, SEGURETAT E JUSTÍCIA.....	63
CAPÍTOL 1. Disposicions generaus	63
CAPÍTOL 2. Politiques sus contraròtles enes frontèras, asil e immigracion	65
CAPÍTOL 3. Cooperacion judiciau en matèria civiu	67

CAPÍTOL 4. Cooperacion judiciu en matèria penau.....	68
CAPÍTOL 5. Cooperacion policèra.....	71
TÍTOL VI TRANSPÒRTS.....	72
TÍTOL VII NORMES COMUNES SUS COMPETÈNCIA, FISCALITAT E APROXIMACION DES LEGISLACIONES.....	75
CAPÍTOL 1. Normes sus competència.....	75
SECCION 1 Normes aplicables as empreses.....	75
SECCION 2 Ajudes autrejades pes estats.....	77
CAPÍTOL 2. Disposicions fiscaus.....	79
CAPÍTOL 3. Aproximacion des legislacions.....	80
TÍTOL VIII ERA POLITICA ECONOMICA E MONETÀRIA.....	82
CAPÍTOL 1. Era politica economica.....	82
CAPÍTOL 2. Era politica monetària.....	86
CAPÍTOL 3. Disposicions institucionaus.....	88
CAPÍTOL 4. Disposicions especificques entàs estats membres era moneda que n'ei er èuro.....	89
CAPÍTOL 5. Disposicions transitòries.....	90
TÍTOL IX AUCUPACION.....	93
TÍTOL X POLITICA SOCIAU.....	95
TÍTOL XI ETH HONS SOCIAU EUROPEU.....	99
TÍTOL XII EDUCACION, FORMACION PROFESSIONAU, JOENESSA E ESPÒRT.....	99
TÍTOL XIII CULTURA.....	101
TÍTOL XIV SALUT PUBLICA.....	101
TÍTOL XV EMPARAMENT DES CONSUMIDORS.....	103
TÍTOL XVI HILATS TRANSEUROPEUS.....	103
TÍTOL XVII INDUSTRIA.....	104
TÍTOL XVIII COESION ECONOMICA, SOCIAU E TERRITORIAU.....	105
TÍTOL XIX RECÈRCA E DESVOLOPAMENT TECNOLOGIC E ESPACI.....	106
TÍTOL XX MIEI AMBIENT.....	109
TÍTOL XXI ENERGIA.....	111
TÍTOL XXII TORISME.....	112
TÍTOL XXIII PROTECCION CIVIU.....	112
TÍTOL XXIV COOPERACION ADMINISTRATIVA.....	112
QUATAU PART ASSOCIACION DES PAÏSI E TERRITÒRIS D'OTRAMAR.....	113
CINCAU PART ERA ACCION EXTERIORA D'ERA UNION.....	115
TÍTOL I DISPOSICIONS GENERAUS RELATIVES ARA ACCION EXTERIORA D'ERA UNION.....	115
TÍTOL II ERA POLITICA COMERCIAU COMUNA.....	115
TÍTOL III ERA COOPERACION DAMB ES PAÏSI TRESAUS E ERA AJUDA UMANITÀRIA.....	116
CAPÍTOL 1. Era cooperacion entath desvolopament.....	116
CAPÍTOL 2. Era cooperacion economica, financèra e tecnica damb es païsi tresaus.....	117
CAPÍTOL 3. Era ajuda umanitària.....	118
TÍTOL IV MESURES RESTRICTIVES.....	119
TÍTOL V ACÒRDS INTERNACIONAUS.....	119

TÍTOL VI	RELACIONS DERA UNION DAMB ES ORGANIZACIONS INTERNACIONAUS E DAMB ES PAÏSI TRESAUS E DELEGACIONS DERA UNION	121
TÍTOL VII	CLAUSULA DE SOLIDARITAT	122
SIESAU PART	DISPOSICIONS INSTITUCIONAUS E FINANCÈRES	123
TÍTOL I	DISPOSICIONS INSTITUCIONAUS	123
CAPÍTOL 1.	Es institucions.....	123
SECCION 1	Eth Parlament Europèu	123
SECCION 2	Eth Conselh Europèu	126
SECCION 3	Eth Conselh.....	126
SECCION 4	Era Comission.....	128
SECCION 5	Eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa	130
SECCION 6	Eth Banc Centrau Europèu.....	138
SECCION 7	Eth Tribunau de Comptes	139
CAPÍTOL 2.	Actes juridics dera Union, procediments d'adopcion e autes disposicions	141
SECCION 1	Actes juridics dera Union.....	141
SECCION 2	Procediments d'adopcion des actes e autes disposicions.....	142
CAPÍTOL 3.	Organs consultatius dera Union.....	145
SECCION 1	Eth Comitau Economic e Sociau	146
SECCION 2	Eth Comitau des Regions.....	147
CAPÍTOL 4.	Eth Banc Europèu d'Inversions.....	148
TÍTOL II	DISPOSICIONS FINANCÈRES	148
CAPÍTOL 1.	Recorsi pròpris dera Union.....	149
CAPÍTOL 2.	Marc financèr pluriannau	149
CAPÍTOL 3.	Pressupòst annau dera union	150
CAPÍTOL 4.	Execucion deth pressupòst e aprobacion dera gestion.....	152
CAPÍTOL 5.	Disposicions comunes	153
CAPÍTOL 6.	Luta contra era fraudaria	154
TÍTOL III	COOPERACIONS RENFORTIDES	155
SETAU PART	DISPOSICIONS GENERAUS E FINAUS	157
PROTOCÒUS		165
PROTOCÒU (num. 1)	Sus eth papèr des parlaments nacionaus ena Union Europèa.....	167
PROTOCÒU (num. 2)	Sus era aplicacion des principis de subsidiaritat e de proporcionalitat	170
PROTOCÒU (num. 3)	Sus er estatut deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa	173
PROTOCÒU (num. 4)	Sus es estatuts deth sistèma Europèu de bancs Centraus e deth banc Centrau Europèu	192
PROTOCÒU (num. 5)	Sus es estatuts deth Banc Europèu d'Inversions.....	210
PROTOCÒU (num. 6)	Sus era fixacion des sedences des institucions e de determinadi organs, organismes e servicis dera Union Europèa	222
PROTOCÒU (num. 7)	Sus es privilègis e es immunitats dera Union Europèa.....	223
PROTOCÒU (num. 8)	Relatiu ar article 6, apartat 2, deth Tractat dera Union Europèa sus era adesion dera Union ath Convèni europèu entara salvagarda des drets umans e des libertats fundamentaus	229

PROTOCÒU (num. 9)	Sus era Decision deth Conselh relativa ara metuda en practica des articles 16, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa e 238, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa entre er 1 de noveme de 2014 e eth 31 de març de 2017, d'ua banda, e a partir der 1 d'abri de 2017, dera auta	230
PROTOCÒU (num. 10)	Sus era cooperacion estructurada permanenta establida per article 42 deth Tractat dera Union Europèa.....	231
PROTOCÒU (num. 11)	Sus er article 42 deth Tractat dera Union Europèa	233
PROTOCÒU (num. 12)	Sus eth procediment relatiu as deficits excessius	234
PROTOCÒU (num. 13)	Sus es critèris de convergència.....	235
PROTOCÒU (num. 14)	Sus er Eurogrup	237
PROTOCÒU (num. 15)	Sus determinades disposicions relatives ath Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd.....	238
PROTOCÒU (Num. 16)	Sus determinades disposicions relatives a Danemarc.....	240
PROTOCÒU (num. 17)	Sus Danemarc	241
PROTOCÒU (num. 18)	Sus França.....	242
PROTOCÒU (num. 19)	Sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa	243
PROTOCÒU (num. 20)	Sus era aplicacion de determinadi aspèctes der article 26 deth tractat de foncionament dera Union Europèa ath Reiaume Unit e a Irlanda.....	246
PROTOCÒU (num. 21)	Sus era posicion deth Reiaume Unit e d'Irlanda en relacion ar espaci de libertat, de seguretat e de justícia	248
PROTOCÒU (num. 22)	Sus era posicion de Danemarc.....	251
PROTOCÒU (num. 23)	Sus es relacions exteriore des estats membres per çò que tanh ath pas des frontères exteriore.....	256
PROTOCÒU (num. 24)	Sus eth dret d'asil entàs ciutadans des estats membres dera Union Europèa.	257
PROTOCÒU (num. 25)	Sus er exercici des competéncias compartides	259
PROTOCÒU (num. 26)	Sus es servicis d'interès generau	260
PROTOCÒU (num. 27)	Sus eth mercat interior e era competéncia.....	261
PROTOCÒU (num. 28)	Sus era coesion economica, social e territorial	262
PROTOCÒU (num. 29)	Sus eth sistèma de radiodifusion publica enes estats membres	264
PROTOCÒU (num. 30)	Sus era aplicacion dera carta des drets fundamentaus dera Union Europèa en Polonha e en Reiaume Unit	265
PROTOCÒU (num. 31)	Relatiu as importacions ara Union Europèa de productes petrolièrs refinadi enes Antilhas Neerlandeses	267
PROTOCÒU (num. 32)	Sus er aqueument de bens immòbles en Danemarc	270
PROTOCÒU (num. 33)	Sus er article 157 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	271
PROTOCÒU (num. 34)	Sus eth regim especiau aplicable a Groenlàndia.....	272
PROTOCÒU (num. 35)	Sus er article 40.3.3 dera constitucion d'Irlanda.....	273
PROTOCÒU (num. 36)	Sus es disposicions transitòries	274
PROTOCÒU (num. 37)	RELATIU AS CONSEQÜÈNCIES FINANCÈRES DERA EXPIRACION DETH TRACTAT CEEA E ATH HONS DE RECÈRCA DETH CARBON E DER ACIÈR.....	279
ANNÈXI		281
ANNÈX I	lista que'n hè referéncia er article 38 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa .	283
ANNÈX II	Païsi e territòris d'otramar a on s'apliquen es disposicions dera quatau part deth tractat de foncionament dera Union Europèa.....	286

DECLARACIONS annèxes ar Acte Finau dera Conferéncia Intergovernamentau qu'a adoptat eth Tractat de Lisbona	287
A. DECLARACIONS RELATIVES A DISPOSICIONS DES TRACTATS.....	289
1. Declaracion sus era Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa.....	289
2. Declaracion sus er article 6, apartat 2, deth Tractat dera Union Europèa.....	289
3. Declaracion sus er article 8 deth Tractat dera Union Europèa.....	289
4. Declaracion relativa ara composicion deth Parlament Europèu	289
5. Declaracion relativa ar acòrd politic deth Conselh Europèu sus eth projècte de decision relativa ara composicion deth Parlament Europèu	289
6. Declaracion sus er article 15, apartats 5 e 6, er article 17, apartats 6 e 7, e er article 18 deth Tractat dera Union Europèa.....	289
7. Declaracion sus er article 16, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa e er article 238, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	290
8. Declaracion relativa as mesures practiques que s'an d'adoptar en moment d'entrada en vigor deth Tractat de Lisbona per çò qu'ei dera presidéncia deth Conselh Europèu e deth Conselh d'Ahèrs Exteriors.....	292
9. Declaracion sus er article 16, apartat 9, deth Tractat dera Union Europèa sus era decision deth Conselh Europèu relativa ar exercici dera presidéncia deth Conselh ...	292
10. Declaracion sus er article 17 deth Tractat dera Union Europèa.....	293
11. Declaracion sus er article 17, apartats 6 e 7, deth Tractat dera Union Europèa	293
12. Declaracion sus er article 18 deth Tractat dera Union Europèa.....	293
13. Declaracion relativa ara politica exteriora e de seguretat comuna.....	294
14. Declaracion relativa ara politica exteriora e de seguretat comuna.....	294
15. Declaracion sus er article 27 deth Tractat dera Union Europèa.....	294
16. Declaracion sus er article 55, apartat 2, deth Tractat dera Union Europèa.....	294
17. Declaracion relativa ara primacia	295
18. Declaracion relativa ara delimitacion des competéncias	295
19. Declaracion sus er article 8 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	295
20. Declaracion sus er article 16 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	296
21. Declaracion relativa ara proteccion de donades de caractèr personau en encastre dera cooperacion judiciu en matèria penau e dera cooperacion policèra.....	296
22. Declaracion sus es articles 48 e 79 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	296
23. Declaracion sus er article 48, dusau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	296
24. Declaracion relativa ara personalitat juridica dera Union Europèa	296
25. Declaracion sus es articles 75 e 215 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	296
26. Declaracion relativa ara non-participacion d'un estat membre en ua mesura basada en títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	297
27. Declaracion sus er article 85, apartat 1, dusau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa	297
28. Declaracion sus er article 98 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	297
29. Declaracion sus er article 107, apartat 2, letra c), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	297
30. Declaracion sus er article 126 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa....	297

31.	Declaracion sus er article 156 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa....	298
32.	Declaracion sus er article 168, apartat 4, letra c), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	298
33.	Declaracion sus er article 174 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa....	298
34.	Declaracion sus er article 179 deth Tractat de foncionament dera Unió Europèa.....	298
35.	Declaracion sus er article 194 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa....	299
36.	Declaracion sus er article 218 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa relativa ara negociacion e era soscripcion d'acòrds internacionaus pes estats membres en çò que tanh ar espaci de libertat, de seguretat e de justícia	299
37.	Declaracion sus er article 222 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa....	299
38.	Declaracion sus er article 252 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa relativa ath nombre d'avocats generaus deth Tribunau de Justícia.....	299
39.	Declaracion sus er article 290 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa....	299
40.	Declaracion sus er article 329 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa....	299
41.	Declaracion sus er article 352 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa....	299
42.	Declaracion sus er article 352 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa....	300
43.	Declaracion sus er article 355, apartat 6, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	300
B.	DECLARACIONS RELATIVES A PROTOCÒUS ANNÈXI AS TRACTATS	301
44.	Declaracion sus er article 5 deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa.....	301
45.	Declaracion sus er article 5, apartat 2, deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa	301
46.	Declaracion sus er article 5, apartat 3, deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa	301
47.	Declaracion relativa ar article 5, apartats 3, 4 e 5, deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa.....	301
48.	Declaracion relativa ath protocòu sus era posicion de Danemarc	301
49.	Declaracion relativa a Itàlia	302
50.	Declaracion sus er article 10 deth protocòu sus es disposicions transitàries	302
C.	DECLARACIONS D'ESTATS MEMBRES.....	303
51.	Declaracion deth Reiaume de Belgica relativa as parlaments nacionaus	303
52.	Declaracion deth Reiaume de Belgica, dera Republica de Bulgaria, dera Republica Federau d'Alemanha, dera Republica Ellenica, deth Reiaume d'Espanha, dera Republica Italiana, dera Republica de Chipre, dera Republica de Lituània, deth Gran Ducat de Luxemborg, dera Republica d'Ongria, dera Republica de Malta, dera Republica d'Àustria, dera Republica Portuguesa, de Romania, dera Republica d'Eslovenia e dera Republica d'Eslovaquia relativa as simbèus dera Union Europèa	303
53.	Declaracion dera Republica Chèca sus era Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa.....	303
54.	Declaracion dera Republica Federau d'Alemanha, d'Irlanda, dera Republica d'Ongria, dera Republica d'Àustria e deth Reiaume de Suècia.....	304
55.	Declaracion deth Reiaume d'Espanha e deth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd.....	304
56.	Declaracion d'Irlanda sus er article 3 deth protocòu relatiu ara posicion deth Reiaume Unit e d'Irlanda per çò qu'ei der espaci de libertat, de seguretat e de justícia.....	304

57.	Declaracion dera Republica Italiana relativa ara composicion deth Parlament Europèu.....	304
58.	Declaracion dera Republica de Letònia, dera Republica d'Ongria e dera Republica de Malta relativa ara ortografia deth nòm dera moneda unica enes tractats	305
59.	Declaracion deth Reiaume des Païsi Baishi sus er article 312 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa	305
60.	Declaracion deth Reiaume des Païsi Baishi sus er article 355 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa	305
61.	Declaracion dera Republica de Polonha relativa ara Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa	305
62.	Declaracion dera Republica de Polonha relativa ath protocòu sus era aplicacion dera Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa a Polonha e ath Reiaume Unit	305
63.	Declaracion deth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd relativa ara definicion deth tèrme «nacionau».....	305
64.	Declaracion deth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd relativa ath dret de vòt enes eleccions ath Parlament Europèu.....	306
65.	Declaracion deth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd sus er article 75 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa	306
TAULES DE CORRESPONDÈNCIES		307
	Tractat dera Union Europèa	307
	Tractat de foncionament dera Union Europèa.....	312
CARTA DES DRETS FONDAMENTAUS DERA UNION EUROPEÀ (2010/C 83/02)		331
CARTA DES DRETS FONDAMENTAUS DERA UNION EUROPEÀ.....		333
PREAMBUL		333
TÍTOL I	DIGNITAT	333
TÍTOL II	LIBERTATS.....	334
TÍTOL III	IGUALTAT	337
TÍTOL IV	SOLIDARITAT.....	338
TÍTOL V	CIUTADANIA	341
TÍTOL VI	JUSTÍCIA.....	342
TÍTOL VII	DISPOSICIONS GENERAUS QUE REGISSEN ERA INTERPRETACION E ERA APLICACION DERA CARTA.....	343
AVÍS DETH DOUE ATH LECTOR.....		346

VERSION CONSOLIDADA
DETH TRACTAT DERA UNION EUROPEÀ

PREAMBUL

SA MAJESTAT ETH REI DES BÈLGUES, SA MAJESTAT ERA REINA DE DANEMARC, ETH PRESIDENT DERA REPUBLICA FEDERAU D'ALEMANHA, ETH PRESIDENT D'IRLANDA, ETH PRESIDENT DERA REPUBLICA ELLENICA, SA MAJESTAT ETH REI D'ESPANHA, ETH PRESIDENT DERA REPUBLICA FRANCESA, ETH PRESIDENT DERA REPUBLICA ITALIANA, SA ALTESA REIAU ETH GRAN DUC DE LUXEMBORG, SA MAJESTAT ERA REINA DES PAÏSI BAISHI, ETH PRESIDENT DERA REPUBLICA PORTUGUESA, SA MAJESTAT ERA REINA DETH REIAUME UNIT DERA BRETANHA GRANA E D'IRLANDA DETH NÒRD¹,

DECIDIDI a entamenar ua naua estapa en procès d'integracion europèa emprenuda damb era creacion des Comunitats Europèes,

EN TOT INSPIRAR-SE enes eretages culturaus, religiosi e umanistes d'Euròpa, que s'an desvolopat a partir des valors universaus des drets inviolables e inalienables des persones, dera libertat, dera democracia, dera egalitat e der estat de dret,

EN TOT ARREBREMBAR era importància istorica dera fin dera division deth continent europèu e eth besonh d'establir ues bases solides entath bastiment dera futura Euròpa,

EN TOT CONFIRMAR era sua adesion as principis dera libertat, dera democracia e deth respècte as drets umans e as libertats fundamentaus e era sua adesion ar estat de dret,

EN TOT CONFIRMAR era sua adesion as drets sociaus fundamentaus tau coma les definís era Carta sociau europèa signada en Torin eth 18 d'octobre de 1961 e era Carta comunitària des drets sociaus fundamentaus des treballadors de 1989,

EN TOT DESIRAR refermar era solidaritat entre es sòns pòbles, en tot respectar-ne era istòria, era cultura e es tradicions,

EN TOT DESIRAR enfortir eth foncionament democratic e eficaç des institucions, de manèra que poguen acomplir melhor, en un marc institucionau unic, es missions qu'an manades,

DECIDIDI a arténher er enfortiment e era convergència des sues economies e a crear ua union economica e monetària que compòrte, d'acòrd damb çò que dispausen aguest tractat e eth Tractat de foncionament dera Union Europèa, ua moneda unica e establa,

DETERMINADI a promòir eth progrès economic e sociau des sòns pòbles, en tot atier eth principi deth desenvolopament sostenible, en encastre dera realizacion deth mercat interior, der enfortiment dera coesion e der emparament deth miei ambient, e a amiar a tèrme politiques que garantisquen qu'es auanci ena integracion economica vagen acompanyadi de progrèssi parallèli en d'auit encastres,

DECIDIDI a crear ua ciutadanetat comuna as ciutadans des sòns païsi,

DECIDIDI a amiar a tèrme ua politica exteriora e de seguretat comuna, includida era definicion progressiua d'ua politica de defensa comuna, que poderie conduir a ua defensa comuna, d'acòrd damb çò que dispause er article 42, en tot enfortir atau era identitat d'Euròpa e era sua independència a fin de promòir era patz, era seguretat e eth progrès en Euròpa e en mon,

¹ Posterioraments, an vengut membres dera Union Europèa era Republica de Bulgaria, era Republica Chèca, era Republica d'Estònia, era Republica de Chipre, era Republica de Letònia, era Republica de Lituània, era Republica d'Ongria, era Republica de Malta, era Republica d'Àustria, era Republica de Polonha, Romania, era Republica d'Eslovenia, era Republica Eslovaca, era Republica de Finlàndia e eth Reiaume de Suècia.

DECIDIDI a facilitar era liura circulacion des persones, en tot garantir er emparament e era seguretat des sòns pòbles, mejançant er establiment d'un espaci de libertat, de seguretat e de justícia, d'acòrd damb es disposicions d'aguest tractat e deth Tractat de foncionament dera Union Europèa,

DECIDIDI a contunhar eth procès de creacion d'ua union cada viatge mès estreta entre es pòbles d'Euròpa, ena qu'es decisions s'adòpten tan apròp des ciutadans coma sigue possible, d'acòrd damb eth principi de subsidiaritat,

ENA PERSPECTIVA des naues estapes que cau recórrer entà hèr auançar era integracion europèa,

AN DECIDIT instituir ua Union Europèa e damb aguesta finalitat an designat coma plenipotenciaris:

(Non se reproduís era lista des plenipotenciaris)

QUINI, auent escambiat es sòns plei poders, arreconeishudi en bona e deguda forma, an acordat es disposicions següentes:

TÍTOL I DISPOSICIONS COMUNES

Article 1

(antic article 1 TUE)¹

Per miei d'aguest tractat, es NAUTES PARTS CONTRACTANTES instituïssen entre eres ua UNION EUROPEÀ, d'ara tà deuant nomenada «Union», ara quau es estats membres atribuïssen es competéncies entà realizar es sòns objectius comuns.

Aguest tractat constituís ua naua estapa en procès de creacion d'ua union cada viatge mès estreta entre es pòbles d'Euròpa, ena qu'es decisions s'adòpten dera manèra mès dubèrta possible e tan apròp des ciutadans coma sigue possible.

Era Union se fundamente en aguest tractat e en Tractat de foncionament dera Union Europèa (d'ara tà deuant nomenadi «es tractats»). Toti dus tractats an eth madeish valor juridic. Era Union substituís e succedís era Comunitat Europèa.

Article 2

Era Union se fundamente enes valors deth respècte ara dignitat umana, dera libertat, dera democracia, dera egalitat, der estat de dret e deth respècte as drets umans, includidi es drets des persones apertenentes a minories. Aguesti valors son comuns as estats membres en ua societat caracterizada peth pluralisme, era non-discriminacion, era tolerància, era justícia, era solidaritat e era egalitat entre hemnes e òmes.

Article 3

(antic article 2 TUE)

1. Era Union a coma finalitat promòir era patz, es sòns valors e eth benestar des sòns pòbles.

¹ Aguesta referéncia ei sonque indicatiua. Entà ua informacion mès ampla, vedetz es taules de correspondéncies entre era anciana e era naua numerotacion des tractats.

2. Era Union aufrís as sòns ciutadans un espaci de libertat, de seguretat e de justícia sens frontèras interiores, laguens deth quau se garantís era liura circulacion des persones, amassa damb mesures adaptades en matèria de contraròtle des frontèras exteriores, d'asil e d'immigracion, e tanben de prevencion dera delinquéncia e de luta contra aguest fenomèn.

3. Era Union establís un mercat interior. Era Union trabalhe peth desenvolopament sostenible d'Euròpa, basat en un creishement economic equilibrat e ena estabilitat des prètz, en ua economia sociu de mercat extrèmament competitiva, que tendís ara plea aucupacion e ath progrès sociu, e en un nivèu elevat d'emparament e melhora dera qualitat deth miei ambient. Era Union promò eth progrès scientific e tecnic.

Era Union combat era exclusion sociu e es discriminacions e fomenta era justícia e er emparament sociu, era egalitat entre hemnes e òmes, era solidaritat entre generacions e er emparament des drets des mainatges.

Era Union fomenta era coesion economica, sociu e territorial e era solidaritat entre es estats membres.

Era Union respècte era riquesa dera sua diuersitat culturau e lingüistica e velhe pera conservacion e eth desenvolopament deth patrimòni culturau europèu.

4. Era Union establís ua union economica e monetària, damb er èuro coma moneda.

5. Enes sues relacions damb era rèsta deth mon, era Union referme e promò es sòns valors e interèssi e contribuís ar emparament des sòns ciutadans. Contribuís ara patz, ara seguretat, ath desenvolopament sostenible deth planeta, ara solidaritat e eth respècte mutuau entre es pòbles, ath comèrç liure e just, ara eradicacion dera praubesa e ar emparament des drets umans, en particular es drets des mainatges, e tanben ara observança estricta e eth desenvolopament deth dret internacionau, e particularament ara observança des principis dera Carta des Nacions Unides.

6. Era Union perseguís es sòns objectius pes mieis adequadi, en foncion des competéncias que li atribuïssen es tractats.

Article 4

1. Cossent damb er article 5, quinsevolhe competéncia qu'es tractats non atribuïsqen ara Union correspon as estats membres.

2. Era Union respècte era egalitat des estats membres deuant des tractats, e tanben es sues identitats nacionaus, inerentes as sues estructures politiquas e constituçionaus fundamentaus, includit eth sistèma d'autonomia locau e regionau. Era Union respècte es foncions essenciaus des estats, particularament es qu'an per objècte garantir era sua integritat territorial, mantier er orde public e protegir era seguretat nacionau. Era seguretat nacionau, en particular, contunhe estant responsabilitat exclusiva de cada estat membre.

3. En vertut deth principi de cooperacion leiau, era Union e es estats membres se respècten e s'assistissen mutualament en acompliment des missions derivades des tractats.

Es estats membres adòpten totes es mesures de caractèr generau o particular adequades entà garantir eth compliment des obligacions derivades des tractats o resultantes des actes des institucions dera Union.

Es estats membres faciliten ara Union er acompliment dera sua mission e s'abstien d'adoptar cap mesura que pogue méter en perill era obtencion des objectius dera Union.

Article 5

(antic article 5 TCE)

1. Era delimitacion des competéncias dera Union se regís peth principi d'atribucion. Er exercici des competéncias dera Union se regís pes principis de subsidiaritat e de proporcionalitat.

2. En vertut deth principi d'atribucion, era Union actue unicament laguens des limits des competéncias qu'es estats membres li an atribuït enes tractats entà realizar es objectius que determinen aguesti tractats. Quinsevolhe competéncia qu'es tractats non atribuïsqen ara Union correspon as estats membres.

3. En vertut deth principi de subsidiaritat, era Union, enes encastres que non a competéncia exclusiva, interven sonque en cas que e ena mesura qu'es objectius d'ua accion determinada non poguen èster sufisentament arthenhudi pes estats membres, ne a nivèu centrau ne a nivèu regionau e locau, e poguen per contra èster arthenhudi melhor, per arrason des dimensions o des efèctes dera accion projectada, ath nivèu dera Union.

Es institucions dera Union apliquen eth principi de subsidiaritat d'acòrd damb çò qu'establís eth protocòu sus era aplicacion des principis de subsidiaritat e de proporcionalitat. Es parlaments nacionaus velhen peth respècte ath principi de subsidiaritat d'acòrd damb eth procediment qu'establís eth protocòu mencionat.

4. En vertut deth principi de proporcionalitat, eth contengut e era forma dera accion dera Union s'an de cénher ad aquerò que sigue de besonh entà realizar es objectius des tractats.

Es institucions dera Union apliquen eth principi de proporcionalitat de conformitat damb eth protocòu sus era aplicacion des principis de subsidiaritat e de proporcionalitat.

Article 6

(antic article 6 TUE)

1. Era Union arreconeish es drets, es libertats e es principis enonciadi ena Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa, deth 7 de deseme de 2000, damb es adaptacions introdusides en Estrasborg eth 12 de deseme de 2007, qu'a eth madeish valor juridic qu'es tractats.

Es disposicions dera Carta non agranissen de cap manèra es competéncias dera Union definides pes tractats.

Es drets, es libertats e es principis qu'era Carta enóncie s'interpreten d'acòrd damb es disposicions generaus deth títol VII dera Carta que ne regissen era interpretacion e era aplicacion e en tot tier degudament en compde es explicacions que'n hèn referéncia era Carta, qu'indiquen es hònts d'aguestes disposicions.

2. Era Union s'aderís ath Convèni europèu entara proteccion des drets umans e des libertats fundamentaus. Aquesta adesion non altèra es competéncias dera Union definides pes tractats.

3. Es drets fundamentaus, tau coma les garantís eth Convèni europèu entara proteccion des drets umans e des libertats fundamentaus e tau coma resulten des tradicions constitucionaus comunes as estats membres, formen part deth dret dera Union, coma principis generaus.

Article 7

(antic article 7 TUE)

1. A prepausa motivada d'un tèrç des estats membres, deth Parlament Europèu o dera Comission Europèa, eth Conselh, per ua majoria de quate cincaus parts des membres que lo compausen, e damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu, pòt hèr a constar que i a un risc evident de violacion grèu des valors que'n hèn referéncia er article 2 per un estat membre. Abans de hèr aguesta constatacion, eth Conselh escote er estat membre que se'n tracte e, en tot seguir eth madeish procediment, pòt adreçar-li recomanacions.

Eth Conselh verifique periodicament s'es motius qu'an portat ad aguesta constatacion son encara valids.

2. Eth Conselh Europèu, per unanimitat, a prepausa d'un tèrç des estats membres o dera Comission Europèa, e damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu, pòt hèr a constar que i a agut ua violacion grèu e persistenta per un estat membre des valors que'n hèn referéncia er article 2, dempús d'auer convidat aquest estat membre a formular observacions.

3. Quan s'a efectuat era constatacion que'n hèn referéncia er apartat 2, eth Conselh pòt decidir, per majoria qualificada, que se suspenen determinadi drets derivadi dera aplicacion des tractats ar estat membre que se'n

tracte, includidi es drets de vòt deth representant deth govèrn d'aguest estat membre en Conselh. En hè'c, eth Conselh ten en compde es possibles consequéncias d'aguesta suspension entàs drets e es obligacions des persones fisiques o juridiques.

Er estat membre en question contunhe ligat en tot cas pes obligacions que l'incombisquen en vertut des tractats.

4. Eth Conselh pòt decidir posteriorament, per majoria qualificada, modificar o revocar es mesures qu'age adoptat en vertut der apartat 3 entà arrespòner a cambiaments ena situacion que l'auie portat a imposar-les.

5. Es modalitats de vòt aplicables ath Parlament Europèu, ath Conselh Europèu e ath Conselh as efèctes d'aguest article son establides per article 354 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Article 8

1. Era Union desvolòpe damb es païsi vesins relacions preferentes, damb er objectiu d'establir un espaci de prosperitat e de bon vesiat, fundamentat enes valors dera Union e caracterizat per ues relacions estretes e pacifiques basades ena cooperacion.

2. As efèctes der apartat 1, era Union pòt concludir acòrds especifics damb es païsi interessadi. Aguesti acòrds pòden includir drets e obligacions recipròcs, e era possibilitat d'amiar a tèrme accions en comun. Era sua execucion ei objècte d'ua concertacion periodica.

TÍTOL II DISPOSICIONS SUS ES PRINCIPIS DEMOCRATICS

Article 9

Era Union respècte en totes es sues activitats eth principi dera egalitat des sòns ciutadans, que se beneficien d'ua atencion parièra des sues institucions, organs e organismes. Ei ciutadan dera Union quinsevolhe persona qu'age era nacionalitat d'un estat membre. Era ciutadanetat dera Union s'ahig ara ciutadanetat nacionau e non la substituís.

Article 10

1. Eth foncionament dera Union se base ena democracia representativa.

2. Es ciutadans son dirèctament representadi, ath nivèu dera Union, en Parlament Europèu.

Es estats membres son representadi en Conselh Europèu pes sòns caps d'estat o de govèrn e en Conselh pes sòns govèrns, que son ath madeish temps democraticament responsables, sigue deuant des sòns parlaments nacionaus, sigue deuant des sòns ciutadans.

3. Quinsevolhe ciutadan a dret a participar ena vida democratica dera Union. Es decisions s'adòpten dera manèra mès dubèrta possible e tan apròp des ciutadans coma sigue possible.

4. Es partits politics a nivèu europèu contribuïssen a formar era consciéncia politica europèa e a exprimir era volontat des ciutadans dera Union.

Article 11

1. Es institucions dan as ciutadans e as associacions representatives, pes mieis adequadi, era possibilitat d'exprimir e escambiar publicament es sues opinions en toti es encastres d'accion dera Union.

2. Es institucions mantien un dialòg dubèrt, transparent e regular damb es associacions representatives e era societat civiu.
3. A fin de garantir era coeréncia e era transparéncia des accions dera Union, era Comission Europèa manten amples consultes damb es parts interessades.
4. Un grop, aumens, d'un milion de ciutadans dera Union, que siguen ciutadans d'un nombre significatiu d'estats membres, pòt préner era iniciatiua de convidar ara Comission Europèa, en encastre des sues atribucions, a presentar ua prepausa adequada sus ahèrs qu'aguesti ciutadans considèren que requerrissen un acte juridic dera Union damb vista ara aplicacion des tractats.

Es procediments e es condicions de besonh entara presentacion d'aguesta iniciatiua s'an d'establir cossent damb er article 24, prumèr paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Article 12

Es parlaments nacionaus, a fin de contribuïr actiuament ath bon foncionament dera Union:

- a) son informadi pes institucions dera Union e arreceben notificacion des projèctes d'actes legislatius dera Union cossent damb eth Protocòu sus eth papèr des parlaments nacionaus ena Union Europèa;
- b) velhen pr'amor que se respècte eth principi de subsidiaritat d'acòrd damb es procediments qu'establís eth Protocòu sus era aplicacion des principis de subsidiaritat e proporcionalitat;
- c) participen, en marc der espaci de libertat, seguretat e justícia, enes mecanismes d'avaloracion dera execucion des politiques dera Union en aquest espaci, cossent damb er article 70 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, e son associadi ath contraròtle politic d'Europol e ara avaloracion des activitats d'Eurojust, cossent damb es articles 88 e 85 deth dit tractat;
- d) participen enes procediments de revision des tractats, cossent damb er article 48 d'aguest tractat;
- e) son informadi des sollicituds d'adesion ara Union, cossent damb er article 49 d'aguest tractat;
- f) participen ena cooperacion interparlamentària entre es parlaments nacionaus e damb eth Parlament Europèu, d'acòrd damb eth Protocòu sus eth papèr des parlaments nacionaus ena Union Europèa.

TÍTOL III DISPOSICIONS SUS ES INSTITUCIONS

Article 13

1. Era Union dispause d'un marc institucionau qu'a coma finalitat promòir es sòns valors, perseguir es sòns objectius e servir es sòns interèssi, es des sòns ciutadans e es des estats membres, e tanben garantir era coeréncia, era eficacitat e era continuïtat des sues politiques e accions.

Es institucions dera Union son:

- eth Parlament Europèu,
- eth Conselh Europèu,
- eth Conselh,
- era Comission Europèa (d'ara tà deuant nomentada «Comission»),
- eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa,

- eth Banc Centrau Europèu,
 - eth Tribunau de Comptes.
2. Cada institucion actue laguens des limits des atribucions que li conferissen es tractats, d'acòrd damb es procediments, es condicions e es fins qu'aguesti establissen. Es institucions mantien entre eres ua cooperacion leiau.
 3. Es disposicions relatives ath Banc Centrau Europèu e ath Tribunau de Comptes figuren, amassa damb disposicions detalhades sus es autes institucions, en Tractat de foncionament dera Union Europèa.
 4. Eth Parlament Europèu, eth Conselh e era Comission son assistidi per un Comitau Economic e Sociau e per un Comitau des Regions, qu'exercissen foncions consultatives.

Article 14

1. Eth Parlament Europèu exercís, amassa damb eth Conselh, era foncion legislatiua e era foncion pressupostària. Exercís foncions de contraròtle politic e consultatives, enes condicions qu'establissen es tractats. Elegís eth president dera Comission.
 2. Eth Parlament Europèu ei compausat per representants des ciutadans dera Union, en nombre non superior a sèt cents cinquanta, mès eth president. Era representacion des ciutadans ei descreishmentament proporcionau, damb un lindau minim de sies membres per estat membre. Non se pòden assignar a cap estat membre mès de nauanta sies bancs.
- Eth Conselh Europèu adòpte per unanimitat, a iniciatiua deth Parlament Europèu e damb era sua aprobacion, ua decision que'n fixe era composicion, en tot respectar es principis que'n hè referéncia eth prumèr paragraf.
3. Es membres deth Parlament Europèu son elegidi per sufragi universau dirècte, liure e secrèt, entà un mandat de cinc ans.
 4. Eth Parlament Europèu elegís d'entre es sòns membres eth president e era mèsa.

Article 15

1. Eth Conselh Europèu da ara Union es impulsit de besonh entath sòn desvolopament e ne definís es orientacions e es prioritats politiquas generaus. Non exercís foncion legislatiua.
2. Eth Conselh Europèu ei compausat pes caps d'estat o de govèrn des estats membres, e tanben peth sòn president e peth president dera Comission. Eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat participe enes trabalhs deth Conselh Europèu.
3. Eth Conselh Europèu s'amasse dus còps per semèstre tara convocacion deth sòn president. Quan er orde deth dia ac exigís, es membres deth Conselh Europèu pòden decidir d'èster assistidi cadun per un ministre e, en cas deth president dera Comission, per un membre dera Comission. Quan era situacion ac exigís, eth president convòque ua amassada extraordinària deth Conselh Europèu.
4. Eth Conselh Europèu se pronóncie per consens, levat qu'es tractats ac dispausen autrament.
5. Eth Conselh Europèu elegís eth sòn president per majoria qualificada entà un mandat de dus ans e miei, renovable un còp. En cas d'empach o falta grèu, eth Conselh Europèu pòt méter fin ath sòn mandat peth madeish procediment.
6. Eth president deth Conselh Europèu:
 - a) presidís e impulse es trabalhs deth Conselh Europèu;

- b) garantís era preparacion e era continuïtat des trabalhs deth Conselh Europèu, en cooperacion damb eth president dera Comission e basant-se enes trabalhs deth Conselh d'Ahèrs Generaus;
- c) trabalhe entà facilitar era coesion e eth consens en sen deth Conselh Europèu;
- d) presente un informe ath Parlament Europèu dempús de cada amassada deth Conselh Europèu.

Eth president deth Conselh Europèu assumís, ath sòn nivèu e coma tau, era representacion exteriora dera Union enes ahèrs de politica exteriora e de seguretat comuna, sens prejudici des atribucions deth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat.

Eth president deth Conselh Europèu non pòt exercir cap mandat nacionau.

Article 16

1. Eth Conselh exercís, amassa damb eth Parlament Europèu, era foncion legislatiua e era foncion pressupostària. Exercís foncions de definicion des politiques e de coordinacion, d'acòrd damb es condicions qu'establiessen es tractats.

2. Eth Conselh se compause d'un representant de cada estat membre a nivèu ministeriau, facultat entà comprométer eth govèrn der estat membre que represente e entà exercir eth dret de vòt.

3. Eth Conselh se pronóncie per majoria qualificada, levat qu'es tractats ac dispausen autrament.

4. A partir der 1 de noveme de 2014, era majoria qualificada se definís coma un minim deth 55% des membres deth Conselh que n'includisque aumens quinze e represente estats membres qu'amassen aumens eth 65% dera poblacion dera Union.

Ua minoria de blocatge a d'includir aumens quate membres deth Conselh; autrament, se considèrte arthenhuda era majoria qualificada.

Es autes normes que regissen eth vòt per majoria qualificada son establides per article 238, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

5. Es disposicions transitòries relatives ara definicion dera majoria qualificada que son aplicables enquiath 31 d'octobre de 2014, e es aplicables entre er 1 de noveme de 2014 e eth 31 de març de 2017, son es qu'establís eth Protocòu sus es disposicions transitòries.

6. Eth Conselh s'amasse en diuèrses formacions, era lista des quaus s'adòpte cossent damb er article 236 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Eth Conselh d'Ahèrs Generaus garantís era coeréncia des trabalhs des diuèrses formacions deth Conselh. Prepare es amassades deth Conselh Europèu e ne garantís era accion subsegüenta, en collaboracion damb eth president deth Conselh Europèu e era Comission.

Eth Conselh d'Ahèrs Exteriors elabòre era accion exteriora dera Union en tot tier en compde es linhes estrategiques definides peth Conselh Europèu e velhe pera coeréncia dera accion dera Union.

7. Un comitat des representants permanents des govèrns des estats membres s'encargue de preparar es trabalhs deth Conselh.

8. Eth Conselh s'amasse en public quan delibère e vòte sus un projècte d'acte legislatiu. Damb aguesta finalitat, cada session deth Conselh se dividís en dues parts, dedicades respectivament as deliberacions sus es actes legislatius dera Union e as activitats non legislatives.

9. Era presidéncia des formacions deth Conselh, a excepcion dera d'Ahèrs Exteriors, ei exercida pes representants des estats membres en Conselh per miei d'un sistèma de rotacion egalitari, cossent damb es condicions qu'establís er article 236 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Article 17

1. Era Comission promò er interès generau dera Union e adòpte es iniciatiues adequades damb aguesta finalitat. Velhe pr'amor que s'apliquen es tractats e es mesures adoptades pes institucions en vertut d'aguesti tractats. Supervise era aplicacion deth dret dera Union jos eth contraròtle deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa. Execute eth pressupòst e gerís es programes. Exercís foncions de coordinacion, execucion e gestion, de conformitat damb es condicions qu'establisson es tractats. A excepcion dera politica exteriora e de seguretat comuna e des auti casi establidi pes tractats, assumís era representacion exteriora dera Union. Adòpte es iniciatiues dera programacion annau e pluriannau dera Union a fin d'arribar en acòrds interinstitucionaus.

2. Es actes legislatius dera Union sonque se pòden adoptar a prepausa dera Comission, levat qu'es tractats ac dispausen autrament. Era rèsta d'actes s'adòpten a prepausa dera Comission quan atau ac establisson es tractats.

3. Eth mandat dera Comission ei de cinc ans.

Es membres dera Comission son elegidi per arrason dera sua competéncia generau e deth sòn compromís europèu d'entre personalitats qu'aufrisquen plees garantides d'independéncia.

Era Comission exercís es sues responsabilitats damb plea independéncia. Sens prejudici d'aquerò que dispaue er article 18, apartat 2, es membres dera Comission non solliciten ne accèpten instruccions de cap govèrn, institucion, organ o organisme. S'abstien de quinsevolhe acte incompatible damb es sues obligacions o damb era execucion des sòns prètzhèts.

4. Era Comission nomentada entre era data d'entrada en vigor deth Tractat de Lisbona e eth 31 d'octobre de 2014 se compause d'un ciutadan de cada estat membre, en tot includir-i eth sòn president e eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, que n'ei un des vice-presidents.

5. A partir der 1 de noveme de 2014, era Comission se compause d'un nombre de membres, en tot includir-i eth sòn president e eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, correspondent as dus tèrci deth nombre d'estats membres, levat qu'eth Conselh Europèu decidisque, per unanimitat, modificar aguest nombre.

Es membres dera Comission son escuelhudi d'entre es ciutadans des estats membres per miei d'un sistèma de rotacion estrictament paritària entre es estats membres que permet tier en compde era diuersitat demografica e geografica deth conjunt des estats membres. Aguest sistèma ei establid per unanimitat peth Conselh Europèu cossent damb er article 244 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

6. Eth president dera Comission:

- a) definís es orientacions en encastre des quaus era Comission exercís es sues foncions;
- b) determine era organizacion intèrna dera Comission a fin de garantir era coeréncia, era eficacitat e era collegialitat dera sua accion;
- c) namente vice-presidents, auti qu'eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, d'entre es membres dera Comission.

Un membre dera Comission presente era demission se l'ac demane eth president. Eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat presente era demission, cossent damb eth procediment qu'establís er article 18, apartat 1, se l'ac demane eth president.

7. En tot tier en compde eth resultat des eleccions ath Parlament Europèu, e dempús d'auer hèt es consultes apertientes, eth Conselh Europèu prepaue ath Parlament Europèu, per majoria qualificada, un candidat ath cargue de president dera Comission. Eth Parlament Europèu elegís eth candidat pera majoria des membres que lo compausen. S'eth candidat non obten era majoria de besonh, eth Conselh Europèu prepaue en tèrme d'un mes, per majoria qualificada, un nau candidat, qu'ei elegit peth Parlament Europèu peth madeish procediment.

Eth Conselh, de comun acòrd damb eth president elegit, adòpte era lista des autes personalitats que prepaue nomenar membres dera Comission. Aguestes personalitats son escuelhudes, a partir des prepauses presentades pes estats membres, d'acòrd damb es critèris qu'enòncien er apartat 3, dusau paragraf, e er apartat 5, dusau paragraf.

Eth president, eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat e era rèsta de membres dera Comission se someten col·legiadament ath vòt d'aprobacion deth Parlament Europèu. En tot basar-se en aguesta aprobacion, era Comission ei nomentada peth Conselh Europèu, per majoria qualificada.

8. Era Comission a ua responsabilitat col·legiada deuant deth Parlament Europèu. Eth Parlament Europèu pòt votar ua mocion de censura contra era Comission de conformitat damb er article 234 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa. Se s'apròve aguesta mocion, es membres dera Comission an de demissionar collectivament des sues foncions e eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat a de demissionar des foncions qu'exercís ena Comission.

Article 18

1. Eth Conselh Europèu nomete per majoria qualificada, damb era aprobacion deth president dera Comission, eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat. Eth Conselh Europèu pòt méter fin ath sòn mandat peth madeish procediment.

2. Eth naut representant condusís era politica exteriora e de seguretat comuna dera Union. Contribuís damb es sues prepauses a elaborar aguesta politica e la execute coma mandatari deth Conselh. Actue dera madeisha manèra en çò que tanh ara politica comuna de seguretat e defensa.

3. Eth naut representant presidís eth Conselh d'Ahèrs Exteriors.

4. Eth naut representant ei un des vice-presidents dera Comission. Velhe pera coeréncia dera accion exteriora dera Union. S'encargue, laguens dera Comission, des responsabilitats qu'incombissen ad aguesta institucion en encastre des relacions exteriores e dera coordinacion dera rèsta d'aspèctes dera accion exteriora dera Union. En exercici d'aguestes responsabilitats laguens dera Comission, e exclusivament per çò qu'ei d'aguestes responsabilitats, eth naut representant ei subjècte as procediments que se'n regís eth foncionament dera Comission, ena mesura qu'açò sigue compatible damb es apartats 2 e 3.

Article 19

1. Eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa compren eth Tribunau de Justícia, eth Tribunau Generau e es tribunaus especializadi. Garantís era observança deth dret ena interpretacion e aplicacion des tractats.

Es estats membres establissen es vies de recors de besonh entà garantir ua tutèla judiciau efectiva enes encastres d'aplicacion deth dret dera Union.

2. Eth Tribunau de Justícia se compause d'un jutge per estat membre. Ei assistit per advocats generaus.

Eth Tribunau Generau se compause, aumens, d'un jutge per estat membre.

Es jutges e advocats generaus deth Tribunau de Justícia e es jutges deth Tribunau Generau son elegidi d'entre personalitats qu'aufrisquen plees garantides d'independéncia e qu'amassen es condicions qu'establissen es articles 253 e 254 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa. Son nomentadi de comun acòrd pes govèrns des estats membres entà un periòde de sies ans. Es jutges e advocats generaus sortents pòden tornar a èster nomentadi.

3. Eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa se pronócie, de conformitat damb es tractats:

- a) sus es recorsi interpausadi per un estat membre, per ua institucion o per persones fisiques o juridiques;
- b) a títol prejudicial, a peticion des organs jurisdiccionaus nacionaus, sus era interpretacion deth dret dera Union o sus era validesa des actes adoptadi pes institucions;
- c) enes auti casi qu'es tractats determinen.

TÍTOL IV DISPOSICIONS SUS ES COOPERACIONS RENFORTIDES

Article 20

(antics articles 27a a 27e, 40 a 40b e 43 a 45 TUE e antics articles 11 e 11a TCE)

1. Es estats membres que volguen instaurar entre eri ua cooperacion renfortida en encastre des competéncias non exclusives dera Union pòden recórrer as institucions dera Union e exercir aquestes competéncias en tot aplicar es disposicions apertientes des tractats, laguens des limits e d'acòrd damb es normes qu'establisson aquest article e es articles 326 a 334 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Era finalitat des cooperacions renfortides ei impulsar era realizacion des objectius dera Union, protegir-ne es interèssi e refortilhar eth procès d'integracion. Es cooperacions renfortides son daurides permanentament a toti es estats membres, de conformitat damb er article 328 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

2. Era decision d'autorizar ua cooperacion renfortida ei adoptada peth Conselh en darrèra instància, quan determine qu'es objectius perseguidi per aquesta cooperacion non pòden èster arthenudi en un tèrme rasonable pera Union en sòn conjunt, e a condicion que i participen aumens nau estats membres. Eth Conselh se pronóncie cossent damb eth procediment qu'establís er article 329 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

3. Toti es membres deth Conselh pòden participar enes sues deliberacions, mès unicament pòden participar ena votacion es membres deth Conselh que representen es estats membres que participen en ua cooperacion renfortida. Es modalitats de votacion son es qu'establís er article 330 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

4. Es actes adoptadi en encastre d'ua cooperacion renfortida constrenhen unicament es estats membres participants. Aquesti actes non son consideradi coma part deth cabau qu'an d'acceptar es estats candidats tà aderir-se ara Union.

TÍTOL V DISPOSICIONS GENERAUS RELATIVES ARA ACCION EXTERIORA DERA UNION E DISPOSICIONS ESPECIFIQUES RELATIVES ARA POLITICA EXTERIORA E DE SEGURETAT COMUNA

CAPÍTOL 1.

DISPOSICIONS GENERAUS RELATIVES ARA ACCION EXTERIORA DERA UNION

Article 21

1. Era accion dera Union ena scèna internacionau se base enes principis que n'an inspirat era creacion, eth desenvolopament e er ampliament e que preten fomentar ena rèsta deth mon: era democracia, er estat de dret, era universalitat e indivisibilitat des drets umans e des libertats fundamentaus, eth respècte ara dignitat umana, es principis d'egalitat e solidaritat e eth respècte as principis dera Carta des Nacions Unides e deth dret internacionau.

Era Union s'esfòrce a desvolopar relacions e crear associacions damb es païsi tresaus e damb es organizacions internacionaus, regionaus o mondias que compartisquen es principis que mencione eth primèr paragraf. Promò solucions multilateraus as problèmes comuns, en particular en encastre des Nacions Unides.

2. Era Union definís e execute politiques comunes e accions e trabalhe entà arténher un naut grad de cooperacion en toti es encastres des relacions internacionaus damb era finalitat de:

- a) deféner es sòns valors, es sòns interèssi fundamentaus, era sua seguretat, era sua independéncia e era sua integritat;

- b) consolidar e sostier era democracia, er estat de dret, es drets umans e es principis deth dret internacionau;
 - c) mantier era patz, previer es conflictes e enfortir era seguretat internacionau, d'acòrd damb es intencions e es principis dera Carta des Nacions Unides, e d'acòrd damb es principis der Acte finau d'Helsinki e damb es objectius dera Carta de París, includidi es relacionadi damb es frontèras exteriores;
 - d) dar suport ath desvolopament sostenible enes plans economic, social e mieiambientau des païsi en desvolopament, damb er objectiu fundamentau d'eradicar era praubesa;
 - e) Fomentar era integracion de toti es païsi ena economia mondial, entre d'aves vies per miei dera supression progressiua des restriccions ath comèrc internacionau;
 - f) contribuir a elaborar mesures internacionaus entà protegir e melhorar era qualitat deth miei ambient e era gestion sostenibla des recorsi naturaus mondials, a fin de garantir un desvolopament sostenible;
 - g) ajudar as poblacions, as païsi e as regions que s'afronten a catastròfes naturaus o d'origina umana, e
 - h) promòir un sistèma internacionau basat en ua cooperacion multilaterau solida e en ua bona governança mondial.
3. Era Union respècte es principis e perseguís es objectius que'n hèn referéncia es apartats 1 e 2 ena elaboracion e era execucion dera sua accion exteriora enes diuèrsi encastres que son objècte d'aguest títol e dera cincau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, e tanben enes aspèctes exteriors des sues autes politiquas.

Era Union velhe entà mantier era coeréncia entre es diuèrsi encastres dera sua accion exteriora e entre aguesti e es sues autes politiquas. Eth Conselh e era Comission, assistidi peth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, garantissen aguesta coeréncia e coopèren ad aguest efècte.

Article 22

1. En tot basar-se enes principis e objectius qu'enumère er article 21, eth Conselh Europèu determine es interèssi e es objectius estrategics dera Union.

Es decisions deth Conselh Europèu sus es interèssi e es objectius estrategics dera Union an per objècte era politica exteriora e de seguretat comuna e d'alti encastres dera accion exteriora dera Union. Se pòden referir as relacions dera Union damb un país o ua region o ben arrespóner a un apròchi tematic. Determinen era durada qu'auràn e es mieis qu'auràn d'aportar era Union e es estats membres.

Eth Conselh Europèu se pronóncie per unanimitat en tot basar-se en ua recomanacion deth Conselh, adoptada per aguest segons es modalitats establides entà cada encastre. Es decisions deth Conselh Europèu s'executen d'acòrd damb es procediments qu'establisson es tractats.

2. Eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, en encastre dera politica exteriora e de seguretat comuna, e era Comission, enes auti espacis dera accion exteriora, pòden presentar prepauses conjuntes ath Conselh.

CAPÍTOL 2.
DISPOSICIONS ESPECIFIQUES SUS ERA POLITICA EXTERIOR
A E DE SEGURETAT COMUNA

SECCION 1
DISPOSICIONS COMUNES

Article 23

Era accion dera Union ena scèna internacionau ar aparament d'aguest capítol se fundamente enes principis, perseguís es objectius e ei dirigida d'acòrd damb es disposicions generaus que definís eth capítol 1.

Article 24
(antic article 11 TUE)

1. Era competència dera Union en matèria de politica exteriora e de seguretat comuna compren toti es encastres dera politica exteriora e toti es ahèrs relatius ara seguretat dera Union, en tot includir-i era definicion progressiua d'ua politica comuna de defensa, que pòt portar a ua defensa comuna.

Era politica exteriora e de seguretat comuna ei subjècta a normes e procediments especifics. La definissen e executen eth Conselh Europèu e eth Conselh, que se pronóncien per unanimitat, levat qu'es tractats ac dispausen autrament. Ne rèste excluida era adopcion d'actes legislatius. Era politica exteriora e de seguretat comuna ei executada peth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat e pes estats membres, d'acòrd damb es tractats. Es atribucions especificques deth Parlament Europèu e dera Comission en aguest encastre son definides pes tractats. Eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa non ei competent per çò qu'ei d'aguestes disposicions, en tot salvar era sua competència entà contrarotlar era observança der article 40 deth present tractat e entà verificar era legalitat de determinades decisions que'n hèn referéncia er article 275, dusau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

2. En encastre des principis e objectius dera sua accion exteriora, era Union dirigís, definís e execute ua politica exteriora e de seguretat comuna basada en desenvolopament dera solidaritat politica mutuau des estats membres, ena identificacion des ahèrs d'interès generau e ena obtencion d'ua convergència cada viatge mès grana enes accions des estats membres.

3. Es estats membres presten supòrt actiu e sens resèrves ara politica exteriora e de seguretat dera Union, damb un esperit de leiautat e solidaritat mutuau, e respècten era accion dera Union en aguest encastre.

Es estats membres trabalhen amassa entà refermar e desenvolopar era sua solidaritat politica mutuau. S'abstien de tota accion contrària as interèssi dera Union o que ne pogue perjudiciar era eficacitat coma fòrça de coesion enes relacions internacionaus.

Eth Conselh e eth naut representant velhen pr'amor que se respècten aguesti principis.

Article 25
(antic article 12 TUE)

Era Union condusís era politica exteriora e de seguretat comuna:

- a) definint-ne es orientacions generaus;
- b) adoptant-ne decisions que definisquen:

- i) es accions qu'a d'amiar a tèrme era Union,
- ii) es posicions qu'a d'adoptar era Union,
- iii) es modalitats d'execucion des decisions que'n hèn referéncia es incisi *i* e *ii*,

- i
- c) enfortint era cooperacion sistematica entre es estats membres ena direccion dera sua politica.

Article 26

(antic article 13 TUE)

1. Eth Conselh Europèu determine es interèssi estrategics dera Union, fixe es objectius e definís es orientacions generaus dera politica exteriora e de seguretat comuna, comprés çò que tanh as ahèrs qu'an repercussions en matèria de defensa. Adòpte es decisions que siguen de besonh.

S'un eveniment internacionau ac exigís, eth president deth Conselh Europèu convòque ua amassada extraordinària deth Conselh Europèu entà definir es linhas estrategiques dera politica dera Union en çò que hè ad aquest eveniment.

2. Eth Conselh elabòre era politica exteriora e de seguretat comuna e adòpte es decisions de besonh entà definir e executar aquesta politica, en tot basar-se enes orientacions generaus e enes linhas estrategiques definides peth Conselh Europèu.

Eth Conselh e eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat velhen pera unitat, era coeréncia e era eficacitat dera accion dera Union.

3. Era politica exteriora e de seguretat comuna ei executada peth naut representant e pes estats membres, en tot emplegar es mieis nacionaus e es dera Union.

Article 27

1. Eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, que presidís eth Conselh d'Ahèrs Exteriors, contribuís damb es sues prepauses a elaborar era politica exteriora e de seguretat comuna e garantís era execucion des decisions adoptades peth Conselh Europèu e eth Conselh.

2. Eth naut representant represente era Union enes matèries relatives ara politica exteriora e de seguretat comuna. Dirigís eth dialòg politic damb tresaus en nòm dera Union e exprimís era posicion dera Union enes organizacions internacionaus e enes conferéncias internacionaus.

3. En compliment deth sòn mandat, eth naut representant ei assistit per un servici europèu d'accion exteriora. Aquest servici trabalhe en collaboracion damb es servicis diplomatics des estats membres e ei compausat per foncionaris des servicis competents dera Secretaria Generau deth Conselh e dera Comission e per personau en comission de servicis des servicis diplomatics nacionaus. Era organizacion e eth foncionament deth servici europèu d'accion exteriora s'establisson per miei d'ua decision deth Conselh. Eth Conselh se pronóncie a prepausa deth naut representant, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e damb era aprobacion prealabla dera Comission.

Article 28

(antic article 14 TUE)

1. Quan era situacion internacionau exigís ua accion operativa dera Union, eth Conselh adòpte es decisions de besonh. Aquestes decisions determinen es sòns objectius, era sua arthenhuda, es mieis que cau méter a disposicion dera Union, es condicions dera execucion e, se cau, era durada qu'auràn.

Se se produsís un cambi de circumstàncies qu'age ua incidéncia clara en un ahèr que sigue objècte d'ua decision d'aquest tipe, eth Conselh revise es principis e es objectius d'aquesta decision e adòpte es decisions de besonh.

2. Es decisions que'n hèn referéncia er apartat 1 son constrenhentes entàs estats membres enes sues adopcions de posicion e ena direccion dera sua accion.
3. Quinsevolhe adopcion de posicion o quinsevolhe accion nacionau projectada en aplicacion d'ua decision adoptada en vertut der apartat 1 ei comunicada per estat membre interessat en uns tèrmes que permeten, se cau, ua concertacion prealabla en sen deth Conselh. Era obligacion d'informacion prealabla non s'aplique as mesures que constituïsqen ua simpla transpauccion en encastre nacionau des decisions deth Conselh.
4. En cas de besonh imperiós per arrason dera evolucion dera situacion, e a falta de revision dera decision deth Conselh que'n hèn referéncia er apartat 1, es estats membres pòden adoptar damb caractèr d'urgéncia es mesures que calgue, en tot tier en compde es objectius generaus dera decision. Er estat membre qu'adòpte aguestes mesures n'informe immediatament ath Conselh.
5. En cas de dificultats importants entà aplicar ua decision adoptada en vertut d'aguest article, un estat membre n'informe ath Conselh, que debat er ahèr e cerque es solucions adequades. Aguestes solucions non pòden anar en contra des objectius dera decision que'n hèn referéncia er apartat 1 ne demesir-ne era eficacitat.

Article 29

(antic article 15 TUE)

Eth Conselh adòpte decisions que definissen era posicion dera Union sus un ahèr concret de caractèr geografic o tematic. Es estats membres velhen pr'amor qu'es sues politiques nacionaus siguen d'acòrd damb es posicions dera Union.

Article 30

(antic article 22 TUE)

1. Quinsevolhe estat membre o eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, e tanben eth naut representant damb eth supòrt dera Comission, pòden sométer ath Conselh quinsevolhe ahèr relacionat damb era politica exteriora e de seguretat comuna e presentar-li, respectivament, iniciatiues o prepauses.
2. Enes casi que requerisquen ua decision rapida, eth naut representant convòque, sigue d'ofici, sigue a peticion d'un estat membre, ua amassada extraordinària deth Conselh, en un tèrme de quaranta ueit ores o, en cas de besonh absolut, en un tèrme mès brèu.

Article 31

(antic article 23 TUE)

1. Es decisions derivades d'aguest capítol son adoptades peth Conselh Europèu e peth Conselh per unanimitat, levat qu'aguest capítol ac dispausa autrament. En rèste excludida era adopcion d'actes legislatius.

Quinsevolhe membre deth Conselh que s'abstengue en ua votacion pòt motivar era sua abstencion damb ua declaracion formau, de conformitat damb eth present paragraf. En aguest cas, non ei obligat a aplicar era decision, mès n'accepte eth caractèr constrenhent entara Union. Damb un esperit de solidaritat mutuau, aguest estat membre s'absten de quinsevolhe accion que pogue empachar o impedir era accion dera Union basada en aguesta decision e es auti estats membres ne respècten era posicion. S'es membres deth Conselh que motiven era abstencion damb aguesta declaracion representen aumens un tèrç des estats membres, qu'amasse aumens un tèrç dera poblacion dera Union, era decision non s'adòpte.

2. Coma excepcion ad aquerò que dispausa er apartat 1, eth Conselh se pronóncie per majoria qualificada:
 - quan adòpte ua decision que definís ua accion o ua posicion dera Union a partir d'ua decision deth Conselh Europèu relativa as interessè e objectius estrategics dera Union que'n hèn referéncia er article 22, apartat 1;

- quan adòpte ua decision que definís ua accion o ua posicion dera Union a partir d'ua prepausa presentada peth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat en responsa a ua peticion especifica qu'eth Conselh Europèu li age adreçat per iniciatiua pròpria o a iniciatiua deth naut representant;
- quan adòpte quinsevolhe decision damb vista a executar ua decision que definisque ua accion o ua posicion dera Union;
- quan namente un representant especiau cossent damb er article 33.

S'un membre deth Conselh declare que, per motius vitaus e explicits de politica nacionau, a intencion d'opausar-se ara adopcion d'ua decision qu'age d'èster adoptada per majoria qualificada, non se hè era votacion. Eth naut representant, en estreta consultacion damb er estat membre que se'n tracte, sage de trobar ua solucion que sigue acceptabla entad aguest estat. S'açò non arribe, eth Conselh, per majoria qualificada, pòt demanar qu'er ahèr se somete ath Conselh Europèu pr'amor qu'adòpte ua decision per unanimitat.

3. Eth Conselh Europèu pòt adoptar, per unanimitat, ua decision qu'establisque qu'eth Conselh se pronóncie per majoria qualificada en casi diferenti qu'es que determine er apartat 2.
4. Es apartats 2 e 3 non s'apliquen as decisions qu'agen repercussions en encastre militar o dera defensa.
5. En ahèrs de procediment, eth Conselh se pronóncie pera majoria des membres que lo compausen.

Article 32

(antic article 16 TUE)

Es estats membres se concèrten en sen deth Conselh Europèu e deth Conselh sus quinsevolhe ahèr de politica exteriora e de seguretat que sigue d'interès generau, damb vista a definir un apròchi comun. Abans d'emprèner quinsevolhe accion ena scèna internacionau o d'assumir quinsevolhe compromís que pogue afectar es interèssi dera Union, cada estat membre consulte as auti en sen deth Conselh Europèu o deth Conselh. Es estats membres garantissen, per miei dera convergència des sues accions, qu'era Union pogue deféner es sòns interèssi e valors ena scèna internacionau. Es estats membres son solidaris entre eri.

Quan eth Conselh Europèu o eth Conselh an definit un apròchi comun dera Union en sens que determine eth primèr paragraf, eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat e es ministres d'ahèrs exteriors des estats membres coordinen es sues activitats en sen deth Conselh.

Es missions diplomatiques des estats membres e es delegacions dera Union enes païsi tresaus e deuant des organizacions internacionaus coopèren entre eres e contribuïssen ara formulacion e ara execucion der apròchi comun.

Article 33

(antic article 18 TUE)

Eth Conselh, a prepausa deth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, pòt nomenar un representant especiau damb un mandat relatiu a ahèrs politics especifics. Eth representant especiau exercís eth sòn mandat jos era autoritat deth naut representant.

Article 34

(antic article 19 TUE)

1. Es estats membres coordinen era sua accion en sen des organizacions internacionaus e ena escadença des conferéncias internacionaus. Es estats membres defenen en aguesti forums es posicions dera Union. Eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat garantís era organizacion d'aguesta coordinacion.

Enes organizacions internacionaus e enes conferéncias internacionaus que non i participan toti es estats membres, es qu'i participan defenen es posicions dera Union.

2. De conformitat damb er article 24, apartat 3, es estats membres representadi en organizacions internacionaus e en conferéncias internacionaus que non i participan toti es estats membres mantien informadi as auti estats membres e ath naut representant sus quinsevolhe ahèr que sigue d'interès comun.

Es estats membres que tanben son membres deth Conselh de Seguretat des Nacions Unides s'an de concertar entre eri e an de mantier pleament informadi as auti estats membres e ath naut representant. Es estats membres que son membres deth Conselh de Seguretat an de deféner, en exercici des sues foncions, es posicions e es interèssi dera Union, sens prejudici des responsabilitats que les corresponen en vertut des disposicions dera Carta des Nacions Unides.

Quan era Union a definit ua posicion sus un ahèr includit en orde deth dia deth Conselh de Seguretat des Nacions Unides, es estats membres que son membres deth Conselh de Seguretat demanen qu'eth naut representant sigue convidat a presentar era posicion dera Union.

Article 35

(antic article 20 TUE)

Es missions diplomatiques e consulares des estats membres e es delegacions dera Union enes païsi tresaus e enes conferéncias internacionaus, e tanben es sues representacions deuant des organizacions internacionaus, coopèren entà garantir era observança e era execucion des decisions que definissen posicions e accions dera Union adoptades en vertut d'aguest capítol.

Intensifiquen era sua cooperacion escambiant informacions e hènt avaloracions comunes.

Contribuïssen ara aplicacion deth dret d'emparament des ciutadans dera Union en territòri de païsi tresaus, cossent damb er article 20, apartat 2, letra c), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, e tanben des mesures adoptades en aplicacion der article 23 deth dit tractat.

Article 36

(antic article 21 TUE)

Eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat consulte periodicament eth Parlament Europèu sus es aspèctes principaus e es opcions fundamentaus dera politica exteriora e de seguretat comuna e dera politica comuna de seguretat e defensa e l'informe sus era evolucion d'aguestes politiques. Velhe pr'amor que se tenguen degudament en compde es opinions deth Parlament Europèu. Es representants especiaus pòden èster associadi ara informacion ath Parlament Europèu.

Eth Parlament Europèu pòt adreçar questions o formular recomanacions ath Conselh e ath naut representant. Dus còps ar an, a lòc en Parlament Europèu un debat sus es progrèssi efectuadi ena execucion dera politica exteriora e de seguretat comuna, includida era politica comuna de seguretat e defensa.

Article 37

(antic article 24 TUE)

Era Union pòt concludir acòrds damb un o diuèrsi estats o organizacions internacionaus enes encastres que son objècte d'aguest capítol.

Article 38

(antic article 25 TUE)

Sens prejudici d'aquerò que dispause er article 240 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, un comitat politic e de seguretat hè eth seguiment dera situacion internacionau enes encastres relatiu ara politica exteriora e de seguretat comuna e contribuís a definir es politiquas mejançant era emision de dictamens adreçadi ath Conselh, a peticion d'aguest o deth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat o ben per iniciatiua pròpria. Atau madeish, supervise era execucion des politiquas acordades, sens prejudici des competéncias deth naut representant.

En encastre d'aguest capítol, eth comitat politic e de seguretat exercís, jos era responsabilitat deth Conselh e deth naut representant, eth contraròtle politic e era direccion estrategica des operacions de gestion de crisi que'n hè referéncia er article 43.

Eth Conselh, as efèctes d'ua operacion de gestion de crisi, e entath temps que dure aguesta operacion, pòt, enes tèrmes que determine, autorizar ath comitat a adoptar es decisions adequades en çò que hè ath contraròtle politic e era direccion estrategica dera operacion.

Article 39

D'acòrd damb er article 16 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, e maugrat tot çò que dispause er apartat 2 deth dit article, eth Conselh a d'adoptar ua decision qu'establisque es normes relatives ar emparament des persones fisiques per çò qu'ei deth tractament de donades de caractèr personau pes estats membres en exercici des activitats comprenudes en encastre d'aplicacion d'aguest capítol e es normes relatives ara liura circulacion d'aguestes donades. Era observança d'aguestes normes ei subjècta ath contraròtle d'autoritats independents.

Article 40

(antic article 47 TUE)

Era execucion dera politica exteriora e de seguretat comuna non afècte era aplicacion des procediments e era arrenhuda respectiva des atribucions des institucions qu'establisquen es tractats entar exercici des competéncias dera Union que mencionen es articles 3 a 6 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Atau madeish, era execucion des politiquas que mencionen es diti articles non afècte era aplicacion des procediments e era arrenhuda respectiva des atribucions des institucions qu'establisquen es tractats entar exercici des competéncias dera Union ar apartament d'aguest capítol.

Article 41

(antic article 28 TUE)

1. Es despenses administratives contractades pes institucions en execucion d'aguest capítol son a cargue deth pressupòst dera Union.

2. Es despenses operatives derivades dera execucion d'aguest capítol tanben son a cargue deth pressupòst dera Union, levat des relatives as operacions qu'an repercussions en encastre militar o dera defensa e des casi qu'eth Conselh, per unanimitat, ac decidisque autrament.

Quan es despenses non s'imputen ath pressupòst dera Union, van a cargue des estats membres, en foncion deth producte nacionau brut, levat qu'eth Conselh, per unanimitat, ac decidisque autrament. En çò que tanh as despenses derivades des operacions qu'agen repercussions en encastre militar o dera defensa, es estats membres es representants des quaus en Conselh agen hèt ua declaracion formau ar apartament der article 31, apartat 1, dusau paragraf, non son obligadi a contribuir ath sòn finançament.

3. Eth Conselh a d'adoptar ua decision qu'establisque es procediments especifics entà garantir er accés rapid as credits deth pressupòst dera Union destinadi ath finançament urgent d'iniciatiues en encastre dera politica exteriora e de seguretat comuna, particularament entàs activitats preparatòries d'ua mission amiada a tèrme cossent damb er article 42, apartat 1, e er article 43. Eth Conselh se pronóncie dempús d'auer consultat ath Parlament Europèu.

Es activitats preparatòries des missions que'n hèn referéncia er article 42, apartat 1, e er article 43 que non s'imputen en pressupòst dera Union se financen per miei d'un hons iniciu constituït per contribucions des estats membres.

Eth Conselh adòpte per majoria qualificada, a prepausa deth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, es decisions qu'establisson:

- a) es modalitats de constitucion e de finançament deth hons iniciu, e particularament es impòrts financers assignadi ath hons;
- b) es modalitats de gestion deth hons iniciu;
- c) es modalitats de contraròtle financer.

Quan era mission projectada de conformitat damb er article 42, apartat 1, e damb er article 43 non se poderà imputar ath pressupòst dera Union, eth Conselh autorize ath naut representant a emplegar eth hons mencionat. Eth naut representant informe ath Conselh sus era execucion d'aguest mandat.

SECCION 2

DISPOSICIONS SUS ERA POLITICA COMUNA DE SEGURETAT E DEFENSA

Article 42

(antic article 17 TUE)

1. Era politica comuna de seguretat e defensa forme part integranta dera politica exteriora e de seguretat comuna. Proporcionera ara Union ua capacitat operativa basada en miei civius e militars. Era Union pòt recórrer ad aguesti miei en missions dehòra dera Union a fin de garantir era mantenença dera patz, era prevencion de conflictes e eth reforçament dera seguretat internacionau, d'acòrd damb es principis dera Carta des Nacions Unides. Era execucion d'aguesti prètzhèts se fondeja en es capacitats aportades pes estats membres.

2. Era politica comuna de seguretat e defensa includís era definicion progressiua d'ua politica comuna de defensa dera Union. Aguesta politica condusirà a ua defensa comuna quan ac aurà decidit, per unanimitat, eth Conselh Europèu. En aguest cas, eth Conselh Europèu recomanarà as estats membres qu'adòpten ua decision en aguest sens de conformitat damb es normes constituicionaus respectives.

Era politica dera Union en encastre d'aquerò que determine aguesta seccion non afècte eth caractèr especific dera politica de seguretat e de defensa de determinadi estats membres, per çò qu'ei des obligacions derivades deth Tractat der Atlantic Nòrd entà determinadi estats membres que considèren qu'era sua defensa comuna s'amie a tèrme laguens dera Organizacion deth Tractat der Atlantic Nòrd (OTAN) e ei compatible damb era politica comuna de seguretat e de defensa establida en aguest marc.

3. Es estats membres meten a disposicion dera Union, entara execucion dera politica comuna de seguretat e defensa, capacitats civius e militars, a fin de contribuir as objectius definidi peth Conselh. Es estats membres que constituïssen entre eri fòrces multinacionaus pòden meter-les tanben a disposicion dera politica comuna de seguretat e defensa.

Es estats membres se comprometen a melhorar progressivament es sues capacitats militars. Era Agéncia en encastre deth desvolopament des capacitats de defensa, dera recèrca, des aquesiments e der armament (d'ara tà deuant nomenada «Agéncia Europèa de Defensa») determine es necessitats operatives, fomenta mesures entà satisfèr-les, contribuís a definir e, se s'escatz, executar quinquèntes mesuras utilas entà refortilhar era basa industriau e tecnologica deth sector dera defensa, participe ena definicion d'ua politica europèa de capacitats e d'armament e assistís ath Conselh ena avaloracion dera melhora des capacitats militars.

4. Eth Conselh adòpte per unanimitat, a prepausa deth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat o a iniciatua d'un estat membre, es decisions relatives ara politica comuna de seguretat e defensa, incluides es relatives ar inici d'ua des missions que'n hè referéncia aguest article. Eth naut representat pòt prepausar que se recorre a mieis nacionaus e as estruments dera Union, amassa, se s'escatz, damb era Comission.

5. Eth Conselh pòt manar era execucion d'ua mission, en encastre dera Union, a un grop d'estats membres, a fin de deféner es valors e favorir es interèssi dera Union. Era execucion d'aguesta mission se regís per article 44.

6. Es estats membres que complisquen critèris mèss elevadi per çò qu'ei de capacitats militars e qu'agen soscrit compromisi mèss constrenhent en aguesta matèria damb vista as missions mèss exigentes establissen ua cooperacion estructurada permanenta en encastre dera Union. Aguesta cooperacion se regís per article 46. Non afècte es disposicions der article 43.

7. S'un estat membre ei objècte d'ua agression armada laguens deth sòn territòri, es auti estats membres an eth déuer de prestar-li ajuda e assisténcia damb toti es mieis qu'agen ara arenhuda, cossent damb er article 51 dera Carta des Nacions Unides. Açò non afècte eth caractèr especific dera politica de seguretat e defensa de determinadi estats membres.

Es compromisi e era cooperacion en aguest encastre respècten es compromisi aqueridi en encastre dera Organizacion deth Tractat der Atlantic Nòrd, que contunhe estant, entàs estats que ne son membres, eth fondament dera sua defensa collectiva e er organisme competent entà executar-la.

Article 43

1. Es missions que'n hè referéncia er article 42, apartat 1, enes quaus era Union pòt recórrer a mieis civius e militars, comprenen es accions conjuntes en matèria de desarmament, es missions umanitàries e de rescat, es missions d'assessorament e assisténcia en ahèrs militars, es missions de prevencion de conflictes e de mantença dera patz e es missions en qué intervenguen fòrces de combat entara gestion de crisis, incluides es missions de restabliment dera patz e es operacions d'estabilizacion ara fin des conflictes. Totes aquestes missions pòden contribuir ara luta contra eth terrorisme, entre d'autes vies per miei deth supòrt prestat a païsi tresaus entà combàter en sòn pròpri territòri.

2. Eth Conselh adòpte decisions relatives as missions que'n hè referéncia er apartat 1 e ne definís er objectiu e era arenhuda, e tanben es normes generaus d'execucion. Eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, jos era autoritat deth Conselh e eth contacte estret e permanent damb eth comitat politic e de seguretat, se hè cargue dera coordinacion des aspèctes civius e militars d'aguestes missions.

Article 44

1. En encastre des decisions adoptades de conformitat damb er article 43, eth Conselh pòt manar era execucion d'ua mission a un grop d'estats membres qu'ac desiren e que dispausen des capacitats de besonh entad aguesta mission. Era gestion dera mission s'acòrde entre aquesti estats membres, en associacion damb eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat.

2. Es estats membres que participen ena execucion dera mission informen periodicament ath Conselh sus er estat dera mission, per iniciatua pròpria o a peticion d'un estat membre. S'era execucion dera mission compòrte consequéncias importantes o exigís ua modificacion der objectiu, era arenhuda o es condicions dera mission qu'establissen es decisions que'n hè referéncia er apartat 1, es estats membres participants sometèn immediatament er ahèr ath Conselh. En aguest cas, eth Conselh adòpte es decisions de besonh.

Article 45

1. Era Agéncia Europèa de Defensa que'n hè referéncia er article 42, apartat 3, subjècta ara autoritat deth Conselh, a coma mission:

- a) contribuir a identificar es objectius de capacitats militars des estats membres e a avalorar eth compliment des compromisi de capacitats contractades pes estats membres;
- b) fomentar era armonizacion des besonhs operatius e era adopcion de metòdes d'aguesiment eficaç e compatible;
- c) prepausar projèctes multilateraus entà complir es objectius de capacitats militars e coordinar es programes executadi pes estats membres ena gestion de programes de cooperacion especifica;
- d) apiejar era recèrca sus tecnologia de defensa e coordinar e planificar activitats de recèrca conjunta e estudis de solucions techniques qu'arresponen as futurs besonhs operatius;
- e) contribuir a definir e, se s'escatz, executar quinsevolhe mesura utila entà refortilhar era basa industriau e tecnologica deth sector dera defensa e entà melhorar era eficacitat des despenses militars.

2. Era Agència Europèa de Defensa ei daurada a toti es estats membres que desiren participar-i. Eth Conselh, per majoria qualificada, adòpte ua decision entà determinar er estatut, era sedença e es modalitats de foncionament dera Agència. Era decision a de tier en compde eth grad de participacion efectiva enes activitats dera Agència. En sen dera Agència se constituïssen grops especifics, formadi pes estats membres qu'amien a tèrme projèctes conjunti. Era Agència complís es sues foncions en collaboracion damb era Comission, ena mesura que calgue.

Article 46

1. Es estats membres que volguen participar ena cooperacion estructurada permanenta que'n hè referència er article 42, apartat 6, e que complisquen es critèris e assumisquen es compromisi en matèria de capacitats militars qu'establís eth Protocòu sus era cooperacion estructurada permanenta an de notificar era sua intencion ath Conselh e ath naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat.

2. En un tèrme de tres mesi a compdar dera notificacion que'n hè referència er apartat 1, eth Conselh adòpte ua decision entà instituïr era cooperacion estructurada permanenta e fixar era lista des estats membres participants. Eth Conselh se pronóncie per majoria qualificada, damb era consulta prealabla ath naut representant.

3. Quinsevolhe estat membre que, en ua fasa posteriora, volgue participar ena cooperacion estructurada permanenta cau que notifique era sua intencion ath Conselh e ath naut representant.

Eth Conselh adòpte ua decision entà confirmar era participacion der estat membre interessat que complisque es critèris e assumisque es compromisi qu'establissen es articles 1 e 2 deth Protocòu sus era cooperacion estructurada permanenta. Eth Conselh se pronóncie per majoria qualificada, damb era consulta prealabla ath naut representant. Unicament participen ena votacion es membres deth Conselh que representen es estats membres participants.

Era majoria qualificada se definís cossent damb er article 238, apartat 3, letra a), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

4. S'un estat membre participant ja non complís es critèris o ja non pòt assumir es compromisi qu'establissen es articles 1 e 2 deth Protocòu sus era cooperacion estructurada permanenta, eth Conselh pòt adoptar ua decision que suspengue era participacion d'aguest estat.

Eth Conselh se pronóncie per majoria qualificada. Unicament participen ena votacion es membres deth Conselh que representen es estats membres participants, a excepcion der estat membre tanhut.

Era majoria qualificada se definís cossent damb er article 238, apartat 3, letra a), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

5. S'un estat membre participant desiere abandonar era cooperacion estructurada permanenta, a de notificar aguesta decision ath Conselh, que pren nòta deth hèt que finalize era participacion d'aguest estat membre.

6. Es decisions e es recomanacions deth Conselh en encastre dera cooperacion estructurada permanenta autes qu'es que determinen es apartats 2 a 5 s'adòpten per unanimitat. As efèctes deth present apartat, era unanimitat ei constituïda unicament pes vòts des representants des estats membres participants.

TÍTOL VI DISPOSICIONS FINAUS

Article 47

Era Union a personalitat juridica.

Article 48

(antic article 48 TUE)

1. Es tractats se pòden modificar de conformitat damb un procediment de revision ordinari. Tanben se pòden modificar de conformitat damb procediments de revision simplificadi.

Procediment de revision ordinari

2. Eth govèrn de quinsevolhe estat membre, eth Parlament Europèu o era Comission pòden sométer ath Conselh projèctes de revision des tractats. Aguesti projèctes pòden auer per finalitat, entre d'autes, aumentar o redusir es competéncias atribuïdes ara Union enes tractats. Eth Conselh somet aguesti projèctes ath Conselh Europèu e ne notifique era presentacion as parlaments nacionaus.

3. S'eth Conselh Europèu, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ara Comission, adòpte per majoria simpla ua decision favorabla ar examen des modificacions prepausades, eth president deth Conselh Europèu convòque ua convencion integrada per representants des parlaments nacionaus, des caps d'estat o de govèrn des estats membres, deth Parlament Europèu e dera Comission. Se se tracte de modificacions institucionaus en encastre monetari, se consulte tanben eth Banc Centrau Europèu. Era convencion examine es projèctes de revision e adòpte per consens ua recomanacion adreçada a ua conferéncia des representants des govèrns des estats membres d'acòrd damb çò que dispausa er apartat 4.

Eth Conselh Europèu pòt decidir per majoria simpla, damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu, non convocar ua convencion s'era importància des modificacions non ac justifique. En aguest cas, eth Conselh Europèu establís eth mandat entà ua conferéncia des representants des govèrns des estats membres.

4. Eth president deth Conselh convòque ua conferéncia des representants des govèrns des estats membres a fin d'aprovar de comun acòrd es modificacions que s'an d'introdusir enes tractats.

Es modificacions entren en vigor dempús d'auer estat ratificades per toti es estats membres de conformitat damb es normes constitucionaus respectives.

5. Se, auent transcorrut un tèrme de dus ans a compdar dera signatura d'un tractat modificatiu des tractats, es quate cincaus parts des estats membres l'an ratificat e un o diuèrsi estats membres an trobat dificultats entà ratificar-lo, eth Conselh Europèu examine er ahèr.

Procediments de revision simplificadi

6. Eth govèrn de quinsevolhe estat membre, eth Parlament Europèu o era Comission pòden sométer ath Conselh Europèu projèctes de revision dera totalitat o d'ua part des disposicions dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, relatives as politiques e accions intèrnes dera Union.

Eth Conselh Europèu pòt adoptar ua decision que modifique era totalitat o ua part des disposicions dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa. Eth Conselh Europèu se pronóncie per unanimitat, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ara Comission, e tanben ath Banc Centrau Europèu en cas de modificacions institucionaus en encastre monetari. Aguesta decision non entre en vigor enquia que non a estat aprovada pes estats membres, de conformitat damb es normes constitucionaus respectives.

Era decision que'n hè referéncia eth dusau paragraf non pòt aumentar es competéncias atribuïdes ara Union pes tractats.

7. Enes casi qu'eth Tractat de foncionament dera Union Europèa o eth títol V deth present tractat dispausen qu'eth Conselh s'a de prononciar per unanimitat en un encastre o en un cas determinat, eth Conselh Europèu pòt adoptar ua decision qu'autorize ath Conselh a prononciar-se per majoria qualificada en aquest encastre o cas. Aquest paragraf non s'aplique as decisions qu'an repercussions en encastre militar o dera defensa.

Enes casi qu'eth Tractat de foncionament dera Union Europèa dispause qu'eth Conselh a d'adoptar actes legislatius de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, eth Conselh Europèu pòt adoptar ua decision qu'autorize a adoptar aquesti actes de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari.

Quinsevolhe iniciatiua adoptada peth Conselh Europèu en vertut deth primèr o deth dusau paragraf se comuniqua as parlaments nacionaus. En cas qu'en un tèrme de sies mesi a compdar d'aquesta comunicacion un parlament nacionau notifique era sua oposicion, era decision que'n hèn referéncia eth primèr o eth dusau paragrafs non s'adòpte. Se non i a oposicion, eth Conselh Europèu pòt adoptar era decision mencionada.

Entara adopcion des decisions que'n hèn referéncia eth primèr o eth dusau paragrafs, eth Conselh Europèu se pronóncie per unanimitat, damb era aprobacion prealbla deth Parlament Europèu, que se pronóncie pera majoria des membres que lo compausen.

Article 49

(antic article 49 TUE)

Quinsevolhe estat europèu que respècte es valors que mencione er article 2 e se compromete a promòir-les pòt sollicitar devier membre dera Union. Eth Parlament Europèu e es parlaments nacionaus son informadi d'aquesta sollicitud. Er estat sollicitant adrece era sollicitud ath Conselh, que se pronóncie per unanimitat, damb era consulta prealbla ara Comission e damb era aprobacion prealbla deth Parlament Europèu, eth quau se pronóncie pera majoria des membres que lo compausen. Se tien en compde es critèris d'admissibilitat aprovadi peth Conselh Europèu.

Es condicions dera admission e es adaptacions a qué aquesta admission da lòc en çò que hè as tractats que se'n fonde era Union son objècte d'un acòrd entre es estats membres e er estat sollicitant. Aquest acòrd ei subjècte ara ratificacion de toti es estats contractants, de conformitat damb es normes constitucionaus respectives.

Article 50

1. Quinsevolhe estat membre pòt decidir, de conformitat damb es sues normes constitucionaus, retirar-se dera Union.

2. Er estat membre que decidisque retirar-se notifique era sua intencion ath Conselh Europèu. En tot atier es orientacions deth Conselh Europèu, era Union negòcie e concludís damb aquest estat un acòrd entà establir es normes dera retirada, en tot tier en compde eth marc des sues relacions futures damb era Union. Aquest acòrd se negòcie cossent damb er article 218, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa. Concludís er acòrd, en nòm dera Union, eth Conselh, que se pronóncie per majoria qualificada, damb era aprobacion prealbla deth Parlament Europèu.

3. Es tractats dèishen d'èster aplicables ar estat que se'n tracte a partir dera data d'entrada en vigor der acòrd de retirada o, a falta d'aquest acòrd, ath cap de dus ans dera notificacion que'n hèn referéncia er apartat 2, levat qu'eth Conselh Europèu, de comun acòrd damb aquest estat, decidisque per unanimitat prorogar aquest tèrme.

4. A efèctes des apartats 2 e 3, eth membre deth Conselh Europèu e deth Conselh que represente er estat membre que se retire non participe ne enes deliberacions ne enes decisions deth Conselh Europèu o deth Conselh que l'afècten.

Era majoria qualificada se definís cossent damb er article 238, apartat 3, letra b), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

5. S'er estat membre que s'a retirat dera Union sollicite nauament era adesion, era sollicitud ei subjècte ath procediment qu'establís er article 49.

Article 51

Es protocòus e annèxi des tractats ne son part integranta.

Article 52

1. Es tractats s'apliquen ath Reiaume de Belgica, ara Republica de Bulgaria, ara Republica Chèca, ath Reiaume de Danemarc, ara Republica Federau d'Alemanha, ara Republica d'Estònia, a Irlanda, ara Republica Ellenica, ath Reiaume d'Espanha, ara Republica Francesa, ara Republica Italiana, ara Republica de Chipre, ara Republica de Letònia, ara Republica de Lituània, ath Gran Ducat de Luxemborg, ara Republica d'Ongria, ara Republica de Malta, ath Reiaume des Païsi Baishi, ara Republica d'Àustria, ara Republica de Polonha, ara Republica Portuguesa, a Romania, ara Republica d'Eslovenia, ara Republica d'Eslovaquia, ara Republica de Finlàndia, ath Reiaume de Suècia e ath Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd.

2. Er encastre d'aplicacion territorialiu des tractats ei çò qu'especificque er article 355 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Article 53

(antic article 51 TUE)

Aguest tractat se concludís entà un periòde de temps illimitat.

Article 54

(antic article 52 TUE)

1. Aguest tractat serà ratificat pes nautes parts contractantes, de conformitat damb es normes constitucionaus respectives. Es estruments de ratificacion seràn depausadi deuant deth Govèrn dera Republica Italiana.

2. Aguest tractat entrarà en vigor er 1 de gèr de 1993, tostemp que s'agen depausat toti es estruments de ratificacion, o, autrament, eth primèr dia deth mes següent ath d'auer estat depausat er estrument de ratificacion peth darrèr estat signatari que complisque aguesta formalitat.

Article 55

(antic article 53 TUE)

1. Aguest tractat, redigit en un exemplar unic en lengües alemanda, anglesa, bulgara, chèca, danesa, eslovaca, eslovena, espanhòla, estoniana, finesa, francesa, grèga, irlandesa, italiana, letona, lituana, maltesa, neerlandesa, ongresca, polonesa, portuguesa, romanesa e suedesa, es tèxtes des quaus en cadua d'aguestes lengües son egalament autentics, serà depausat enes archius deth Govèrn dera Republica Italiana, que ne remanarà ua còpia autenticada a cadun des govèrns des auti estats signataris.

2. Aguest tractat tanben pòt èster tradusit a quinsevolhe auta lengua que determinen es estats membres entre aqueres lengües que, en vertut des sòns pròpris ordenaments constitucionaus, siguen oficiaus ena totalitat o en ua part des sòns territòris. Er estat membre tanhut facilitarà ua còpia certificada d'aguestes traduccions, que serà depausada enes archius deth Conselh.

ENTÀ DAR-NE FE, es plenipotenciaris sossignats soscriuen aguest tractat.

Hèt en Maastricht, eth sèt de hereuèr de mil nau cents nauanta dus.

(Non se reproduís era lista de signataris)

VERSION CONSOLIDADA
DETH TRACTAT DE FONCIONAMENT
DERA UNION EUROPEÀ

PREAMBUL

SA MAJESTAT ETH REI DES BÈLGUES, ETH PRESIDENT DERA REPUBLICA FEDERAU D'ALEMANHA, ETH PRESIDENT DERA REPUBLICA FRANCESA, ETH PRESIDENT DERA REPUBLICA ITALIANA, SA ALTESA REIAU ERA GRANA DUQUESSA DE LUXEMBORG, SA MAJESTAT ERA REINA DES PAÏSI BAISHI¹,

DETERMINADI a establir es bases d'ua union cada viatge mès estreta entre es pòbles europèus,

DECIDIDI a assegurar, per miei d'ua accion comuna, eth progrès economic e social des estats respectius, en tot eliminar es barrères que dividissen Euròpa,

EN TOT FIXAR coma fin essenciau des sòns esfòrci era amelhorança constanta des condicions de vida e de trabalh des pòbles respectius,

EN TOT ARRECONÉISHER qu'era eliminacion des obstacles existenti exigís ua accion concertada entà garantir un desenvolopament economic estable, un escambi comerciau equilibrat e ua competéncia leiau,

PREOCUPADI per refortilhar era unitat des sues economies e assegurar-ne eth desenvolopament armoniós, en tot redusir es diferéncias entre es diuèrses regions e er endarrieratge des mens favorides,

DESIROSI de contribuïr, per miei d'ua politica comerciau comuna, ara supression progressiua des restriccions as escambis internacionaus,

EN TOT PRETÉNER refermar era solidaritat d'Euròpa damb es païsi d'otramar e en tot desirar garantir eth desenvolopament dera sua prosperitat, d'acòrd damb es principis dera Carta des Nacions Unides,

DETERMINADI a consolidar, per miei dera constitucion d'aguest conjunt de recorsi, era defensa dera patz e era libertat e aperant as auti pòbles d'Euròpa que compartisquen eth madeish ideau a associar-se ath sòn esfòrc,

DECIDIDI a promòir eth desenvolopament deth nivèu de coneishement mès elevat possible entàs sòns pòbles per miei d'un ample accés ara educacion e dera actualizacion continua des coneishements,

AN DESIGNAT damb aguesta finalitat coma plenipotenciaris:

(Non se reproduís era lista des plenipotenciaris)

QUINI, dempús d'auer escambiat es sòns pleï poders, arreconeishudi en bona e deguda forma, an convengut es disposicions següentes.

¹ Posterioraments, era Republica de Bulgaria, era Republica Chèca, eth Reiaume de Dinamarca, era Republica d'Estònia, Irlanda, era Republica Ellenica, eth Reiaume d'Espanha, era Republica de Chipre, era Republica de Letònia, era Republica de Lituània, era Republica d'Ongria, era Republica de Malta, era Republica d'Àustria, era Republica de Polonha, era Republica Portuguesa, Romania, era Republica d'Eslovenia, era Republica d'Eslovaquia, era Republica de Finlàndia, eth Reiaume de Suècia e eth Reialme Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd passèren a èster membres dera Union Europèa.

PRUMÈRA PART PRINCIPIS

Article 1

1. Aquest tractat organize eth foncionament dera Union e determine es encastres, era delimitacion e es modalitats d'exercici des sues competéncias.
2. Aquest tractat e eth Tractat dera Union Europèa constituïssen es tractats sus es quaus se fonde ente era Union. Toti dus tractats, qu'an eth madeish valor juridic, se designen damb es mots «es tractats».

TÍTOL I CATEGORIES E ENCASTRES DE COMPETÉNCIES DERA UNION

Article 2

1. Quan es tractats atribuïssen ara Union ua competéncia exclusiva en un encastre determinat, sonque era Union pòt legiferar e adoptar actes juridicament constrenhenti, ath temps qu'es estats membres, coma taus, sonque pòden hè'c se son facultats pera Union o entà aplicar actes dera Union.
2. Quan es tractats atribuïssen ara Union ua competéncia compartida damb es estats membres en un encastre determinat, era Union e es estat membre pòden legiferar e adoptar actes juridicament constrenhenti en encastre mencionat. Es estats membres exercissen era sua competéncia ena mesura qu'era Union non exercisque era sua. Es estats membres exercissen nauament era sua competéncia ena mesura qu'era Union decidisque deishar d'exercir era sua.
3. Es estats membres coordinen es sues politiques economiques e d'aucupacion d'acòrd damb es modalitats qu'establís aquest tractat, entà definir es quaus a competéncia era Union.
4. Era Union a competéncia, d'acòrd damb çò que dispause eth Tractat dera Union Europèa, entà definir e aplicar ua politica exteriora e de seguretat comuna, includida era definicion progressiua d'ua politica comuna de defensa.
5. En determinadi encastres, e enes condicions establides pes tractats, era Union a competéncia entà amiar a tèrme accions damb era finalitat de sostier era accion des estats membres, coordinar-la o completar-la, sens substituir totun era sua competéncia enes encastres mencionadi.

Es actes juridicament constrenhenti dera Union adoptadi en vertut des disposicions des tractats relatives ad aquesti encastres non pòden comportar cap armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres.

6. Era artenhuda e es condicions d'exercici des competéncias dera Union se determinen per miei des disposicions des tractats relatius a cada encastre.

Article 3

1. Era Union a competéncia exclusiva enes encastres següenti:

- a) era union doanèra;
- b) er establiment des normes sus competéncia de besonh entath foncionament deth mercat interior;
- c) era politica monetària entàs estats membres era moneda que n'ei er èuro;
- d) era conservacion des recorsi biologics marins en encastre dera politica relativa ara pesca comuna;
- e) era politica comerciau comuna.

2. Era Union tanben a competéncia exclusiva entà concludir un acòrd internacionau quan aguesta conclusion ei prevista en un acte legislatiu dera Union, se cau entà permetre-li exercir era sua competéncia intèrna o ena mesura que pòt afectar normes comunes o alterar-ne era arthenuda.

Article 4

1. Era Union a competéncia compartida damb es estats membres quan es tractats li atribuïssen ua competéncia que non se correspon damb es encastres mencionadi pes articles 3 e 6.

2. Es competéncias compartides entre era Union e es estats membres s'apliquen as encastres principaus següenti:

- a) eth mercat interior;
- b) era politica sociau, enes aspèctes definidi per aquest tractat;
- c) era coesion economica, sociau e territoriau;
- d) era agricultura e era pesca, ara exclusion dera conservacion des recorsi biologics marins;
- e) eth miei ambient;
- f) er emparament des consumidors;
- g) es transpòrts;
- h) es hilats transeuropèus;
- i) era energia;
- j) er espaci de libertat, seguretat e justícia;
- k) es problèms comuns de seguretat en matèria de salut publica, enes aspèctes definidi per aquest tractat.

3. Enes encastres dera recèrca, deth desenvolopament tecnologic e der espaci, era Union a competéncia entà amiar a tèrme accions, e particularament entà definir e desenvolopar programes, sens qu'er exercici d'aguesta competéncia pogue auer er efècte d'empedir as estats membres d'exercir era sua competéncia.

4. Enes encastres dera cooperacion entath desenvolopament e dera ajuda umanitària, era Union a competéncia entà amiar a tèrme accions e ua politica comuna, sens qu'er exercici d'aguesta competéncia pogue auer er efècte d'empedir as estats membres d'exercir era sua competéncia.

Article 5

1. Es estats membres coordinen es sues politiques economiques en sen dera Union. Damb aguesta finalitat, eth Conselh adòpte mesures, particularament es orientacions generaus d'aguestes politiques.

S'apliquen disposicions particulars as estats membres era moneda des quaus n'ei er èuro.

2. Era Union adòpte mesures entà garantir era coordinacion dera politica d'aucupacion des estats membres, particularament damb era definicion des orientacions d'aguestes politiques.

3. Era Union pòt adoptar iniciatiues entà garantir era coordinacion des politiqes sociaus des estats membres.

Article 6

Era Union a competéncia entà amiar a tèrme accions damb era finalitat de dar supòrt ara accion des estats membres, coordinar-la o completar-la. Es encastres d'aguestes accions son, ena sua finalitat europèa:

- a) er emparament e era melhora dera salut umana;
- b) era industria;
- c) era cultura;
- d) eth torisme;
- e) era educacion, era formacion professionau, era joenessa e er espòrt;
- f) era proteccion civiu;
- g) era cooperacion administrativa.

TÍTOL II DISPOSICIONS D'APLICACION GENERAU

Article 7

Era Union velhe pera coeréncia entre es sues politiqes e accions diuèrses, en tot tier en compde eth conjunt des sòns objectius e en tot observar eth principi d'atribucion de competéncias.

Article 8

(antic article 3, apartat 2, TCE)¹

En totes es sues accions, era Union cerque eliminar es inegalitats entre òmes e hemnes e promòir-ne era egalitat.

Article 9

Ena definicion e era execucion des sues politiqes e accions, era Union ten en compde es exigéncias ligades damb era promocion d'un nivèu elevat d'aucupacion, damb era garantida d'un emparament sociau adequat, damb era luta contra era exclusion sociau e damb un nivèu elevat d'educacion, de formacion e d'emparament dera salut umana.

Article 10

Ena definicion e era execucion des sues politiqes e accions, era Union cerque lutar contra quinsevolhe discriminacion per arrason de sèxe, de raça o origina etnica, de religion o conviccions, d'andicap, d'edat o d'orientacion sexuau.

¹ Aguesta referéncia ei sonque indicatiua. Entà ua informacion mès ampla, vedetz es taules de correspondéncias entre era anciana e era naua numerotacion des tractats.

Article 11

(antic article 6 TCE)

Es exigéncies der emparament deth miei ambient s'an d'integrar ena definicion e era realizacion des politiquas e es accions dera Union, en particular entà fomentar un desenvolopament sostenible.

Article 12

(antic article 153, apartat 2, TCE)

En definir e executar d'agues politiquas e accions dera Union se tien en compte es exigéncies dera proteccion des consumidors.

Article 13

En formular e aplicar es politiquas dera Union en matèria d'agricultura, pesca, transpòrt, mercat interior, recèrca e desenvolopament tecnologic e espaci, era Union e es estats membres an de tier pleament en compte es exigéncies en matèria de benestar des animaues coma èssers sensibles, en tot respectar es disposicions legislatiuas o administratiuas e es costums des estats membres, particularament per çò qu'ei de rituaus religiosi, tradicions culturaus e patrimòni regionau.

Article 14

(antic article 16 TCE)

Sens prejudici der article 4 deth Tractat dera Union Europèa e des articles 93, 106 e 107 deth present tractat, e atenguda era posicion qu'es servicis d'interès economic generau aucupen entre es valors comuns dera Union, e atengut tanben eth papèr qu'an ena promocion dera coesion social e territorial, era Union e es estats membres, cadun laguens des limits des competéncies respectives e laguens des limits der encastre d'aplicacion des tractats, velhen pr'amor qu'es servicis mencionadi actuen d'acòrd damb uns principis en ues condicions, particularament economicas e financèras, que les permeten d'acomplir es sues missions. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen aguesti principis e condicions, sens prejudici dera competéncia qu'an es estats membres, laguens deth respècte as tractats, entà prestar, hèr a executar e finançar es servicis mencionadi.

Article 15

(antic article 255 TCE)

1. Damb era finalitat de fomentar ua bona governança e de garantir era participacion dera societat civiu, es institucions, es organs e es organismes dera Union an d'actuar damb eth maxim respècte possible ath principi de dubertura.
2. Es sessions deth Parlament Europèu son publicas, e tanben ne son es deth Conselh quan delibère e vòte sus un projècte d'acte legislatiu.
3. Quinsevolhe ciutadan dera Union e quinsevolhe persona fisica o juridica que residisque o age era abitança social en un estat membre a dret a accedir as documents des institucions, es organs e es organismes dera Union, sigue quin ne sigue eth supòrt, damb resèrva des principis e es condicions que s'an d'establir d'acòrd damb aguest apartat.

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, determinen es principis generaus e es limits que, per motius d'interès public o privat, regissen er exercici d'aguest dret d'accès as documents.

Cada institucion, organ o organisme garantís era transparéncia des sòns trabalhs e elabòre en sòn reglament intèrne disposicions especificas sus er accés as sòns documents, d'acòrd damb es reglaments que'n hè referéncia eth dusau paragraf.

Eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa, eth Banc Centrau Europèu e eth Banc Europèu d'Inversions sonque rèsten subjèctes ad aguest apartat quan exercissen foncions administratives.

Eth Parlament Europèu e eth Conselh garantissen era publicitat des documents relatius as procediments legislatius enes condicions establides pes reglaments que'n hè referéncia eth dusau paragraf.

Article 16

(antic article 286 TCE)

1. Quinsevolhe persona a dret ar emparament des donades de caractèr personau que la tanhen.
2. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, fixen es normes sus er emparament des persones fisiques per çò qu'ei deth tractament des donades de caractèr personau pes institucions, es organs e es organismes dera Union, e tanben pes estats membres en exercici d'activitats comprenudes en encastre d'aplicacion deth dret dera Union, e sus era liura circulacion d'aguestes donades. Era observança d'aguestes normes ei subjècta ath contraròtle d'autoritats independents.

Es normes adoptades en vertut d'aguest article son sens prejudici des normes especificas qu'establís er article 39 deth Tractat dera Union Europèa.

Article 17

1. Era Union respècte e non prejútje er estatut que'n gaudissen laguens des estats membres, en vertut deth dret nacionau, es glèises e es associacions o comunitats religioses.
2. Era Union respècte atau madeish er estatut que'n gaudissen, en vertut deth dret nacionau, es organizacions filosofiques e non confessionaus.
3. Era Union, en tot arreconéisher era identitat e era contribucion especifica d'aguestes glèises e organizacions, i manten un dialòg dubèrt, transparent e regular.

DUSAU PART NON-DISCRIMINACION E CIUTADANETAT DERA UNION

Article 18

(antic article 12 TCE)

En encastre d'aplicacion des tractats, e sens prejudici des disposicions particulars qu'aguesti establissen, rèste proïbida quinsevolhe discriminacion per arrason dera nacionalitat.

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden adoptar quinsevolhe regulacion entà proïbir aguestes discriminacions.

Article 19

(antic article 13 TCE)

1. Sens prejudici des autes disposicions des tractats e laguens des limits des competéncias qu'aguesti atribuïssen ara Union, eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, e damb era aprobacion prealbla deth Parlament Europèu, pòt adoptar es mesures de besonh entà lutar contra quinsevolhe discriminacion per arrason de sèxe, de raça o origina etnica, de religion o conviccions, d'andicap, d'edat o d'orientacion sexuau.
2. Maugrat tot çò que dispause er apartat 1, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden adoptar es principis basics des mesures de foment dera Union, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres, entà sostier es accions des estats membres emprenudes damb era finalitat de contribuïr ara realizacion des objectius que'n hè referéncia er apartat 1.

Article 20

(antic article 17 TCE)

1. Se cree ua ciutadanetat dera Union. Ei ciutadan dera Union quinsevolhe persona qu'age era nacionalitat d'un estat membre. Era ciutadanetat dera Union s'ahig ara ciutadanetat nacionau e non la substituïs.
2. Es ciutadans dera Union son titulars des drets e son subjèctes as déuers establidi pes tractats. An, entre d'audi:
 - a) eth dret de circular e residir liurament en territòri des estats membres;
 - b) eth dret de vòt e d'elegibilitat enes eleccions ath Parlament Europèu e enes eleccions municipaus der estat membre a on residissen, enes madeishes condicions qu'es ciutadans d'aguest estat;
 - c) eth dret d'acuelher-se, en territòri d'un país tresau a on non ei representat er estat membre deth quau son ciutadans, ar emparament des autoritats diplomatiques e consulares de quinsevolhe estat membre enes madeishes condicions qu'es ciutadans d'aguest estat;
 - d) eth dret de formular peticions ath Parlament Europèu, de recórrer ath defensor deth pòble europèu, e tanben d'adreçar-se as institucions e as organs consultatius dera Union en ua des lengües des tractats e d'arrecéber ua responsa en aguesta madeisha lengua.

Aguesti drets s'exercissen enes condicions e laguens des limits definidi pes tractats e pes mesures adoptades en aplicacion des tractats.

Article 21

(antic article 18 TCE)

1. Quinsevolhe ciutadan dera Union a dret a circular e a residir liurament en territòri des estats membres, damb resèrva des limitacions e des condicions establides pes tractats e pes disposicions adoptades entà aplicar-les.
2. Se se considèrè de besonh ua accion dera Union entà realizar aguest objectiu, e levat qu'es tractats agen establít poders d'accion ad aguest efècte, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden adoptar disposicions damb er objectiu de facilitar er exercici des drets que'n hè referéncia er apartat 1.
3. As efèctes contempladi en apartat 1, e levat qu'es tractats establisquen poders d'accion ad aguest efècte, eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, pòt adoptar mesures relatives ara seguretat sociala o ar emparament sociala. Eth Conselh se pronóncie per unanimitat, damb era consulta prealbla ath Parlament Europèu.

Article 22

(antic article 19 TCE)

1. Quinsevolhe ciutadan dera Union resident en un estat membre deth quau non n'ei ciutadan a dret a èster elector e elegible enes eleccions municipaus der estat membre a on residís, enes madeishes condicions qu'es ciutadans d'aguest estat. Aguest dret s'exercís damb resèrva des normes qu'eth Conselh adòpte, en tot prononciar-se per unanimitat de conformitat damb un procediment legislatiu especiau e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu; es normes mencionades pòden establir excepcions quan ac justifiquen problèmes especifics d'un estat membre.

2. Sens prejudici des disposicions der article 223, apartat 1, e des disposicions adoptades entà aplicar-lo, quinsevolhe ciutadan dera Union resident en un estat membre que non n'ei ciutadan a dret a èster elector e elegible enes eleccions ath Parlament Europèu en estat membre a on residís, enes madeishes condicions qu'es ciutadans d'aguest estat. Aguest dret s'a d'exercir damb resèrva des normes qu'eth Conselh adòpte, en tot prononciar-se per unanimitat de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu; es normes mencionades pòden establir excepcions quan ac justifiquen problèmes especifics d'un estat membre.

Article 23

(antic article 20 TCE)

Quinsevolhe ciutadan dera Union se pòt acuelher, en territòri d'un país tresau a on non sigue representat er estat membre deth quau n'ei ciutadan, ar emparament des autoritats diplomatiques e consulares de quinsevolhe estat membre, enes madeishes condicions qu'es ciutadans d'aguest estat. Es estats membres adòpten es disposicions de besonh e establissen es negociacions internacionaus que se requerissen entà garantir aguest emparament.

Eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb un procediment legislatiu especiau e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, pòt adoptar directives qu'establisquen es mesures de coordinacion e de cooperacion de besonh entà facilitar aguest emparament.

Article 24

(antic article 21 TCE)

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen es disposicions relatives as procediments e es condicions que se requerissen entara presentacion d'ua iniciatiua ciutadana en sens que determine er article 11 deth Tractat dera Union Europèa, includit eth nombre minim d'estat membres des quaus an de procedir es ciutadans que la presenten.

Quinsevolhe ciutadan dera Union a eth dret de peticion deuant deth Parlament Europèu, cossent damb çò qu'establís er article 227.

Quinsevolhe ciutadan dera Union pòt adreçar-se ath defensor deth pòble instituït en vertut d'aquerò qu'establís er article 228.

Quinsevolhe ciutadan dera Union pòt adreçar-se per escrit a quinsevolhe des institucions o organs que'n hèn referéncia eth present article o er article 13 deth Tractat dera Union Europèa en ua des lengües que'n hèn referéncia er article 55, apartat 1, deth dit tractat e arreceber ua responsa en aguesta madeisha lengua.

Article 25

(antic article 22 TCE)

Era Comission informe ath Parlament Europèu, ath Conselh e ath Comitau Economic e Sociau cada tres ans sus era aplicacion des disposicions dera presenta part. Er informe ten en compde eth desenvolopament dera Union.

Sus aguesta basa, e sens prejudici des autas disposicions des tractats, eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, e damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu, pòt adoptar disposicions destinades a completar es drets enumeradi per article 20, apartat 2. Aguestes disposicions entren en vigor dempús d'auer estat aprovades pes estats membres, d'acòrd damb es normes constitucionaus respectives.

TRESAU PART ES POLITIQUES E ACCIONS INTÈRNES DERA UNION

TÍTOL I ETH MERCAT INTERIOR

Article 26

(antic article 14 TCE)

1. Era Union adòpte es mesures destinades a establir eth mercat interior o a garantir-ne eth foncionament, d'acòrd damb es disposicions pertinentes des tractats.
2. Eth mercat interior compòrte un espaci sens frontères interiores a on era liura circulacion de mercès, persones, servicis e capitaus sigue garantida d'acòrd damb es disposicions des tractats.
3. Eth Conselh, a prepausa dera Comission, definís es orientacions e es condicions de besonh entà garantir un progrès equilibrat en conjunt des sectors tanhudi.

Article 27

(antic article 15 TCE)

En moment de formular es prepauses encaminades ara realizacion des objectius qu'establís er article 26, era Comission ten en compde era importància der esfòrç que bères economies damb diferències de desvolopament an de hèr entar establiment deth mercat interior, e pòt prepausar es disposicions adequades.

S'es dites disposicions adòpten forma d'excepcions, an d'auer caractèr temporau e an de perturbar ath minim possible eth foncionament deth mercat interior.

TÍTOL II ERA LIURA CIRCULACION DE MERCES

Article 28

(antic article 23 TCE)

1. Era Union compren ua union doanèra, qu'abrace era totalitat des escambis de mercès e qu'implique era proïbicion, entre es estats membres, des drets de doana d'importacion e exportacion e de quinsevolhe taxa que sigue d'efècte equivalent, e tanben era adopcion d'ua tarifa doanèra comuna enes relacions damb païsi tresaus.

2. Es disposicions der article 30 e es deth capítol 3 d'aguest títol son aplicables as productes originaris des estats membres e as productes procedenti de païsi tresaus que se tròben en liura practica enes estats membres.

Article 29

(antic article 24 TCE)

Se considèren en liura practica en un estat membre es productes procedenti de païsi tresaus respècte des quaus s'an complit, en aguest estat membre, es formalitats d'importacion e percebut es drets de doana e taxes d'efècte equivalent exigibles, tostemp que non s'agen beneficiat d'ua devolucion totau o parciau d'aguesti drets o taxes.

CAPÍTOL 1.
ERA UNION DOANÈRA

Article 30

(antic article 25 TCE)

Rèsten proïbidi entre es estats membres es drets de doana d'importacion e exportacion o taxes d'efècte equivalent. Aguesta proïbicion tanben ei aplicabla as drets de doana de caractèr fiscau.

Article 31

(antic article 26 TCE)

Eth Conselh, a prepausa dera Comission, fixe es drets dera tarifa doanèra comuna.

Article 32

(antic article 27 TCE)

Era Comission, en compliment des foncions que se li atribuïssen en vertut d'aguest capítol, se guide per:

- a) eth besonh de promòir es escambis comercials entre es estats membres e es païsi tresaus;
- b) era evolucion des condicions de competéncia laguens dera Union, ena mesura qu'aguesta evolucion incrementa era capacitat competitiva des empreses;
- c) es besonhs de provediment dera Union en matèries prumèras e productes semielaboradi, en tot procurar que non se faussen, entre es estats membres, es condicions de competéncia des productes acabadi;
- d) eth besonh d'evitar perturbacions grèus ena vida economica des estats membres e garantir un desenvolopament racionau dera produccion e ua expansion deth consum ara Union.

CAPÍTOL 2. ERA COOPERACION DOANÈRA

Article 33 (antic article 135 TCE)

Laguens des limits der encastre d'aplicacion des tractats, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, adòpten mesures destinades a enfortir era cooperacion doanèra entre es estats membres e entre es estats e era Comission.

CAPÍTOL 3. PROÏBICION DES RESTRICCIONS QUANTITATIVES ENTRE ES ESTATS MEMBRES

Article 34 (antic article 28 TCE)

Rèsten proïbides es restriccions quantitatives ara importacion entre es estats membres, e quinsevolhe mesura d'efècte equivalent.

Article 35 (antic article 29 TCE)

Rèsten proïbides es restriccions quantitatives ara exportacion entre es estats membres, e quinsevolhe mesura d'efècte equivalent.

Article 36 (antic article 30 TCE)

Es disposicions des articles 34 e 35 non son obstacle entàs proïbicions o restriccions d'importacion, d'exportacion o de transit justificades per arrasons de moralitat publica, d'orde public, de seguretat publica, d'emparament dera salut e era vida des persones e es animaus e de preservacion des vegetaus, d'emparament deth patrimòni artistic, istoric o arqueologic nacionau o d'emparament dera propietat industriau e comerciau. Totun, aquestes proïbicions o restriccions non pòden constituir un miei de discriminacion arbitrària ne ua restriccion encurbida deth comèrç entre es estats membres.

Article 37 (antic article 31 TCE)

1. Es estats membres adaptan es monopòlis nacionaus de caractèr comerciau de manèra que s'excludisque quinsevolhe discriminacion entre es ciutadans des estats membres per çò qu'ei des condicions de provediment e de mercat.

Es disposicions d'aquest article son aplicables a quinsevolhe organisme per miei deth quau un estat membre, *de iure* o *de facto*, dirèctament o indirèctament, contròtle e dirigisque es importacions o es exportacions entre es estats membres, o i influísque sensiblement. Aquestes disposicions tanben son aplicables as monopòlis cedidi per estat a tresaus.

2. Es estats membres s'abstien de quinsevolhe naua mesura que sigue contrària as principis qu'enóncie er apartat 1 o que restringisque era arthenhuda des articles relatius ara proibicion des drets de doana e des restriccions quantitatives entre es estats membres.

3. En cas qu'un monopòli de caractèr comerciau implique ua regulacion destinada a facilitar era comercializacion o a melhorar era rendabilitat des productes agricòles, cau assegurar, en aplicacion des normes d'aguest article, garantides equivalents entara aucupacion e eth nivèu de vida des productors interessadi.

TÍTOL III AGRICULTURA E PESCA

Article 38

(antic article 32 TCE)

1. Era Union definís e applique ua politica comuna d'agricultura e pesca.

Eth mercat interior includís era agricultura, era pesca e eth comèrç des productes agricòles. Se compren per *productes agricòles* es productes dera tèrra, dera ramaderia e dera pesca, e tanben es productes de primèra transformacion que i siguen dirèctament relacionadi. Se compren qu'es referéncias ara politica agricòla comuna o ara agricultura e era utilizacion deth tèrme *agricòla* includissen tanben era pesca, en tot tier en compde es caracteristiques particulars d'aguest sector.

2. Levat qu'ac dispausen autrament es articles 39 a 44, ambdús includidi, es normes entar establiment o eth foncionament deth mercat interior son aplicables as productes agricòles.

3. Es productes as quaus son aplicables es articles 39 a 44, ambdús includidi, son quini figuren ena lista der annèx I.

4. Eth foncionament e eth desenvolopament deth mercat interior entàs productes agricòles an d'anar acompanhadi der establiment d'ua politica agricòla comuna.

Article 39

(antic article 33 TCE)

1. Es objectius dera politica agricòla comuna son:

- a) incrementar era productivitat agricòla, en tot fomentar eth progrès tecnic, en tot assegurar eth desenvolopament racionau dera produccion agricòla, e tanben era aucupacion excellenta des factors de produccion, en particular dera man d'òbra;
- b) garantir atau un nivèu de vida equitable ara poblacion agricòla, en especiau per miei der augment dera renda individuau des qui trabalhen ena agricultura;
- c) estabilizar es mercats;
- d) garantir era seguretat des provediments;
- e) assegurar as consumidors forniments a prètzis rasonables.

2. Ena elaboracion dera politica agricòla comuna e des metòdes especiaus qu'aguesta politica pòt comportar, cau tier en compde:

- a) es caracteristiques especiaus dera activitat agricòla, que resulten dera estructura sociau dera agricultura e des desigualtats estructuraus e naturaus entre es diuèrses regions agricòles;
- b) eth besonh d'amiar a tèrme gradualament es adaptacions apertientes;

- c) eth hêt que, enes estats membres, era agricultura constituís un sector estretament ligat ath conjunt dera economia.

Article 40

(antic article 34 TCE)

1. Entà realizar es objectius que definís er article 39, se cree ua organizacion comuna des mercats agricòles.

Segons es productes, aguesta organizacion adòpte ua des formes següentes:

- a) normes comunes sus era competéncia;
- b) ua coordinacion obligatòria des diuèrses organizacions nacionaus de mercat;
- c) ua organizacion europèa deth mercat.

2. Era organizacion comuna, jos ua des formes qu'enóncie er apartat 1, pòt compréner totes es mesures de besonh entà realizar es objectius definidi per article 39, particularament era regulacion de prètz, subvencions ara produccion e ara comercializacion des diuèrsi productes, sistèms d'emmagazinatge e de compensacion de restants e mecanismes comuns d'estabilizacion des importacions o es exportacions.

Era organizacion comuna s'a de limitar a perseguir es objectius definidi per article 39 e a excludir quinsevolhe discriminacion entre productors o consumidors dera Union.

Quinsevolhe politica comuna de prètz s'a de basar en critèris comuns e en metòdes uniformes de calcul.

3. Entà perméter qu'era organizacion comuna que'n hè referéncia er apartat 1 artenhe es sòns objectius, se pòden crear un o diuèrsi hons d'orientacion e de garantida agricòla.

Article 41

(antic article 35 TCE)

Entà realizar es objectius definidi per article 39, se pòden establir, en encastre dera politica agricòla comuna:

- a) ua coordinacion eficaça des esfòrci emprenudi enes sectors dera formacion professionau, era recèrca e era divulgacion agronomica, que pòt includir projèctes o institucions finançades en comun;
- b) accions comunes entath desenvolopament deth consum d'uns productes determinadi.

Article 42

(antic article 36 TCE)

Es disposicions deth capítol relatiu as normes sus era competéncia son aplicables ara produccion e ath comèrç des productes agricòles sonque ena mesura determinada peth Parlament Europèu e eth Conselh, en marc des disposicions e de conformitat damb eth procediment qu'establís er article 43, apartat 2, en tot tier en compde es objectius qu'enóncie er article 39.

Eth Conselh, a prepausa dera Comission, pòt autorizar era concession d'ajudes:

- a) entar emparament des explotacions desfavorides per condicions estructuraus o naturaus;
- b) en encastre de programes de desenvolopament economic.

Article 43

(antic article 37 TCE)

1. Era Comission presente prepauses relatives ara elaboracion e execucion dera politica agricòla comuna, includida era substitucion des organizacions nacionaus per bèra ua des formes d'organizacion comuna que'n hè referéncia er article 40, apartat 1, e tanben ara aplicacion des mesures especificades per aquest títol.

Aguestes prepauses an de tier en compde era interdependéncia des ahèrs agricòles que'n hè referéncia aquest títol.

2. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitad Economic e Sociau, establissen era organizacion comuna des mercats agricòles creada per article 40, apartat 1, e tanben es autes disposicions de besonh entà perseguir es objectius dera politica comuna d'agricultura e pesca.

3. Eth Conselh, a prepausa dera Comission, adòpte es mesures relatives ara fixacion des prètzis, es exaccions, es ajudes e es limitacions quantitatives, e tanben era fixacion e eth despartiment des possibilitats de pesca.

4. Era organizacion comuna creada per article 40, apartat 1, pòt substituir es organizacions nacionaus deth mercat, enes condicions qu'establís er apartat 2:

- a) s'era organizacion comuna aufrís as estats membres que s'opausen ad aquesta mesura e que dispausen d'ua organizacion nacionau entara produccion que se'n tracte garantides equivalentes entara aucupacion e eth nivèu de vida des productors interessadi, en tot tier en compde eth ritme des possibles adaptacions e des especializacions de besonh, e
- b) s'aquesta organizacion assegure as escambis laguens dera Union condicions analògues as existents en un mercat nacionau.

5. En cas que se cree ua organizacion comuna entà determinades matèries prumèras e encara non i age ua organizacion comuna entàs productes transformadi correspondenti, aquestes matèries prumèras emplegadas enes productes transformadi destinadi ara exportacion en païsi tresaus pòden èster importades der exterior dera Union.

Article 44

(antic article 38 TCE)

Quan en un estat membre un producte ei subjècte a ua organizacion nacionau deth mercat o a quinsevolhe regulacion intèrna d'efècte equivalent qu'afècte era situacion competitiva d'ua produccion similara en un aute estat membre, es estats membres apliquen ua taxa compensatòria ara entrada d'aquest producte procedent der estat membre qu'age era organizacion o era regulacion mencionada, levat qu'aquest estat aplique ua taxa compensatòria ara gessuda deth producte.

Era Comission fixe er impòrt d'aguestes cargues ena mesura que sigue de besonh entà restablir er equilibri; tanben pòt autorizar era adopcion d'autes mesures enes condicions e es modalitats que determine.

TÍTOL IV

LIURA CIRCULACION DE PERSONES, SERVICIS E CAPITAUS

CAPÍTOL 1. ES TRABALHADORS

Article 45

(antic article 39 TCE)

1. Era liura circulacion des treballadors rèste assegurada laguens dera Union.
2. Era liura circulacion des treballadors compòrte era abolicion de quinsvolhe discriminacion per arrason dera nacionalitat entre es treballadors des estats membres, per çò qu'ei dera aucupacion, era retribucion e es autes condicions laboraus.
3. Damb resèrva des limitacions justificades per arrasons d'orde public, de seguretat publica e de salut publica, era liura circulacion des treballadors implique eth dret:
 - a) d'arrespóner a aufèrtes efectives de trabalh;
 - b) de desplaçar-se liurament ad aquest efècte en territòri des estats membres;
 - c) de residir en un des estats membres damb er objectiu d'exercir-i un trabalh de conformitat damb es disposicions legislatiues, reglamentàries e administratives que regulen era aucupacion des treballadors nacionaus;
 - d) de demorar, enes condicions que siguen determinades pes reglaments establidi pera Comission, en territòri d'un estat membre, dempús d'auer-i exercit un trabalh.
4. Es disposicions d'aquest article non son aplicables as lòcs de trabalh ena Administracion publica.

Article 46

(antic article 40 TCE)

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitad Economic e Sociau, establissen, per miei de directives o reglaments, es mesures de besonh entà hèr efectiva era liura circulacion des treballadors, tau coma la definís er article 45, particularament:

- a) en tot assegurar ua estreta collaboracion entre es administracions nacionaus de trabalh;
- b) en tot eliminar es procediments e practiques de caractèr administratiu, e tanben es tèrmes d'accès as lòcs de trabalh disponible, tant se resulten dera legislacion intèrna coma se resulten d'acòrds concluidi anteriorament entre es estats membres, era mantenença des quaus serie obstacle entara liberalizacion des movements des treballadors;
- c) en tot eliminar toti es tèrmes e d'aves restriccions, tant se son establidi pes legislacions intèrnes coma se son establidi per acòrds concluidi anteriorament entre es estats membres, qu'impausen as treballadors des auti estats membres, damb vista ara liura eleccion d'un trabalh, condicions diferentes des establides entàs treballadors nacionaus;
- d) en tot establir mecanismes adaptadi entà méter en contacte es aufèrtes e es demandes d'aucupacion e facilitar-ne er equilibri en condicions que non meten eth grèu perill eth nivèu de vida e d'aucupacion enes diuèrses regions e indústries.

Article 47

(antic article 41 TCE)

Es estats membres promònen, en encastre d'un programa comun, er escambi de treballadors joeni.

Article 48

(antic article 42 TCE)

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, adòpten, en matèria de seguretat sociala, es mesures de besonh entà establir era liura circulacion des treballadors, particularament per miei dera creacion d'un sistèma que permete garantir as treballadors immigrants salariats e non salariats, e as sòns avent-drets:

- a) era acumulacion de toti es periòdes prenudi en consideracion pes diuèrses legislacions nacionaus entà aquerir e conservar eth dret as prestacions socialas, e tanben entà hèr-ne eth calcul;
- b) eth pagament des prestacions as personas que residissen enes territòris des estats membres.

Quan un membre deth Conselh declare qu'un des projèctes d'acte legislatiu que'n hè referéncia eth primèr paragraf prejudiciarie aspèctes importants deth sòn sistèma de seguretat sociala, particularament per çò qu'ei der encastre d'aplicacion, eth còst o era estructura financèra, o n'afectarie er equilibri financèr, pòt sollicitar qu'eth projècte se somete ath Conselh Europèu. En aguest cas, rèste suspenut eth procediment legislatiu ordinari. En tot auèc deliberat, e en tèrme de quate mesi a compdar d'aguesta suspension, eth Conselh Europèu:

- a) retorne eth projècte ath Conselh, damb que se met fin ara suspension deth procediment legislatiu ordinari, o ben
- b) non actue o demane ara Comission que presente ua naua prepausa; en aguest cas, er acte inicialment prepausat se considèra non adoptat.

CAPÍTOL 2. ETH DRET D'ESTABLIMENT

Article 49

(antic article 43 TCE)

En encastre des disposicions següentes, rèsten proibides es restriccions ara libertat d'establiment des ciutadans d'un estat membre en territòri d'un aute estat membre. Era proibicion s'esten tanben as restriccions relatives ara dubertura d'agències, sucursales o filiaus pes ciutadans d'un estat membre establidi en territòri d'un aute estat membre.

Era libertat d'establiment compren er accés as activitats non salariades e er exercici d'aguestes activitats, e tanben era constitucion e era gestion d'empreses, e particularament de societats en sens que determine er article 54, dusau paragraf, damb es condicions fixades pera legislacion deth país d'establiment entàs sòns pròpris ciutadans, damb resèrva des disposicions deth capítol relatiu as capitaus.

Article 50

(antic article 44 TCE)

1. A fin d'arténher era libertat d'establiment en ua activitat determinada, eth Parlament Europèu e eth Conselh se pronóncien de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, e damb era consulta prealabla ath Comitament Economic e Social, per miei de directives.
2. Eth Parlament Europèu, eth Conselh e era Comission exercissen es foncions que les atribuïssen es disposicions precedentes, e particularament:
 - a) s'aucupen, en generau, des activitats prioritàries enes quaus era libertat d'establiment constituís ua contribucion particularament utila ath desenvolupament dera produccion e des escambis;
 - b) asseguren ua collaboracion estreta entre es administracions nacionaus competentes a fin de conéisher es situacions particulars, laguens dera Union, des diuèrses activitats afectades;
 - c) eliminen es procediments e practiques de caractèr administratiu, tant se resulten dera legislacion intèrna coma se resulten d'acòrds concluidi anteriorament entre es estats membres, era mantenença des quaus serie obstacle entara libertat d'establiment;
 - d) velhen pr'amor qu'es treballadors salariats d'un des estats membres treballadors en territòri d'un aute estat membre poguen demorar en aguest territòri entà emprener-i ua activitat non salariada quan complisquen es condicions que les serien exigibles s'entrèssen en aguest estat en moment de voler iniciar era dita activitat;
 - e) possibiliten er aquesiment e eth profitament de finques plaçades en territòri d'un estat membre per un ciutadan d'un aute estat membre, ena mesura que non se vulneren es principis qu'establís er article 39, apartat 2;
 - f) apliquen era supression progressiua des restriccions ara libertat d'establiment, en cada branca d'activitat que se'n tracte, tant per çò qu'ei des condicions de dubertura, en territòri d'un estat membre, d'agències, sucursales o filiaus, coma enes condicions d'admission deth personau dera sedença centrau enes sòns organs de gestion o de contraròtle;
 - g) coordinen, ena mesura que calgue, e entà hèr-les equivalents, es garantides exigides laguens des estats membres as societats en sens que determine er article 54, dusau paragraf, entà protegir tant es interèssi des sòcis coma es de tresaus;
 - h) s'asseguren qu'es condicions entar establiment non siguen faussades per miei d'ajudes autrejades pes estats membres.

Article 51

(antic article 45 TCE)

Es disposicions d'aguest capítol non son aplicables, per çò qu'ei d'un estat membre determinat, as activitats qu'en aguest estat son connectades, encara que sonque sigue de manèra ocasionau, damb er exercici deth poder public.

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden excludir determinades activitats dera aplicacion des disposicions d'aguest capítol.

Article 52

(antic article 46 TCE)

1. Es disposicions d'aguest capítol e es mesures adoptades en vertut d'aguestes non prejuten era aplicabilitat des disposicions legislatives, reglamentàries e administratives qu'establisson un regim especiau entàs estrangèrs justificades per arrasons d'orde public, de seguretat publica e de salut publica.

2. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, adòpten directives entà coordinar es disposicions mencionades.

Article 53

(antic article 47 TCE)

1. A fin de facilitar er accès as activitats non salariades e er exercici d'aguestes activitats, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, adòpten directives destinades ara reconeishença mutuau de diplòmes, certificadi e d'alti títols, e tanben directives destinades ara coordinacion des disposicions legislatiues, reglamentàries e administratives des estats membres relatives ar accès as activitats non salariades e ar exercici d'aguestes activitats.

2. Per çò qu'ei des professions medicaus, paramedicaus e farmaceutiques, era supression progressiua des restriccions rèste subordinada ara coordinacion des condicions exigides entà exercir aguestes professions enes diuèrsi estats membres.

Article 54

(antic article 48 TCE)

Es societats constituïdes d'acòrd damb era legislacion d'un estat membre qu'agen era sedença social, era administracion centrau o eth centre d'activitat principau laguens dera Union rèsten comparades, as efèctes dera aplicacion des disposicions d'aguest capítol, as persones fisiques qu'agen era nacionalitat d'un estat membre.

Se compren per *societats* es societats de dret civiu o mercantil, incluides es societats cooperatives, e es autes persones juridiques de dret public o privat, levat des que non an ànim de lucre.

Article 55

(antic article 294 TCE)

Es estats membres concedissen as ciutadans des auti estats membres eth madeish tracte qu'as sòns pròpris ciutadans per çò qu'ei dera participacion financèra en capitau des societats en sens que determine er article 54, sens prejudici dera aplicacion dera rèsta de disposicions des tractats.

CAPÍTOL 3. SERVICIS

Article 56

(antic article 49 TCE)

En encastre des disposicions següentes, rèsten proïbides es restriccions ara liura prestacion de servicis laguens dera Union entàs ciutadans des estats membres establidi en un estat membre que non sigue eth deth destinatari dera prestacion.

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden esténer eth benefici des disposicions d'aguest capítol as prestadors de servicis qu'agen era nacionalitat d'un estat tresau establidi laguens dera Union.

Article 57

(antic article 50 TCE)

En sens que determinen es tractats, se considèren servicis es prestacions hètes normaument a cambi d'ua remuneracion, ena mesura que non se regisquen pes disposicions relatives ara liura circulacion de merces, capitaus e persones.

Es servicis comprenen, en particular:

- a) activitats de caractèr industriau;
- b) activitats de caractèr mercantil;
- c) activitats artesanaus;
- d) activitats pròpies des professions liberaus.

Sens prejudici des disposicions deth capítol relatiu ath dret d'establiment, eth prestador d'un servici pòt, entà amiar a tèrme aguesta prestacion, exercir temporaument era sua activitat en estat membre a on s'amie a tèrme era prestacion, enes madeishes condicions qu'impòse aguest estat as sòns pròpris ciutadans.

Article 58

(antic article 51 TCE)

1. Era liura prestacion de servicis, en matèria de transpòrts, se regís pes disposicions deth títol relatiu as transpòrts.
2. Era liberalizacion des servicis bancaris e d'assegurances ligades as movements de capitaus s'a de realizar en armonia damb era liberalizacion dera circulacion de capitaus.

Article 59

(antic article 52 TCE)

1. A fin d'arténher era liberalizacion d'un servici determinat, eth Parlament Europèu e eth Conselh se pronóncien per miei de directives, de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitè Economic e Social.
2. Es directives que'n hè referéncia er apartat 1 an per objècte prioritari, en generau, es servicis qu'influïssen de manèra dirècta enes còsti de produccion o era liberalizacion des quaus contribuís a facilitar es escambis de merces.

Article 60

(antic article 53 TCE)

Es estats membres s'esfòrcen entà amiar a tèrme ua liberalizacion des servicis mès ampla qu'era exigida en vertut des directives adoptades en aplicacion der article 59, apartat 1, s'era sua situacion economica generau e era deth sector interessat les ac permeten.

Era Comission adrece recomanacions damb aguesta finalitat as estats membres interessadi.

Article 61

(antic article 54 TCE)

Mentre non se suprimisquen es restriccions ara liura prestacion de servicis, cadun des estats membres aplique aguestes restriccions, sens distincion de nacionalitat o residéncia, a toti es prestadors de servicis que'n hè referéncia er article 56, apartat 1.

Article 62

(antic article 55 TCE)

Es disposicions des articles 51 a 54, ambdús incluididi, son aplicables as matèries regulades per aguest capítol.

CAPÍTOL 4.
CAPITAU E PAGAMENTS

Article 63

(antic article 56 TCE)

1. En encastre des disposicions d'aguest capítol, rèsten proibides totes es restriccions as movements de capitaus entre estats membres e entre estats membres e païsi tresaus.
2. En encastre des disposicions d'aguest capítol, rèsten proibides totes es restriccions as pagaments entre estats membres e entre estats membres e païsi tresaus.

Article 64

(antic article 57 TCE)

1. Çò que dispause er article 63 s'aplique sens prejudici dera aplicacion, enes païsi tresaus, des restriccions en vigor eth 31 de deseme de 1993 en vertut deth dret nacionau o deth dret dera Union en çò que hè as movements de capitaus damb destinacion a païsi tresaus o procedenti de païsi tresaus que compòrten inversions dirèctes, incluides es inversions immobiliàries, er establiment, era prestacion de servicis financèrs o era admission de valors enes mercats de capitaus. Per çò qu'ei des restriccions aplicables en vertut dera legislacion nacionau en Bulgaria, en Estònia e en Ongria, era data en question ei eth 31 de deseme de 1999.
2. En tot esforçar-se entà realizar er objectiu dera liura circulacion de capitaus entre estats membres e païsi tresaus, ena major mesura possible e sens prejudici d'aquerò que dispausen es auti capítols des tractats, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, adòpten mesures relatives as movements de capitaus damb destinacion a païsi tresaus o procedenti de païsi tresaus que compòrten inversions dirèctes, incluides es inversions immobiliàries, er establiment, era prestacion de servicis financèrs o era admission de valors enes mercats de capitaus.
3. Maugrat tot çò que dispause er apartat 2, sonque eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, per unanimitat e damb era consulta prealbla ath Parlament Europèu, pòt adoptar mesures que compòrten ua retrocession en dret dera Union per çò qu'ei dera liberalizacion des movements de capitaus damb destinacion a païsi tresaus o procedenti de païsi tresaus.

Article 65

(antic article 58 TCE)

1. Çò que dispause er article 63 s'aplique sens prejudici deth dret des estats membres a:

- a) aplicar es disposicions apertientes deth sòn dret fiscau que distinguissen entre es contribuables que se tròben en situacions diuèrses per çò qu'ei deth sòn lòc de residéncia o ath lòc a on an invertit eth capitau;
 - b) adoptar es mesures de besonh entà impedir es infraccions as sues leis e reglaments, particularament en matèria fiscau e en matèria de supervision prudenciau d'entitats financèras, establir procediments de declaracion de movements de capitaus as efèctes d'informacion administrativa o estadistica o adoptar mesures justificades per arrasons d'orde public o de seguretat publica.
2. Es disposicions d'aguest capítol non son obstacle entà aplicar restriccions deth dret d'establiment compatibles damb es tractats.
3. Es mesures e es procediments que'n hèn referéncia es apartats 1 e 2 non an d'èster ne un mieï de discriminacion arbitrària ne ua restriccion encurbida dera liura circulacion de capitaus e pagaments taus coma la definís er article 63.
4. A falta de mesures en aplicacion der article 64, apartat 3, era Comission, o, s'era Comission non a adoptat ua decision en tèrme de tres mesi a compdar dera sollicitud der estat membre interessat, eth Conselh, pòt adoptar ua decision que declare qu'es mesures fiscaus restrictives adoptades per un estat membre respècte a un o diuèrsi païsi tresaus se considèren compatibles damb es tractats ena mesura que les justifique un des objectius dera Union e siguen compatibles damb eth bon foncionament deth mercat interior. Eth Conselh se pronóncie per unanimitat a peticion d'un estat membre.

Article 66

(antic article 59 TCE)

Quan, en circumstàncies excepcionaus, es movements de capitaus damb destinacion a païsi tresaus o procedenti d'aguesti païsi causen o menacen de causar dificultats grèus entath foncionament dera union economica e monetària, eth Conselh, en tot prononciar-se a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Banc Centrau Europèu, pòt adoptar, per çò qu'ei de païsi tresaus, mesures de salvagarda per un tèrme que non sigue superior a sies mesi, tostemp qu'aguestes mesures siguen estrictament de besonh.

TÍTOL V ESPACI DE LIBERTAT, SEGURETAT E JUSTÍCIA

CAPÍTOL 1. DISPOSICIONS GENERAUS

Article 67

(antic article 61 TCE e antic article 29 TUE)

1. Era Union constituís un espaci de libertat, seguretat e justícia, laguens deth respècte as drets fundamentaus e as diferenti sistèmes e tradicions juridiques des estats membres.
2. Era Union garantís era abséncia de contraròtles des persones enes frontèras interiores e desvolòpe ua politica comuna en matèria d'asil, immigracion e contraròtle des frontèras exteriores basada ena solidaritat entre estats membres e equitativa per çò qu'ei des ciutadans de païsi tresaus. As efèctes d'aguest títol, es apatrides s'assimilen as ciutadans de païsi tresaus.
3. Era Union s'esfòrce per garantir un nivèu elevat de seguretat per mieï de mesures entà previer e combàter era delinquéncia, eth racisme e era xenofòbia, per mieï de mesures de coordinacion e cooperacion entre autoritats policèras e judiciais e d'autres autoritats competentes, e tanben per mieï dera reconeishença mutuau des resolucions judiciais en matèria penau e, se cau, per mieï dera aproximacion des legislacions penaus.

4. Era Union facilite er accès ara justícia, particularament per miei deth principi de reconeishença mutuau des resolucions judiciais e extrajudicials en matèria civiu.

Article 68

Eth Conselh Europèu definís es orientacions estrategiques dera programacion legislatiua e operativa en espaci de libertat, seguretat e justícia.

Article 69

Es parlaments nacionaus velhen pr'amor qu'es prepauses e iniciatiues legislatiues presentades en encastre des capítols 4 e 5 respècten eth principi de subsidiaritat, d'acòrd damb eth Protocolò sus era aplicacion des principis de subsidiaritat e proporcionalitat.

Article 70

Sens perjudici des articles 258, 259 e 260, eth Conselh, a prepausa dera Comission, pòt adoptar mesures qu'establisquen es procediments qu'an de seguir es estats membres entà efectuar, en colaboracion damb era Comission, ua avaloracion objectiva e imparciau dera aplicacion, pes autoritats des estats membres, des politiquas dera Union que'n hè referéncia aguest títol, en particular entà impulsar era plea aplicacion deth principi de reconeishença mutuau. S'a d'informar ath Parlament Europèu e as parlaments nacionaus deth contengut e es resultats d'aguesta avaloracion.

Article 71

(antic article 36 TUE)

Se cree un comitat permanent en sen deth Conselh entà garantir laguens dera Union eth foment e era intensificacion dera cooperacion operativa en matèria de seguretat interiora. Sens perjudici der article 240, aguest comitat promò era coordinacion dera accion des autoritats competentes des estats membres. Pòden participar enes sòns trabalhs es representants des organs e es organismes dera Union afectadi. Eth Parlament Europèu e es parlaments nacionaus son informadi d'aguesti trabalhs.

Article 72

(antic article 64, apartat 1, TCE e antic article 33 TUE)

Çò que dispause aguest títol s'aplique sens perjudici der exercici des responsabilitats qu'incombissen as estats membres en çò que tanh ara mantenença der orde public e era salvagarda dera seguretat interiora.

Article 73

Es estats membres an era possibilitat d'organizar entre eri e jos era sua responsabilitat es formes de cooperacion e coordinacion que considèren convenientes entre es servicis competents des administracions respectives responsables de garantir era seguretat interiora.

Article 74

(antic article 66 TCE)

Eth Conselh adòpte mesures entà garantir era cooperacion administrativa entre es servicis competents des estats membres enes encastres que'n hèn referéncia aguest títol, e tanben entre aguesti servicis e era Comission. Eth Conselh se pronóncie a prepausa dera Comission, damb resèrva d'aquerò que dispause er article 76, e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu.

Article 75

(antic article 60 TCE)

S'ac exigís era realizacion des objectius que'n hèn referéncia er article 67 en matèria de prevencion deth terrorisme e des activitats que i son connèxes, e de luta contra aguesti fenomèns, eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, definissen un marc de mesures administratives en çò que hèn as movements de capitaus e as pagaments, coma era immobilizacion de hons, d'actius financèrs o de beneficis economics des quaus n'an era propietat, era possession o era tinença personas fisiques o juridiques, grops o entitats non estataus.

Eth Conselh, a prepausa dera Comission, adòpte mesures entà aplicar eth marc que'n hèn referéncia eth primèr paragraf.

Es actes que'n hèn referéncia aguest article contien es disposicions de besonh en matèria de garantides juridiques.

Article 76

Es actes que'n hèn referéncia es capítols 4 e 5, e tanben es mesures que'n hèn referéncia er article 74 que garantissen era cooperacion administrativa enes encastres que'n hèn referéncia en aguesti capítols, s'adòpten:

- a) a prepausa dera Comission, o
- b) per iniciatiua d'ua quatau part des estats membres.

CAPÍTOL 2.

POLITIQUES SUS CONTRARÒTLES ENES FRONTÈRES, ASIL E IMMIGRACION

Article 77

(antic article 62 TCE)

1. Era Union desvolòpe ua politica qu'a coma objectiu:
 - a) garantir era abséncia totau de contraròtles des personas, sigue quina ne sigue era nacionalitat, quan traspassen es frontèras interiores;
 - b) garantir es contraròtles des personas e era vigilància eficaça en crotzament des frontèras exteiores;
 - c) instaurar progressivament un sistèma integrat de gestion des frontèras exteiores.
2. As efèctes der apartat 1, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, adòpten mesures relatives a:
 - a) era politica comuna de visats e d'auti permisi de residéncia de cuerta durada;

- b) es contraròtles as quaus son sometudes es personas que traspassen es frontèras exteriore;
 - c) es condicions enes quaus es ciutadans de païsi tresaus pòden circular liurament pera Union per un periòde cuert;
 - d) quinsevolhe mesura de besonh entar establiment progressiu d'un sistèma integrat de gestion des frontèras exteriore;
 - e) era abséncia totau de contraròtles des personas, sigue quina ne sigue era nacionalitat, quan traspassen es frontèras interiores.
3. Se se considèrè de besonh ua accion dera Union entà facilitar er exercici deth dret que'n hè referéncia er article 20, apartat 2, letra a), e levat qu'es tractats agen establít poders d'accion ad aquest efècte, eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, pòt adoptar disposicions relatives as passapòrts, documents d'identitat, permisi de residéncia o quinsevolhe aute document que i sigue assimilát. Eth Conselh se pronóncie per unanimitat, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu.
4. Aquest article non afècte era competéncia des estats membres per çò qu'ei dera delimitacion geografica des sues frontèras, d'acòrd damb eth dret internacionau.

Article 78

(antics articles 63, punts 1 e 2, e 64, apartat 2, TCE)

1. Era Union desvolòpe ua politica comuna en matèria d'asil, emparament subsidiari e emparament temporau destinat a aufrir un estatut adaptat a quinsevolhe ciutadan d'un país tresau qu'age besonh d'emparament internacionau e a garantir era observança deth principi de non-devolucion. Aquesta politica s'a d'ajustar ara Convencion de Genèva deth 28 de junhsèga de 1951 e ath Protocòu deth 31 de gèr de 1967 sus estatut des refugiats, e d'aute tractats apertienti.
2. As efèctes der apartat 1, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, adòpten mesures relatives a un sistèma europèu comun d'asil que compregue:
- a) un estatut uniforme d'asil en favor de ciutadans de païsi tresaus, valid entà tota era Union;
 - b) un estatut uniforme d'emparament subsidiari entàs ciutadans de païsi tresaus que, sens obtier er asil europèu, agen besonh d'emparament internacionau;
 - c) un sistèma comun entar emparament temporau des personas desplaçades, en cas d'afluéncia massiva;
 - d) procediments comuns entà concedir e retirar er estatut uniforme d'asil o d'emparament subsidiari;
 - e) critèris e mecanismes entà determinar er estat membre qu'a d'èster eth responsable d'examinar ua sollicitud d'asil o d'emparament subsidiari;
 - f) normes relatives as condicions d'acuelhuda des sollicitants d'asil o d'emparament subsidiari;
 - g) era associacion e era cooperacion damb païsi tresaus entà gerir es fluxes de personas que solliciten asil o emparament subsidiari o temporau.
3. S'un o diuèrsi estats membres s'afronten a ua situacion d'emergéncia caracterizada pera afluéncia sobtada de ciutadans de païsi tresaus, eth Conselh pòt adoptar, a prepausa dera Comission, mesures provisionaus en benefici des estats membres afectadi. Eth Conselh se pronóncie damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu.

Article 79

(antic article 63, punts 3 e 4, TCE)

1. Era Union desvolòpe ua politica comuna d'immigracion destinada a garantir en totes es fases ua gestion eficaça des fluxes migratòris e un tracte equitable devèrs es ciutadans de païsi tresaus que residissen legaument en estats membres, e tanben a previer e combàter energicament era immigracion illegau e eth trafic d'èssers umans.
2. As efèctes der apartat 1, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, adòpten mesures enes encastres següenti:
 - a) es condicions d'entrada e de residència e es normes relatives a visats e permisi de residència de longa durada expedidi pes estats membres, incluididi es destinadi ath reagropament familhau;
 - b) era definicion des drets des ciutadans de païsi tresaus que residissen legaument en un estat membre, incluidides es condicions que regissen era libertat de circulacion e de residència enes auti estats membres;
 - c) era immigracion clandestina e era residència irregulara, incluidida era expulsion e era repatriacion de residents en situacion irregulara;
 - d) era luta contra eth trafic d'èssers umans, en particular de hemnes e mainatges.
3. Era Union pòt soscríuer acòrds damb païsi tresaus entà readméter, enes sòns païsi d'origina o de procedència, ciutadans de païsi tresaus que non complisquen o agen deishat de complir es condicions d'entrada, presència o residència en territòri d'un des estats membres.
4. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden establir mesures de foment e de supòrt en çò que tanh ara accion des estats membres destinada a promòir era integracion des ciutadans de païsi tresaus que residisquen legaument en sòn territòri, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres.
5. Aguest article non afècte eth dret des estats membres d'establir volums d'admission en territòri respectiu des ciutadans de païsi tresaus provenenti de païsi tresaus damb era finalitat de cercar-i trabalh, tant salariat coma non salariat.

Article 80

Es politiques dera Union que'n hèn referéncia aguest capítol e era aplicacion d'aguestes politiques se regissen peth principi de solidaritat e de repartiment equitable dera responsabilitat entre es estats membres, tanben en encastre financèr. Tostemp que cau, es actes dera Union adoptadi en vertut d'aguest capítol contien mesures adequades entà aplicar aguest principi.

CAPÍTOL 3.
COOPERACION JUDICIAU EN MATÈRIA CIVIU

Article 81

(antic article 65 TCE)

1. Era Union desvolòpe ua cooperacion judiciau en ahèrs civius damb repercussion transfrontalèra, basada en principi de reconeishença mutuau des resolucions judiciais e extrajudiciais. Aguesta cooperacion pòt includir era adopcion de mesures d'aproximacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres.

2. As efèctes der apartat 1, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, adòpten, particularament quan ac requerís eth bon foncionament deth mercat interior, mesures destinades a garantir:

- a) era reconeishença mutuau, entre es estats membres, des resolucions judiciaus e extrajudiciaus, e era sua execucion;
- b) era notificacion e eth traslat transfrontalèrs de documents judiciaus e extrajudiciaus;
- c) era compatibilitat des normes aplicables enes estats membres en matèria de conflictes de leis e de jurisdiccio;
- d) era cooperacion en matèria d'obtencion de pròves;
- e) er accès efectiu ara justícia;
- f) era eliminacion d'obstacles ath bon foncionament des procediments civius, en tot fomentar se cau era compatibilitat des normes de procediment civiu aplicables enes estats membres;
- g) eth desvolopament de metòdes alternatius de resolucio de litigis;
- h) eth supòrt ara formacion de magistrats e deth personau ath servici dera administracion de justícia.

3. Maugrat tot çò que dispause er apartat 2, es mesures relatives ath dret de familha qu'agen ua repercussio transfrontalèra son establides peth Conselh, que se pronóncie de conformitat damb un procediment legislatiu especiau. Eth Conselh se pronóncie per unanimitat, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu.

Eth Conselh, a prepausa dera Comission, pòt adoptar ua decision que determine es aspèctes deth dret de familha damb repercussio transfrontalèra que poguen èster objècte d'actes adoptadi per miei deth procediment legislatiu ordinari. Eth Conselh se pronóncie per unanimitat, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu.

Era prepausa que'n hè referéncia eth dusau paragraf se comuniqua as parlaments nacionaus. En cas qu'en tèrme de sies mesi a compdar d'aguesta comunicacion un parlament nacionau notifique era sua oposicion, era decision non s'adòpte. Se non i a oposicion, eth Conselh pòt adoptar era decision mencionada.

CAPÍTOL 4. COOPERACION JUDICIAU EN MATÈRIA PENAU

Article 82 (antic article 31 TUE)

1. Era cooperacion judiciau en matèria penau ena Union se base en principi de reconeishença mutuau des senténcias e es resolucions judiciaus e includís era aproximacion des disposicions legislatives e reglamentàries des estats membres enes encastres que'n hèn referéncia er apartat 2 e er article 83.

Eth Parlament Europèu e eth Conselh adòpten, de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, mesures destinades a:

- a) establir normes e procediments entà garantir era reconeishença en tota era Union de toti es tipus de senténcias e resolucions judiciaus;
- b) previer e resòlver es conflictes de jurisdiccio entre es estats membres;
- c) sostier era formacion de magistrats e deth personau ath servici dera administracion de justícia;
- d) facilitar era cooperacion entre es autoritats judiciaus o equivalents des estats membres en encastre deth procediment penau e dera execucion de resolucions.

2. Ena mesura que calgue entà facilitar era reconeishença mutuau des senténcias e es resolucions judiciais e era cooperacion policèra e judiciu en ahèrs penaus damb dimension transfrontalèra, eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de directives adoptades de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden establir normes minimas. Aquestes normes minimas tien en compde es diferéncias entre es tradicions e es sistèmas juridics des estats membres.

Aquestes normes an per objècte:

- a) era admissibilitat mutuau de pròves entre es estats membres;
- b) es drets des persones pendent eth procediment penau;
- c) es drets des victimes de delictes;
- d) auti elements especifics deth procediment penau, qu'eth Conselh a de determinar prealablament per miei d'ua decision. Entara adopcion d'aguesta decision, eth Conselh se pronóncie per unanimitat, damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu.

Era adopcion des normes minimas que'n hè referéncia aguest apartat non empedís qu'es estats membres mantenguen o instauren un nivèu mès elevat d'emparament des persones.

3. Quan un membre deth Conselh considèra qu'un projècte de directiva que'n hè referéncia er apartat 2 prejudiciarie aspèctes fundamentaus deth sòn sistèma de justícia penau, pòt sollicitar qu'eth projècte se somete ath Conselh Europèu. En aguest cas, rèste suspenut eth procediment legislatiu ordinari. Auent deliberat, e en cas que s'artenhe un consens, eth Conselh Europèu, en tèrme de quate mesi a compdar d'aguesta suspension, retorne eth projècte ath Conselh, damb que se met fin ara suspension deth procediment legislatiu ordinari.

En aguest madeish tèrme, en cas de desacòrd, e s'aumens nau estats membres vòlen establir ua cooperacion renfortida sus era basa deth projècte de directiva que se'n tracte, n'informen ath Parlament Europèu, ath Conselh e ara Comission. En aguest cas, se considèra acordada era autorizacion entà iniciar era cooperacion renfortida que'n hèn referéncia er article 20, apartat 2, deth Tractat dera Union Europèa e er article 329, apartat 1, deth present tractat, e s'apliquen es disposicions relatives ara cooperacion renfortida.

Article 83

(antic article 31 TUE)

1. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de directives adoptades de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden establir normes minimas relatives ara definicion des infraccions penaus e des sancions en encastres de delictes particularament grèus qu'agen ua dimension transfrontalèra derivada deth caractèr o des repercussions d'aguestes infraccions o d'un besonh particular de combater-les segons critèris comuns.

Aguesti encastres delictius son es següenti: eth terrorisme, eth trafic d'èssers umans e era explotacion sexuau de hemnes e mainatges, eth trafic illicit de drògues, eth trafic illicit d'armes, eth blanquiment de sòs, era corrupcion, era falsificacion de mieis de pagament, era delinquéncia informatica e era delinquéncia organizada.

En foncion dera evolucion dera delinquéncia, eth Conselh pòt adoptar ua decision que determine d'auti encastres delictius qu'arresponen as critèris especificadi en aguest apartat. Eth Conselh se pronóncie per unanimitat, damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu.

2. Quan era aproximacion des disposicions legislatives e reglamentàries des estats membres en matèria penau ven imprescindibla entà garantir era execucion eficaça d'ua politica dera Union en un encastre qu'age estat objècte de mesures d'armonizacion, se pòden establir per miei de directives normes minimas relatives ara definicion des infraccions penaus e des sancions en espaci que se'n tracte. Aquestes directives s'adòpten de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari o un d'especial identic ath que s'emplegue entara adopcion des mesures d'armonizacion en question, sens prejudici der article 76.

3. Quan un membre deth Conselh considèra qu'un projècte de directiva que'n hèn referéncia es apartats 1 o 2 prejudiciarie aspèctes fundamentaus deth sòn sistèma de justícia penau, pòt sollicitar qu'eth projècte se somete

ath Conselh Europèu. En aguest cas, rèste suspenut eth procediment legislatiu ordinari. Auent deliberat, e en cas que s'artenhe un consens, eth Conselh Europèu, en tèrme de quate mesi a compdar d'aguesta suspension, retorne eth projècte ath Conselh, damb que se met fin ara suspension deth procediment legislatiu ordinari.

En aguest madeish tèrme, en cas de desacòrd, e s'aumens nau estats membres vòlen establir ua cooperacion renfortida sus era basa deth projècte de directiva que se'n tracte, n'informen ath Parlament Europèu, ath Conselh e ara Comission. En aguest cas, se considèra acordada era autorizacion entà iniciar era cooperacion renfortida que'n hèn referéncia er article 20, apartat 2, deth Tractat dera Union Europèa e er article 329, apartat 1, deth present tractat, e s'apliquen es disposicions relatives ara cooperacion renfortida.

Article 84

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden establir mesures de foment e de supòrt en çò que tanh ara accion des estats membres en encastre dera prevencion dera delinquéncia, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatives e reglamentàries des estats membres.

Article 85

(antic article 31 TUE)

1. Era mission d'Eurojust ei dar supòrt e impuls ara coordinacion e ara cooperacion entre es autoritats nacionaus responsables d'investigar e perseguir era delinquéncia grèu qu'afècte dus o mès estats membres o qu'a d'èster perseguida damb critèris comuns, sus era basa des operacions efectuades e dera informacion proporcionada pes autoritats des estats membres e per Europol.

Damb aguesta finalitat, eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, determinen era estructura, eth foncionament, er encastre d'accion e es prètzhèts d'Eurojust. Aguesti prètzhèts pòden includir:

- a) era iniciacion de dilligéncias d'investigacion penau e era prepausa d'incoacion de procediments penaus pes autoritats nacionaus competentes, en particular en çò que tanh as infraccions que prejudícien es interèssi financèrs dera Union;
- b) era coordinacion des investigacions e es procediments mencionadi ena letra a);
- c) era intensificacion dera cooperacion judiciau, entre d'autres vies per miei dera resolucion de conflictes de jurisdiccion e d'ua estreta cooperacion damb eth Hilat Judiciau Europèu.

Aguesti reglaments determinen tanben es modalitats de participacion deth Parlament Europèu e des parlaments nacionaus ena avaloracion des activitats d'Eurojust.

2. En encastre des accions penaus que'n hèn referéncia er apartat 1, e sens prejudici der article 86, es actes formaus de caractèr deth procès son acomplidi pes foncionaris nacionaus competenti.

Article 86

1. Tà combàter es infraccions que prejudícien es interèssi financèrs dera Union, eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, pòt establir ua Fiscalia Europèa a partir d'Eurojust. Eth Conselh se pronóncia per unanimitat, damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu.

En cas de manca d'unanimitat, un grop integrat aumens per nau estats membres pòt sollicitar qu'eth projècte de reglament se somete ath Conselh Europèu. En aguest cas, rèste suspenut eth procediment en Conselh. Auent deliberat, e en cas que s'artenhe un consens, eth Conselh Europèu, en tèrme de quate mesi a compdar d'aguesta suspension, retorne eth projècte ath Conselh pr'amor que l'adòpte.

En aquest madeish tèrme, en cas de desacòrd, e s'aumens nau estats membres vòlen establir ua cooperacion renfortida sus era basa deth projècte de reglament que se'n tracte, n'informen ath Parlament Europèu, ath Conselh e ara Comission. En aquest cas, se considèra acordada era autorizacion entà iniciar era cooperacion renfortida que'n hèn referéncia er article 20, apartat 2, deth Tractat dera Union Europèa e er article 329, apartat 1, deth present tractat, e s'apliquen es disposicions relatives ara cooperacion renfortida.

2. Era Fiscalia Europèa ei competenta entà investigar, perseguir e portar a jutjament, s'escatz en collaboracion damb Europol, es autors e complices d'infraccions que prejudicien es interèssi financèrs dera Union, tau coma les definís eth reglament que'n hèn referéncia er apartat 1. Exercís deuant des organs jurisdiccionalaus competenti des estats membres era accion penau relativa ad aquestes infraccions.

3. Es reglaments que'n hèn referéncia er apartat 1 establissen er Estatut dera Fiscalia Europèa, es condicions entath compliment des sues foncions, es normes de procediment aplicables as sues activitats, e tanben es que regissen era admissibilitat des pròves, e es normes aplicables ath contraròtle jurisdiccionalau des actes deth procès qu'amie a tèrme en compliment des sues foncions.

4. Eth Conselh Europèu pòt adoptar, simultanèament o damb posterioritat, ua decision que modifique er apartat 1 damb era finalitat d'agranir es competéncies dera Fiscalia Europèa ena luta contra era delinquéncia grèu qu'age ua dimension transfrontalèra, e que modifique en conseqüéncia er apartat 2 per çò qu'ei des autors e es complices de delictes grèus qu'afècten diuèrsi estats membres. Eth Conselh Europèu se pronóncie per unanimitat, damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu e damb era consulta prealabla ara Comission.

CAPÍTOL 5. COOPERACION POLICÈRA

Article 87

(antic article 30 TUE)

1. Era Union desvolòpe ua cooperacion policèra ena quau participen totes es autoritats competentes des estats membres, includidi es servicis de policia, es servicis de doanes e d'alti servicis damb foncions coercitives especializadi enes encastres dera prevencion o era deteccion d'infraccions penaus e des investigacions en aquesta matèria.

2. As efèctes der apartat 1, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden establir mesures relatives a:

- a) era recuelhuda, er emmagazinatge, eth tractament, era analisi e er escambi d'informacion apertienta;
- b) eth supòrt ara formacion de personau, e tanben era cooperacion relativa ar escambi de personau, as equipaments e ara investigacion scientifica policèra;
- c) es techniques comunes d'investigacion ligades damb era deteccion de formes grèus de delinquéncia organizada.

3. Eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, pòt establir mesures relatives ara cooperacion operativa entre es autoritats que'n hèn referéncia aquest article. Eth Conselh se pronóncie per unanimitat, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu.

En cas de manca d'unanimitat, un grop integrat per aumens nau estats membres pòt sollicitar qu'eth projècte de mesures se somete ath Conselh Europèu. En aquest cas, rèste suspenut eth procediment en Conselh. Auent deliberat, e en cas que s'artenhe un consens, eth Conselh Europèu, en tèrme de quate mesi a compdar d'aquesta suspension, retorne eth projècte ath Conselh pr'amor que l'adòpte.

En aquest madeish tèrme, en cas de desacòrd, e s'aumens nau estats membres vòlen establir ua cooperacion renfortida sus era basa deth projècte de mesures que se'n tracte, n'informen ath Parlament Europèu, ath Conselh e ara Comission. En aquest cas, se considèra acordada era autorizacion entà iniciar era cooperacion renfortida

que'n hèn referéncia er article 20, apartat 2, deth Tractat dera Union Europèa e er article 329, apartat 1, deth present tractat, e s'apliquen es disposicions relatives ara cooperacion renfortida.

Eth procediment especific qu'establiessen es paragrafs dusau e tresau non ei aplicable as actes que constituïssen un desvolopament deth cabau de Schengen.

Article 88

(antic article 30 TUE)

1. Era foncion d'Europol ei impulsar e refortilhar era accion des autoritats policères e des auti servicis damb foncions coercitives des estats membres e era collaboracion mutuau entà previer e combàter era delinquéncia grèu qu'afècte dus o mès estats membres, eth terrorisme e es formes de delinquéncia lesives entà un interès comun que sigue objècte d'ua politica dera Union.

2. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, determinen era estructura, eth foncionament, er encastre d'accion e es prètzhèts d'Europol. Aguesti prètzhèts pòden incluir:

- a) era recuelhuda, er emmagazinatge, eth tractament, era analisi e er escambi d'informacion, particularament era que transmeten es autoritats des estats membres o d'organismes o païsi tresaus;
- b) era coordinacion, era organizacion e era realizacion d'investigacions e activitats operatives, amiades a tèrme amassa damb es autoritats competentes des estats membres o en encastre d'equipes conjuntes d'investigacion, s'escatz en collaboracion damb Eurojust.

Aguesti reglaments tanben fixen es modalitats de contraròtle des activitats d'Europol peth Parlament Europèu, contraròtle en qué participen es parlaments nacionaus.

3. Quinsevolhe activitat operativa d'Europol cau amiar-la a tèrme en contacte e d'acòrd damb es autoritats des estats membres en territòri que ne resulte afectat. Era aplicacion de mesures coercitives correspon exclusivament as autoritats nacionaus competentes.

Article 89

(antic article 32 TUE)

Eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, fixe es condicions e es limits qu'es autoritats competentes des estats membres que'n hèn referéncia es articles 82 e 87 pòden actuar en territòri d'un aute estat membre en contacte e d'acòrd damb es autoritats d'aguest estat. Eth Conselh se pronóncie per unanimitat, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu.

TÍTOL VI TRANSPÒRTS

Article 90

(antic article 70 TCE)

Es objectius des tractats se perseguïssen, ena matèria regulada entad aguest títol, en encastre d'ua politica comuna de transpòrts.

Article 91

(antic article 71 TCE)

1. Damb vista ara aplicacion der article 90, e en tot tier en compde es peculiaritats deth sector des transpòrts, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitad Economic e Sociau e ath Comitad des Regions, establissen:

- a) es normes comunes aplicables as transpòrts internacionaus efectuadi des deth territòri d'un estat membre o damb destinacion ad aguest territòri, o que traùessen eth territòri d'un o diuèrsi estats membres;
- b) es condicions d'acòrd damb es quaus es transportaires non residents pòden prestar servicis de transpòrts en un estat membre;
- c) es mesures que permeten melhorar era seguretat des transpòrts;
- d) quinsevolhes autes disposicions apertientes.

2. Quan s'adòpten es mesures que'n hè referéncia er apartat 1, se tien en compde es casi qu'era aplicacion en pogue afectar grèvament eth nivèu de vida e era aucupacion en determinades regions, e tanben era explotacion des equipaments de transpòrt.

Article 92

(antic article 72 TCE)

Enquia que non s'establisquen es disposicions que'n hè referéncia er article 91, apartat 1, e levat qu'eth Conselh adòpte per unanimitat ua mesura que concedisque ua excepcion, cap estat membre non pòt hèr mens favorables, enes sòns efèctes dirèctes o indirèctes entàs transportaires des auti estats membres per çò qu'ei des transportaires nacionaus, es diferentes disposicions reguladores d'aguesta matèria en vigor der 1 de gèr de 1958 o, entàs estats aderents, en data dera sua adesion.

Article 93

(antic article 73 TCE)

Son compatibles damb es tractats es ajudes qu'arresponen as besonhs de coordinacion des transpòrts o que corresponen ath reemborsament de determinades obligacions inherentes ara nocion de servici public.

Article 94

(antic article 74 TCE)

Quinsevolhe mesura en matèria de prètz e condicions de transpòrt, adoptada en encastre des tractats, a de tier en compde era situacion economica des transportaires.

Article 95

(antic article 75 TCE)

1. En cas deth trafic laguens dera Union, rèsten proïbides es discriminacions que consistisquen ena aplicacion per un transportaire, entàs madeishes merces e es madeishes relacions de trafic, de prètz e condicions de transpòrt diferent per arrason deth país d'origina o de destinacion des productes transportadi.

2. Er apartat 1 non excludís qu'eth Parlament Europèu e eth Conselh poguen adoptar d'autes mesures en aplicacion der article 91, apartat 1.

3. Eth Conselh establís, a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Comitè Economic e Social, ua regulacion que garantisque era aplicacion d'aquerò que dispause er apartat 1.

Particularament, pòt adoptar es disposicions necessàries entà perméter as institucions dera Union contrarotlar eth compliment d'aquerò que dispause er apartat 1 e assegurar-ne as usatgèrs eth plen benefici.

4. Era Comission, per iniciatiua pròpria o a peticion d'un estat membre, examine es casi de discriminacion que'n hè referéncia er apartat 1 e, damb era consulta prealabla as estats membres interessadi, adòpte es decisions que considèrè de besonh en encastre dera regulacion establida d'acòrd damb çò que dispause er apartat 3.

Article 96

(antic article 76 TCE)

1. Rèste proïbida era imposicion per un estat membre, per çò qu'ei des transpòrts efectuadi laguens dera Union, de prètz e condicions qu'impliquen en quinsevolhe forma ua ajuda o un emparament a ua o diuèrses empreses o indústries determinades, levat qu'aguesta imposicion age estat autorizada pera Comission.

2. Era Comission, per iniciatiua pròpria o a peticion d'un estat membre, examine es prètz e es condicions que'n hè referéncia er apartat 1, en tot tier particularament en compde, d'ua banda, es exigéncias d'ua politica economica regionau adequada, es besonhs des regions sosdesvolopades e es problèmes des regions grèvament afectades per circumstàncies politiquas e, d'auta banda, era incidéncia d'aguesti prètz e condicions ena competéncia entre es diferents tipas de transpòrt.

Era Comission, damb era consulta prealabla as estats membres interessadi, adòpte es decisions de besonh.

3. Era proïbicion que'n hè referéncia er apartat 1 non afècte es tarifas de competéncia.

Article 97

(antic article 77 TCE)

Es drets o revedences que, independentament des prètz de transpòrt, percep un transportaire en traspassar es frontèras non an de depassar un nivèu rasonable, en tot tier en compde es despenses reaus qu'ocasionè efectivament eth pas pes frontèras.

Es estats membres procurèn redusir progressivament aguestes despenses.

Era Comission pòt adreçar as estats membres recomanacions entà aplicar aguest article.

Article 98

(antic article 78 TCE)

Es disposicions d'aguest títol non son obstacle entàs mesures adoptades ena Republica Federau d'Alemanha, tostemp que calgue entà compensar es desavantatges economics qu'era division d'Alemanha ocasionèc ara economia de determinades regions dera Republica Federau afectades per aguesta division. Cinc ans dempús dera entrada en vigor deth Tractat de Lisbona, eth Conselh pòt adoptar, a prepausa dera Comission, ua decision qu'abolisque aguest article.

Article 99

(antic article 79 TCE)

Se cree un Comitè Consultatiu adjunt ara Comission, compausat per expèrts designadi pes govèrns des estats membres. Era Comission consulte aguest Comitè en matèria de transpòrts tostemp qu'ac estime oportun.

Article 100
(antic article 80 TCE)

1. Es disposicions d'aguest títol s'apliquen as transpòrts de camin de hèr, carretèra o vies navegables.
2. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, e damb era consulta prealabla ath Comitad Economic e Sociau e ath Comitad des Regions, pòden establir es disposicions adequades entara navegacion maritima e aeriana.

TÍTOL VII
NORMES COMUNES SUS COMPETÈNCIA, FISCALITAT E
APROXIMACION DES LEGISLACIONES

CAPÍTOL 1.
NORMES SUS COMPETÈNCIA

SECCION 1
NORMES APLICABLES AS EMPRESSES

Article 101
(antic article 81 TCE)

1. Son incompatibles damb eth mercat interior e rèsten proïbidi toti es acòrds entre empreses, decisions d'associacions d'empreses e practiques concertades que poguen afectar eth comèrç entre es estats membres e qu'agen per objècte o per efècte empedir, restringir o faussar eth jòc dera competència laguens deth mercat interior, e particularament es que consistissen en:
 - a) fixar, dirèctament o indirèctament, es prèzzi de crompa o de venta o d'aves condicions de transaccion;
 - b) limitar o contrarotlar era produccion, es mercats, eth desenvolopament tecnic o es inversions;
 - c) repartir-se es mercats o es hònts de provediment;
 - d) aplicar a tresaus contractants condicions inegaus entà prestacions equivalentes que les ocasionen un desauantatge competitiviu;
 - e) subordinar era soscripcion de contractes ara acceptacion, pes auti contractants, de prestacions suplementàries que, pera sua naturalesa o segons es usatges mercantils, non agen cap relacion damb er objècte des contractes en question.
2. Es acòrds o es decisions proïbides en vertut d'aguest article son nuls de plen dret.
3. Totun, es disposicions der apartat 1 pòden èster declarades inaplicables:
 - a quinsevolhe acòrd o categoria d'acòrds entre empreses,
 - a quinsevolhe decision o categoria de decisions d'associacions d'empreses e
 - a quinsevolhe practica concertada o categoria de practiques concertades que contribuïsqnen a melhorar era produccion o era distribucion des productes o a fomentar eth progrès tecnic o economic, en tot reservar as usatgèrs ua participacion equitativa en benefici que ne derive, sens:
 - a) imposar as empreses interessades restriccions que non siguen indispensables entà realizar aguesti objectius,

- b) dar as empreses era possibilitat, per çò qu'ei d'ua part substanciau des productes que se'n tracte, d'eliminar era competéncia.

Article 102

(antic article 82 TCE)

Ei incompatible damb eth mercat interior e rèste proïbida, ena mesura que pogue afectar eth comèrç entre es estats membres, era explotacion abusiva, per ua o diuerses empreses, d'ua posicion dominanta en mercat interior o en ua part substanciau d'aguest.

Aguestes practiques abusives pòden consistir, particularament, en:

- a) imposar, dirèctament o indirèctament, prètzis de crompa o de venta o d'autres condicions de transaccion non equitatives;
- b) limitar era produccion, es mercats o eth desenvolopament tecnic en prejudici des consumidors;
- c) aplicar a tresaus contractants condicions inegaus entà prestacions equivalents, que les ocasionen un desauantatge competitiu;
- d) subordinar era soscripcion de contractes ara acceptacion, pes auti contractants, de prestacions suplementàries que, pera sua natura o segons es usatges mercantils, non agen cap relacion damb er objècte des contractes en question.

Article 103

(antic article 83 TCE)

1. Es reglaments o directives necessaris entara aplicacion des principis qu'enóncien es articles 101 e 102 son establidi peth Conselh, que se pronóncie a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu.

2. Es disposicions que'n hè referéncia er apartat 1 an particularament per objècte:

- a) garantir era observança des proïbicions mencionades en article 101, apartat 1, e en article 102, per miei der establiment de multes e astrentes;
- b) determinar es modalitats d'aplicacion der article 101, apartat 3, en tot tier en compde eth besonh, d'ua banda, d'assegurar ua vigilància eficaça e, dera auta, de simplificar ena mesura que sigue possible eth contraròtle administratiu;
- c) precisar, s'escatz, per çò qu'ei des diferenti sectors economics, er encastre d'aplicacion des articles 101 e 102;
- d) definir es foncions respectives dera Comission e deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa ena aplicacion des disposicions qu'establís aguest apartat;
- e) definir es relacions entre es legislacions nacionaus, d'ua banda, e, dera auta, es disposicions d'aguesta seccion e tanben es adoptades en aplicacion d'aguest article.

Article 104

(antic article 84 TCE)

Enquiara entrada en vigor des disposicions adoptades en aplicacion der article 103, es autoritats des estats membres se pronóncien sus era admissibilitat d'acòrds, decisions e practiques concertades e sus era explotacion abusiva d'ua posicion dominanta en mercat interior, de conformitat damb eth sòn pròpri dret e damb es disposicions des articles 101, apartat 3 particularament, e 102.

Article 105

(antic article 85 TCE)

1. Sens prejudici der article 104, era Comission velhe pera aplicacion des principis fixadi pes articles 101 e 102. A peticion d'un estat membre o d'ofici, e en collaboracion damb es autoritats competentes des estats membres, que li presten assisténcia, era Comission investigue es casi de supausada infraccion des principis mencionadi. Se se verifique que i a agut infraccion, prepausa es mesures adequades entà meter-i fin.
2. Se non se met fin as infraccions, era Comission hè a constar era infraccion as principis per miei d'ua decision motivada. Era Comission pòt publicar era decision e autorizar as estats membres pr'amor qu'adòpten es mesures de besonh, enes condicions e es modalitats que determine, entà resòlver aguesta situacion.
3. Era Comission pòt adoptar reglaments relatius as categories d'acòrds respècte des quaus eth Conselh a adoptat un reglament o ua directiva cossent damb er article 103, apartat 2, letra b).

Article 106

(antic article 86 TCE)

1. Es estats membres non adòpten ne mantien, per çò qu'ei des empreses publicques e des empreses as quaus concedissen drets especiaus o exclusius, cap mesura contrària as normes des tractats, particularament es qu'establiessen er article 18 e es articles 101 a 109, ambdús includidi.
2. Es empreses encargades dera gestion de servicis d'interès economic generau o qu'an eth caractèr de monopòli fiscau rèsten subjèctes as normes des tractats, particularament as normes de competéncia, ena mesura qu'era aplicacion d'aguestes normes non empedisque, de dret o de hèt, eth compliment dera mission especifica qu'an assignada. Eth desvolopament des escambis non a de quedar afectat en ua mesura contrària as interèssi dera Union.
3. Era Comission velhe pera aplicacion des disposicions d'aguest article e, se cau, adrece es directives o decisions apertientes as estats membres.

SECCION 2

AJUDES AUTREJADES PES ESTATS

Article 107

(antic article 87 TCE)

1. Levat qu'es tractats ac dispausen autrament, son incompatibles damb eth mercat interior, ena mesura qu'afècten es escambis entre estats membres, es ajudes autrejades pes estats o per miei de hons estataus, en quincevolhe forma, que faussen o menacen de faussar era competéncia en tot favorir determinades empreses o produccions.
2. Son compatibles damb eth mercat interior:
 - a) es ajudes de caractèr social concedides as consumidors individuaus, totemp que s'autregen sens discriminacions basades ena origina des productes;
 - b) es ajudes destinades a reparar es prejudicis causadi per desastres naturaus o per auti eveniments de caractèr excepcional;
 - c) es ajudes concedides entara economia de bères regions dera Republica Federau d'Alemanha afectades pera division d'Alemanha, ena mesura que calgue entà compensar es desauantatges economics causadi per aguesta division. Cinc ans dempús dera entrada en vigor deth Tractat de Lisbona, eth Conselh, a prepausa dera Comission, pòt adoptar ua decision qu'abolisque aguesta letra.

3. Se pòden considerar compatibles damb eth mercat interior:
- a) es ajudes destinades a promòir eth desvolopament economic de regions a on eth nivèu de vida ei anormaument baish o a on i a ua situacion grèu de sosocupacion, e tanben eth des regions que'n hè referéncia er article 349, en tot tier en compde era sua situacion estructurai, economica e sociau;
 - b) es ajudes destinades a fomentar era realizacion d'un projècte important d'interès comun europèu o a resòlver ua grèu perturbacion dera economia d'un estat membre;
 - c) es ajudes destinades a facilitar eth desvolopament de determinades activitats o de bères regions economiques, se non altèren es condicions des escambis en sens contrari ar interès comun;
 - d) es ajudes destinades a promòir era cultura e era conservacion deth patrimòni, se non altèren es condicions des escambis e dera competéncia laguens dera Union en sens contrari ar interès comun;
 - e) es autes categories d'ajudes que se determinen per decision deth Conselh, a prepausa dera Comission.

Article 108

(antic article 88 TCE)

1. Era Comission examine permanentament, amassa damb es estats membres, es regims d'ajudes que i a en aguesti estats. Era Comission les prepausa es mesures utiles qu'exigís eth desvolopament progressiu o eth foncionament deth mercat interior.

2. Se, dempús d'auer sollicitat as interessadi que presenten es sues observacions, era Comission constate qu'ua ajuda autrejada per un estat o per miei de hons estataus non ei compatible damb eth mercat interior enes tèrmes d'aquerò qu'establís er article 107, o qu'aguesta ajuda s'aplique de manèra abusiva, era Comission decidís qu'er estat interessat a de suprimir o modificar en tèrme qu'era madeisha Comission determine.

S'er estat que se'n tracte non complís aguesta decision en tèrme establít, era Comission o quinsevolhe aute estat interessat pòt recórrer dirèctament ath Tribunau de Justícia dera Union Europèa, maugrat tot çò que dispausen es articles 258 e 259.

A peticion d'un estat membre, eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat, pòt decidir qu'ua ajuda qu'a concedit o preten concedir aguest estat a d'èster considerada compatible damb eth mercat interior, maugrat tot çò que dispausen er article 107 o es reglaments que'n hè referéncia er article 109, se circumstàncies excepcionaus justifiquen aguesta decision. Se, per çò qu'ei d'aguesta ajuda, era Comission a iniciat eth procediment que'n hè referéncia eth primèr paragraf d'aguest apartat, era peticion der estat interessat adreçada ath Conselh aurà per efècte de suspèner eth procediment enquia qu'eth Conselh non age adoptat era sua posicion.

Totun, s'eth Conselh non a adoptat cap posicion en tèrme de tres mesi a compdar dera peticion, era Comission se pronóncie.

3. Era Comission ei informada, en tèrme adaptat entà poder presentar es sues observacions, des projèctes destinadi a concedir o modificar ajudes. S'era Comission considère qu'un projècte non ei compatible damb eth mercat interior, enes tèrmes d'aquerò qu'establís er article 107, inicie sens retard eth procediment qu'establís er apartat anterior. Er estat membre interessat non pòt executar es mesures projectades abans qu'aguest procediment age concludit en ua decision definitiva.

4. Era Comission pòt adoptar reglaments relatius as categories d'ajudes d'estat qu'eth Conselh a determinat, cossent damb er article 109, que pòden demorar excluides deth procediment qu'establís er apartat 3 deth present article.

Article 109

(antic article 89 TCE)

Eth Conselh, a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, pòt adoptar es reglaments adaptadi entà aplicar es articles 107 e 108 e pòt determinar, particularament, es condicions entara aplicacion der article 108, apartat 3, e es categories d'ajudes excluides d'aguest procediment.

**CAPÍTOL 2.
DISPOSICIONS FISCAUS***Article 110*

(antic article 90 TCE)

Cap estat membre non pòt gravar dirèctament o indirèctament es productes des auti estats membres damb impòsti intèrnes, sigue quina ne sigue era naturalesa, superiors as que graven dirèctament o indirèctament es productes nacionaus similars.

Ath delà, cap estat membre non pòt gravar es productes des auti estats membres damb impòsti intèrnes que poguen protegir indirèctament d'outes produccions.

Article 111

(antic article 91 TCE)

Es productes exportadi ath territòri d'un des estats membres non se pòden beneficiar de cap devolucion d'impòsti intèrnes superiors ar impòrt des qu'an estat gravadi dirèctament o indirèctament.

Article 112

(antic article 92 TCE)

Per çò qu'ei des impòsti auti qu'es taxes sus eth volum de negòcis, es impòsti especiaus e es auti impòsti indirèctes, non se pòden concedir exoneracions ne reemborsaments ara exportacion cap as auti estats membres ne se pòden imposar cargues compensatòries as importacions procedentes des estats membres, levat qu'es mesures projectades agen estat prealablament aprovades entà un periòde de temps limitat peth Conselh, a prepausa dera Comission.

Article 113

(antic article 93 TCE)

Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Comitè Economic e Social, adòpte es disposicions referentes ara armonizacion des legislacions relatives as taxes sus eth volum de negòcis, as impòsti especiaus e a d'auti impòsti indirèctes ena mesura qu'aguesta armonizacion sigue necessària entà garantir er establiment e eth foncionament deth mercat interior e evitar es distorsions dera competéncia.

CAPÍTOL 3.
APROXIMACION DES LEGISLACIONS

Article 114
(antic article 95 TCE)

1. Levat qu'es tractats ac dispausen autrament, es disposicions següentes s'apliquen entà realizar es objectius qu'enóncie er article 26. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitad Economic e Social, adòpten es mesures relatives ara aproximacion des disposicions legislatives, reglamentàries e administratives des estats membres qu'an per objècte er establiment e eth foncionament deth mercat interior.

2. Er apartat 1 non s'aplique as disposicions fiscaus, ne as disposicions relatives ara liura circulacion de persones, ne as disposicions relatives as drets e interèssi des treballadors salariats.

3. Era Comission, enes sues prepauses en vertut der apartat 1 en matèria de salut, seguretat, emparament deth miei ambient e emparament des consumidors, pren coma basa un nivèu d'emparament elevat, en tot tier en compde particularament quinsevolhe evolucion naua basada en hèts scientifics. En encastre des competències respectives, eth Parlament Europèu e eth Conselh s'esfòrcen tanben entà realizar aguest objectiu.

4. Se, dempús dera adopcion d'ua mesura d'armonizacion peth Parlament Europèu e eth Conselh, peth Conselh o pera Comission, un estat membre considèr de besonh mantier disposicions nacionaus justificades pes exigéncies importantes que'n hè referéncia er article 36 o per exigéncies relatives ar emparament deth miei ambient o der entorn laborau, er estat membre que se'n tracte les notifique ara Comission, en tot indicar es motius entà mantier-les.

5. Atau madeish, sens prejudici der apartat 4, se dempús dera adopcion d'ua mesura d'armonizacion peth Parlament Europèu e eth Conselh, peth Conselh o pera Comission, un estat membre considèr de besonh introdusir disposicions nacionaus basades en naues pròves científiques relatives ar emparament deth miei ambient o der entorn laborau per arrason d'un problèma especific d'aguest estat membre, sorgit dempús dera adopcion dera mesura d'armonizacion, er estat membre que se'n tracte notifique ara Comission es disposicions que preten adoptar e es motius entà adoptar-les.

6. En tèrme de sies mesi a compdar des notificacions que'n hèn referéncia es apartats 4 e 5, era Comission apròve o refuse es disposicions nacionaus en question dempús d'auer verificat se son o non un miei de discriminacion arbitrària o ua restriccion encurbida deth comèrc entre estats membres e se constituïssen o non un obstacle entath foncionament deth mercat interior.

Se non i a decision dera Comission en aguest tèrme, es disposicions nacionaus que'n hèn referéncia es apartats 4 e 5 se considèren aprovades.

Quan ac justifique era complexitat dera question, e se non i a risqui entara salut umana, era Comission pòt notificar ar estat membre que se'n tracte qu'eth tèrme que'n hè referéncia eth present apartat se pòt prorogar per un nau periòde d'enquia sies mesi.

7. Quan, en vertut der apartat 6, un estat membre ei autorizat a mantier o a introdusir disposicions nacionaus coma excepcion a ua mesura d'armonizacion, era Comission estudie immediatament s'ei apertient de prepausar ua adaptacion d'aguesta mesura.

8. Quan un estat membre plantege un problèma especific de salut publica en un encastre qu'a estat objècte de mesures d'armonizacion prealables, n'informe ara Comission, era quau examine immediatament se cau prepausar es mesures adequades ath Conselh.

9. Coma excepcion ath procediment que determinen es articles 258 e 259, era Comission e quinsevolhe estat membre pòden recórrer dirèctament ath Tribunau de Justícia dera Union Europèa se considèren qu'un aute estat membre hè un usatge abusiú des poders que'n hè referéncia eth present article.

10. Es mesures d'armonizacion anteriorament mencionades includissen, enes casi apertienti, ua clausula de salvagarda qu'autorize as estats membres a adoptar, per un o diuèrsi des motius non economics que'n hè referéncia er article 36, mesures provisionaus subjèctes a un procediment de contraròtle dera Union.

Article 115

(antic article 94 TCE)

Sens prejudici der article 114, eth Conselh, en tot prononciar-se per uanimitat de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Comitè Economic e Social, adòpte directives entara aproximacion des disposicions legislatiues, reglamentàries e administratives des estats membres qu'incidissen dirèctament en establiment o en foncionament deth mercat interior.

Article 116

(antic article 96 TCE)

En cas qu'era Comission verifique qu'ua divergènciá entre es disposicions legislatiues, reglamentàries o administratives des estats membres fausse es condicions de competéncia en mercat interior e provòque, per aguesta arrason, ua distorsion que cau eliminar, era Comission incíe consultes damb es estats membres interessadi.

S'aguestes consultes non permeten arribar a un acord entà eliminar era distorsion en question, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, adòpten es directives de besonh entad aguesta finalitat. Se pòden adoptar quinsevolhes autes mesures adequades previstes pes tractats.

Article 117

(antic article 97 TCE)

1. Quan sigue de témer qu'era adopcion o era modificacion d'ua disposicion legislatiua, reglamentària o administrativa pòt provocar ua distorsion en sens que determine er article precedent, er estat membre que vò acordar-la a de consultar era Comission. Dempús d'auer consultat es estats membres, era Comission recomane as estats interessadi es mesures adequades entà evitar era distorsion en question.

2. S'er estat que vò adoptar o modificar disposicions nacionaus non s'atèn ara recomanacion qu'era Comission li a adreçat, non se pòt demanar as auti estats membres, en aplicacion der article 116, que modifiquen es sues disposicions nacionaus entà eliminar aguesta distorsion. S'er estat membre qu'a negligit era recomanacion dera Comission provòque ua distorsion unicament en prejudici pròpri, non son aplicables es disposicions der article 116.

Article 118

En encastre der establiment o deth foncionament deth mercat interior, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen mesures en çò que tanh ara creacion de títols europèus que garantisquen un emparament uniforme des drets de propietat intellectuau e industriau laguens dera Union e en çò que tanh ar establiment de regims d'autorizacion, coordinacion e contraròtle centralizadi ath nivèu dera Union.

Eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, establís es regims lingüistics des títols europèus. Eth Conselh se pronóncie per unanimitat, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu.

TÍTOL VIII ERA POLITICA ECONOMICA E MONETÀRIA

Article 119

(antic article 4 TCE)

1. Entà finalitats qu'enóncie er article 3 deth Tractat dera Union Europèa, era accion des estats membres e dera Union includís, enes condicions previstes pes tractats, era instauracion d'ua politica economica basada ena estreta coordinacion des politiquas economicas des estats membres, en mercat interior e ena definicion d'objectius comuns, e condusida d'acòrd damb eth principi d'ua economia de mercat dubèrta e de liura competéncia.
2. Parallèlament, enes condicions e segons es procediments establidi pes tractats, aguesta accion compòrte ua moneda unica, er èuro, e tanben era definicion e era conduccion d'ua politica monetària e d'ua politica de cambi unic, qu'an er objectiu principau de mantier era estabilitat des prètz e, sens perjudici d'aguest objectiu, sostier es politiquas economicas generaus laguens dera Union, d'acòrd damb eth principi d'ua economia de mercat dubèrta e de liura competéncia.
3. Aguestes accions des estats membres e dera Union impliquen era observança des principis rectoris següenti: prètz estables, finances publicas e condicions monetàries solides e balança de pagaments establa.

CAPÍTOL 1. ERA POLITICA ECONOMICA

Article 120

(antic article 98 TCE)

Es estats membres condusissen es sues politiquas economicas damb vista a contribuïr ara realizacion des objectius dera Union, definidi en article 3 deth Tractat dera Union Europèa, e en encastre des orientacions generaus que'n hèn referéncia er article 121, apartat 2. Es estats membres e era Union actuen laguens deth respècte ath principi d'ua economia de mercat dubèrta e de liura competéncia, que fomenta ua assignacion de recorsi eficienta, d'acòrd damb es principis qu'establís er article 119.

Article 121

(antic article 99 TCE)

1. Es estats membres considèren es sues politiquas economicas un ahèr d'interès comun e les coordinen en sen deth Conselh, d'acòrd damb er article 120.
2. Eth Conselh, en tot basar-se en ua recomanacion dera Comission, elabòre un projècte entà orientacions generaus des politiquas economicas des estats membres e dera Union e ne hèn un informe ath Conselh Europèu. Eth Conselh Europèu, sus era basa der informe deth Conselh, debat ua conclusion sus es orientacions generaus des politiquas economicas des estats membres e dera Union. Sus era basa d'aguesta conclusion, eth Conselh adòpte ua recomanacion qu'establís aguestes orientacions generaus. Eth Conselh informe ath Parlament dera sua recomanacion.
3. A fin de garantir ua coordinacion mès estreta des politiquas economicas e ua convergècia durabla des resultats economicas des estats membres, eth Conselh, en tot basar-se en informes presentadi pera Comission, supervise era evolucion economica de cadun des estats membres e dera Union, e tanben era coeréncia des

politiques economiques damb es orientacions generaus que'n hè referéncia er apartat 2, e ne hè periodicament ua avaluacion globau.

As efèctes d'aguesta supervision multilaterau, es estats membres transmeten ara Comission informacions relatives as mesures importantes qu'an adoptat en encastre dera sua politica economica e quinsevolhe auta informacion que considèren necessària.

4. Quan se constate, en encastre deth procediment que'n hè referéncia er apartat 3, qu'es politiques economiques d'un estat membre non son coerentes damb es orientacions generaus que'n hè referéncia er apartat 2 o pòden méter en perill eth bon foncionament dera union economica e monetària, era Comission pòt formular un avertiment ar estat membre que se'n tracte. Eth Conselh, en tot basar-se en ua recomanacion dera Comission, pòt adreçar es recomanacions de besonh ar estat membre que se'n tracte. Eth Conselh, a prepausa dera Comission, pòt decidir de hèr publicques es sues recomanacions.

En encastre d'aguest apartat, eth Conselh se pronóncie sens tier en compde eth vòt deth membre deth Conselh que represente er estat membre tanhut.

Era majoria qualificada des auti membres deth Conselh se definís cossent damb er article 238, apartat 3, letra a).

5. Eth president deth Conselh e era Comission informen ath Parlament Europèu sus es resultats dera supervision multilaterau. Eth president deth Conselh pòt èster convidat a comparéisher deuant dera comission competentada deth Parlament Europèu s'eth Conselh a hèt publicques es sues recomanacions.

6. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden establir normes relatives ath procediment de supervision multilaterau que'n hèn referéncia es apartats 3 e 4.

Article 122

(antic article 100 TCE)

1. Sens prejudici des auti procediments establidi pes tractats, eth Conselh, a prepausa dera Comission, pòt decidir, damb un esperit de solidaritat entre es estats membres, es mesures adequades ara situacion economica, en particular se sorgissen dificultats grèus en forniment de determinadi productes, particularament en encastre dera energia.

2. Quan un estat membre se tròbe sometut a dificultats o a ua menaça seriosa de dificultats grèus per arrason de catastrofes naturaus o d'eveniments excepcionaus que non pogue contrarotlar, eth Conselh, a prepausa dera Comission, pòt concedir, en determinades condicions, ua ajuda financèra dera Union ar estat membre que se'n tracte. Eth president deth Conselh informe ath Parlament Europèu sus era decision adoptada.

Article 123

(antic article 101 TCE)

1. Rèste proïbit ath Banc Centrau Europèu e as bancs centraus des estats membres, d'ara tà deuant nomentadi «bancs centraus nacionaus», de concedir descubèrts o quinsevolhe aute tipe de credit as institucions, organs o organismes dera Union, as administracions centraus, as administracions regionaus o locaux, as autas administracions publicques o a d'autes entitats de dret public o empreses publicques des estats membres, e rèste tanben proïbit ath Banc Centrau Europèu e as bancs centraus nacionaus d'aquerir dirèctament ad aquestes entitats estruments de deute.

2. Er apartat 1 non s'aplique as entitats de credit public, que, en encastre dera provision de resèrves pes bancs centraus, se beneficien, per part des bancs centraus nacionaus e deth Banc Centrau Europèu, deth madeish tracte qu'es entitats de credit privades.

Article 124

(antic article 102 TCE)

Rèste proibida quinsvolhe mesura non basada en consideracions prudenciaus qu'aufrisque as institucions, organs o organismes dera Union, as administracions centraus, as administracions regionaus o locaux, as autes administracions publicques o a d'utes entitats de dret public o empreses publicques des estats membres un accès privilegiat as institucions financèras.

Article 125

(antic article 103 TCE)

1. Era Union non arrespon ne se hè cargue des compromisi des administracions centraus, des administracions regionaus o locaux, des autes administracions publicques o d'utes entitats de dret public o empreses publicques d'un estat membre, sens prejudici des garantides financèras mutuaus entara realizacion conjunta d'un projècte especific. Un estat membre non arrespon ne se hè cargue des compromisi des administracions centraus, des administracions regionaus o locaux, des autes administracions publicques o d'utes entitats de dret public o empreses publicques d'un aute estat membre, sens prejudici des garantides financèras mutuaus entara realizacion conjunta d'un projècte especific.

2. Eth Conselh, en tot prononciar-se a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, pòt, s'escatz, especificar es definicions entara aplicacion des proibicions que'n hèn referéncia es articles 123 e 124, e tanben eth present article.

Article 126

(antic article 104 TCE)

1. Es estats membres an d'evitar deficits publics excessius.

2. Era Comission supervise era evolucion dera situacion pressupostària e deth volum de deute public des estats membres damb era finalitat de detectar desviacions considerables. Era Comission examine particularament se s'a respectat era disciplina pressupostària, en tot atier es dus critèris següenti:

- a) s'era proporcion entre eth deficit public previst o reau e eth producte interior brut excedís un valor de referéncia, levat:
 - qu'era proporcion age demesit de manèra substanciau e contunhada e age arthenhut un nivèu pròplèu ath valor de referéncia,
 - o qu'er excès respècte ath valor de referéncia sigue sonque excepcionau e temporau e era proporcion se mantengue propdana ath valor de referéncia;
- b) s'era proporcion entre eth deute public e eth producte interior brut excedís un valor de referéncia, levat qu'era proporcion demesisque sufisament e s'apròpe ath valor de referéncia a un ritme satisfasant.

Es valors de referéncia s'especificuen en Protocòu sus eth procediment aplicable en cas de deficit excessiu, annèx as tractats.

3. S'un estat membre non complís es requisits d'un d'aguesti critèris o de toti dus, era Comission elabòre un informe. Er informe dera Comission examine tanben s'eth deficit public excedís es despenses publicques d'inversion e ten en compde toti es auti factors apertienti, includida era situacion economica e pressupostària a miei tèrme der estat membre.

Era Comission tanben pòt elaborar un informe se considèra que, tot e complir-se es requisits que resulten des critèris, i a risc d'un deficit excessiu en un estat membre.

4. Eth Comitè Economic e Financèr emet un dictamen sus er informe dera Comission.

5. S'era Comission considèrè qu'un estat membre presente o pòt presentar un deficit excessiu, adrece un dictamen ar estat membre que se'n tracte e n'informe ath Conselh.
6. Eth Conselh, a prepausa dera Comission, e en tot tier en compde es eventuaus observacions der estat membre que se'n tracte, decidís, dempús d'ua avaloracion globau, s'i a deficit excessiu o non n'i a.
7. Quan eth Conselh, d'acòrd damb er apartat 6, decidís que i a un deficit excessiu, adòpte, sens retard injustificat, en tot basar-se en ua recomanacion dera Comission, recomanacions adreçadas ar estat membre que se'n tracte pr'amor qu'aguest mete fin ad aguesta situacion en un tèrme determinat. Aguestes recomanacions, en tot salvar çò que dispause er apartat 8, non se hèn publiques.
8. Quan eth Conselh constate qu'en tèrme prescrit non s'a adoptat cap mesura efectiva en responsa as sues recomanacions, pòt hèr publiques aguestes recomanacions.
9. S'un estat membre persistís a non dar cors as recomanacions deth Conselh, aguest pòt decidir sollicitar-li qu'adòpte, en un tèrme determinat, es mesures destinades a redusir eth deficit qu'eth Conselh considèrè de besonh entà corregir era situacion.

En aguest cas, eth Conselh pòt exigir ar estat membre que se'n tracte de presentar informes d'acòrd damb un calendari especific damb era finalitat d'examinar es esfòrci d'ajust d'aguest estat membre.

10. Es drets de recors qu'establisson es articles 258 e 259 non se pòden exercir en encastre des apartats 1 a 9 deth present article.
11. S'un estat membre non acomplís ua decision adoptada en vertut der apartat 9, eth Conselh pòt decidir aplicar o, s'escatz, refortilhar ua o diuèrses des mesures següentes:
 - exigir ar estat membre que se'n tracte que publike informacions addicionaus, qu'eth Conselh a d'especificar, abans d'eméter obligacions e valors;
 - convidar ath Banc Europèu d'Inversions a reconsiderar era sua politica de prèsti per çò qu'ei der estat membre que se'n tracte;
 - exigir qu'er estat membre que se'n tracte efectue deuant dera Union un depaus non remunerat, d'un impòrt adequat, enquia que non s'age corregit, a opinion deth Conselh, eth deficit excessiu;
 - imposar multes d'ua magnitud adequada.

Eth president deth Conselh informe ath Parlament Europèu sus es decisions prenudes.

12. Eth Conselh abolís era totalitat o bères ues des decisions o recomanacions que'n hèn referéncia es apartats 6 a 9 e 11 ena mesura que considèrè qu'eth deficit excessiu der estat membre que se'n tracte s'a corregit. S'anteriorament eth Conselh a hèt publiques es sues recomanacions, declare publicament, en moment quan abolís era decision que'n hè referéncia er apartat 8, que ja non i a deficit excessiu en estat membre que se'n tracte.
13. Quan eth Conselh adòpte es decisions o recomanacions que'n hèn referéncia es apartats 8, 9, 11 e 12, se pronóncie en tot basar-se en ua recomanacion dera Comission.

Quan eth Conselh adòpte es mesures que'n hèn referéncia es apartats 6 a 9, 11 e 12, se pronóncie sens tier en compde eth vòt deth membre deth Conselh que represente er estat membre que se'n tracte.

Era majoria qualificada des auti membres deth Conselh se definís cossent damb er article 238, apartat 3, letra a).

14. Es disposicions addicionaus relatives ara aplicacion deth procediment descrit en aguest article s'includisson en Protocòu sus eth procediment aplicable en cas de deficit excessiu, annèx as tractats.

Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Banc Centrau Europèu, adòpte es disposicions adequades entà substituir aguest protocòu.

Sens prejudici des autes disposicions d'aguest apartat, eth Conselh, a pròposta dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, fixe es modalitats e es definicions entara aplicacion des disposicions deth protocòu.

CAPÍTOL 2. ERA POLITICA MONETÀRIA

Article 127

(antic article 105 TCE)

1. Er objectiu principau deth Sistèma Europèu de Bancs Centraus, nomenat d'ara tà deuant «SEBC», ei mantier era estabilitat des prètz. Sens prejudici der objectiu d'estabilizar es prètz, eth SEBC sosten es politiqes economiques generaus dera Union, damb era finalitat de contribuïr ara realizacion des objectius dera Union qu'establís er article 3 deth Tractat dera Union Europèa. Eth SEBC actue d'acòrd damb eth principi d'ua economia de mercat dubèrta e de liura competència que fomenta ua assignacion de recorsi eficienti, damb observança des principis fixadi per article 119.

2. Es missions basiques amiables a tèrme per miei deth SEBC son:

- definir e executar era politica monetària dera Union;
- efectuar es operacions de devises cossent damb er article 219;
- possedir e gerir es resèrves oficiaus de devises des estats membres;
- promòir eth bon foncionament des sistèmes de pagament.

3. Çò que dispause eth tresau guidon der apartat 2 s'aplique sens prejudici dera possession e era gestion, pes govèrns des estats membres, de hons de manòbre en devises.

4. Eth Banc Centrau Europèu ei consultat:

- Sus quinsevolhe prepausa d'acte dera Union laguens deth sòn encastre de competències;
- pes autoritats nacionaus, sus quinsevolhe projècte de disposicion legau laguens deth sòn encastre de competències, mès laguens des limits e d'acòrd damb es condicions fixades peth Conselh de conformitat damb eth procediment qu'establís er article 129, apartat 4.

Eth Banc Centrau Europèu, en matèries deth sòn encastre de competències, pòt presentar dictamens as institucions, es organs o es organismes dera Union apertienti o as autoritats nacionaus.

5. Eth SEBC contribuís ara bona gestion des politiqes qu'amien a tèrme es autoritats competentes per çò qu'ei dera supervision prudenciau des entitats de credit e dera estabilitat deth sistèma financer.

6. Eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, per unanimitat, e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Banc Centrau Europèu, pòt manar ath Banc Centrau Europèu missions especificques en çò que tanh as politiqes en matèria de supervision prudenciau des entitats de credit e d'utes entitats financèras, exceptuant-ne es empreses d'assegurances.

Article 128

(antic article 106 TCE)

1. Eth Banc Centrau Europèu a eth dret exclusiu d'autorizar era emission de bilhets de banc en èuros ara Union. Eth Banc Centrau Europèu e es bancs centraus nacionaus pòden eméter aguesti bilhets. Es bilhets de banc emetudi peth Banc Centrau Europèu e es bancs centraus nacionaus son es unics bilhets de cors legau ena Union.

2. Es estats membres pòden efectuar emissions de moneda metallica en èuros, subjèctes ara aprobacion peth Banc Centrau Europèu deth volum dera emission. Eth Conselh, a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Banc Centrau Europèu, pòt adoptar mesures entà armonizar es valors nominals e es especificacions techniques de totes es monedas destinades ara circulacion, ena mesura que calgue entà assegurar-ne era bona circulacion laguens dera Union.

Article 129

(antic article 107 TCE)

1. Eth SEBC ei dirigit pes organs rectora deth Banc Centrau Europèu, que son eth Conselh de Govèrn e eth Comitè Executiu.
2. Es estatuts deth Sistèma Europèu de Bancs Centraus e deth Banc Centrau Europèu, nomenadi d'ara tà deuant «estatuts deth SEBC e deth BCE», se definissen en un protocòu annèx as tractats.
3. Es articles 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4, 32.6, 33.1.a) e 36 des estatuts deth SEBC e deth BCE pòden èster modificadi peth Parlament Europèu e eth Conselh, que se pronòncien de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, sigue en tot basar-se en ua recomanacion deth Banc Centrau Europèu e damb era consulta prealabla ara Comission, sigue a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Banc Centrau Europèu.
4. Eth Conselh, sigue a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Banc Centrau Europèu, sigue per ua recomanacion deth Banc Centrau Europèu e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ara Comission, adòpte es disposicions que'n hèn referéncia es articles 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 e 34.3 des estatuts deth SEBC e deth BCE.

Article 130

(antic article 108 TCE)

En exercici des poders e en acompliment des missions e obligacions que les assignen es tractats e es estatuts deth SEBC e deth BCE, ne eth Banc Centrau Europèu, ne es bancs centraus nacionaus, ne cap des membres des sòns organs rectora non pòden sollicitar o acceptar instruccions des institucions, es organs o es organismes dera Union, ne des govèrns des estats membres, ne de cap aute organisme. Es institucions, es organs o es organismes dera Union, e tanben es govèrns des estats membres, se comprometen a respectar aquest principi e a non sajar d'influïr enes membres des organs rectora deth Banc Centrau Europèu e des bancs centraus nacionaus en acompliment des sues missions.

Article 131

(antic article 109 TCE)

Cada estat membre velhe pr'amor qu'era sua legislacion nacionau, includidi es estatuts deth sòn banc centrau nacionau, sigue compatibla damb es tractats e damb es estatuts deth SEBC e deth BCE.

Article 132

(antic article 110 TCE)

1. Entar acompliment des missions manades ath SEBC, eth Banc Centrau Europèu, de conformitat damb es disposicions des tractats e d'acòrd damb es condicions fixades pes estatuts deth SEBC e deth BCE:
 - adòpte reglaments ena mesura que calgue entar acompliment des missions definides en article 3.1, prumèr guidon, e enes articles 19.1, 22 o 25.2 des estatuts deth SEBC e deth BCE, e tanben enes casi establidi pes actes deth Conselh que'n hèn referéncia er article 129, apartat 4;

- adòpte es decisions de besonh entar acompliment des missions manades ath SEBC en vertut des tractats e des estatuts deth SEBC e deth BCE;
 - formule recomanacions e emet dictamens.
2. Eth Banc Centrau Europèu pòt decidir publicar es sues decisions e recomanacions e es sòns dictamens.
3. Laguens des limits e d'acòrd damb es condicions fixades peth Conselh de conformitat damb eth procediment qu'establís er article 129, apartat 4, s'autorize ath Banc Centrau Europèu entà imposar multes e astrentes as empreses en cas que non complisquen es sues obligacions per çò qu'ei des sòns reglaments e es sues decisions.

Article 133

Sens prejudici des atribucions deth Banc Centrau Europèu, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen es mesures de besonh entara utilizacion der èuro coma moneda unica. Aguestes mesures s'adòpten damb era consulta prealabla ath Banc Centrau Europèu.

CAPÍTOL 3. DISPOSICIONS INSTITUCIONAUS

Article 134

(antic article 114 TCE)

1. A fin de promòir era coordinacion des politiques des estats membres ena mesura que calgue entath foncionament deth mercat interior, se cree un Comitatz Economic e Financèr.
2. Eth Comitatz Economic e Financèr a era mission de:
- eméter dictamens, sigue a peticion deth Conselh o dera Comission, sigue per iniciatua pròpria, destinadi ad aguestes institucions,
 - seguir era situacion economica e financèra des estats membres e dera Union e informar-ne periodicament ath Conselh e ara Comission, particularament per çò qu'ei des relacions financères damb païsi tresaus e damb institucions internacionaus,
 - colaborar, sens prejudici der article 240, ena preparacion des trabalhs deth Conselh que'n hèn referéncia es articles 66 e 75, er article 121, apartats 2, 3, 4 e 6, es articles 122, 124, 125 e 126, er article 127, apartat 6, er article 128, apartat 2, er article 129, apartats 3 e 4, er article 138, er article 140, apartats 2 e 3, er article 143, er article 144, apartats 2 e 3, e er article 219, e executar es autes missions consultatives e preparatòries que li encomane eth Conselh;
 - examinar era situacion, aumens un còp ar an, en matèria de moviments de capitaus e de libertat de pagaments, tau coma resulten dera aplicacion des tractats e des mesures prenudes peth Conselh; aguest examen a per objècte totes es mesures relatives as moviments de capitau e as pagaments; eth Comitatz informe ara Comission e ath Conselh sus eth resultat d'aguest examen.

Es estats membres, era Comission e eth Banc Centrau Europèu designen cadun d'eri un maxim de dus membres deth Comitatz.

3. Eth Conselh, a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Banc Centrau Europèu e ath Comitatz que'n hèn referéncia aguest article, adòpte es normes de desvolopament relatives ara composicion deth Comitatz Economic e Financèr. Eth president deth Conselh informe ath Parlament Europèu d'aguesta decision.

4. Ath delà des missions que determine er apartat 2, s'i a estats membres acuelhudi a ua excepcion ar apartament der article 139, e mentre sigue atau, eth Comitad supervise era situacion monetària e financèra e eth sistèma generau de pagaments d'aguesti estats membres e n'informe periodicament ath Conselh e ara Comission.

Article 135

(antic article 115 TCE)

Per çò qu'ei des ahèrs includidi en encastre d'aplicacion der article 121, apartat 4, der article 126, exceptuant-ne er apartat 14, der article 138, der article 140, apartat 1, der article 140, apartat 2, primèr paragraf, der article 140, apartat 3, e der article 219, eth Conselh o un estat membre pòden sollicitar ara Comission que presente, segons eth cas, ua recomanacion o ua prepausa. Era Comission examine aguesta sollicitud e presente es sues conclusions ath Conselh sens retard.

CAPÍTOL 4. DISPOSICIONS ESPECIFIQUES ENTÀS ESTATS MEMBRES ERA MONEDA QUE N'EI ER ÈURO

Article 136

1. Damb era finalitat de contribuïr ath bon foncionament dera union economica e monetària e d'acòrd damb es disposicions apertientes des tractats, eth Conselh adòpte, de conformitat damb eth procediment que correspongue des qu'enòncien es articles 121 e 126, en tot exceptuar-ne eth procediment qu'establís er article 126, apartat 14, mesures relatives as estats membres era moneda que n'ei er èuro entà:

- a) reforcilhar era coordinacion e era supervision dera sua disciplina pressupostària;
- b) elaborar es orientacions de politica economica referentes ad aguesti estats, en tot velhar pr'amor que siguen compatibles damb es que s'adòpten entath conjunt dera Union, e garantir-ne era supervision.

2. Sonque es membres deth Conselh que representen es estats membres era moneda que n'ei er èuro participen enes votacions sus es mesures que'n hè referéncia er apartat 1.

Era majoria qualificada des diti membres se definís cossent damb er article 238, apartat 3, letra a).

Article 137

Es modalitats des amassades entre es ministres des estats membres era moneda que n'ei er èuro son es qu'establís eth Protocòu sus er Eurogrup.

Article 138

(antic article 111, apartat 4, TCE)

1. Tà garantir era posicion der èuro en sistèma monetari internacionau, eth Conselh adòpte, a prepausa dera Comission, ua decision a partir dera quau se determinen es posicions comunes relatives as questions qu'an un interès especiau entara union economica e monetària enes institucions e conferéncias financèras internacionaus competentes. Eth Conselh se pronòncie damb era consulta prealabla ath Banc Centrau Europèu.

2. Eth Conselh, a prepausa dera Comission, pòt adoptar es mesures adequades entà assegurar ua representacion unica enes institucions e es conferéncias financèras internacionaus. Eth Conselh se pronòncie damb era consulta prealabla ath Banc Centrau Europèu.

3. Sonque es membres deth Conselh que representen es estats membres era moneda que n'ei er èuro participen enes votacions sus es mesures que'n hèn referéncia es apartats 1 e 2.

Era majoria qualificada des diti membres se definís cossent damb er article 238, apartat 3, letra a).

CAPÍTOL 5. DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

Article 139

1. Es estats membres respècte des quaus eth Conselh non a decidit que complissen es condicions de besonh entara adopcion der èuro se nomenen d'ara tà deuant «estats membres acuelhudi a ua excepcion».
2. Es disposicions següentes des tractats non s'apliquen as estats membres acuelhudi a ua excepcion:
 - a) adopcion des parts des orientacions generaus des politiqués economicques qu'afècten era zòna èuro en generau (article 121, apartat 2);
 - b) mieis constrenhenti entà corregir es deficits excessius (article 126, apartats 9 e 11);
 - c) objectius e missions deth SEBC (article 127, apartats 1, 2, 3 e 5);
 - d) emission der èuro (article 128);
 - e) actes deth Banc Centrau Europèu (article 132);
 - f) mesures relatives ara utilizacion der èuro (article 133);
 - g) acòrds monetaris e d'aves mesures relatives ara politica de tipés de cambi (article 219);
 - h) designacion des membres deth Comitau Executiu deth Banc Centrau Europèu (article 283, apartat 2);
 - i) decisions pes quaus se determinen posicions comunes sus es ahèrs qu'an un interès especiau entara union economica e monetària enes institucions e es conferéncias financèras internacionaus competentes (article 138, apartat 1);
 - j) mesures entà garantir ua representacion unica enes institucions e es conferéncias financèras internacionaus (article 138, apartat 2).

Consegüentament, enes articles que'n hèn referéncia es letres a) ara j) se compren per *estats membres* es estats membres era moneda que n'ei er èuro.

3. Es estats membres acuelhudi a ua excepcion e es sòns bancs centraus nacionaus son excluidi des drets e obligacions en encastre deth SEBC d'acòrd damb eth capítol IX des estatuts deth SEBC e deth BCE.

4. Es drets de vòt des membres deth Conselh que representen es estats membres acuelhudi a ua excepcion rèsten suspenudi quan eth Conselh adòpte es mesures que'n hèn referéncia es articles qu'enumèren er apartat 2, e tanben enes casi següenti:

- a) recomanacions adreçades as estats membres era moneda que n'ei er èuro en encastre dera supervision multilaterau, incluides es recomanacions relatives as programes d'estabilitat e es avertiments (article 121, apartat 4);
- b) mesures relatives as deficits excessius qu'afècten es estats membres era moneda que n'ei er èuro (article 126, apartats 6, 7, 8, 12 e 13).

Era majoria qualificada des auti membres deth Conselh se definís cossent damb er article 238, apartat 3, letra a).

Article 140

(antics articles 121, apartat 1, 122, apartat 2, dusau frasa, e 123, apartat 5, TCE)

1. Un còp cada dus ans, aumens, o a peticion d'un estat membre acuelhut a ua excepcion, era Comission e eth Banc Centrau Europèu informen ath Conselh sus es progrèssi qu'an hèt es estats membres acuelhudi a ua excepcion en compliment des sues obligacions per çò qu'ei dera realizacion dera union economica e monetària. Aguesti informes examinen particularament s'era legislacion nacionau de cadun d'aguesti estats membres, includidi es estatuts deth sòn banc centrau nacionau, ei compatible damb es articles 130 e 131 e damb es estatuts deth SEBC e deth BCE. Aguesti informes examinen tanben se s'a arthenhut un nivèu elevat de convergència durabla, en tot analisar en quina mesura cada estat membre a complit es critèris següenti:

- era realizacion d'un nivèu elevat d'estabilitat des prètzi, que se harà evident per miei d'ua taxa d'inflacion propdana ara des tres estats membres, coma maxim, que presenten es melhors resultats en matèria d'estabilitat des prètzi;
- eth caractèr sostenible dera situacion des finances publiques, que se harà evident per miei dera realizacion d'ua situacion pressupostària sens deficit public excessiu, en sens que determine er article 126, apartat 6;
- eth respècte as marges normaus de fluctuacion qu'establís eth mecanisme de tipos de cambi deth sistèma monetari europèu pendent aumens dus ans, sens devaluacion dera moneda per çò qu'ei der èuro;
- eth caractèr durable dera convergència arthenhuda per estat membre acuelhut a ua excepcion e dera sua participacion en mecanisme de tipos de cambi, que s'a de rebàter enes nivèus des tipos d'interès a long tèrme.

Es quate critèris mencionadi en aguest apartat e es periòdes apertienti pendent es quaus s'a de respectar se precisen en un protocòu annèx as tractats. Es informes dera Comission e deth Banc Centrau Europèu tien en compde tanben es resultats dera integracion des mercats, dera situacion e dera evolucion des balances de pagaments per compde corrent e un estudi dera evolucion des còsti laboraus unitaris e d'auti indèxi de prètzi.

2. Damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, e un còp debatut er ahèr en Conselh Europèu, eth Conselh, a prepausa dera Comission, decidís quini estats membres acuelhudi a ua excepcion complissen es condicions de besonh d'acòrd damb es critèris fixadi en apartat 1 e met fin as excepcions des estats membres que se'n tracte.

Eth Conselh se pronóncie dempús d'auer arrecebut ua recomanacion formulada per ua majoria qualificada des sòns membres que represente es estats membres era moneda que n'ei er èuro. Aguesti membres se pronóncien en tèrme de sies mesi a compdar dera recepcion peth Conselh dera prepausa dera Comission.

Era majoria qualificada des diti membres que'n hè referència eth dusau paragraf se definís cossent damb er article 238, apartat 3, letra a).

3. Se, de conformitat damb eth procediment qu'establís er apartat 2, se decidís méter fin a ua excepcion, eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat des estats membres era moneda que n'ei er èuro e der estat membre que se'n tracte, a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Banc Centrau Europèu, fixe irrevocablament eth tipe ath quau er èuro substituís era moneda der estat membre en question e decidís es autas mesures de besonh entara introduccion der èuro coma moneda unica en aguest estat membre.

Article 141

(antics articles 123, apartat 3, e 117, apartat 2, cinc prumèrs guidons, TCE)

1. S'i a estats membres acuelhudi a ua excepcion, e mentre sigue atau, eth Conselh Generau deth Banc Centrau Europèu que'n hè referència er article 44 des estatuts deth SEBC e deth BCE se constituís, sens prejudici der article 129, apartat 1, coma tresau organ decisòri deth Banc Centrau Europèu.

2. S'i a estats membres acuelhudi a ua excepcion, e mentre sigue atau, eth Banc Centrau Europèu, per çò qu'ei d'aguesti estats membres:

- refortilhe era cooperacion entre es bancs centraus nacionaus;
- refortilhe era coordinacion des politiquas monetàries des estats membres damb era finalitat de garantir era estabilitat des prètz;
- supervise eth foncionament deth mecanisme de tipas de cambi;
- manten consultes sus ahèrs que son competència des bancs centraus nacionaus e qu'afecten era estabilitat des entitats e mercats financèrs;
- exercís es antiquas foncions deth Hons europèu de cooperacion monetària, qu'anteriorament auie assumit er Institut Monetari Europèu.

Article 142

(antic article 124, apartat 1, TCE)

Cada estat membre acuelhut a ua excepcion tracte era sua politica de cambi coma un ahèr d'interès comun. Es estats membres tien en compde, ad aguest efècte, es experiéncias aquerides per miei dera cooperacion en encastre deth mecanisme de tipas de cambi.

Article 143

(antic article 119 TCE)

1. En cas de dificultats o de menaça grèu de dificultats ena balança de pagaments d'un estat membre acuelhut a ua excepcion que siguen originades per un desequilibri globau d'aguesta balança o peth tipe de devises que'n dispause e que poguen comprométer particularament eth foncionament deth mercat interior o era realizacion dera politica comerciau comuna, era Comission procedís sens retard a examinar era situacion d'aguest estat, e tanben era accion qu'aguest age emprenut o pogue empréner d'acòrd damb es disposicions des tractats, en tot recórrer a toti es mieis que siguen ara sua arthenuda. Era Comission indique es mesures que recomane adoptar ar estat interessat.

S'era accion emprenuda per un estat membre acuelhut a ua excepcion e es mesures suggerides pera Comission resulten insufisentes entà superar es dificultats o era menaça de dificultats, era Comission recomane ath Conselh, damb era consulta prealabla ath Comitau Economic e Financèr, era assisténcia mutuau e es metòdes adequadi.

Era Comission informe periodicament ath Conselh sus era situacion e sus era sua evolucion.

2. Eth Conselh concedís era assisténcia mutuau e adòpte directives o decisions entà determinar-ne es condicions e es modalitats. Era assisténcia mutuau pòt adoptar particularament es formes següentes:

- a) ua accion concertada deuant d'autres organizacions internacionaus as quaus pòden recórrer es estats membres acuelhudi a ua excepcion;
- b) mesures de besonh entà evitar desviacions deth trafic, quan er estat membre acuelhut a ua excepcion que sigue en dificultat mantengue o restablisque restriccions quantitatives per çò qu'ei de paísis tresaus;
- c) concession de credits limitadi per part d'auti estats membres, s'aguesti i dan eth sòn consentiment.

3. S'eth Conselh non apròve era assisténcia mutuau recomanada pera Comission o s'era assisténcia mutuau aprovada e es mesures adoptades son insufisentes, era Comission autorize ar estat membre acuelhut a ua excepcion e qu'a dificultats pr'amor qu'adòpte mesures de salvagarda enes condicions e es modalitats qu'era Comission determine.

Eth Conselh pòt revocar aguesta autorizacion e modificar-ne es condicions e es modalitats.

Article 144

(antic article 120 TCE)

1. En cas de crisi sobtada ena balança de pagaments e se non s'adòpte immediatament ua decision en sens que determine er article 143, apartat 2, un estat membre acuelhut a ua excepcion pòt adoptar, damb caractèr cautelar, es mesures de salvagarda de besonh. Aguestes mesures an de produsir era minima perturbacion possible en foncionament deth mercat interior e non pòden excedir era arrenhuda estrictament indispensable entà superar es dificultats qu'an sorgit sobtadament.
2. Era Comission e es auti estats membres an d'èster informadi d'aguestes mesures de salvagarda a tot trigar en moment quan entren en vigor. Era Comission pòt recomanar ath Conselh era concession d'ua assisténcia mutuau cossent damb er article 143.
3. Segons ua recomanacion dera Comission e damb era consulta prealabla ath Comitè Economic e Financèr, eth Conselh pòt decidir qu'er estat membre interessat age de modificar, suspèner o suprimir es mesures de salvagarda abans dites.

**TÍTOL IX
AUCUPACION***Article 145*

(antic article 125 TCE)

Es estats membres e era Union s'esfòrcen, enes tèrmes qu'establís aguest títol, entà elaborar ua estrategia coordinada en matèria d'aucupacion e en particular entà potenciar ua man d'òbra qualificada, formada e capabla d'adaptar-se, e tanben mercats laboraus capables d'arrespòner rapidament ara evolucion dera economia, damb vista a realitzar es objectius qu'enóncie er article 3 deth Tractat dera Union Europèa.

Article 146

(antic article 126 TCE)

1. Es estats membres, per miei dera sua politica d'aucupacion, contribuïssen ara realizacion des objectius que'n hè referéncia er article 145, d'ua manèra compatibla damb es orientacions generaus des politiquas economiques des estats membres e dera Union, adoptades en aplicacion der article 121, apartat 2.
2. Es estats membres, en tot tier en compde es practiques nacionaus relatives as responsabilitats des interlocutors sociaus, considèren eth foment dera aucupacion coma un ahèr d'interès comun e coordinen era sua accion en aguesta matèria en sen deth Conselh, cossent damb er article 148.

Article 147

(antic article 127 TCE)

1. Era Union contribuís ara realizacion d'un nivèu elevat d'aucupacion en tot fomentar era cooperacion entre es estats membres, en tot dar supòrt ara sua accion e, s'escatz, en tot complementar-la, tot respectant pleament es competéncias des estats membres en aguesta matèria.
2. Er objectiu d'arténher un nivèu elevat d'aucupacion se ten en compde ena definicion e era execucion des politiquas e des accions dera Union.

Article 148

(antic article 128 TCE)

1. Eth Conselh Europèu examine annaument era situacion dera aucupacion ena Union e adòpte es conclusions en aguesta matèria, en tot basar-se en un informe conjunt annau elaborat peth Conselh e era Comission.
2. En tot basar-se enes conclusions deth Conselh Europèu, eth Conselh, a prepausa dera Comission, e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, ath Comitad Economic e Sociau, ath Comitad des Regions e ath Comitad d'Aucupacion que'n hèn referéncia er article 150, elabòre annaument orientacions qu'es estats membres an de tier en compde ena sua politica d'aucupacion. Aguestes orientacions son compatibles damb es orientacions generaus adoptades en aplicacion der article 121, apartat 2.
3. Cada estat membre presente ath Conselh e ara Comission un informe annau sus es principaus mesures adoptades entà aplicar era sua politica d'aucupacion, ara vista des orientacions en matèria d'aucupacion que'n hèn referéncia er apartat 2.
4. Eth Conselh, en tot basar-se enes informes que'n hèn referéncia er apartat 3 e dempús d'auer arrecebut es opinions deth Comitad d'Aucupacion, examine annaument era aplicacion dera politica d'aucupacion des estats membres ara vista des orientacions referentes ara aucupacion. Eth Conselh, en tot basar-se en ua recomanacion dera Comission, pòt adreçar recomanacions as estats membres, s'ac considèrè adequat en vista d'aguest examen.
5. Sus era basa deth resultat d'aguest examen, eth Conselh e era Comission presenten un informe annau amassa damb eth Conselh Europèu sus era situacion dera aucupacion ena Union e sus era aplicacion des orientacions entara aucupacion.

Article 149

(antic article 129 TCE)

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitad Economic e Sociau e ath Comitad des Regions, pòden adoptar mesures de foment destinades a promòir era cooperacion entre es estats membres e sostier era sua accion en matèria d'aucupacion, per miei d'iniciatiues destinades a desvolopar es escambis d'informacion e bones practiques, facilitar analisis comparatives e assessorament, e tanben promòir plantejaments innovadors e avalorar experiéncias, particularament per miei de projèctes pilòt.

Aguestes mesures non compòrten armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres.

Article 150

(antic article 130 TCE)

Eth Conselh, en tot prononciar-se per majoria simpla, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, cree un Comitad d'Aucupacion de caractèr consultatiu entà fomentar era coordinacion entre es estats membres en matèria de politica d'aucupacion e deth mercat laborau. Aguest Comitad a per mission:

- supervisar era situacion dera aucupacion e era politica d'aucupacion enes estats membres e ena Union;
- elaborar, sens prejudici der article 240, dictamens a peticion deth Conselh, dera Comission o per iniciatiua pròpria, e contribuïr ara preparacion des trabalhs deth Conselh que'n hèn referéncia er article 148.

Entà amiar a tèrme eth sòn mandat, eth Comitad consulte es interlocutors sociaus.

Cadun des estats membres e era Comission designen dus membres deth Comitad.

TÍTOL X POLITICA SOCIAU

Article 151

(antic article 136 TCE)

Era Union e es estats membres, en tot tier presents es drets sociaus fundamentaus, coma es qu'enóncien era Carta sociau europèa, signada en Torin eth 18 d'octobre de 1961, e era Carta comunitària des drets sociaus fundamentaus des treballadors, de 1989, an coma objectius eth foment dera aucupacion, era melhora des condicions de vida e laboraus, a fin d'arténher era sua comparason pera via deth progrès, un emparament sociau adequat, eth dialòg sociau, eth desenvolopament des recorsi umans, que permite un nivèu d'aucupacion elevada e duradissa, e era luta contra es exclusions.

Damb aguesta finalitat, era Union e es estats membres emprenen mesures que tien en compde era diuersitat des practiques nacionaus, en particular en encastre des relacions contractuaus, e tanben eth besonh de mantier era competitivitat dera economia dera Union.

Era Union e es estats membres considèren qu'aguesta evolucion resultarà tant deth foncionament deth mercat interior, que favorirà era armonizacion des sistèmes sociaus, coma des procediments previsti pes tractats e dera aproximacion des disposicions legislatiues, reglamentàries e administratives.

Article 152

Era Union arreconeish e promò eth papèr des interlocutors sociaus ath sòn nivèu, en tot tier en compde era diuersitat des sistèmes nacionaus. Era Union facilite eth dialòg entre eri, en tot respectar-ne era autonomia.

Era cimèrta sociau tripartita entath creishement e era aucupacion contribuís ath dialòg sociau.

Article 153

(antic article 137 TCE)

1. Entà realizar es objectius der article 151, era Union da supòrt ara accion des estats membres e la complètenes espacis següenti:

- a) era melhora, en particular, der entorn laborau, entà protegir era salut e era seguretat des treballadors;
- b) es condicions laboraus;
- c) era seguretat sociau e er emparament sociau des treballadors;
- d) er emparament des treballadors en cas de rescission deth contracte laborau;
- e) era informacion e era consulta as treballadors;
- f) era representacion e era defensa collectiva des interèssi des treballadors e des empresaris, includida era cogestion, sens perjudici der apartat 5;
- g) es condicions d'aucupacion des ciutadans de païsi tresaus que residissen legaument en territòri dera Union;
- h) era integracion des persones excluides deth mercat laborau, sens perjudici der article 166;
 - i) era egalitat entre òmes e hemnes per çò qu'ei des oportunitats en mercat laborau e en tracte en trabalh;
- j) era luta contra era exclusion sociau;

- k) era modernizacion des sistèmes d'emparament social, sens prejudici dera letra c).
2. Damb aguesta finalitat, eth Parlament Europèu e eth Conselh:
- a) pòden adoptar es mesures destinades a fomentar era cooperacion entre es estats membres per miei d'iniciatiues destinades a melhorar es coneishements, desvolopar es escambis d'informacion e de bones practiques, promòir formules innovadores e avalorar experiéncias, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres;
- b) pòden adoptar, enes encastres que'n hè referéncia er apartat 1, letres a) a e), per miei de directives, es disposicions minimas aplicables progressivament, en tot tier en compde es condicions e es reglamentacions techniques que i a en cadun des estats membres. Aguestes directives eviten imposar restriccions de caràcter administratiu, financèr e juridic que siguen obstacle entara creacion e eth desvolopament de petites e mejanes empreses.

Eth Parlament Europèu e eth Conselh se pronóncien de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitau Economic e Social e ath Comitau des Regions.

Enes encastres que'n hè referéncia er apartat 1, letres c), d), f) e g), eth Conselh se pronóncie de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, per unanimitat, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e as diti comitats.

Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat a prepausa dera Comission, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, pòt hèr aplicable eth procediment legislatiu ordinari en apartat 1, letres d), f) e g).

3. Un estat membre, a peticion conjunta des interlocutors socials, pòt confiar-les era aplicacion des directives adoptades en vertut der apartat 2 o, s'escatz, era aplicacion d'ua decision deth Conselh adoptada de conformitat damb er article 155.

En aguest cas, s'assegure que, a tot trigar ena data quan ua directiva o ua decision age d'auer estat transpausada o aplicada, es interlocutors socials agen adoptat, per via d'acòrd, es disposicions de besonh; er estat membre que se'n tracte a d'adoptar quinsevolhe disposicion de besonh entà permeter-li d'èster en quinsevolhe moment en condicions de garantir es resultats imposadi pera dita directiva o pera dita decision.

4. Es disposicions adoptades en vertut d'aguest article:
- non limiten eth poder arreconeishut as estats membres de definir es principis fundamentaus deth sòn sistèma de seguretat social e non n'an d'afectar de manèra sensibla er equilibri financèr;
 - non pòden impedir a un estat membre de mantier o establir mesures d'emparament mès estricte compatibles damb es tractats.
5. Es disposicions d'aguest article non s'apliquen ne as remuneracions, ne ath dret d'associacion, ne ath dret de grèva, ne ath dret de barrament patronau.

Article 154

(antic article 138 TCE)

1. Era Comission a eth déuer de fomentar era consulta as interlocutors socials ath nivèu dera Union, e damb aguest objectiu adòpte quinsevolhe disposicion de besonh entà facilitar-ne eth dialòg e velhe pr'amor qu'es parts agen un supòrt equilibrat.
2. Ad aguest efècte, abans de presentar prepauses en encastre dera politica social, era Comission consulte es interlocutors socials sus era possibla orientacion d'ua accion dera Union.
3. Se, dempús d'aguesta consulta, era Comission estime convenenta ua accion dera Union, consulte es interlocutors socials sus eth contengut dera prepausa considerada. Es interlocutors socials adrecen ara Comission un dictamen o, s'escatz, ua recomanacion.

4. Ena escadença des consultes que'n hèn referéncia es apartats 2 e 3, es interlocutors socials pòden informar ara Comission sus era sua voluntat d'iniciar eth procès previst en article 155. Era duracion d'aguest procès non pòt excedir es nau mesis, levat qu'es interlocutors socials tanhudi decidisquen prorogàc de comun acòrd damb era Comission.

Article 155

(antic article 139 TCE)

1. Eth dialòg entre interlocutors socials ath nivèu dera Union pòt conduir, s'aguesti ac considèren convenient, a relacions convencionaus, includidi es acòrds.

2. Era aplicacion des acòrds soscrits ath nivèu dera Union an lòc segons es procediments e es practiques des interlocutors socials e des estats membres, o ben, enes encastres subjèctes ar article 153, e a peticion conjunta des parts signantes, sus era basa d'ua decision deth Conselh adoptada a prepausa dera Comission. Eth Parlament Europèu n'ei informat.

Eth Conselh se pronóncie per unanimitat quan er acòrd en question contengue ua o diuèrses disposicions relatives a bèth un des encastres entàs quaus se requerís era unanimitat en vertut der article 153, apartat 2.

Article 156

(antic article 140 TCE)

Damb era finalitat de realizar es objectius exposadi en article 151, e sens perjudici des autes disposicions des tractats, era Comission fomenta era collaboracion entre es estats membres e facilite era coordinacion des sues accions enes encastres dera politica sociala includidi en aguest capítol, e particularament enes matèries ligades damb:

- era aucupacion;
- eth dret laborau e es condicions laboraus;
- era formacion e eth perfeccionament professionau;
- era seguretat sociala;
- er emparament contra es accidents laboraus e es malauties professionaus;
- era igièna laborau;
- eth dret de sindicacion e es negociacions collectives entre empresaris e treballadors.

Damb aguesta finalitat, era Comission actue en estret contacte damb es estats membres, per miei d'estudis e dictamens e per miei dera organizacion de consultes, tant per çò qu'ei des problèmas que se prepausen a nivèu nacionau coma per çò qu'ei des qu'afecten es organizacions internacionaus, particularament per miei d'iniciatiues destinades a establir orientacions e indicadors, organizar er escambi de melhores practiques e preparar es elements de besonh entath contraròtle e era avaloracion periodica. Eth Parlament Europèu n'ei informat totaument.

Abans d'eméter es dictamens previsti en present article, era Comission consulte eth Comitè Economic e Social.

Article 157

(antic article 141 TCE)

1. Cada estat membre garantís era aplicacion deth principi d'egalitat de remuneracion entre treballadors e treballadores per un madeish trabalh o per un trabalh de parièr valor.

2. As efèctes d'aguest article, se compren per *remuneracion* eth salari o sòu normau de basa o minim, e quincevolhes autas gratificacions pagades, dirèctament o indirèctament, en sòs o en espècia, per empresari ath trabalhador per arrason deth trabalh d'aguest darrèr.

Era egalitat de remuneracion, sens discriminacion per arrason de sèxe, implique:

- a) qu'era remuneracion acordada entà un madeish trabalh retribuït a prètz hèt s'establisque sus era basa d'ua madeisha unitat de mesura;
- b) qu'era remuneracion acordada entà un trabalh retribuït per temps sigue era madeisha entà un madeish lòc de trabalh.

3. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitament Economic e Social, adòpten mesures destinades a garantir era aplicacion deth principi d'egalitat d'oportunitats e egalitat de tracte entà òmes e hemnes en matèria d'aucupacion e trabalh, includit eth principi d'egalitat de retribucion entà un madeish trabalh o entà un trabalh deth madeish valor.

4. Entà garantir ena practica era plea egalitat entre òmes e hemnes ena vida laborau, eth principi d'egalitat de tracte non impedís a cap estat membre de mantier o adoptar mesures qu'aufrisquen avantatges concrets destinadi a facilitar ath sèxe sosrepresentat er exercici d'activitats professionaus o a evitar o compensar desavantatges enes carrèras professionaus.

Article 158

(antic article 142 TCE)

Es estats membres s'esfòrcen entà mantier era equivaléncia existentia entre es regims de vacances retribuïdes.

Article 159

(antic article 143 TCE)

Era Comission elabòre un informe annau sus era evolucion ena realizacion des objectius der article 151, qu'includís era situacion demografica ena Union. Era Comission presente aguest informe ath Parlament Europèu, ath Conselh e ath Comitament Economic e Social.

Article 160

(antic article 144 TCE)

Eth Conselh, en tot prononciar-se per majoria simpla, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, cree un Comitament d'Emparament Social, de caractèr consultatiu, a fin de promòir era cooperacion en matèria d'emparament social entre es estats membres e damb era Comission. Eth Comitament a per mission:

- supervisar era situacion social e era evolucion des politiques d'emparament social des estats membres e dera Union;
- facilitar es escambis d'informacion, d'experiéncias e de bones practiques entre es estats membres e damb era Comission;
- sens prejudici der article 240, elaborar informes, eméter dictamens o emprèner d'autes activitats enes encastres qu'a competéncia, sigue a peticion deth Conselh o dera Comission, sigue per iniciatiua pròpria.

Entà amiar a tèrme eth sòn mandat, eth Comitament establís es contactes adaptadi damb es interlocutors socials.

Cadun des estats membres e era Comission designen dus membres deth Comitament.

Article 161

(antic article 145 TCE)

Era Comission dedique un capítol especial ara evolucion dera situacion sociala ena Union en sòn informe annau ath Parlament Europèu.

Eth Parlament Europèu pòt convidar ara Comission a elaborar informes sus problèmas particulars relatius ara situacion sociala.

TÍTOL XI ETH HONS SOCIALA EUROPEU

Article 162

(antic article 146 TCE)

Entà melhorar es possibilitats d'aucupacion des trabalhadors en mercat interior e contribuïr atau ara elevacion deth nivèu de vida, se cree, en encastre des disposicions següentes, un Hons sociala europèu destinat a fomentar, laguens dera Union, es oportunitats d'aucupacion e era mobilitat geografica e professionau des trabalhadors, e tanben a facilitar era sua adaptacion as transformacions industriaus e as cambiaments des sistèmas de produccion, particularament per miei dera formacion e era reconversion professionaus.

Article 163

(antic article 147 TCE)

Era administracion deth Hons correspon ara Comission.

Era Comission ei assistida en aquest prètzhet per un comitat, presidit per un membre dera Comission e compausat per representants des govèrns, des organizacions sindicaus de trabalhadors e des associacions empresariaus.

Article 164

(antic article 148 TCE)

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitau Economic e Social e ath Comitau des Regions, adòpten es reglaments d'aplicacion relatius ath Hons sociala europèu.

TÍTOL XII EDUCACION, FORMACION PROFESSIONAU, JOENESSA E ESPÒRT

Article 165

(antic article 149 TCE)

1. Era Union contribuís ath desenvolopament d'ua educacion de qualitat en tot fomentar era cooperacion entre es estats membres e, se cau, en tot dar supòrt ara sua accion e en tot complementar-la, tot respectant pleament era responsabilitat des estats membres per çò qu'ei des contenguts der ensenhament e dera organizacion deth sistèma educatiu, e tanben era sua diuersitat culturau e lingüistica.

Era Union contribuís a fomentar es aspèctes europèus der espòrt, en tot tier en compde es sues especificitats, es sues estructures basades en voluntariat e era sua foncion sociau e educativa.

2. Era accion dera Union a coma objectiu:

- desvolopar era dimension europèa ena educacion, particularament per miei der aprendissatge e dera difusion des lengües des estats membres;
- favorir era mobilitat d'estudiants e professors, entre d'autres vies per miei dera estimulacion dera reconeishença academica des títols e des periòdes d'estudis;
- promòir era cooperacion entre es centres d'ensenhament;
- incrementar er escambi d'informacion e d'experiéncias sus es ahèrs comuns as sistèmes educatius des estats membres,
- favorir eth desvolopament des escambis de joens e d'animadors socioeducatius e fomentar era participacion des joens ena vida democratica d'Euròpa;
- fomentar eth desvolopament dera educacion a distància;
- desvolopar era dimension europèa der espòrt, en tot promòir era equitat e era dubertura enes competicions esportives e era cooperacion entre es organismes responsables der espòrt, e en tot protegir era integritat fisica e morau des esportistes, particularament era des mès joeni.

3. Era Union e es estats membres promèn era cooperacion damb païsi tresaus e damb es organizacions internacionaus competentes en matèria d'educacion e d'espòrt e, en particular, damb eth Conselh d'Euròpa.

4. Entà contribuïr ara realizacion des objectius que'n hèn referéncia aquest article:

- eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitad Economic e Sociu e ath Comitad des Regions, adòpten mesures de foment, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatives e reglamentàries des estats membres;
- eth Conselh, a prepausa dera Comission, adòpte recomanacions.

Article 166

(antic article 150 TCE)

1. Era Union amie a tèrme ua politica de formacion professionau que sosten es accions des estats membres e les complète, en tot respectar pleament era responsabilitat des estats membres per çò qu'ei deth contengut e era organizacion dera formacion professionau.

2. Era accion dera Union a coma objectiu:

- facilitar era adaptacion as transformacions industriaus, particularament per miei dera formacion e era reconversion professionaus;
- melhorar era formacion professionau iniciau e era formacion contínua tà facilitar era insercion e era reinsercion professionau en mercat laborau;
- facilitar er accès ara formacion professionau e favorir era mobilitat des educadors e des persones en formacion, particularament des joens;
- fomentar era cooperacion en matèria de formacion entre centres d'ensenhament o de formacion professionau e empreses;
- incrementar er escambi d'informacion e d'experiéncias sus es ahèrs comuns as sistèmes de formacion des estats membres.

3. Era Union e es estats membres promòn era cooperacion damb païsi tresaus e damb es organizacions internacionaus competentes en matèria de formacion professionau.

4. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitad Economic e Sociau e ath Comitad des Regions, adòpten mesures entà contribuïr ara realizacion des objectius que'n hè referéncia aguest article, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres, e eth Conselh, a prepausa dera Comission, adòpte recomanacions.

TÍTOL XIII CULTURA

Article 167

(antic article 151 TCE)

1. Era Union contribuís ath plen desenvolopament des cultures des estats membres, laguens deth respècte ara sua diuersitat nacionau e regionau, e met ath madeish temps en evidéncia eth patrimòni culturau comun.

2. Era accion dera Union a per objècte promòir era cooperacion entre estats membres e, se cau, sostier era sua accion e completar-la enes encastres següenti:

- era melhora dera coneishença e era difusion dera cultura e era istòria des pòbles europèus;
- era conservacion e er emparament deth patrimòni culturau d'importància europèa;
- es escambis culturaus non comerciaus;
- era creacion artistica e literària, includit eth sector audiovisuau.

3. Era Union e es estats membres promòn era cooperacion damb es païsi tresaus e damb es organizacions internacionaus competentes en encastre dera cultura, particularament damb eth Conselh d'Euròpa.

4. Era Union ten en compde es aspèctes culturaus enes accions qu'amie a tèrme en vertut d'autres disposicions des tractats, particularament damb vista a respectar e promòir era diuersitat des sues cultures.

5. Entà contribuïr ara realizacion des objectius que'n hè referéncia aguest article:

- eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitad des Regions, adòpten mesures de foment, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres;
- eth Conselh, a prepausa dera Comission, adòpte recomanacions.

TÍTOL XIV SALUT PUBLICA

Article 168

(antic article 152 TCE)

1. Se garantís un nivèu elevat d'emparament dera salut umana ena definicion e era aplicacion de totes es politiques e accions dera Union.

Era accion dera Union, que complète es politiques nacionaus, a per objècte era melhora dera salut publica, era prevencion des malauties umanes e era eliminacion des hònts de perilh entara salut fisica e mentau. Aquesta

accion comprèn era luta contra es grani hlagèths sanitaris, en tot promòir era recèrca sus es causes, era propagacion e era prevencion d'aguesti hlagèths e era informacion e era educacion en matèria de salut, e tanben era vigilància des menaces transfrontalères grèus entara salut e, se s'escasen, era alèrta e eth combat contra aquestes menaces.

Era Union complete era accion des estats membres destinada a redusir es efèctes nocius des drògues entara salut, entre d'autes vies per miei dera informacion e era prevencion.

2. Era Union fomite era cooperacion entre es estats membres enes encastres que'n hèn referéncia aquest article e, se cau, i da supòrt. Fomite, en particular, era cooperacion entre es estats membres destinada a melhorar era complementarietat des sòns servicis de salut as regions frontalères.

Es estats membres coordinen entre eri, en collaboracion damb era Comission, es sues politiques e programes enes encastres que'n hèn referéncia er apartat 1. Era Comission, en estret contacte damb es estats membres, pòt adoptar quinsevolhe iniciatiua utila entà fomentar aquesta coordinacion, particularament iniciatiues entà establir orientacions e indicadors, organizar er escambi des melhores practiques e preparar es elements de besonh entara supervision e era avaloracion periodiques. Eth Parlament Europèu n'ei informat totaument.

3. Era Union e es estats membres promèn era cooperacion damb païsi tresaus e es organizacions internacionaus competentes en matèria de salut publica.

4. Maugrat tot çò que dispausen er article 2, apartat 5, e er article 6, letra a), e cossent damb er article 4, apartat 2, letra k), eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitau Economic e Sociau e ath Comitau des Regions, contribuïssen ara realizacion des objectius deth present article en tot adoptar, entà afrontar es problèms comuns de seguretat:

- a) mesures qu'establisquen nivèus elevadi de qualitat e seguretat des organs e substàncies d'origina umana, dera sang e des derivats dera sang; aquestes mesures non pòden impedir a cap estat membre de mantier o establir mesures d'emparament mès estrictes;
- b) mesures enes encastres veterinari e fitosanitari qu'agen coma objectiu dirècte er emparament dera salut publica;
- c) mesures qu'establisquen normes elevades de qualitat e seguretat des medicaments e des dispositius d'usatge sanitari.

5. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitau Economic e Sociau e ath Comitau des Regions, pòden adoptar tanben mesures de foment destinades a protegir e melhorar era salut umana e, particularament, a lutar contra es grani hlagèths transfrontalèrs, mesures relatives ara vigilància des menaces transfrontalères grèus entara salut e, se s'escasen, d'alèrta e combat contra aquestes menaces, e tanben mesures qu'agen dirèctament coma objectiu er emparament dera salut publica per çò qu'ei deth tabac e eth consum excessiu d'alcoòl, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres.

6. Eth Conselh, a prepausa dera Comission, pòt adoptar tanben recomanacions entàs finalitats qu'establís aquest article.

7. Era accion dera Union respècte es responsabilitats des estats membres per çò qu'ei dera definicion dera sua politica de salut, e tanben era organizacion e era prestacion de servicis sanitaris e atencion medicau. Es responsabilitats des estats membres includissen era gestion des servicis de salut e d'atencion medicau, e tanben era assignacion des recorsi que s'i destinen as mencionadi servicis. Es mesures que'n hèn referéncia er apartat 4, letra a), s'apliquen sens prejudici des disposicions nacionaus en matèria de donacion o d'usatge medicau d'organs e de sang.

TÍTOL XV EMPARAMENT DES CONSUMIDORS

Article 169

(antic article 153 TCE)

1. A fin de promòir es interèssi des consumidors e de garantir un nivèu elevat d'emparament des consumidors, era Union contribuís a protegir era salut, era seguretat e es interèssi economics des consumidors, e tanben a promòir eth sòn dret ara informacion, ara educacion e a organizar-se damb er objectiu de preservar es sòns interèssi.
2. Era Union contribuís a realizar es objectius que'n hè referéncia er apartat 1 per miei de:
 - a) mesures qu'adòpte en vertut der article 114 en encastre dera realizacion deth mercat interior;
 - b) mesures que sostenguen ara politica amiada a tèrme pes estats membres, e que la complèten e la supervisen.
3. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitament Economic e Sociau, adòpten es mesures que'n hè referéncia er apartat 2, letra b).
4. Es mesures que s'adòpten en vertut der apartat 3 non an d'empedir que quinsevolhe esta membre mantengue e adòpte mesures mès estrictes d'emparament. Aguestes mesures an d'èster compatibles damb es tractats e s'an de notificar ara Comission.

TÍTOL XVI HILATS TRANSEUROPEÛS

Article 170

(antic article 154 TCE)

1. A fin de contribuir ara realizacion des objectius que'n hèn referéncia es articles 26 e 174 e de perméter qu'es ciutadans dera Union, es operadors economics e es entitats regionaus e locaus participen pleament des beneficis derivadi dera creacion d'un espaci sens frontèras interiores, era Union contribuís ar establiment e ath desvolopament de hilats transeuropeus enes sectors des infrastructures de transpòrts, des telecomunicacions e dera energia.
2. En encastre d'un sistèma de mercats dubèrti e competitiu, era accion dera Union a coma objectiu promòir era interconnexion e era interoperabilitat des hilats nacionaus, e tanben er accés ad aguesti hilats. Era accion dera Union ten en compde, en particular, eth besonh d'establir ligams entre es regions insulars, sens litorau e periferiques e es regions centraus dera Union.

Article 171

(antic article 151 TCE)

1. A fin de realizar es objectius que'n hè referéncia er article 170, era Union:
 - establís un conjunt d'orientacions relatives as objectius, es prioritats e es grans linhas des accions projectades en encastre des hilats transeuropeus; aguestes orientacions identifiquen projectes d'interès comun;

- amie a tèrme quinsvolhe accion que se pogue revelar de besonh entà garantir era interoperabilitat des hilats, particularament en encastre dera armonizacion des normes techniques,
- pòt sostier projèctes d'interès comun sostengudí pes estats membres e definidi en encastre des orientacions que'n hè referéncia eth prumèr guidon, particularament per miei d'estudis de viabilitat, de garantides de credit o de bonificacions d'interès; era Union pòt contribuïr tanben, per miei deth Hons de coesion creat en vertut d'aquerò que dispause er article 177, ath finançament de projèctes especifics enes estats membres en matèria d'infrastructures de transpòrts.

Era accion dera Union ten en compde era viabilitat economica potenciau des projèctes.

2. Es estats membres coordinen entre eri, en collaboracion damb era Comission, es politiques amiades a tèrme a nivèu nacionau que pòden auer ua influéncia significativa ena realizacion des objectius que'n hè referéncia er article 170. Era Comission, en estreta collaboracion damb es estats membres, pòt adoptar quinsvolhe iniciatiua utila entà fomentar aguesta coordinacion.

3. Era Union pòt decidir cooperar damb païsi tresaus entath foment de projèctes d'interès comun e entà garantir era interoperabilitat des hilats.

Article 172

(antic article 156 TCE)

Es orientacions e es autes mesures que'n hè referéncia er article 171, apartat 1, son adoptades peth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitad Economic e Social e ath Comitad des Regions.

Es orientacions e es projèctes d'interès comun relatives ath territòri d'un estat membre requerissen era aprobacion der estat membre que se'n tracte.

TÍTOL XVII INDUSTRIA

Article 173

(antic article 157 TCE)

1. Era Union e es estats membres velhen pr'amor que se garantisquen es condicions de besonh entara competitivitat dera industria dera Union.

Damb aguesta finalitat, d'acòrd damb un sistèma de mercats dubèrta e competitivus, era sua accion a coma objectiu:

- accelerar era adaptacion dera industria as cambiaments estructuraus;
- fomentar un entorn favorable ara iniciatiua e ath desvolopament des empreses en conjunt dera Union, e particularament des petites e mejanes empreses;
- fomentar un entorn favorable ara cooperacion entre empreses;
- favorir un melhor profitament deth potenciau industriau dera politica d'innovacion, de recèrca e de desvolopament tecnologic.

2. Es estats membres se consulten mutualament en collaboracion damb era Comission e, quan cau, coordinen es sues accions. Era Comission pòt adoptar quinsvolhe iniciatiua adequada entà fomentar aguesta coordinacion, particularament es iniciatiues destinades a establir orientacions e indicators, organizar er escambi

de melhores practiques e preparar es elements de besonh entath contraròtle e era avaloracion periodica. Eth Parlament Europèu n'ei informat totaument.

3. Era Union contribuís a realizar es objectius que'n hè referéncia er apartat 1 per miei des politiqes e es accions qu'amie a tèrme en vertut d'aves disposicions des tractats. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitac Economic e Social, pòden decidir mesures especifices destinades a sostier es accions amiaades a tèrme enes estats membres a fin de realizar es objectius que'n hè referéncia er apartat 1, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres.

Aguest títol non pòt servir ara Union coma basa entà introdusir cap mesura que pogue generar distorsions dera competéncia o que contengue disposicions fiscaus o disposicions relatives as drets e interèssi des treballhadors salariats.

TÍTOL XVIII COESION ECONOMICA, SOCIAL E TERRITORIAU

Article 174

(antic article 158 TCE)

A fin de promòir un desenvolupament armoniós deth conjunt dera Union, aguesta desvolòpe e perseguís era sua accion destinada a refortilhar era coesion economica, social e territoriala.

En particular, era Union a coma objectiu reduir es diferéncias entre es nivèus de desenvolupament des dièrses regions e er endarrieratge des regions mens favorides.

Entre es regions afectades, son objècte d'ua atencion especiau es zònes ruraus, es zònes afectades per ua transicion industriau e es regions que patissen desauantatges naturaus o demografics grèus e permanents, coma es regions mès septentrionaus damb ua densitat de poblacion fòrça escassa e es regions insulares, transfrontalères e de montanha.

Article 175

(antic article 159 TCE)

Es estats membres condusissen era sua política economica e la coordinen damb vista a realizar tanben es objectius que'n hè referéncia er article 174. Era definicion e era execucion des politiqes e es accions dera Union e era realizacion deth mercat interior tien en compde es objectius que'n hè referéncia er article 174, e contribuïssen a arrenher-les. Era Union tanben sosten aguesta realizacion damb era accion qu'amie a tèrme per miei des hons damb fin estructurai (Hons europèu d'orientacion e de garantida agricòla, seccion «orientacion»; Hons social europèu; Hons europèu de desenvolupament regionau), deth Banc Europèu d'Inversions e des auti estruments financèrs existenti.

Era Comission presente cada tres ans un informe ath Parlament Europèu, ath Conselh, ath Comitac Economic e Social e ath Comitac des Regions sus es auanci ena realizacion dera coesion economica, social e territoriala e sus era manèra coma es dièrsi miei qu'establís aguest article i an contribuït. S'escatz, aguest informe se pòt acompanhar de prepauses adequades.

Se calesse accions especifices ath marge des hons, e sens prejudici des mesures adoptades en encastre des autes politiqes dera Union, aguestes accions pòden èster acordades peth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era aprobacion prealabla deth Comitac Economic e Social e deth Comitac des Regions.

Article 176

(antic article 160 TCE)

Eth Hons europèu de desenvolopament regionau a coma objectiu contribuïr ara correccion des principaus desequilibris regionaus laguens dera Union per miei dera participacion en desenvolopament e er ajustament estructurai des regions mens desvolopades e ena reconversion des regions industriaus en declin.

Article 177

(antic article 161 TCE)

Sens prejudici der article 178, eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitau Economic e Sociau e ath Comitau des Regions, definissen es missions, es objectius prioritaris e era organizacion des hons damb finalitat estructurai, que pòt comportar eth reagropament des hons. Tanben se definissen d'acòrd damb aguest procediment es normes generaus aplicables as hons, e tanben es disposicions de besonh entà garantir era eficacitat des hons, era coordinacion entre eri e era coordinacion damb era rèsta d'estruments financers existents.

Un Hons de coesion, creat d'acòrd damb eth madeish procediment, contribuís ath finançament de projèctes en encastre deth miei ambient e en encastre des hilats transeuropèus en matèria d'infrastructures de transpòrts.

Article 178

(antic article 162 TCE)

Es reglaments d'aplicacion relatius ath Hons europèu de desenvolopament regionau son adoptadi peth Parlament Europèu e peth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitau Economic e Sociau e ath Comitau des Regions.

Per çò qu'ei deth Hons europèu d'orientacion e de garantida agricòla, seccion «orientacion», e ath Hons sociau europèu, contunhen d'èster aplicables, respectivament, es disposicions des articles 43 e 164.

TÍTOL XIX RECÈRCA E DESVOLOPAMENT TECNOLOGIC E ESPACI

Article 179

(antic article 163 TCE)

1. Era Union a coma objectiu refortilhar es sues bases scientificas e tecnologicas per miei dera realizacion d'un espaci europèu dera recèrca a on es investigadors, es coneishements scientifics e es tecnologies circulen liurament, promòir eth desenvolopament dera sua competitivitat, includida era dera industria, e fomentar es accions de recèrca que se considèren de besonh en vertut des auti capítols des tractats.

2. Damb aguesta finalitat, era Union fomenta en tot eth sòn territòri es esfòrci de recèrca e desenvolopament tecnologic de nauta qualitat a cargue des empreses, includides es petites e mejanes empreses, es centres de recèrca e es universitats e sosten es sòn esfòrci de cooperacion, damb er objectiu, sustot, de perméter as investigadors de cooperar liurament ath delà des frontèras e as empreses d'espètar pleament es potencialitats deth mercat interior per miei, particularament, dera dubertura des mercats publics nacionaus, dera definicion de normes comunes e dera supression des obstacles juridics e fiscaus ad aguesta cooperacion.

3. Totes es accions dera Union en encastre dera recèrca e deth desenvolopament tecnologic acordades ar apartament des tractats, includides es accions de demostracion, se decidissen e s'executen d'acòrd damb es disposicions d'aguest títol.

Article 180

(antic article 164 TCE)

Entà realizar es objectius mencionadi, era Union amie a tèrme es accions següentes, que complèten es accions emprènudes laguens des estats membres:

- a) execucion de programes de recèrca, de desvolopament tecnologic e de demostracion, que promòiguen era cooperacion damb es empreses, es centres de recèrca e es universitats, e era d'aguesti organismes entre eri;
- b) promocion dera cooperacion en matèria de recèrca, de desvolopament tecnologic e de demostracion dera Union damb es païsi tresaus e es organizacions internacionaus;
- c) difusion e avaloracion des resultats des activitats en matèria de recèrca, desvolopament tecnologic e demostracion dera Union;
- d) impuls dera formacion e dera mobilitat des investigadors dera Union.

Article 181

(antic article 165 TCE)

1. Era Union e es estats membres coordinen era sua accion en matèria de recèrca e de desvolopament tecnologic damb era finalitat de garantir era coerència recipròca des politiqes nacionaus e dera politica dera Union.

2. Era Comission, en collaboracion estreta damb es estats membres, pòt adoptar quinsevolhe iniciatiua utila entà promòir era coordinacion que'n hè referéncia er apartat 1, particularament damb vista a establir orientacions e indicadors, a organizar er escambi de meliores practiques e a preparar es elements de besonh entath contraròtle e era avaloracion periodica. Eth Parlament Europèu n'ei informat totaument.

Article 182

(antic article 166 TCE)

1. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitau Economic e Sociau, establissen un programa marc pluriannau, que conten eth conjunt des accions dera Union.

Eth programa marc:

- fixe es objectius scientifics e tecnologicis a realizar per miei des accions que'n hè referéncia er article 180 e es prioritats correspondentes;
- indique es linhes generaus d'aguestes accions;
- fixe er impòrt globau maxim e es modalitats de participacion financèra dera Union en programa marc, e tanben es quòtes respectives de cadua des accions projectades.

2. Eth programa marc ei adaptat o completat en foncion dera evolucion des situacions.

3. Eth programa marc ei executat per miei de programes especifics desvolopadi en encastre de cadua des accions. Cada programa especific precise es modalitats de realizacion, ne fixe era durada e preve es mieis que s'estimen de besonh. Era soma des impòrts estimadi de besonh, fixadi pes programes especifics, non pòt superar er impòrt globau maxim fixat entath programa marc e entà cada accion.

4. Eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Comitau Economic e Sociau, establís es programes especifics.

5. Coma complement des accions previstes en programa marc pluriannau, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitad Economic e Sociau, establissen es mesures de besonh entara execucion der espaci europèu de recèrca.

Article 183

(antic article 167 TCE)

Entara execucion deth programa marc pluriannau, era Union:

- fixe es normes de participacion des empreses, des centres de recèrca e des universitats;
- fixe es normes aplicables ara difusion des resultats dera recèrca.

Article 184

(antic article 168 TCE)

Ena execucion deth programa marc pluriannau se pòden decidir programes complementaris enes qu'i participen sonque bèri estats membres, es quaus n'asseguren eth finançament, sens prejudici d'ua eventuai participacion dera Union.

Era Union establís es normes aplicables enes programes complementaris, particularament en matèria de difusion des coneishements e d'accès d'auti estats membres.

Article 185

(antic article 169 TCE)

Ena execucion deth programa marc pluriannau, era Union pòt preveir, de comun acòrd damb es estats membres que se'n tracte, ua participacion en programes de recèrca e desvolopament emprenut per diuersi estats membres, includida era participacion enes estructures creades entara execucion d'aguesti programes.

Article 186

(antic article 170 TCE)

Ena execucion deth programa marc pluriannau, era Union pòt preveir ua cooperacion en matèria de recèrca, de desvolopament tecnologic e de demostracion dera Union damb païsi tresaus o damb organizacions internacionaus.

Es modalitats d'aguesta cooperacion pòden èster objècte d'acòrds entre era Union e es tresaus parts que se'n tracte.

Article 187

(antic article 171 TCE)

Era Union pòt crear empreses comunes o quinsevolhe auta estructura de besonh entara bona execucion des programes de recèrca, de desvolopament tecnologic e de demostracion dera Union.

Article 188

(antic article 172 TCE)

Eth Conselh, a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Comitau Economic e Sociau, establís es disposicions que'n hè referéncia er article 187.

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitau Economic e Sociau, establissen es disposicions que'n hèn referéncia es articles 183, 184 e 185. Era adopcion des programes complementaris requerís er acòrd des estats membres que se'n tracte.

Article 189

1. A fin de promòir eth progrès scientific e tecnic, era competitivitat industriau e era execucion des sues politiqes, era Union elabòre ua politica espaciau europèa. Damb aguesta finalitat, pòt fomentar iniciatius comunes, sostier era recèrca e eth desenvolopament tecnologic e coordinar es esfòrci de besonh entara exploracion e era utilizacion der espaci.

2. Entà contribuir ara realizacion des objectius que'n hè referéncia er apartat 1, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen es mesures de besonh, que pòden adoptar era forma d'un programa espaciau europèu, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres.

3. Era Union establís es relacions que siguen apertientes damb era Agéncia Espaciau Europèa.

4. Aguest article se compren sens prejudici des autes disposicions d'aguest títol.

Article 190

(antic article 173 TCE)

Ar inici de cada an, era Comission presente un informe ath Parlament Europèu e ath Conselh. Aguest informe a per objècte, particularament, es activitats amiades a tèrme en matèria de recerca e de desenvolopament tecnologic e de difusion des resultats pendent er an precedent, e tanben eth programa de trabalh der an en cors.

TÍTOL XX MIEI AMBIENT

Article 191

(antic article 174 TCE)

1. Era politica dera Union en encastre deth miei ambient contribuís a realizar es objectius següenti:

- era preservacion, er emparament e era melhora dera qualitat deth miei ambient,
- er emparament dera salut umana,
- era utilizacion prudenta e racionau des recorsi naturaus,
- eth foment, a nivèu internacionau, de mesures destinades a afrontar es problèmes regionaus o mondiaus deth miei ambient, e en particular a lutar contra eth cambi climatic.

2. Era politica dera Union en encastre deth miei ambient a coma objectiu realitzar un nivèu d'emparament elevat, en tot tier en compde era diuersitat de situacions enes diferents regions dera Union. Se base enes principis de precaucion e d'accion preventiva, en principi de correccion des damatges ath miei ambient, preferentament ena hònt madeisha, e en principi que «qui contamine pague».

En aquest contèxt, es mesures d'armonizacion qu'arresponen a exigéncies en matèria d'emparament deth miei ambient includissen, enes casi apertienti, ua clausula de salvagarda qu'autorize as estats membres a adoptar, per motius mieiambientaus non economics, mesures provisionaus subjèctes a un procediment de contraròtle dera Union.

3. Ena elaboracion dera sua politica en matèria de miei ambient, era Union ten en compde:

- es donades scientificas e tecnicas disponibles,
- es condicions deth miei ambient enes diferents regions dera Union,
- es avantatges e es cargues que pòden resultar dera accion o dera falta d'accion,
- eth desvolopament economic e social deth conjunt dera Union e eth desvolopament equilibrat des sues regions.

4. En encastre des sues competéncies respectives, era Union e es estats membres coopèren damb es païsi tresaus e es organizacions internacionaus competentes. Es modalitats dera cooperacion dera Union pòden èster objècte d'acòrds entre aquesta e es tresau parts que se'n tracte.

Eth paragraf precedent se compren sens prejudici dera competéncia des estats membres entà negociar enes organismes internacionaus e concludir acòrds internacionaus.

Article 192

(antic article 175 TCE)

1. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitac Economic e Social e ath Comitac des Regions, establissen es accions qu'a d'emprèner era Union entà realitzar es objectius que'n hè referéncia er article 191.

2. Coma excepcion ath procediment d'adopcion de decisions que'n hè referéncia er apartat 1, e sens prejudici der article 114, eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, ath Comitac Economic e Social e ath Comitac des Regions, establís:

- a) disposicions essenciaument de caractèr fiscau;
- b) es mesures qu'afècten:
 - era organizacion territorial;
 - era gestion quantitativa des recorsi idrics o relacionadi dirèctament o indirèctament damb era disponibilitat d'aguesti recorsi;
 - era afectacion deth solèr, a excepcion dera gestion des residus;
- c) es mesures qu'afècten de manèra significativa era causida d'un estat membre entre diuerses hònts d'energia e era estructura generau deth sòn provediment energetic.

Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, ath Comitac Economic e Social e ath Comitac des Regions, pòt hèr aplicable eth procediment legislatiu ordinari as encastres que'n hè referéncia eth primèr paragraf.

3. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealabla ath Comitac Economic e Social e ath Comitac des Regions, establissen programes d'accion de caractèr generau que fixen es objectius prioritari a realitzar.

Es mesures de besonh entà executar aguesti programes s'adòpten d'acòrd damb es condicions qu'establisson er apartat 1 o er apartat 2, coma correspongue.

4. Sens perjudici de determinades mesures adoptades pera Union, es estats membres asseguren eth finançament e era execucion dera politica en matèria mieambientau.

5. Sens perjudici deth principi que «qui contamine pague», s'ua mesura adoptada d'acòrd damb çò que dispause er apartat 1 implique còsti qu'es poders publics d'un estat membre considèren desproporcionadi, aguesta mesura a de preveir es disposicions adequades en forma de:

- excepcions de caractèr temporau e/o
- supòrt financèr deth Hons de coesion creat d'acòrd damb çò que dispause er article 177.

Article 193

(antic article 176 TCE)

Es mesures d'emparament establides en vertut der article 192 non son obstacle pr'amor qu'es estats membres mantenguen e adòpten mesures entà refortilhar er emparament. Aguestes mesures an d'èster compatibles damb es tractats. Son notificades ara Comission.

TÍTOL XXI ENERGIA

Article 194

1. En encastre der establiment o deth foncionament deth mercat interior, e en tot atier era exigéncia de preservar e melhorar eth mie ambient, era politica energetica dera Union a coma objectiu, damb un esperit de solidaritat entre es estats membres:

- a) garantir eth foncionament deth mercat dera energia;
- b) garantir era seguretat deth provediment energetic laguens dera Union;
- c) fomentar era eficiéncia energetica, er estauviament energetic e eth desenvolopament d'energias nauas e renovables, e
- d) fomentar era interconnexion des hilats energetics.

2. Sens perjudici dera aplicacion d'outes disposicions des tractats, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establisson es mesures de besonh entà realizar es objectius que'n hè referéncia er apartat 1. Aguestes mesures son adoptades damb era consulta prealabla ath Comitau Economic e Sociau e ath Comitau des Regions.

Es mesures non afècten eth dret d'un estat membre de determinar es condicions d'exploitacion des sòns recorsi energetics, es sues possibilitats d'escuélher entre diferents hònts d'energia e era estructura generau deth sòn provediment energetic, sens perjudici der article 192, apartat 2, letra c).

3. Maugrat tot çò que dispause er apartat 2, eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, per unanimitat e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, establís es mesures que'n hè referéncia eth dit apartat se son essenciaument de caractèr fiscau.

TÍTOL XXII TORISME

Article 195

1. Era Union complèta era accion des estats membres en sector toristic, particularament en tot promòir era competitivitat des empreses dera Union en aquest sector.

Damb aquesta finalitat, era accion dera Union a coma objectiu:

- a) fomentar era creacion d'un entorn favorable ath desvolopament des empreses d'aquest sector;
- b) propiciar era cooperacion entre estats membres, particularament per miei der escambi de bones practiques.

2. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen es mesures especificques destinades a completar es accions amiades a tèrme laguens des estats membres entà realizar es objectius que'n hè referéncia aquest article, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres.

TÍTOL XXIII PROTECCION CIVIU

Article 196

1. Era Union impulse era cooperacion entre es estats membres damb era finalitat de refortilhar era eficacitat des sistèmes de prevencion des catastròfes naturaus o d'origina umana e des sistèmes d'emparament contra aquestes catastròfes.

Era accion dera Union a coma objectiu:

- a) sostier era accion des estats membres e completar-la, a nivèu nacionau, a nivèu regionau e a nivèu locau, en çò que tanh ara prevencion de risqui, era preparacion deth personau de proteccion civiu enes estats membres e era intervencion en cas de catastròfes naturaus o d'origina umana laguens dera Union;
- b) promòir ua cooperacion operativa rapida e eficaça laguens dera Union entre es servicis de proteccion civiu nacionaus;
- c) fomentar era coeréncia des accions emprenudes a nivèu internacionau en matèria de proteccion civiu.

2. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen es mesures de besonh entà contribuir ara realizacion des objectius que'n hè referéncia er apartat 1, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres.

TÍTOL XXIV COOPERACION ADMINISTRATIVA

Article 197

1. Era execucion efectiva deth dret dera Union pes estats membres, essenciau entath bon foncionament dera Union, ei considerada un ahèr d'interès comun.

2. Era Union pòt sostier es esfòrci des estats membres entà melhorar era sua capacitat administrativa d'executar eth dret dera Union. Aguesta accion pòt consistir particularament a facilitar er escambi d'informacion e de foncionaris, e tanben a fomentar programes de formacion. Cap estat membre non ei obligat a valer-se d'aguest supòrt. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen es mesures de besonh damb aguesta finalitat, ara exclusion de quinsevolhe armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres.

3. Aquest article se compren sens perjudici dera obligacion des estats membres d'aplicar eth dret dera Union, e tanben des prerogatives e es déuers dera Comission. Se compren tanben sens perjudici des autes disposicions des tractats qu'establissen ua cooperacion administrativa entre es estats membres e entre aguesti e era Union.

QUATAU PART ASSOCIACION DES PAÏSI E TERRITÒRIS D'OTRAMAR

Article 198

(antic article 182 TCE)

Es estats membres acòrden d'associar ara Union es païsi e territòris non europèus que mantien relacions especiaus damb Danemarc, França, es Païsi Baishi e eth Reiaume Unit. Aquesti païsi e territòris, d'ací entà deuant nomentadi «païsi e territòris», son enumeradi ena lista que constituís er annèx II.

Era finalitat dera associacion ei era promocion deth desenvolopament economic e sociau des païsi e territòris e er establiment de relacions economicas estretes entre aguesti e eth conjunt dera Union.

D'acòrd damb es principis enonciadi en preambul d'aguest tractat, era associacion, en prumèr lòc, a de contribuir a favorir es interèssi des abitants d'aguesti païsi e territòris e ara sua prosperitat, de manèra que puguèn realizar eth desenvolopament economic, sociau e culturau a qu'aspiren.

Article 199

(antic article 183 TCE)

Era associacion a es objectius següenti:

- 1) Es estats membres apliquen as sòns escambis comercials damb es païsi e territòris eth regim qu'acòrden entre eri en vertut des tractats.
- 2) Cada país o territòri aplique as sòns escambis comercials damb es estats membres e damb es auti païsi e territòris eth regim qu'aplique ar estat europèu damb eth quau manten relacions especiaus.
- 3) Es estats membres contribuïssen as inversions que requerisque eth desenvolopament progressiu d'aguesti païsi e territòris.
- 4) Entàs inversions finançades pera Union, era participacion enes convocations entara adjudicacion d'òbres, servicis e forniments ei dubèrta, en egalitat de condicions, a totes es persones fisiques o juridiques qu'apartien as estats membres e as païsi e territòris.
- 5) Enes relacions entre es estats membres e es païsi e territòris, eth dret d'establiment des ciutadans e des societats ei regulat de conformitat damb es disposicions e per aplicacion des procediments reguladi peth capítol relatiu ath dret d'establiment e sus ua basa non discriminatòria, sens perjudici des disposicions especiaus en vertut der article 203.

Article 200

(antic article 184 TCE)

1. Es importacions originàries des païsi e territòris se beneficien, en entrar enes estats membres, dera proibicion des drets de doana que s'aplique entre es estats membres de conformitat damb es disposicions des tractats.
2. Ara entrada en cada país e territòri, es drets de doana que graven es importacions procedentes des estats membres e des auti païsi e territòris rèsten proibidi de conformitat damb çò que dispause er article 30.
3. Totun, es païsi e territòris pòden percéber drets de doana qu'arresponen as requeréncias deth sòn pròpri desenvolopament e as besonhs dera sua industrializacion o drets de caractèr fiscau destinadi a neurir es sòn pressupòsti.
Es drets que'n hè referéncia eth paragraf anterior non pòden excedir es que graven es importacions de productes procedenti der estat membre damb eth quau cada país o territòri manten relacions especials.
4. Er apartat 2 non ei aplicable as païsi e territòris que, peth hèt d'èster subjèctes a obligacions internacionaus especials, ja apliquen ua tarifa doanèra non discriminatòria.
5. Er establiment o era modificacion de drets de doana que graven es merces importades enes païsi e territòris non pòt produsir, de hèt o de dret, cap discriminacion dirècta o indirècta entre es importacions procedentes des diuèrsi estats membres.

Article 201

(antic article 185 TCE)

S'eth nivèu des drets aplicables as merces procedentes d'un tresau país ara entrada en un país o territòri ei tau que, en tot tier en compde era aplicacion des disposicions der article 200, apartat 1, podesse provocar desviacions deth trafic en perjudici d'un des estats membres, aquest pòt demanar ara Comission de prepausar as auti estats membres es mesures de besonh entà esmendar aguesta situacion.

Article 202

(antic article 186 TCE)

Sens perjudici des disposicions relatives ara salut publica, era seguretat publica e er orde public, era libertat de circulacion des trabalhadors des païsi e territòris enes estats membres e des trabalhadors des estats membres enes païsi e territòris se regissen per actes adoptadi de conformitat damb er article 203.

Article 203

(antic article 187 TCE)

Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat a prepausa dera Comission, establís, a partir des resultats arthenhudi en encastre dera associacion entre es païsi e territòris e era Union e en tot basar-se enes principis contengudi enes tractats, es disposicions relatives as modalitats e ath procediment dera associacion entre es païsi e territòris e era Union. Quan eth Conselh adòpte es mencionades disposicions de conformitat damb un procediment legislatiu especial, se pronóncie per unanimitat, a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu.

Article 204

(antic article 188 TCE)

Es disposicions des articles 198 a 203 son aplicables a Groenlàndia, damb resèrva des disposicions especificas entà Groenlàndia que figuren en Protocòu sus eth regim especiau aplicable a Groenlàndia, incorporat coma annèx as tractats.

CINCAU PART
ERA ACCION EXTERIORA DERA UNION

TÍTOL I
DISPOSICIONS GENERAUS RELATIVES ARA ACCION EXTERIORA DERA UNION

Article 205

Era accion dera Union ena scèna internacionau ar apartament d'aguesta cincau part se base enes principis, perseguís es objectius e ei condusida d'acòrd damb es disposicions generaus deth capítol 1 deth títol V deth Tractat dera Union Europèa.

TÍTOL II
ERA POLITICA COMERCIAU COMUNA

Article 206

(antic article 131 TCE)

Per miei der establiment d'ua union doanèra cossent damb es articles 28 a 32, era Union contribuís, en ben der interès comun, ath desenvolopament armoniós deth comèrç mondiau, ara supression progressiua des restriccions as escambis internacionaus e as inversions estrangèras dirèctes, e tanben ara reduccion des barrères doanèras e d'aute tipe.

Article 207

(antic article 133 TCE)

1. Era politica comerciau comuna se base en principis uniformes, particularament per çò qu'ei des modificacions tarifàries, era adopcion d'acòrds tarifaris e comerciaus relatius as escambis de merces e de servicis, es aspèctes comerciaus dera propietat intellectuau e industriau, es inversions estrangèras dirèctes, era uniformizacion des mesures de liberalizacion, era politica d'exportacion e es mesures d'emparament comerciau, entre es quaus s'includissen aqueres que s'auràn d'adoptar enes casi de dumping e de subvencions. Era politica comerciau comuna s'amie a tèrme en encastre des principis e es objectius dera accion exteriora dera Union.

2. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen es mesures que defínissen eth marc d'execucion dera politica comerciau comuna.

3. En cas que calgue negociar e concludir acòrds damb un o diuersi païsi tresaus o organizacions internacionaus, ei aplicable er article 218, damb resèrva des disposicions especificques deth present article.

Era Comission presente recomanacions ath Conselh, eth quau l'autorize a iniciar es negociacions necessàries. Correspon ath Conselh e ara Comission de velhar pr'amor qu'es acòrds negociadi siguen compatibles damb es politiques e es normes intèrnes dera Union.

Era Comission condusís es dites negociacions en consulta damb un comitat especiau designat peth Conselh entà assistir-la en aguest prètzhet e en encastre des directives qu'eth Conselh li pogue adreçar. Era Comission informe periodicament ath comitat especiau e ath Parlament Europèu sus es progrèssi des negociacions.

4. Entara negociacion e era adopcion des acòrds que'n hè referéncia er apartat 3, eth Conselh se pronóncie per majoria qualificada.

Entara negociacion e era adopcion d'un acòrd enes encastres deth comèrç de servicis e des aspèctes comerciaus dera propietat intellectuau e industriau, e tanben des inversions estrangèras dirèctes, eth Conselh se pronóncie per unanimitat quan aguest acòrd conten disposicions respècte des quaus se requèris era unanimitat entara adopcion de normes intèrnes.

Eth Conselh se pronóncie tanben per unanimitat entara negociacion e era adopcion d'acòrds:

- a) en encastre deth comèrç en matèria de servicis culturaus e audiovisuaus, quan aguesti acòrds poderàn perjudiciar era diuersitat culturau e lingüistica dera Union;
- b) en encastre deth comèrç en matèria de servicis sociaus, d'educacion e de salut, quan aguesti acòrds poguen perturbar grèvament era organizacion nacionau d'aguesti servicis e perjudiciar es responsabilitats des estats membres ena prestacion d'aguesti servicis.

5. Era negociacion e era adopcion d'acòrds internacionaus en encastre des transpòrts se regissen peth títol VI dera tresau part e per article 218.

6. Er exercici des competéncies atribuïdes per aguest article en encastre dera politica comerciau comuna non afècte era delimitacion des competéncies entre era Union e es estats membres ne compòrte ua armonizacion des disposicions legislatiues o reglamentàries des estats membres ena mesura qu'es tractats excludisquen aguesta armonizacion.

TÍTOL III ERA COOPERACION DAMB ES PAÏSI TRESAUS E ERA AJUDA UMANITÀRIA

CAPÍTOL 1. ERA COOPERACION ENTATH DESVOLOPAMENT

Article 208 (antic article 177 TCE)

1. Era politica dera Union en encastre dera cooperacion entath desvolopament s'amie a tèrme en encastre des principis e es objectius dera accion exteriora dera Union. Es politiques dera Union e des estats membres de cooperacion entath desvolopament se complèten e se refortilhen mutualament.

Er objectiu principau dera politica dera Union en aguest encastre ei era reduccion e, fin finau, era eradicacion dera praubesa. Era Union ten en compde es objectius dera cooperacion entath desvolopament ena execucion des politiques que poguen afectar es païsi en desvolopament.

2. Era Union e es estats membres respècten es compromisi e tien en compde es objectius qu'an acordat en encastre des Nacions Unides e d'autres organizacions internacionaus competentes.

Article 209

(antic article 179 TCE)

1. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen es mesures de besonh entà aplicar era politica de cooperacion entath desvolopament, que pòden auer per objècte programes pluriannaus de cooperacion damb païsi en desvolopament o programes damb un apròchi tematic.

2. Era Union pòt concludir damb es païsi tresaus e damb es organizacions internacionaus competentes quinsevolhe acòrd adequat entara realizacion des objectius qu'enòncien er article 21 deth Tractat dera Union Europèa e er article 208 d'aguest tractat.

Eth prumèr paragraf se compren sens prejudici des competències des estats membres entà negociar enes organismes internacionaus e concludir acòrds.

3. Eth Banc Europèu d'Inversions contribuís, enes condicions establides pes sòns estatuts, ara execucion des mesures que'n hè referéncia er apartat 1.

Article 210

(antic article 180 TCE)

1. Entà impulsar era complementarietat e era eficacitat des sues accions, era Union e es estats membres coordinen es sues politiquas en matèria de cooperacion entath desvolopament e concèrten es sòns programes d'ajuda, tanben en encastre d'organizacions internacionaus e de conferéncies internacionaus. Pòden emprèner accions conjuntas. Es estats membres contribuïssen, se cau, ara execucion des programes d'ajuda dera Union.

2. Era Comission pòt adoptar quinsevolhe iniciatiua adequada entà fomentar era coordinacion que'n hè referéncia er apartat 1.

Article 211

(antic article 181 TCE)

En encastre des sues competències respectives, era Union e es estats membres coopèren damb es païsi tresaus e damb es organizacions internacionaus competentes.

CAPÍTOL 2.
ERA COOPERACION ECONOMICA, FINANCÈRA
E TECNICA DAMB ES PAÏSI TRESAUS

Article 212

(antic article 181A TCE)

1. Sens prejudici des autas disposicions des tractats, e particularament es des articles 208 a 211, era Union amie a tèrme accions de cooperacion economica, financèra e tecnica, incluides es accions d'ajuda en particular en encastre financèr, damb païsi tresaus auti qu'es païsi en desvolopament. Aguestes accions son coerentes damb era politica de desvolopament dera Union e s'amien a tèrme en encastre des principis e es objectius dera sua accion exteriora. Es accions dera Union e des estats membres se complèten e se refortilhen mutualament.

2. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen es mesures de besonh entà executar er apartat 1.

3. En encastre des sues competéncies respectives, era Union e es estats membres coopèren damb es païsi tresaus e damb es organizacions internacionaus competentes. Es modalitats dera cooperacion dera Union pòden èster objècte d'acòrds entre aguesta e es tresaus parts que se'n tracte.

Eth primèr paragraf se compren sens prejudici des competéncies des estats membres entà negociar enes organismes internacionaus e concludir acòrds internacionaus.

Article 213

Quan era situacion en un tresau país requerís qu'era Union preste ajuda financèra urgenta, eth Conselh adòpte, a prepausa dera Comission, es decisions que calgue.

CAPÍTOL 3. ERA AJUDA UMANITÀRIA

Article 214

1. Es accions dera Union en espaci dera ajuda umanitària s'amien a tèrme en encastre des principis e es objectius dera accion exteriora dera Union. Aguestes accions an coma objectiu prestar, de manèra puntuau, assisténcia, auxili e emparament as poblacions des païsi tresaus victimas de catastròfes naturaus o d'origina umana, entà afrontar es besonhs umanitaris que resulten d'aguestes situacions diuèrses. Es accions dera Union e des estats membres se complèten e se refortilhen mutualament.

2. Es accions d'ajuda umanitària s'amien a tèrme d'acòrd damb es principis deth dret internacionau e es principis d'imparcialitat, de neutralitat e de non-discriminacion.

3. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen es mesures que definissen eth marc a on s'executen es accions d'ajuda umanitària dera Union.

4. Era Union pòt concludir damb es païsi tresaus e damb es organizacions internacionaus competentes quinsevolhe acòrd adequat entara realizacion des objectius qu'enóncien er apartat 1 deth present article e er article 21 deth Tractat dera Union Europèa.

Eth primèr paragraf se compren sens prejudici des competéncies des estats membres entà negociar enes organismes internacionaus e concludir acòrds.

5. A fin d'establir un marc pr'amor qu'es joeni europèus poguen aportar contribucions comunes as accions d'ajuda umanitària dera Union, se cree un còrs voluntari europèu d'ajuda umanitària. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, ne fixen er estatut e es modalitats de foncionament.

6. Era Comission pòt adoptar quinsevolhe iniciatiua adequada entà fomentar era coordinacion entre es accions dera Union e es des estats membres, damb era finalitat de refortilhar era eficacitat e era complementarietat des mecanismes dera Union e des mecanismes nacionaus d'ajuda umanitària.

7. Era Union velhe pr'amor qu'es sues accions d'ajuda umanitària siguen coordinades e coerentes damb es des organizacions e es organismes internacionaus, en particular es qu'apartien ath sistèma des Nacions Unides.

TÍTOL IV MESURES RESTRICTIVES

Article 215

(antic article 301 TCE)

1. Quan ua decision, adoptada d'acòrd damb eth capítol 2 deth títol V deth Tractat dera Union Europèa, establís era interrupcion o era reduccion, totau o parciau, des relacions economicas e financèras damb un o diuèrsi païsi tresaus, eth Conselh, en tot prononciar-se per majoria qualificada, a prepausa conjunta deth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat e dera Comission, adòpte es mesures de besonh. Eth Conselh n'informe ath Parlament Europèu.
2. Quan ua decision adoptada de conformitat damb eth capítol 2 deth títol V deth Tractat dera Union Europèa ac preve, eth Conselh pòt adoptar, de conformitat damb eth procediment que'n hè referéncia er apartat 1, mesures restrictives devèrs personas fisiques o juridiques, grops o entitats non estataus.
3. Es actes que'n hè referéncia aguest article includissen es disposicions de besonh en matèria de garantides juridiques.

TÍTOL V ACÒRDS INTERNACIONAUS

Article 216

1. Era Union pòt concludir un acòrd damb un o diuèrsi païsi tresaus o organizacions internacionaus s'ac establissen es tractats o s'era conclusion der acòrd ei de besonh entà arténher, en encastre des politiquas dera Union, bèth un des objectius que'n hèn referéncia es tractats, o a estat prevista en un acte juridicament constrenhent dera Union, o pòt afectar normes comunes o alterar-ne era arthenuda.
2. Es acòrds concludidi pera Union constrenhen es institucions dera Union e es estats membres.

Article 217

(antic article 310 TCE)

Era Union pòt concludir damb un o diuèrsi païsi tresaus o organizacions internacionaus acòrds de creacion d'ua associacion qu'implique drets e obligacions recipròcs, accions comunes e procediments especifics.

Article 218

(antic article 300 TCE)

1. Sens prejudici des disposicions especificas der article 207, es acòrds entre era Union e païsi tresaus o organizacions internacionaus se negòcien e s'adòpten de conformitat damb eth procediment següent.
2. Eth Conselh autorize era dubertura de negociacions, establís es directritzas de negociacion, autorize era signatura e concludís es acòrds.
3. Era Comission, o eth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat quan er acòrd projectat age per objècte exclusivament o principalement era politica exteriora e de seguretat comuna, presenten recomanacions ath Conselh, eth quau adòpte ua decision entà autorizar era dubertura de negociacions

e designar, en foncion dera matèria der acòrd projectat, ath negociador o ath cap dera equipa de negociacion dera Union.

4. Eth Conselh pòt dictar directritzes ath negociador e designar un comitat especiau, qu'a d'èster consultat pendent es negociacions.

5. Eth Conselh, a prepausa deth negociador, adòpte ua decision pera quau s'autorize era signatura der acòrd e, s'escatz, era aplicacion provisionau d'aguest abans dera entrada en vigor.

6. Eth Conselh, a prepausa deth negociador, adòpte ua decision relativa ara conclusion der acòrd.

Levat qu'er acòrd age exclusivament per objècte era politica exteriora e de seguretat comuna, eth Conselh adòpte era decision de conclusion der acòrd:

- a) damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu enes casi següenti:
 - i) acòrds d'associacion;
 - ii) acòrd d'adesion dera Union ath Convèni europèu entara proteccion des drets umans e des libertats fundamentaus;
 - iii) acòrds de creacion d'un marc institucionau especific ena organizacion de procediments de cooperacion;
- iv) acòrds qu'agen repercussions pressupostàries importantes entara Union;
- v) acòrds que se referissen a encastres as quaus s'aplique eth procediment legislatiu ordinari o, se se requerís era aprobacion deth Parlament Europèu, eth procediment legislatiu especiau.

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en cas d'urgècia, pòden acordar un tèrme entara aprobacion.

b) damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu enes auti casi. Eth Parlament Europèu emet eth sòn dictamen en un tèrme qu'eth Conselh pòt fixar en foncion dera urgècia. Se non a emetut eth dictamen en finir aguest tèrme, eth Conselh se pòt prononciar.

7. Maugrat tot çò que dispausen es apartats 5, 6 e 9, eth Conselh, en concludir un acòrd, pòt abilitar ath negociador entà aprovar-ne es modificacions, en nòm dera Union, s'aguest preve qu'es modificacions an d'èster adoptades de conformitat damb un procediment simplificat o per un organ creat peth dit acòrd. Eth Conselh pòt sométer aguesta autorizacion a condicions especificques.

8. Eth Conselh se pronóncie per majoria qualificada pendent tot eth procediment.

Totun, eth Conselh se pronóncie per unanimitat quan er acòrd a per objècte un encastre en qué se requerís era unanimitat entara adopcion d'un acte dera Union, e tanben en cas des acòrds d'associacion e des acòrds que'n hè referècia er article 212 damb es estats candidats ara adesion. Eth Conselh se pronóncie tanben per unanimitat en çò que tanh ar acòrd d'adesion dera Union ath Convèni europèu entara proteccion des drets umans e des libertats fundamentaus; era decision que se'n concludís aguest acòrd entre en vigor dempús d'auer estat aprovada pes estats membres, d'acòrd damb es normes constitucionaus respectives.

9. Eth Conselh, a prepausa dera Comission o deth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat, adòpte ua decision relativa ara suspension dera aplicacion d'un acòrd e ar establiment des posicions que s'an d'adoptar en nòm dera Union en un organisme creat per un acòrd, quan aguest organisme a d'adoptar actes que produsisquen efèctes juridics, a excepcion des actes que complèten o modifiquen er encastre institucionau der acòrd.

10. Eth Parlament Europèu ei immediatament e pleament informat en totes es fases deth procediment.

11. Un estat membre, eth Parlament Europèu, eth Conselh o era Comission pòden sollicitar eth dictamen deth Tribunal de Justícia sus era compatibilitat damb es tractats de quinsevolhe acòrd projectat. En cas de dictamen negatiu deth Tribunal, er acòrd projectat non pòt entrar en vigor, levat que se modifique o qu'es tractats siguen revisadi.

Article 219

(antic article 111, apartats 1 a 3 e 5, TCE)

1. Maugrat tot çò que dispause er article 218, eth Conselh, sigue en tot basar-se en ua recomanacion deth Banc Centrau Europèu, sigue en tot basar-se en ua recomanacion dera Comission e damb era consulta prealabla ath Banc Centrau Europèu damb era finalitat de realizar un consens compatible damb er objectiu dera estabilitat des prètz, pòt concludir acòrds formaus relatius a un sistèma de tipus de cambi entar èuro en çò que tanh as monedes d'estats tresaus. Eth Conselh se pronóncie per unanimitat, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e de conformitat damb eth procediment qu'establís er apartat 3.

Eth Conselh, sigue en tot basar-se en ua recomanacion deth Banc Centrau Europèu, sigue en tot basar-se en ua recomanacion dera Comission e damb era consulta prealabla ath Banc Centrau Europèu damb era finalitat de realizar un consens compatible damb er objectiu dera estabilitat des prètz, pòt adoptar, modificar o abandonar es tipus centraus der èuro en sistèma de tipus de cambi. Eth president deth Conselh informe ath Parlament Europèu dera adopcion, dera modificacion o der abandonament des tipus centraus der èuro.

2. Se non i a un sistèma de tipus de cambi per çò qu'ei d'ua o diuèrses monedes d'estats tresaus en sens que determine er apartat 1, eth Conselh, que se pronóncie sigue en tot basar-se en ua recomanacion dera Comission e damb era consulta prealabla ath Banc Centrau Europèu, sigue en tot basar-se en ua recomanacion deth Banc Centrau Europèu, pòt formular es orientacions generaus de politica de cambi d'aguestes monedes. Aguestes orientacions generaus non afècten er objectiu principau deth SEBC, qu'ei mantier era estabilitat des prètz.

3. Maugrat tot çò que dispause er article 218, quan era Union a de negociar acòrds en matèria de regim monetari o de cambi damb un o diuèrsi estats tresaus o organizacions internacionaus, eth Conselh, en tot basar-se en ua recomanacion dera Comission e damb era consulta prealabla ath Banc Centrau Europèu, decidís es modalitats de negociacion e de conclusion d'aguesti acòrds. Aguestes modalitats de negociacion an de garantir qu'era Union exprimis que ua posicion unica. Era Comission rèste pleament associada as negociacions.

4. Sens prejudici des competéncies e des acòrds dera Union relatius ara union economica e monetària, es estats membres pòden negociar enes organismes internacionaus e concludir acòrds internacionaus.

TÍTOL VI**RELACIONS DERA UNION DAMB ES ORGANIZACIONS INTERNACIONAUS
E DAMB ES PAÏSI TRESAUS E DELEGACIONS DERA UNION***Article 220*

(antics articles 302 a 304 TCE)

1. Era Union establís quinsevolhe forma de cooperacion que sigue apertienta damb es organs des Nacions Unides e des sòns organismes especializadi, eth Conselh d'Euròpa, era Organizacion entara Seguretat e era Cooperacion en Euròpa e era Organizacion entara Cooperacion e eth Desenvolopament Economic.

Era Union manten tanben es relacions que siguen apertientes damb autes organizacions internacionaus.

2. Eth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat e era Comission s'encarguen d'executar es disposicions d'aguest article.

Article 221

1. Es delegacions dera Union en païsi tresaus e deuant d'organizacions internacionaus asseguren era representacion dera Union.

2. Es delegacions dera Union rèsten jos era autoritat deth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat. Actuen en cooperacion estreta damb es missions diplomatiques e consulares des estats membres.

TÍTOL VII CLAUSULA DE SOLIDARITAT

Article 222

1. Era Union e es sòns estats membres actuen amassa damb un esperit de solidaritat s'un estat membre ei objècte d'un atac terrorista o ei victima d'ua catastròfa naturau o d'origina umana. Era Union mobilize toti es estruments que'n dispause, includidi es mieis militars metudi ara sua disposicion pes estats membres, entà:

- a) — previer era menaça terrorista en territòri des estats membres;
— protegir es institucions democraticas e era poblacion civiu d'eventuaus atacs terroristes;
— prestar assisténcia a un estat membre en sòn territòri, a peticion des sues autoritats politiquas, en cas d'atac terrorista;
- b) prestar assisténcia a un estat membre en territòri d'aguest, a peticion des sues autoritats politiquas, en cas de catastròfa naturau o d'origina umana.

2. S'un estat membre ei objècte d'un atac terrorista o victima d'ua catastròfa naturau o d'origina umana, a peticion des sues autoritats politiquas es auti estats membres li presten assisténcia. Damb aguesta finalitat, es estats membres se coordinen en sen deth Conselh.

3. Es modalitats d'execucion entara Union d'aguesta clausula de solidaritat son definides per miei d'ua decision adoptada peth Conselh, a prepausa conjunta dera Comission e deth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat. S'aguesta decision a repercussions en encastre dera defensa, eth Conselh se pronóncie de conformitat damb er article 31, apartat 1, deth Tractat dera Union Europèa. Eth Parlament Europèu n'ei informat totaument.

En encastre deth present apartat, e sens prejudici der article 240, eth Conselh ei assistit peth comitat politic e de seguretat, damb eth supòrt des estructures creades en encastre dera politica comuna de seguretat e defensa, e peth comitat que'n hè referéncia er article 71, es quaus li presenten, s'escatz, dictamens conjunti.

4. Entà garantir era eficacitat dera accion dera Union e des sòns estats membres, eth Conselh Europèu avalore periodicament es menaces damb es quaus s'enfronte era Union.

SIESAU PART

DISPOSICIONS INSTITUCIONAUS E FINANCÈRES

TÍTOL I

DISPOSICIONS INSTITUCIONAUS

CAPÍTOL 1. ES INSTITUCIONS

SECCION I ETH PARLAMENT EUROPEU

Article 223

(antic article 190, apartats 4 e 5, TCE)

1. Eth Parlament Europeu elabòre un projècte destinat a establir es disposicions de besonh entà hèr possible era eleccion des sòns membres per sufragi universau dirècte, d'acòrd damb un procediment uniforme en toti es estats membres o d'acòrd damb principis comuns a toti es estats membres.

Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europeu, eth quau se pronóncie pera majoria des membres que lo compausen, establís es disposicions de besonh. Aguestes disposicions entren en vigor un còp agen estat aprovades pes estats membres, d'acòrd damb es normes constituçionaus respectives.

2. Eth Parlament Europeu, per miei de reglaments adoptadi per iniciatiua pròpria de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, establís er estatut e es condicions generaus d'exercici de foncions des sòns membres, damb eth dictamen prealable dera Comission e damb era aprobacion deth Conselh. Quinsevolhe norma o condicion relativa ath regim fiscau des membres o des exmembres requerís era unanimitat en sen deth Conselh.

Article 224

(antic article 191, dusau paragraf, TCE)

Eth Parlament Europeu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, fixen per miei de reglaments er estatut des partits politics d'encastre europeu que'n hè referéncia er article 10, apartat 4, deth Tractat dera Union Europeu, e particularament es normes relatives ath sòn finançament.

Article 225

(antic article 192, dusau paragraf, TCE)

Eth Parlament Europeu, en tot prononciar-se pera majoria des membres que lo compausen, pòt sollicitar ara Comission que presente es prepauses adequades sus es ahèrs qu'estime que requerissen era elaboracion d'un acte dera Union entara execucion des tractats. S'era Comission non presente cap prepausa, ne comuniquè es arrasons ath Parlament Europeu.

Article 226

(antic article 193 TCE)

En encastre deth compliment des sues foncions, eth Parlament Europèu, a peticion d'ua quatau part des membres que lo compausen, pòt constituïr ua comission temporau d'investigacion entà examinar, sens prejudici des competéncias qu'es tractats conferissen a d'autres institucions o organs, es allegacions per infraccion o mala administracion ena aplicacion deth dret dera Union, levat qu'un organ jurisdiccional conegue es hèts allegadi, enquia que non se meta fin ath procediment jurisdiccional.

Era comission temporau d'investigacion se dissòlv damb era presentacion deth sòn informe.

Es modalitats der exercici deth dret d'investigacion son determinades peth Parlament Europèu, per miei de reglaments adoptadi per iniciatiua pròpria de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, damb era aprobacion prealabla deth Conselh e dera Comission.

Article 227

(antic article 194 TCE)

Quinsevolhe ciutadan dera Union, e tanben quinsevolhe persona fisica o juridica que residísque o age era abitança social en un estat membre, a eth dret de presentar, individuament o en associacion damb auti ciutadans o persones, ua peticion ath Parlament Europèu sus un ahèr que demore includit laguens des encastres d'accion dera Union e que l'afècte dirèctament.

Article 228

(antic article 195 TCE)

1. Un defensor deth pòble europèu, elegit peth Parlament Europèu, rèste facultat entà arreceber es planhs presentadi per quinsevolhe ciutadan dera Union o quinsevolhe persona fisica o juridica que residísque o age era abitança social en un estat membre, relatives a casi de mala administracion ena accion des institucions, es organs o es organismes dera Union, ara exclusion deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa en exercici des sues foncions jurisdiccionaus. Eth defensor deth pòble instruís aguesti planhs e ne hè er informe.

D'acòrd damb era sua mission, eth defensor deth pòble hè es investigacions que considèrè justificades, sigue per iniciatiua pròpria, sigue ras des planhs arrecebudi dirèctament o per miei d'un membre deth Parlament Europèu, levat qu'es hèts allegadi siguen o agen estat objècte d'un procediment jurisdiccional. Quan eth defensor deth pòble constate un cas de mala administracion, sasís ara institucion, ar organ o ar organisme interessat, eth quau dispause d'un tèrme de tres mesi entà exposar-li era sua posicion. Eth defensor deth pòble, de contunh, presente un informe ath Parlament Europèu e ara institucion, er organ o er organisme interessat. Era persona qu'a presentat eth planh ei informada deth resultat d'aguestes investigacions.

Eth defensor deth pòble presente cada an ath Parlament Europèu un informe sus eth resultat des sues investigacions.

2. Eth defensor deth pòble ei elegit dempús de cada eleccion deth Parlament Europèu entà tota era legislatura. Eth sòn mandat ei renovable.

A peticion deth Parlament Europèu, eth Tribunau de Justícia pòt hèr a demissionar ath defensor deth pòble s'aguest dèishe de complir es condicions de besonh entar exercici des sues foncions o s'a cometut ua falta grèu.

3. Eth defensor deth pòble exercís es sues foncions damb totau independéncia. En acompliment des sòn prètzhèts non sollicite ne admet instruccions de cap govèrn, institucion, organ o organisme. Mentre dure eth sòn mandat, eth defensor deth pòble non pòt exercir cap auta activitat professionau, sigue o non retribuïda.

4. Eth Parlament Europèu, per miei de reglaments adoptadi per iniciatiua pròpria de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, establís er estatut e es condicions generaus d'exercici des foncions deth defensor deth pòble, damb eth dictamen prealable dera Comission e damb era aprobacion deth Conselh.

Article 229

(antic article 196 TCE)

Eth Parlament Europèu a un periòde de sessions annaus, e s'amasse sens besonh de convocacion prealabla eth dusau dimars de març.

Eth Parlament Europèu se pòt amassar en periòde de sessions extraordinàries a peticion dera majoria des membres que lo compausen, deth Conselh o dera Comission.

Article 230

(antic article 197, dusau, tresau e quatau paragrafs, TCE)

Era Comission pòt assistir a totes es sessions deth Parlament Europèu e i ei escotada quan ac demane.

Era Comission arrespon oraument o per escrit es questions que li son formulades peth Parlament Europèu o pes sòns membres.

Eth Conselh Europèu e eth Conselh son escotadi peth Parlament Europèu enes condicions establides peth reglament intèrne deth Conselh Europèu e peth deth Conselh.

Article 231

(antic article 198 TCE)

En tot sauvar disposicions des tractats en sens contrari, eth Parlament Europèu se pronóncie pera majoria des vòts emetudi.

Eth reglament intèrne fixe eth quorum.

Article 232

(antic article 199 TCE)

Eth Parlament Europèu establís eth sòn reglament intèrne pera majoria des membres que lo compausen.

Es actes deth Parlament Europèu se publiquen d'acòrd damb çò que dispausen es tractats e eth reglament.

Article 233

(antic article 200 TCE)

Eth Parlament Europèu debat, en session publica, sus er informe generau annau qu'era Comission li somet.

Article 234

(antic article 201 TCE)

Eth Parlament Europèu, metut eth cas que se somete a ua mocion de censura sus era gestion dera Comission, sonque s'i pòt prononciar dempús de tres dies aumens a compdar dera data de presentacion e en votacion publica.

S'era mocion de censura ei aprovada per ua majoria de dus tèrci des vòts emetudi que representen era majoria des membres que compausen eth Parlament Europèu, es membres dera Comission an de demissionar collectivament des sues foncions e eth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat a de demissionar dera foncion qu'exercís ena Comission. Es membres dera Comission demoren enes sòns cargues

e contunhen gerint es ahèrs d'administracion ordinària enquia que non son substituïdi, cossent damb er article 17 deth Tractat dera Union Europèa. En aquest cas, eth mandat des membres dera Comission designada entà substituir-les s'agòte ena data quan s'aurie agotat eth mandat des membres dera Comission obligadi a demissionar collectivament des sues foncions.

SECCION 2
ETH CONSELH EUROPEU

Article 235

1. En cas de votacion, cada membre deth Conselh Europèu pòt arreceber era delegacion d'un solet des auti membres.

Er article 16, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa e er article 238, apartat 2, deth present tractat son aplicables ath Conselh Europèu quan se pronóncie per majoria qualificada. Quan eth Conselh Europèu se pronóncie per votacion, eth sòn president e eth president dera Comission non i participen.

Era abstencion des membres presenti o representadi non ei obstacle entara adopcion des acòrds deth Conselh Europèu que requerissen unanimitat.

2. Eth president deth Parlament Europèu pòt èster convidat a èster escotat peth Conselh Europèu.
3. Eth Conselh Europèu se pronóncie per majoria simpla en çò que tanh as ahèrs de procediment e en çò que tanh ara adopcion deth sòn reglament intèrne.
4. Eth Conselh Europèu ei assistit pera Secretaria Generau deth Conselh.

Article 236

Eth Conselh Europèu adòpte per majoria qualificada:

- a) ua decision entà establir era lista des formacions deth Conselh d'outes qu'era d'ahèrs generaus e era d'ahèrs exteriors, de conformitat damb er article 16, apartat 6, deth Tractat dera Union Europèa;
- b) ua decision relativa ara presidéncia des formacions deth Conselh, a excepcion dera d'ahèrs exteriors, de conformitat damb er article 16, apartat 9, deth Tractat dera Union Europèa.

SECCION 3
ETH CONSELH

Article 237
(antic article 204 TCE)

Eth Conselh s'amasse convocat peth sòn president, per iniciatiua d'aquest, d'un des sòns membres o dera Comission.

Article 238

(antic article 205, apartats 1 e 2, TCE)

1. En cas des deliberacions que requerissen era majoria simpla, eth Conselh se pronóncie pera majoria des membres que lo compausen.
 2. Maugrat tot çò que dispause er article 16, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa, a partir der 1 de noveme de 2014, e damb resèrva des disposicions establides peth protocòu sus es disposicions transitàries, quan eth Conselh non se pronóncie a prepausa dera Comission o deth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat, era majoria qualificada se definís per, aumens, eth 72% des membres deth Conselh que represente estats membres qu'agen aumens eth 65% dera poblacion dera Union.
 3. A partir der 1 de noveme de 2014, e damb resèrva des disposicions fixades en protocòu sus es disposicions transitàries, enes casi en qué, en aplicacion des tractats, non toti es membres deth Conselh participen ena votacion, era majoria qualificada se definís dera manèra següenta:
 - a) Se compren per *majoria qualificada* aumens eth 55% des membres deth Conselh que represente estats membres participants qu'agen aumens eth 65% dera poblacion d'aguesti estats.Ua minoria de blocatge a d'èster compausada aumens peth nombre minim de membres deth Conselh que represente mès deth 35% dera poblacion des estats membres participants, mès un membre; autrament, se considèrte arrenhuda era majoria qualificada.
 - b) Maugrat tot çò que dispause era letra a), quan eth Conselh non se pronóncie a prepausa dera Comission o deth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat, se compren per *majoria qualificada* aumens eth 72% des membres deth Conselh que represente estats membres participants qu'agen aumens eth 65% dera poblacion d'aguesti estats.
4. Es abstencions des membres presents o representadi non son obstacle entara adopcion des acòrds deth Conselh que requerisquen era unanimitat.

Article 239

(antic article 206 TCE)

En cas de votacion, cada membre deth Conselh sonque pòt arreceber era delegacion d'un solet des auti membres.

Article 240

(antic article 207 TCE)

1. Un comitat constituït per representants permanents des govèrns des estats membres ei eth responsable de preparar es trabalhs deth Conselh e de hèr es prètzhèts qu'aguest li mane. Eth Comitad pòt adoptar decisions de procediment enes casi establidi peth reglament intèrne deth Conselh.
 2. Eth Conselh ei assistit per ua Secretaria Generau, jos era responsabilitat d'un secretari generau nomenat peth Conselh.
- Eth Conselh decidís per majoria simpla en çò que tanh ara organizacion dera Secretaria Generau.
3. Eth Conselh se pronóncie per majoria simpla en çò que tanh as ahèrs de procediment e en çò que tanh ara adopcion deth sòn reglament intèrne.

Article 241

(antic article 208 TCE)

Eth Conselh, en tot prononciar-se per majoria simpla, pòt demanar ara Comission qu'efectue toti es estudis que considèrè apertienti entà realizar es objectius comuns e que li somete es prepauses adequades. S'era Comission non presente cap prepausa, ne comuniquè es arrasons ath Conselh.

Article 242

(antic article 209 TCE)

Eth Conselh, en tot prononciar-se per majoria simpla, damb era consulta prealabla ara Comission, establís er estatut des comitats determinadi pes tractats.

Article 243

(antic article 210 TCE)

Eth Conselh fixe es remuneracions, es diètes e es pensions deth president deth Conselh Europèu, deth president dera Comission, deth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat, des membres dera Comission, des presidents, es membres e es secretaris deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa e deth secretari generau deth Conselh. Eth Conselh fixe tanben quinsevolhes autes emoluments de caractèr retributiu.

SECCION 4

ERA COMISSION

Article 244

Cossent damb er article 17, apartat 5, deth Tractat dera Union Europèa, es membres dera Comission son elegidi per miei d'un sistèma de rotacion establhit per unanimitat peth Conselh Europèu, basat enes principis següenti:

- a) es estats membres son tractadi en condicions d'estricta egalitat en çò que tanh ara determinacion der orde e deth periòde de permanéncia des sòns ciutadans ena Comission; donques, era diferéncia entre eth nombre totau des mandats qu'exercisquen ciutadans de dus estats membres determinadi jamès non pòt èster superior a un;
- b) sens prejudici dera letra a), cadua des successives comissions se constituís de manèra que rebate satisfasentament era diuersitat demografica e geografica deth conjunt des estats membres.

Article 245

(antic article 213 TCE)

Es membres dera Comission s'abstien de quinsevolhe acte incompatible damb eth caractèr des sues foncions. Es estats membres respècten era sua independéncia e non intenten influir en acompliment deth sòn prètzhet.

Es membres dera Comission, mentre dure eth sòn mandat, non pòden exercir cap auta activitat professionau, sigue o non retribuïda. En moment d'assumir es sues foncions, se comprometen solemnement a respectar, tant pendent eth sòn mandat coma dempús, es obligacions derivades deth cargue, particularament es déuers d'aunestetat e discrecion per çò qu'ei dera acceptacion, dempús d'auer cessat en cargue, de determinades foncions o determinadi beneficis. En cas de mancamet d'aguestes obligacions, eth Tribunau de Justícia, a peticion deth Conselh, que se pronóncie per majoria simpla, o dera Comission, segons eth cas, pòt hèr a demissionar ath membre que se'n tracte, enes condicions der article 247, o le pòt privar deth dret ara pension o de quinsevolhe aute benefici substitutiu.

Article 246

(antic article 215 TCE)

A banda des casi de renauiment regular e de decés, es membres dera Comission cessen individuauament en cargue per demission voluntària o per demission forçada.

Eth lòc vacant per demission voluntària, per demission forçada o per decés ei corbit peth temps que rèste de mandat per un nau membre dera madeisha nacionalitat, nomenat peth Conselh, de comun acòrd damb eth president dera Comission, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e cossent damb es critèris qu'establís er article 17, apartat 3, dusau paragraf, deth Tractat dera Union Europèa.

Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat, a prepausa deth president dera Comission, pòt decidir qu'eth lòc vacant non sigue cobèrt, particularament quan eth temps de mandat que rèste sigue brèu.

En cas de demission voluntària, de demission forçada o de decés, eth president ei substituït peth temps de mandat que rèste. Eth procediment de substitucion aplicable ei çò qu'establís er article 17, apartat 7, prumèr paragraf, deth Tractat dera Union Europèa.

En cas de demission voluntària, de demission forçada o de decés, eth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat ei substituït peth temps que rèste de mandat, cossent damb er article 18, apartat 1, deth Tractat dera Union Europèa.

En cas de demission voluntària deth conjunt des membres dera Comission, aguesti demoren en foncions e contunhen gerint es ahèrs d'administracion ordinària enquia que non son substituïdi, peth temps que rèste de mandat, cossent damb er article 17 deth Tractat dera Union Europèa.

Article 247

(antic article 216 TCE)

Se bèth membre dera Comission dèishe de complir es condicions de besonh entà exercir es foncions o a cometut ua falta grèu, eth Tribunau de Justícia lo pòt hèr a demissionar, a peticion deth Conselh, que se pronóncie per majoria simple, o dera Comission.

Article 248

(antic article 217, apartat 2, TCE)

Sens prejudici der article 18, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa, es responsabilitats dera Comission son estructurades e distribuïdes entre es sòns membres peth president, d'acòrd damb çò que dispause er article 17, apartat 6, deth dit tractat. Eth president pòt modificar eth despartiment des responsabilitats ath long deth mandat. Es membres dera Comission exercissen es foncions atribuïdes peth president, jos era autoritat d'aguest.

Article 249

(antics articles 218, apartat 2, e 212 TCE)

1. Era Comission establís eth sòn reglament intèrne entà garantir eth sòn foncionament e eth des sòn servicis. Era Comission publique aguest reglament intèrne.

2. Era Comission publique cada an, aumens un mes abans dera dubertura deth periòde de sessions deth Parlament Europèu, un informe generau sus es activitats dera Union.

Article 250

(antic article 219 TCE)

Es acòrds d'era Comission son adoptadi pera majoria des sòns membres.

Eth reglament intèrne fixe eth quorum.

SECCION 5

ETH TRIBUNAU DE JUSTÍCIA D'ERA UNION EUROPEÀ

Article 251

(antic article 221 TCE)

Eth Tribunal de Justícia s'amasse en sales o en sala grana, de conformitat damb es normes establides ad aguest efècte per estatut deth Tribunal de Justícia d'era Union Europèa.

Quan er estatut ac dispause, eth Tribunal de Justícia tanben pòt actuar en plen.

Article 252

(antic article 222 TCE)

Eth Tribunal de Justícia ei assistit per ueit avocats generaus. S'eth Tribunal de Justícia ac sollicite, eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat, pòt aumentar eth nombre d'avocats generaus.

Er avocat generau a era foncion de presentar publicament, damb absoluta imparcialitat e plea independéncia, conclusions motivades sus es causes que, d'acòrd damb er estatut deth Tribunal de Justícia d'era Union Europèa, requerissen era sua intervencion.

Article 253

(antic article 223 TCE)

Es jutges e es avocats generaus deth Tribunal de Justícia, escuelhudi d'entre personalitats qu'aufrisquen garantides absolutes d'independéncia e qu'amassen es condicions requerides entà exercir, enes païsi respectius, es mèns nautes foncions jurisdiccionaus o que siguen jurisconsults de competéncia arreconeishuda, son designadi de comun acòrd pes govèrns des estats membres entà un periòde de sies ans, damb era consulta prealabla ath comitat establit per article 255.

Cada tres ans a lòc un renauiment parciau des jutges e des avocats generaus, enes condicions establides per estatut deth Tribunal de Justícia d'era Union Europèa.

Es jutges elegissen d'entre eri ath president deth Tribunal de Justícia entà un periòde de tres ans. Eth sòn mandat ei renovable.

Es jutges e es advocats generaus sortents pòden èster designadi de nau.

Eth Tribunal de Justícia nomet ath sòn secretari e n'establís er estatut.

Eth Tribunal de Justícia establís eth sòn reglament de procediment. Aguest reglament ei subjècte ara aprobacion deth Conselh.

Article 254

(antic article 224 TCE)

Eth nombre de jutges deth Tribunal Generau ei fixat per estatut deth Tribunal de Justícia dera Union Europèa. Er estatut pòt dispausar qu'eth Tribunal Generau sigue assistit per advocats generaus.

Es membres deth Tribunal Generau son escuelhudi d'entre persones qu'aufrisquen garantides absolutes d'independéncia e qu'agen era capacitat de besonh entà exercir nautes foncions jurisdiccionaus. Son designadi de comun acòrd pes govèrns des estats membres entà un periòde de sies ans, damb era consulta prealabla ath comitat establhit per article 255. Cada tres ans a lòc un renauiment parciau. Es membres sortents pòden èster designadi de nau.

Es jutges elegissen d'entre eri ath president deth Tribunal Generau entà un periòde de tres ans. Eth sòn mandat ei renovable.

Eth Tribunal Generau nomete ath sòn secretari e n'establís er estatut.

Eth Tribunal Generau establís eth sòn reglament de procediment de comun acòrd damb eth Tribunal de Justícia. Aquest reglament ei subjècte ara aprobacion deth Conselh.

Es disposicions des tractats relatives ath Tribunal de Justícia son aplicables ath Tribunal Generau, levat qu'er estatut deth Tribunal de Justícia dera Union Europèa ac dispausa autrament.

Article 255

Se cree un comitat a fin que se pronóncie sus era idoneïtat des candidats tà exercir es foncions de jutge e d'avocat generau deth Tribunal de Justícia e deth Tribunal Generau, abans qu'es govèrns des estats membres n'acòrden era designacion de conformitat damb es articles 253 e 254.

Eth comitat ei compausat per sèt personalitats escuelhudes d'entre antics membres deth Tribunal de Justícia e deth Tribunal Generau, membres des organs jurisdiccionaus nacionaus superiors e juristes de competéncia arreconeishuda, un des quaus ei prepausat peth Parlament Europèu. Eth Conselh, que se pronóncie per iniciatiua deth president deth Tribunal de Justícia, adòpte ua decision entà establir es normes de foncionament d'aquest comitat e ua decision entà designar-ne as membres.

Article 256

(antic article 225 TCE)

1. Eth Tribunal Generau ei competent entà conéisher en prumèra instància des recorsi qu'establissen es articles 263, 265, 268, 270 e 272, a excepcion des que s'atribuïsqnen a un tribunalau especializat creat en vertut der article 257 e des qu'er estatut resèrve ath Tribunal de Justícia. Er estatut pòt establir qu'eth Tribunal Generau sigue competent en autes categories de recorsi.

Contra es resolucions dictades peth Tribunal Generau en vertut d'aquest apartat se pòt interpausar un recors de cassacion deuant deth Tribunal de Justícia, limitat as ahèrs de dret, enes condicions e laguens des limits fixadi per estatut.

2. Eth Tribunal Generau ei competent entà conéisher des recorsi que s'interpausen contra es resolucions des tribunaus especializadi.

Es resolucions dictades peth Tribunal Generau en vertut d'aquest apartat pòden èster revisades damb caractèr excepcionau peth Tribunal de Justícia, enes condicions e laguens des limits fixadi per estatut, en cas de risc grèu de vulneracion dera unitat o era coeréncia deth dret dera Union.

3. Eth Tribunal Generau ei competent entà conéisher des ahèrs prejudicials, formuladi en vertut der article 267, en matèries especificques determinades per estatut.

Eth Tribunalau Generau, quan considèrè qu'era causa requerís ua resolució de principi que pòt afectar era unitat o era coheréncia deth dret dera Union, pòt reméter era causa ath Tribunalau de Justícia pr'amor que resòlve.

Es resolucions dictades peth Tribunalau Generau sus ahèrs prejudicials pòden èster revisades damb caractèr excepcional peth Tribunalau de Justícia, enes condicions e laguens des limits fixadi per estatut, en cas de risc grèu de vulneracion dera unitat o era coheréncia deth dret dera Union.

Article 257

(antic article 225 A TCE)

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden crear tribunaus especializadi adjunti ath Tribunalau Generau encargadi de conéisher en prumèra instància de determinades categories de recorsi interpausadi en matèries especificas. Eth Parlament Europèu e eth Conselh se pronóncien per miei de reglaments, sigue a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Tribunalau de Justícia, sigue a peticion deth Tribunalau de Justícia e damb era consulta prealabla ara Comission.

Eth reglament a partir deth quau se cree un tribunalau especializat fixe es normes relatives ara composicion d'aguest tribunalau e determine era arthenhuda des competéncias que se li atribúissen.

Contra es resolucions dictades pes tribunaus especializadi se pòt interpausar deuant deth Tribunalau Generau un recurs de cassacion limitat as ahèrs de dret o, quan eth reglament relatiu ara creacion deth tribunalau especializat ac establisque, un recurs d'apellacion que hèsque referéncia tanben as ahèrs de hèt.

Es membres des tribunaus especializadi son escuelhudi d'entre personas qu'aufrisquen garantides absolutes d'independéncia e que possedisquen era capacitat de besonh entà exercir foncions jurisdiccionalas. Son designadi peth Conselh, que se pronóncie per unanimitat.

Es tribunaus especializadi establissen eth sòn reglament de procediment de comun acòrd damb eth Tribunalau de Justícia. Aguest reglament ei subjècte ara aprobacion deth Conselh.

Levat qu'eth reglament a partir deth quau se cree eth tribunalau especializat ac dispause autrament, es disposicions des tractats relatives ath Tribunalau de Justícia dera Union Europèa e es disposicions der estatut deth Tribunalau de Justícia dera Union Europèa son aplicables as tribunaus especializadi. Eth títol I e er article 64 der estatut s'apliquen en quincevolhe cas as tribunaus especializadi.

Article 258

(antic article 226 TCE)

Era Comission, se considèrè qu'un estat membre a mancat a ua des obligacions que li incumbissen en vertut des tractats, emet un dictamen motivat sus aquest hèt, dempús d'auer aufrít ar aquest estat era possibilitat de presentar observacions.

S'er estat que se'n tracte non s'atén ad aquest dictamen en tèrme determinat pera Comission, aquesta pòt recórrer ath Tribunalau de Justícia dera Union Europèa.

Article 259

(antic article 227 TCE)

Quincevolhe estat membre pòt recórrer ath Tribunalau de Justícia dera Union Europèa se considèrè qu'un aute estat membre a mancat a ua des obligacions que li incumbissen en vertut des tractats.

Abans qu'un estat membre interpausa, contra un aute estat membre, un recurs fundamentat en un supausat mancamet des obligacions que li incumbissen en vertut des tractats, a de sométer er ahèr ara Comission.

Era Comission emet un dictamen motivat dempús qu'es estats interessadi agen agut era possibilitat de formular observacions per escrit e oraument en procediment contradictòri.

S'era Comission non emet eth dictamen en tèrme de tres mesi a compdar dera data dera sollicitud, era manca de dictamen non ei obstacle entà poder recórrer ath Tribunal.

Article 260

(antic article 228 TCE)

1. S'eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa declare qu'un estat membre a mancat a ua des obligacions que li incombissen en vertut des tractats, aquest estat a eth déuer d'adoptar es mesures que compòrte era execucion dera senténcia deth Tribunal.

2. Era Comission, se considèrè qu'er estat membre que se'n tracte non a adoptat es mesures de besonh entà executar era senténcia deth Tribunal, pòt soméer er ahèr ath Tribunal, dempús d'auer aufrít ar estat que se'n tracte era possibilitat de presentar observacions. Era Comission indique er impòrt dera soma a tant auçat o dera astrenta que li cau pagar ar estat membre que se'n tracte que considèrè adaptat as circumstàncies.

S'eth Tribunal declare qu'er estat membre a mancat ara sua senténcia, pòt imposar-li eth pagament d'ua soma a tant auçat o d'ua astrenta.

Aquest procediment se compren sens prejudici der article 259.

3. Quan era Comission presente un recurs deuant deth Tribunal en vertut der article 258, pr'amor que considèrè qu'er estat membre tanh a mancat ara obligacion d'informar sus es mesures de transpausicion d'ua directiva adoptada de conformitat damb un procediment legislatiu, pòt, s'ac cre apertient, indicar er impòrt d'ua soma a tant auçat o d'ua astrenta que li cau pagar ar estat membre e que considèrè adaptat as circumstàncies.

S'eth Tribunal verifique que i a mancamet, pòt imposar ar estat membre eth pagament d'ua soma a tant auçat o d'ua astrenta laguens deth limit der impòrt indicat pera Comission. Era obligacion de pagament ei exigibla ena data fixada peth Tribunal ena senténcia.

Article 261

(antic article 229 TCE)

Es reglaments establidi amassa peth Parlament Europèu e eth Conselh, e peth Conselh, en vertut des disposicions des tractats, pòden atribuïr ath Tribunal de Justícia dera Union Europèa ua competéncia jurisdiccionala plea en çò que tanh as sancions establides per aguesti reglaments.

Article 262

(antic article 229 A TCE)

Sens prejudici dera rèsta de disposicions des tractats, eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, pòt establir disposicions destinades a atribuïr ath Tribunal de Justícia dera Union Europèa, ena mesura qu'eth Conselh determine, era competéncia entà resòlver litigis relatius ara aplicacion des actes adoptadi sus era basa des tractats que creen títols europèus de propietat intellectuau o industriau. Aquestes disposicions entren en vigor un còp qu'es estats membres les agen aprovades, d'acòrd damb es normes constituçionaus respectives.

Article 263

(antic article 230 TCE)

Eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa contròtle era legalitat des actes legislatius, des actes deth Conselh, dera Comission e deth Banc Centrau Europèu autes qu'es recomanacions e es dictamens e des actes deth Parlament Europèu e deth Conselh Europèu destinadi a produsir efèctes juridics deuant de tresaus. Tanben contròtle era legalitat des actes des organs o organismes dera Union destinadi a produsir efèctes juridics deuant de tresaus.

Damb aguesta finalitat, eth Tribunal ei competent entà prononciar-se sus es recorsi per incompeténcia, per vicis substanciaus de forma, per violacion des tractats o de quinsevolhe norma juridica relativa ara sua aplicacion o per desviacion de poder interpausadi per un estat membre, peth Parlament Europèu, peth Conselh o pera Comission.

Eth Tribunal ei competent, enes madeishes condicions, entà prononciar-se sus es recorsi qu'eth Tribunal de Comptes, eth Banc Centrau Europèu e eth Comitad des Regions interpausen damb era finalitat de salvagardar es sues prerogatives.

Quinsevolhe persona fisica o juridica pòt interpausar un recors, enes condicions qu'establisson es paragrafs prumèr e dusau, contra es actes des quaus n'ei destinatària o que l'afècten dirèctament e individuament, e tanben contra es actes reglamentaris que l'afècten dirèctament e que non includissen mesures d'execucion.

Es actes pes quas se creen es organs e es organismes dera Union pòden establir condicions e modalitats especificas entàs recorsi presentadi per personas fisicas o juridicas contra actes d'aguesti organs o organismes destinadi a produsir efèctes juridics deuant d'aguestes personas.

Es recorsi que'n hè referéncia aguest article s'an d'interpausar en tèrme de dus mesi a compdar, segons eth cas, dera publicacion der acte, dera notificacion ath recurrent o, se non n'i a, deth dia qu'aguest n'a agut coneishença.

Article 264

(antic article 231 TCE)

S'eth recors ei fundamentat, eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa declare nul e sens valor er acte impugnad.

Totun, eth Tribunal indique, s'ac considèrè de besonh, es efèctes der acte declarat nul qu'an d'èster consideradi definitius.

Article 265

(antic article 232 TCE)

En cas que, en violacion des tractats, eth Parlament Europèu, eth Conselh Europèu, eth Conselh, era Comission o eth Banc Centrau Europèu s'abstenguen de prononciar-se, es estats membres e es autes institucions dera Union pòden recórrer ath Tribunal de Justícia dera Union Europèa pr'amor que declare era violacion. Eth present article s'aplique, enes madeishes condicions, as organs e organismes dera Union que s'abstien de prononciar-se.

Aguest recors sonque ei admissible se s'a sollicitat prealablament ara institucion, er organ o er organisme que se'n tracte qu'actue. Se, en tèrme de dus mesi a compdar d'aguesta sollicitud, era institucion, er organ o er organisme non definís era sua posicion, eth recors pòt èster interpausat en un nau tèrme de dus mesi.

Quinsevolhe persona fisica o juridica pòt recórrer ath Tribunal, enes condicions qu'establisson es paragrafs precedentis, entà planher-se qu'ua des institucions o un des organs o organismes dera Union non li age adreçat un acte que non sigue ua recomanacion o un dictamen.

Article 266

(antic article 233 TCE)

Era institucion, er organ o er organisme er acte deth quau age estat annullat o era abstencion deth quau age estat declarada contrària as tractats, a eth déuer d'adoptar es mesures de besonh entà executar era sentència deth Tribunal de Justícia dera Union Europèa.

Aguesta obligacion se compren sens prejudici d'era que pòt resultar dera aplicacion der article 340, dusau paragraf.

Article 267

(a nticarticle 234 TCE)

Eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa ei competent entà prononciar-se, a títol prejudicial:

- a) Sus era interpretacion des tractats;
- b) Sus era validesa e era interpretacion des actes adoptadi pes institucions, es organs o es organismes dera Union.

Quan se pause ua question d'aguest tipe deuant d'un organ jurisdiccional d'un des estats membres, aguest organ, se considèrè de besonh ua decision sus aguest punt entà poder emèter era sua resolucion, pòt demanar ath Tribunal que se pronóncie sus aguesta question.

Quan se pause ua question d'aguest tipe en ua causa pendent deuant d'un organ jurisdiccional nacional es decisions deth quau non son susceptibles d'un recors judiciau de dret intèrne, aguest organ a eth déuer de somèter era question ath Tribunal.

Se se pause ua question d'aguest tipe en ua causa pendent deuant d'un organ jurisdiccional nacional en çò que tanh a ua persona privada de libertat, eth Tribunal se pronóncie eth mès lèu possible.

Article 268

(antic article 235 TCE)

Eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa ei competent entà conéisher des litigis relatius ara reparacion de damatges que'n hè referéncia er article 340, dusau e tresau paragrafs.

Article 269

Eth Tribunal de Justícia ei competent entà prononciar-se sus era legalitat d'un acte adoptat peth Conselh Europèu o peth Conselh en vertut der article 7 deth Tractat dera Union Europèa sonque a peticion der estat membre qu'a estat objècte d'ua constatacion deth Conselh Europèu o deth Conselh e sonque en çò que tanh ara observança des disposicions de procediment qu'establís eth dit article.

Aguesta peticion s'a de presentar en tèrme d'un mesi a compdar dera constatacion mencionada. Eth Tribunal se pronóncie en tèrme d'un mesi a compdar dera data dera peticion.

Article 270

(antic article 236 TCE)

Eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa ei competent entà prononciar-se sus quinsevolhe litigi entre era Union e es sòns agents laguens des limits e enes condicions qu'establisque er estatut des foncionaris dera Union e eth regim aplicable as auti agents dera Union.

Article 271

(antic article 237 TCE)

Eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa ei competent, laguens des limits que se soslinhen de contunh, entà conéisher des litigis relatius a:

- a) eth compliment des obligacions des estats membres que deriven des estatuts deth Banc Europèu d'Inversions. Eth Conselh d'Administracion deth Banc a en aquest cas es competéncias qu'er article 258 atribuís ara Comission;
- b) es acòrds deth Conselh de Governadors deth Banc Europèu d'Inversions. Quinsevolhe estat membre, era Comission e eth Conselh d'Administracion deth Banc pòden interpausar un recors en aquesta matèria, enes condicions qu'establís er article 263;
- c) es acòrds deth Conselh d'Administracion deth Banc Europèu d'Inversions. Sonque pòden interpausar recors contra aquesti acòrds es estats membres o era Comission, enes condicions qu'establís er article 263 e unicament per vici de forma en procediment qu'establís er article 19, apartats 2, 5, 6 e 7, des estatuts deth Banc;
- d) eth compliment pes bancs centraus nacionaus des obligacions que deriven des tractats e des estatuts deth SEBC e deth BCE. Eth Conselh de Govèrn deth Banc Centrau Europèu dispause en aquest cas, per çò qu'ei des bancs centraus nacionaus, des poders qu'er article 258 arreconeish ara Comission per çò qu'ei des estats membres. S'eth Tribunal declare qu'un banc centrau nacionau a mancat a ua des obligacions que li incombissen en vertut des tractats, aquest banc a eth déuer d'adoptar es mesures de besonh entà executar era senténcia deth Tribunal.

Article 272

(antic article 238 TCE)

Eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa ei competent entà jutjar en vertut d'ua clausula compromissòria contenguda en un contracte de dret public o de dret privat concludit pera Union o per compte dera Union.

Article 273

(antic article 239 TCE)

Eth Tribunal de Justícia ei competent entà prononciar-se sus quinsevolhe controversia entre estats membres qu'age relacion damb er objècte des tractats, s'aquesta controversia li ei sometuda en vertut d'un compromís.

Article 274

(antic article 240 TCE)

Sens prejudici des competéncias qu'es tractats atribuïssen ath Tribunal de Justícia dera Union Europèa, es litigis en qué era Union ei part non pòden èster, per aquesta causa, sostrèti ara competéncia des organs jurisdiccionalaus nacionaus.

Article 275

Eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa non ei competent en çò que tanh as disposicions relatives ara politica exteriora e de seguretat comuna ne en çò que tanh as actes adoptadi en vertut d'aquestes disposicions.

Totun, eth Tribunal ei competent entà contrarotlar era observança der article 40 deth Tractat dera Union Europèa e entà prononciar-se sus es recorsi interpausadi enes condicions qu'establís er article 263, quatau

paragraf, deth present tractat relatives ath contraròtle dera legalitat des decisions qu'establissen mesures restrictives devèrs personas fisiques o juridiques adoptades peth Conselh en vertut deth títol V, capítol 2, deth Tractat dera Union Europèa.

Article 276

En exercici des sues atribucions en çò que tanh as disposicions des capítols 4 e 5 deth títol V dera tresau part relatives ar espaci de libertat, seguretat e justícia, eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa non ei competent entà verificar era validesa o era proporcionalitat d'operacions hètes pera policia o d'alti servicis damb foncions coercitives en un estat membre, ne entà prononciar-se sus er exercici des responsabilitats qu'incombissen as estats membres per çò qu'ei dera mantenença der orde public e era salvagarda dera seguretat interiora.

Article 277

(antic article 241 TCE)

Encara qu'age expirat eth tèrme qu'establís er article 263, siesau paragraf, quinsevolhe part pòt, ena escadença d'un litigi en qué se questione un acte d'arrehuda generau adoptat per ua institucion, un organ o un organisme dera Union, allegar es motius qu'establís er article 263, dusau paragraf, entà invocar deuant deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa era inaplicabilitat d'aguest acte.

Article 278

(antic article 242 TCE)

Es recorsi interpausadi deuant deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa non an efècte suspensiu. Totun, eth Tribunau pòt, se considèrè qu'es circumstàncies ac exigissen, ordenar era suspension dera execucion der acte impugnàt.

Article 279

(antic article 243 TCE)

Eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa pòt prescriuèr es mesures provisionaus que calgue enes causes que coneish.

Article 280

(antic article 244 TCE)

Es senténcies deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa an fòrça executiva enes condicions qu'establís er article 299.

Article 281

(antic article 245 TCE)

Er estatut deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa s'establís en un protocòu independent.

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, pòden modificar es disposicions der estatut, en tot exceptuar-ne eth títol I e er article 64. Eth Parlament Europèu e eth Conselh se pronóncien sigue a peticion deth Tribunau de Justícia, damb era consulta prealabla ara Comission, sigue a prepausa dera Comission, damb era consulta prealabla ath Tribunau de Justícia.

SECCION 6
ETH BANC CENTRAU EUROPEU

Article 282

1. Eth Banc Centrau Europèu e es bancs centraus nacionaus constituïssen eth Sistèma Europèu de Bancs Centraus (SEBC). Eth Banc Centrau Europèu e es bancs centraus nacionaus des estats membres era moneda que n'ei er èuro, que constituïssen er Eurosistèma, condusissen era politica monetària dera Union.
2. Eth SEBC ei dirigit pes organs de decision deth Banc Centrau Europèu. Er objectiu principau deth SEBC ei mantier era estabilitat des prètzis. Sens perjudici d'aguest objectiu, sosten es politiquas economicas generaus dera Union entà contribuïr ara realizacion des objectius d'aguesta.
3. Eth Banc Centrau Europèu a personalitat juridica. Li correspon en exclusiva autorizar era emission der èuro. Ei independent en exercici des sues competéncias e ena gestion des sues finances. Es institucions, es organs e es organismes dera Union e es govèrns des estats membres an de respectar aguesta independéncia.
4. Eth Banc Centrau Europèu adòpte es mesures de besonh entà acomplir es sues missions cossent damb es articles 127 a 133, damb er article 138 e damb es condicions establides pes estatuts deth SEBC e deth BCE. Cossent damb es articles mencionadi, es estats membres era moneda que non n'ei pas er èuro e es bancs centraus d'aguesti estats mantien es sues competéncias en encastre monetari.
5. Enes encastres relatius as sues atribucions, eth Banc Centrau Europèu ei consultat sus quinsevolhe projècte d'acte dera Union e sus quinsevol projècte de norma a nivèu nacionau, e pòt eméter dictamens.

Article 283

(antic article 112 TCE)

1. Eth Conselh de Govèrn deth Banc Centrau Europèu ei compausat pes membres deth Comitau Executiu deth Banc Centrau Europèu e es governadors des bancs centraus nacionaus des estats membres era moneda que n'ei er èuro.
2. Eth Comitau Executiu ei compausat peth president, eth vice-president e quate membres mès.

Eth president, eth vice-president e es auti membres deth Comitau Executiu son nomentadi peth Conselh Europèu, que se pronóncie per majoria qualificada, en tot basar-se en ua recomanacion deth Conselh e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Conselh de Govèrn deth Banc Centrau Europèu, d'entre personas d'arreconeishut prestigi e experiéncia professionau en encastre monetari o bancari.

Eth sòn mandat a ua durada de ueit ans e non ei renovable.

Sonque pòden èster membres deth Comitau Executiu es ciutadans des estats membres.

Article 284

(antic article 113 TCE)

1. Eth president deth Conselh e un membre dera Comission pòden participar, sens dret de vòt, enes amassades deth Conselh de Govèrn deth Banc Centrau Europèu.

Eth president deth Conselh pòt sométer ua mocion ara deliberacion deth Conselh de Govèrn deth Banc Centrau Europèu.

2. Eth president deth Banc Centrau Europèu ei convidat a participar enes amassades deth Conselh en es quaus se delibère sus ahèrs relatius as objectius e es foncions deth SEBC.

3. Eth Banc Centrau Europèu presente un informe annau sus es activitats deth SEBC e sus era politica monetària der an precedent e der an en cors ath Parlament Europèu, ath Conselh e ara Comission, e tanben ath Conselh Europèu. Eth president deth Banc Centrau Europèu presente aquest informe ath Conselh e ath Parlament Europèu, que pòt auer un debat generau sus aquesta basa.

Eth president deth Banc Centrau Europèu e es auti membres deth Comitau Executiu, a peticion deth Parlament Europèu o per iniciatiua pròpria, pòden èster escotadi pes comissions competentes deth Parlament Europèu.

SECCION 7
ETH TRIBUNAU DE COMPTE

Article 285
(antic article 246 TCE)

Eth Tribunal de Comptes garantís eth contraròtle des comptes dera Union.

Ei compausat per un ciutadan de cada estat membre. Es sòns membres an d'exercir es sues foncions damb plea independéncia, en favor der interès generau dera Union.

Article 286
(antic article 247 TCE)

1. Es membres deth Tribunal de Comptes son escuelhudi d'entre personalitats qu'apartien o an pertengut, enes estats respectius, as institucions de contraròtle extèrn o que son particularament qualificades entad aquesta foncion. An d'aufrir garantides absolutes d'independéncia.

2. Es membres deth Tribunal de Comptes son nomentadi entà un periòde de sies ans. Eth Conselh, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, adòpte era lista de membres establida d'acòrd damb es prepauses presentades per cada estat membre. Eth mandat des membres deth Tribunal de Comptes ei renovable.

Es membres elegissen d'entre eri eth president deth Tribunal de Comptes entà un periòde de tres ans. Eth sòn mandat ei renovable.

3. En compliment des sues foncions, es membres deth Tribunal de Comptes non solliciten ne accèpten instruccions de cap govèrn ne de cap organisme. S'abstien d'amiar a tèrme quinsevolhe acte incompatible damb eth caractèr des sues foncions.

4. Es membres deth Tribunal de Comptes non pòden, pendent eth sòn mandat, exercir cap activitat professionau, sigue o non retribuïda. En moment d'assumir es sues foncions, se comprometen solemnement a respectar, tant pendent eth sòn mandat coma dempús, es obligacions derivades deth cargue, particularament es déuers d'aunestetat e discrecion per çò qu'ei dera acceptacion, un còp finit eth mandat, de determinades foncions o beneficis.

5. A banda des casi de renauiment regular e de decés, es membres deth Tribunal de Comptes cessen individuament en cargue per demission voluntària o per demission forçada declarada peth Tribunal de Justícia d'acòrd damb çò que dispause er apartat 6.

Er interessat ei substituït peth temps que rèste de mandat.

A excepcion deth cas de demission forçada, es membres deth Tribunal de Comptes rèsten en foncions enquia que non siguen substituïdi.

6. Es membres deth Tribunal de Comptes sonque pòden èster relheuadi des sues foncions o privadi deth sòn dret ara pension o de quinsevolhe aute benefici substituti s'eth Tribunal de Justícia declare, a peticion deth Tribunal de Comptes, que ja non complissen es condicions requerides o que non complissen es déuers derivadi deth sòn cargue.

7. Eth Conselh fixe es condicions d'aucupacion e, particularament, es sòus, es diètes e es pensions deth president e des membres deth Tribunal de Comptes. Tanben fixe quinsevolhe auti emoluments de caràcter retributiu.

8. Es disposicions deth Protocòu sus es privilègis e es immunitats dera Union Europèa aplicables as jutges deth Tribunal de Justícia dera Union Europèa tanben son aplicables as membres deth Tribunal de Comptes.

Article 287

(antic article 248 TCE)

1. Eth Tribunal de Comptes examine es comptes dera totalitat des ingressi e es despenses dera Union. Tanben examine es comptes dera totalitat des ingressi e es despenses de quinsevolhe organ o organisme creat pera Union ena mesura qu'er acte constitutiu d'aguest organ o organisme non exclògue aguest examen.

Eth Tribunal de Comptes remane ath Parlament Europèu e ath Conselh ua declaracion relativa ara fiabilitat des comptes e ara regularitat e era legalitat des operacions correspondentes, era quau se publique en diari oficiau dera Union Europèa. Aguesta declaracion se pòt completar damb observacions especificas sus cadun des encastres principaus dera activitat dera Union.

2. Eth Tribunal de Comptes examine era legalitat e era regularitat des ingressi e es despenses e assegure era bona gestion financèra. En hè'c, informe, en particular, de quinsevolhe cas d'irregularitat.

Eth contraròtle des ingressi se hè sus era basa des liquidacions e des quantitats liurades ara Union.

Eth contraròtle des despenses se hè sus era basa des compromisi assumidi e des pagaments efectuadi.

Aguesti contraròtles se pòden amiar a tèrme abans deth barrament des comptes der exercici pressupostari correspondent.

3. Eth contraròtle se hè sus documents e, se cau, s'amie a tèrme enes dependéncias des autes institucions dera Union, enes dependéncias de quinsevolhe organ o organisme que gerisque ingressi o despenses en nòm dera Union e enes estats membres, incluides es dependéncias de quinsevolhe persona fisica o juridica qu'arreceben pagaments provenenti deth pressupòst. Eth contraròtle enes estats membres s'amie a tèrme en collaboracion damb es institucions nacionaus de contraròtle o, s'aguestes non an atribuïdes es competéncias de besonh, damb es servicis nacionaus competents. Eth Tribunal de Comptes e es institucions nacionaus de contraròtle des estats membres coopèren damb un esperit de confiança e en tot mantier era sua independéncia. Aguestes institucions o servicis comuniquen ath Tribunal de Comptes s'an era intencion de participar en contraròtle.

Es autes institucions dera Union, es organs o organismes que gerisquen ingressi o despenses en nòm dera Union, es persones fisiques o juridiques qu'arreceben pagaments provenenti deth pressupòst e es institucions nacionaus de contraròtle o, s'aguestes non an atribuïdes es competéncias de besonh, es servicis nacionaus competenti, an de remanar ath Tribunal de Comptes, s'aguest les ac demane, quinsevolhe document o informacion de besonh entath compliment dera sua mission.

Per çò qu'ei dera activitat deth Banc Europèu d'Inversions ena gestion des ingressi e es despenses dera Union, eth dret d'accès deth Tribunal as informacions que possedis eth Banc se regís per miei d'un acòrd entre eth Tribunal, eth Banc e era Comission. A falta d'acòrd, eth Tribunal a, totun, accès as informacions que calgue entath contraròtle des ingressi e es despenses dera Union geridi peth Banc.

4. Eth Tribunal de Comptes elabòre un informe annau dempús deth barrament de cada exercici. Aguest informe se remane as autes institucions dera Union e se publique, acompanhat damb es responses des institucions as observacions deth Tribunal de Comptes, en diari oficiau dera Union Europèa.

Eth Tribunal de Comptes pòt, ath delà, presentar en quinsevolhe moment observacions sus ahèrs especifics, particularament en forma d'informes especifics, e emèter dictamens a peticion d'ua des autes institucions dera Union.

Apròve es sòns informes annaus, informes especiaus o dictamens pera majoria des membres que lo compausen. Totun, pòt crear en sòn sen sales entà aprovar determinades categories d'informes o de dictamens, enes condicions establides peth sòn reglament intèrne.

Assistís ath Parlament Europèu e ath Conselh en exercici dera sua foncion de contraròtle dera execucion deth pressupòst.

Eth Tribunau de Comptes elabòre eth sòn reglament intèrne. Aquest reglament ei subjècte ara aprobacion deth Conselh.

CAPÍTOL 2. ACTES JURIDICS DERA UNION, PROCEDIMENTS D'ADOPCION E AUTES DISPOSICIONS

SECCION 1 ACTES JURIDICS DERA UNION

Article 288 (antic article 249 TCE)

Tà exercir es competéncias dera Union, es institucions adòpten reglaments, directives, decisions, recomanacions e dictamens.

Eth reglament a ua arthenhuda generau. Ei obligatòri en toti es sòns elements e dirèctament aplicable en cada estat membre.

Era directiva obligue ar estat membre destinatari per çò qu'ei deth resultat que cau realizar, mès dèishe as autoritats nacionaus era eleccion dera forma e des mieis.

Era decision ei obligatòria en toti es sòns elements. Quan designe destinataris, sonque ei obligatòria entad aguesti.

Es recomanacions e es dictamens non son constrenhenti.

Article 289

1. Eth procediment legislatiu ordinari consistís ena adopcion conjunta peth Parlament Europèu e eth Conselh, a prepausa dera Comission, d'un reglament, ua directiva o ua decision. Aquest procediment ei definit per article 294.

2. Enes casi especifics establidi pes tractats, era adopcion d'un reglament, ua directiva o ua decision, peth Parlament Europèu damb era participacion deth Conselh, o peth Conselh damb era participacion deth Parlament Europèu, constituís un procediment legislatiu especiau.

3. Es actes juridics que s'adòpten per procediment legislatiu constituïssen actes legislatius.

4. Enes casi especifics establidi pes tractats, es actes legislatius pòden èster adoptadi per iniciatiua d'un grop d'estats membres o deth Parlament Europèu, en tot basar-se en ua recomanacion deth Banc Centrau Europèu o a peticion deth Tribunau de Justícia o deth Banc Europèu d'Inversions.

Article 290

1. Un acte legislatiu pòt delegar ara Comission eth poder d'adoptar actes non legislatius d'artenhuda generau que complèten o modifiquen determinadi elements non essenciaus der acte legislatiu.

Es actes legislatius delimiten de manèra exprèssa es objectius, eth contengut, era arthenhuda e era durada dera delegacion de poder. Es elements essenciaus d'un encastre se resèrven ar acte legislatiu e, donques, non pòden èster objècte d'ua delegacion de poder.

2. Es actes legislatius fixen explicitament es condicions as quaus rèste subjècta era delegacion, que pòden èster es següentes:

- a) eth Parlament Europèu o eth Conselh pòden decidir de revocar era delegacion;
- b) er acte delegat sonque pòt entrar en vigor se, en tèrme fixat per acte legislatiu, eth Parlament Europèu o eth Conselh non an formulat objeccions.

As efèctes des letres a) e b), eth Parlament Europèu se pronóncie pera majoria des membres que lo compausen e eth Conselh se pronóncie per majoria qualificada.

3. Eth títol des actes delegadi a de contier er adjectiu «delegat» o «delegada».

Article 291

1. Es estats membres adòpten totes es mesures de dret intèrne de besonh entà executar es actes juridicament constrenhenti dera Union.

2. Quan se requerissen condicions uniformes d'execucion des actes juridicament constrenhenti dera Union, aguesti actes conferissen competéncias d'execucion ara Comission o, en casi especifics degudament justificadi enes casi qu'establisson es articles 24 e 26 deth Tractat dera Union Europèa, ath Conselh.

3. As efèctes der apartat 2, eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establisson prealablament es normes e es principis generaus relatius as modalitats de contraròtle per part des estats membres der exercici des competéncias d'execucion pera Comission.

4. Eth títol des actes d'execucion a de contier era expression «d'execucion».

Article 292

Eth Conselh adòpte recomanacions. Se pronóncie a prepausa dera Comission en toti es casi qu'es tractats dispausen qu'eth Conselh adòpte actes a prepausa dera Comission. Se pronóncie per unanimitat enes encastres en qué se requerís era unanimitat entara adopcion d'un acte dera Union. Era Comission, e tanben eth Banc Centrau Europèu enes casi especifics establidi pes tractats, adòpten recomanacions.

SECCION 2

PROCEDIMENTS D'ADOPCION DES ACTES E AUTES DISPOSICIONS

Article 293

(antic article 250 TCE)

1. Quan, en vertut des tractats, eth Conselh se pronóncie a prepausa dera Comission, eth Conselh unicament pòt modificar era prepausa se se pronóncie per unanimitat, a excepcion des casi que'n hèn referéncia er article 294, apartats 10 e 13, es articles 310, 312 e 314 e er article 315, dusau paragraf.

2. Mentre qu'eth Conselh non s'age prononciat, era Comission pòt modificar era sua prepausa en quinsevolhe moment des procediments que pòrten ara adopcion d'un acte dera Union.

Article 294

(antic article 251 TCE)

1. Quan enes tractats se hè referéncia ath procediment legislatiu ordinari entara adopcion d'un acte, s'aplique eth procediment següent.

2. Era Comission presente ua prepausa ath Parlament Europèu e ath Conselh.

Prumèra lectura

3. Eth Parlament Europèu establís era sua posicion en prumèra lectura e la comuniqua ath Conselh.

4. S'eth Conselh apròve era posicion deth Parlament Europèu, er acte que se'n tracte s'adòpte damb era formulacion que correspon ara posicion deth Parlament Europèu.

5. S'eth Conselh non apròve era posicion deth Parlament Europèu, establís era sua posicion en prumèra lectura e la comuniqua ath Parlament Europèu.

6. Eth Conselh informe totaument ath Parlament Europèu des arrasons que l'an portat a adoptar era sua posicion en prumèra lectura. Era Comission informe totaument dera sua posicion ath Parlament Europèu.

Dusau lectura

7. Se, en tèrme de tres mesi a compdar dera comunicacion mencionada, eth Parlament Europèu:

- a) apròve era posicion deth Conselh en prumèra lectura o non s'a prononciat, er acte que se'n tracte se considèra adoptat damb era formulacion que correspon ara posicion deth Conselh;
- b) refuse, en tot prononciar-se pera majoria des membres que lo compausen, era posicion deth Conselh en prumèra lectura, er acte prepausat se considèra non adoptat;
- c) prepausa, en tot prononciar-se pera majoria des membres que lo compausen, esmendes ara posicion deth Conselh en prumèra lectura, eth tèxte esmendat se somet ath Conselh e ara Comission, que dictamine sus aguestes esmendes.

8. Se, en tèrme de tres mesi a compdar dera recepcion des esmendes deth Parlament Europèu, eth Conselh, en tot prononciar-se per majoria qualificada:

- a) apròve totes es esmendes, er acte que se'n tracte se considèra adoptat;
- b) non apròve totes es esmendes, eth president deth Conselh, de comun acòrd damb eth president deth Parlament Europèu, convòque ath Comitad de Conciliacion en un tèrme de sies setmanes.

9. Eth Conselh se pronóncie per uanimitat sus es esmendes qu'an estat objècte d'un dictamen negatiu dera Comission.

Conciliacion

10. Eth Comitad de Conciliacion, qu'amasse es membres deth Conselh o es sòns representants e un nombre parièr de membres en representacion deth Parlament Europèu, a per mission d'arribar a un acòrd sus un tèxte comun, adoptat pera majoria qualificada des membres deth Conselh o des sòns representants e pera majoria des membres que representen eth Parlament Europèu, en tèrme de sies setmanes a compdar d'auer estat convocat, sus era basa des posicions deth Parlament Europèu e deth Conselh en dusau lectura.

11. Era Comission participe enes trabalhs deth Comitad de Conciliacion e adòpte quinsevolhe iniciatiua de besonh entà promòir un apropament entre es posicions deth Parlament Europèu e deth Conselh.

12. Se, en tèrme de sies setmanes a compdar d'auer estat convocat, eth Comitad de Conciliacion non apròve un tèxte comun, er acte prepausat se considèrè non adoptat.

Tresau lectura

13. Se, en aguest tèrme, eth Comitad de Conciliacion apròve un tèxte comun, eth Parlament Europèu e eth Conselh dispausen cadun d'un tèrme de sies setmanes, a compdar d'aguesta aprobacion, entà adoptar er acte que se'n tracte de conformitat damb aguest projècte comun, en tot prononciar-se eth Parlament Europèu pera majoria des vòts emetudi e en tot prononciar-se eth Conselh per majoria qualificada. Autrament, er acte prepausat se considèrè non adoptat.

14. Es tèrmes de tres mesi e de sies setmanes que'n hè referéncia aguest article se pòden agranir, respectivament, d'un mes e de dues setmanes coma maxim, per iniciatiua deth Parlament Europèu o deth Conselh.

Disposicions particulars

15. Quan, enes casi establidi pes tractats, un acte legislatiu rèste subjècte ath procediment legislatiu ordinari per iniciatiua d'un grop d'estats membres, en tot basar-se en ua recomanacion deth Banc Centrau Europèu o a peticion deth Tribunau de Justícia, non s'apliquen ne er apartat 2, ne era dusau frasa der apartat 6 ne er apartat 9.

En aguesti casi, eth Parlament Europèu e eth Conselh remanen ara Comission eth projècte d'acte, e tanben es sues posicions en primèra e dusau lectures. Eth Parlament Europèu o eth Conselh pòden demanar eth dictamen dera Comission ath long de tot eth procediment; era Comission pòt dictaminar tanben per iniciatiua pròpria. Era Comission tanben pòt, s'ac considèrè de besonh, participar en Comitad de Conciliacion d'acòrd damb er apartat 11.

Article 295

Eth Parlament Europèu, eth Conselh e era Comission amien a tèrme consultes recipròques e organizen de comun acòrd es modalitats dera sua cooperacion. Ad aguest efècte, e damb observança des tractats, pòden soscríuer acòrds interinstitucionaus que pòden auer caractèr constrenhent.

Article 296

(antic article 253 TCE)

Quan es tractats non establissen eth tipe d'acte que s'a d'adoptar, es institucions decidissen en cada cas d'acòrd damb es procediments aplicables e eth principi de proporcionalitat.

Es actes juridics son motivadi e se referissen as prepauses, es iniciatiues, es recomanacions, es peticions o es dictamens establidi pes tractats.

Se se les somet un projècte d'acte legislatiu, eth Parlament Europèu e eth Conselh s'abstien d'adoptar actes non previsti peth procediment legislatiu aplicable en encastre correspondent.

Article 297

(antic article 254 TCE)

1. Es actes legislatius adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari son signadi peth president deth Parlament Europèu e peth president deth Conselh.

Es actes legislatius adoptadi de conformitat damb un procediment legislatiu especiau son signadi peth president dera institucion que les a adoptat.

Es actes legislatius se publiquen en diari oficiau dera Union Europèa. Entren en vigor ena data qu'aguesti madeishi fixen o, se de cas i manque, ath cap de vint dies d'auer estat publicadi.

2. Es actes non legislatius adoptadi en forma de reglaments, de directives e de decisions que non indiquen destinatari son signadi peth president dera institucion que les a adoptat.

Es reglaments, es directives adreçades a toti es estats membres e es decisions que non indiquen destinatari se publiquen en diari oficiau dera Union Europèa. Entren en vigor ena data qu'aguesti madeishi fixen o, se de cas i manque, ath cap de vint dies d'auer estat publicadi.

Es autes directives, e tanben es decisions qu'indiquen un destinatari, se notifiquen as pròpris destinataris e an efècte en vertut d'aguesta notificacion.

Article 298

1. En compliment des sues foncions, es institucions, es organs e es organismes dera Union compden damb ua administracion europèa dubèrta, eficaça e independenta.

2. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi d'acòrd damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen es disposicions ad aquest efècte, laguens deth respècte ar estatut e ath regim adoptat en vertut der article 336.

Article 299

(antic article 256 TCE)

Es actes deth Conselh, dera Comission o deth Banc Centrau Europèu qu'impausen ua obligacion pecuniària a d'autes persones qu'es estats son títols executius.

Era execucion forçada se regís pes normes de procediment civiu vigentes en estat en territòri deth quau s'amie a tèrme. Era orde d'execucion ei consignada, sens cap aute contraròtle qu'eth dera verificacion dera autenticitat deth títol, pera autoritat nacionau qu'eth govèrn de cada estat membre designe ad aquest efècte e eth nòm deth quau a de comunicar ara Comission e ath Tribunau de Justícia dera Union Europèa.

Un còp complèrtes aquestes formalitats a peticion der interessat, aquest pòt promòir era execucion forçada en tot recórrer dirèctament ar organ competent, d'acòrd damb eth dret intèrne.

Era execucion forçada sonque pòt èster suspènuda en vertut d'ua decision deth Tribunau. Totun, eth contraròtle de regularitat des mesures d'execucion ei competència des jurisdiccions nacionaus.

CAPÍTOL 3. ORGANS CONSULTATIUS DERA UNION

Article 300

1. Eth Parlament Europèu, eth Conselh e era Comission son assistidi per un Comitau Economic e Sociau e per un Comitau des Regions, es quaus an foncions consultatives.

2. Eth Comitau Economic e Sociau ei compausat per representants des organizacions d'empresaris, de treballadors e d'alti actors representatius dera societat civiu, en particular enes encastres socioeconomic, civic, professionau e culturau.

3. Eth Comitau des Regions ei compausat per representants des entitats regionaus e locaus que son titulars d'un mandat electorau en ua entitat regionau o locau o politicament responsables deuant d'ua assemblada elegida.

4. Es membres deth Comitatz Economic e Social e deth Comitatz des Regions non son constrenhudi per cap mandat imperatiu. Exercissen es sues foncions damb plea independéncia, en favor der interès generau dera Union.
5. Es normes qu'establiessen es apartats 2 e 3, relatives ara naturalesa dera composicion des comitats, son revisades periodicament peth Conselh entà tier en compde era evolucion economica, social e demografica ena Union. Eth Conselh, a prepausa dera Comission, adòpte decisions ad aquest efècte.

SECCION I
ETH COMITAT ECONOMIC E SOCIAL

Article 301
(antic article 258 TCE)

Eth nombre de membres deth Comitatz Economic e Social non pòt èster superior a tres cents cinquanta.

Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat a prepausa dera Comission, adòpte ua decision que fixe era composicion deth Comitatz.

Eth Conselh fixe es diètes des membres deth Comitatz.

Article 302
(antic article 259 TCE)

1. Es membres deth Comitatz son nomentadi entà un periòde de cinc ans. Eth Conselh adòpte era lista de membres establidi de conformitat damb es prepauses presentades per cada estat membre. Eth mandat des membres deth Comitatz ei renovable.

2. Eth Conselh se pronóncie damb era consulta prealabla ara Comission. Pòt arrecuèlher era opinion des organizacions europèes representatives des diferenti sectors economics e socials, e dera societat civiu, as quaus tanhen es activitats dera Union.

Article 303
(antic article 260 TCE)

Eth Comitatz designe d'entre es sòns membres ath president e ara Mèsa entà un periòde de dus ans e miei.

Eth Comitatz establís eth sòn reglament intèrne.

Eth Comitatz ei convocat peth sòn president, a peticion deth Parlament Europèu, deth Conselh o dera Comission. Tanben se pòt amassar per iniciatiua pròpria.

Article 304
(antic article 262 TCE)

Eth Comitatz ei consultat peth Parlament Europèu, peth Conselh o pera Comission enes casi establidi pes tractats. Aquestes institucions pòden hèr-li consultes en toti es casi que n'ac considèren apertient. Eth Comitatz pòt préner era iniciatiua d'eméter un dictamen quan ac considèren apertient.

S'ac considèren de besonh, eth Parlament Europèu, eth Conselh o era Comission fixen ath Comitatz un tèrme entà presentar eth sòn dictamen, que non pòt èster inferior a un mes a compdar dera data dera notificacion adreçada ath president damb aquesta finalitat. S'en tèrme fixat non s'a arrecebut eth dictamen, se'n pòt prescindir.

Eth dictamen deth Comitatz, amassa damb un acte des deliberacions, se remane ath Parlament Europèu, ath Conselh e ara Comission.

SECCION 2
ETH COMITAT DES REGIONS

Article 305

(antic article 263, dusau, tresau e quatau paragrafs, TCE)

Eth nombre de membres deth Comitatz des Regions non pòt èster superior a tres cents cinquanta.

Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat a prepausa dera Comission, adòpte ua decision que fixe era composicion deth Comitatz.

Es membres deth Comitatz, e un nombre parièr de suplents, son nomentadi entà un periòde de cinc ans. Eth sòn mandat ei renovable. Eth Conselh adòpte era lista de membres e suplents establida d'acòrd damb es prepauses presentades per cada estat membre. En agotar-se eth mandat que'n hè referéncia er article 300, apartat 3, en vertut que n'an estat prepausadi, eth mandat des membres deth Comitatz finís automaticament e son substituïdi entath periòde restant d'aguest mandat d'acòrd damb eth madeish procediment. Non pòden èster simultanèment membres deth Parlament Europèu.

Article 306

(antic article 264 TCE)

Eth Comitatz des Regions designe d'entre es sòns membres ath president e ara Mèsa entà un periòde de dus ans e miei.

Eth Comitatz establís eth sòn reglament intèrne.

Eth Comitatz ei convocat peth sòn president, a peticion deth Parlament Europèu, deth Conselh o dera Comission. Tanben se pòt amassar per iniciatiua pròpria.

Article 307

(antic article 265 TCE)

Eth Comitatz des Regions ei consultat peth Parlament Europèu, peth Conselh o pera Comission enes casi establidi pes tractats e en toti es auti casi, en particular es qu'afecten era cooperacion transfrontalèra, en qué ua d'aguestes institucions ac considèrè apertient.

S'ac considèren de besonh, eth Parlament Europèu, eth Conselh o era Comission fixen ath Comitatz un tèrme entà presentar eth sòn dictamen, que non pòt èster inferior a un mes a compdar dera data dera notificacion adreçada ath president damb aguesta finalitat. S'en tèrme fixat non s'a arrecebut eth dictamen, se'n pòt prescindir.

Quan eth Comitatz Economic e Sociau ei consultat en aplicacion der article 304, eth Parlament Europèu, eth Conselh o era Comission informen ath Comitatz des Regions d'aguesta sollicitud de dictamen. Eth Comitatz des Regions pòt eméter un dictamen sus aguest ahèr se considèrè que i a interèssi regionaus especifics en jòc.

Eth Comitatz des Regions pòt eméter un dictamen per iniciatiua pròpria quan ac considèrè convenient.

Eth dictamen deth Comitatz, amassa damb er acte des deliberacions, se remane ath Parlament Europèu, ath Conselh e ara Comission.

CAPÍTOL 4. ETH BANC EUROPEU D'INVERSIONS

Article 308

(antic article 266 TCE)

Eth Banc Europeu d'Inversions a personalitat jurídica.

Es membres deth Banc Europeu d'Inversions son es estats membres.

Es estatuts deth Banc Europeu d'Inversions figuren en un protocòu annèx as tractats. Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, a peticion deth Banc Europeu d'Inversions e damb era consulta prealbla ath Parlament Europeu e ara Comission, o a prepausa dera Comission e damb era consulta prealbla ath Parlament Europeu e ath Banc Europeu d'Inversions, pòt modificar es estatuts deth Banc.

Article 309

(antic article 267 TCE)

Eth Banc Europeu d'Inversions a era mission de contribuir, en tot recórrer as mercats de capitaus e as recorsi, ath desenvolupament equilibrat e estable deth mercat interior en favor der interès dera Union. Damb aguest objectiu, eth Banc facilite, per miei dera concession de prèsti e garantides e sens perseguir finalitats lucratives, eth finançament des projèctes següenti, en toti es sectors dera economia:

- a) projèctes entath desenvolupament des regions mens desenvolupades;
- b) projèctes entara modernizacion o era reconversion d'empreses o entara creacion de naues activitats indusides per establiment o eth foncionament deth mercat interior que, pera sua arthenhuda o natura, non pòden èster entièrament finançadi damb es diuèrsi mieis de finançament existenti en cada estat membre;
- c) projèctes d'interès comun a diuèrsi estats membres que, pera sua arthenhuda o natura, non pòden èster entièrament finançadi damb es diuèrsi mieis de finançament existenti en cada estat membre.

En compliment dera sua mission, eth Banc facilite eth finançament de programes d'inversion en combinacion damb accions des hons estructuraus e d'auti estruments financèrs dera Union.

TÍTOL II DISPOSICIONS FINANCÈRES

Article 310

(antic article 268 TCE)

1. Toti es ingrèssi e totes es despenses dera Union an d'èster includidi enes previsions correspondentes a cada exercici pressupostari e an d'èster consignadi en pressupòst.

Eth Parlament Europeu e eth Conselh establissen eth pressupòst annau dera Union de conformitat damb er article 314.

Eth pressupòst a d'èster equilibrat per çò qu'ei d'ingrèssi e despenses.

2. Es despenses consignades en pressupòst son autorizades entà tot er exercici pressupostari annau d'acòrd damb eth reglament que'n hè referéncia er article 322.

3. Era execucion de despenses consignades en pressupòst requerís era adopcion prealabla d'un acte juridicament constrenhent dera Union que dòte de fundament juridic era sua accion e era execucion dera despesa correspondententa d'acòrd damb eth reglament que'n hè referéncia er article 322, damb es excepcions qu'aguest reglament establisque.
4. A fin de garantir era disciplina pressupostària, era Union non adòpte actes que poguen incidir de manèra considerabla en pressupòst sens dar garantides qu'es despenses derivades d'aguesti actes poguen èster finançades laguens deth limit des recorsi dera Union e en encastre financèr pluriannau que'n hè referéncia er article 312.
5. Eth pressupòst s'execute d'acòrd damb eth principi de bona gestion financèra. Es estats membres e era Union coopèren pr'amor qu'es credits consignadi en pressupòst s'utilizen d'acòrd damb aquest principi.
6. Era Union e es estats membres, cossent damb er article 325, an de combàter era fraudaria e quinsevolhe auta activitat illegau que prejudícia es interèssi financèrs dera Union.

CAPÍTOL 1. RECORSI PRÒPRIS DERA UNION

Article 311 (antic article 269 TCE)

Era Union se dòte des mieis de besonh entà realizar es sòns objectius e entà realizar es sues politiques.

Eth pressupòst ei finançat integralament damb cargue as recorsi, sens perjudici deth concurs d'auti ingrèssi.

Eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, per unanimitat, e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, adòpte ua decision que determine es disposicions aplicables ath sistèma de recorsi pròpris dera Union. En aquest marc, se pòden establir naues categories de recorsi pròpris o suprimir ua categoria existententa. Aquesta decision sonque entre en vigor damb era aprobacion prealabla des estats membres, d'acòrd damb es normes constitucionaus respectives.

Eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, fixe es mesures d'execucion deth sistèma de recorsi pròpris dera Union tostemp qu'ac dispause d'aquesta manèra era decision adoptada d'acòrd damb eth tresau paragraf. Eth Conselh se pronóncie damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu.

CAPÍTOL 2. MARC FINANCÈR PLURIANNAU

Article 312

1. Eth marc financèr pluriannau a per objècte garantir era evolucion ordenada des despenses dera Union laguens deth limit des recorsi.

S'establís entà un periòde minim de cinc ans.

Eth pressupòst annau dera Union respècte eth marc financèr pluriannau.

2. Eth Conselh adòpte, de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, un reglament que fixe eth marc financèr pluriannau. Eth Conselh se pronóncie per unanimitat, damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu, que se pronóncie pera majoria des membres que lo compausen.

Eth Conselh Europèu pòt, per unanimitat, adoptar ua decision qu'autorize ath Conselh a prononciar-se per majoria qualificada entà adoptar eth reglament que'n hè referéncia eth primèr paragraf.

3. Eth marc financèr fixe es impòrts des limits maxims annaus de credits entà compromisi, per categoria de despenses, e deth limit maxim annau de credits entà pagaments. Es categories de despenses, limitades en nombre, corresponen as grani sectors d'activitat dera Union.

Eth marc financèr establís quinsevolhe auta disposicion adequada entath bon desvolopament deth procediment pressupostari annau.

4. Quan eth reglament deth Conselh qu'establís un nau marc financèr non a estat adoptat ath tèrme deth marc financèr precedent, es limits maxims e es autas disposicions correspondentes ath darrèr an d'aguest marc se proròguen enquia que s'adòpte er acte mencionat.

5. Pendent eth procediment que conduís ar establiment deth marc financèr, eth Parlament Europèu, eth Conselh e era Comission adòpten quinsevolhe mesura necessària entà facilitar aguesta adopcion.

CAPÍTOL 3. PRESSUPÒST ANNAU DERA UNION

Article 313

(antic article 272, apartat 1, TCE)

Er exercici pressupostari comence er 1 de gèr e acabe eth 31 de deseme.

Article 314

(antic article 272, apartats 2 a 10, TCE)

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, establissen eth pressupòst annau dera Union d'acòrd damb es disposicions següentes.

1. Cada institucion, levat deth Banc Centrau Europèu, elabòre, abans der 1 de junhsèga, un estat de previsions des sues despenses entar exercici pressupostari següent. Era Comission amasse aguestes previsions en un projècte de pressupòst que pòt contier previsions divergentes.

Aguest projècte compren ua prevision d'ingrèssi e ua prevision de despenses.

2. Era Comission presente ath Parlament Europèu e ath Conselh ua prepausa que conten eth projècte de pressupòst, non mès tard der 1 de seteme der an que precedís ath dera execucion deth pressupòst.

Era Comission pòt modificar eth projècte de pressupòst pendent eth procediment enquiara convocacion deth Comitad de Conciliacion que'n hè referéncia er apartat 5.

3. Eth Conselh adòpte era sua posicion sus eth projècte de pressupòst e la comuniqua ath Parlament Europèu, non mès tard der 1 d'octobre der an que precedís ath dera execucion deth pressupòst. Eth Conselh informe totaument ath Parlament Europèu des arrasons que l'an portat a adoptar era sua posicion.

4. Se, en tèrme de quaranta dus dies a compdar dera comunicacion mencionada, eth Parlament Europèu:

- a) apròve era posicion deth Conselh, s'adòpte eth pressupòst;
- b) non s'a prononciat, eth pressupòst se considèra adoptat;
- c) apròve esmendes ath projècte, en tot prononciar-se pera majoria des membres que lo compausen, eth projècte esmenat se comuniqua ath Conselh e ara Comission. Eth president deth Parlament Europèu, de comun acòrd damb eth president deth Conselh, convòque sens retard ath Comitad de Conciliacion. Totun, eth Comitad de Conciliacion non s'amasse se, en tèrme de dètz dies a compdar d'aguesta comunicacion, eth Conselh notifique ath Parlament Europèu qu'apròve totes es sues esmendes.

5. Eth Comitad de Conciliacion, qu'amasse es membres deth Conselh o es sòns representants e un nombre parièr de membres en representacion deth Parlament Europèu, a per mission d'arribar a un acòrd sus un tèxte comun, sus era basa des posicions deth Parlament Europèu e deth Conselh, adoptat pera majoria qualificada des membres deth Conselh o des sòns representants e pera majoria des membres que representen eth Parlament Europèu, en tèrme de vint-e-un dies a compdar d'auer estat convocat.

Era Comission participe enes trabalhs deth Comitad de Conciliacion e adòpte quinsevolhe iniciatiua de besonh entà promòir un apropament entre es posicions deth Parlament Europèu e deth Conselh.

6. Se, en tèrme de vint-e-un dies qu'establís er apartat 5, eth Comitad de Conciliacion arribe a un acòrd sus un tèxte comun, eth Parlament Europèu e eth Conselh dispausen cadun d'un tèrme de catorze dies a compdar dera data d'aguest acòrd entà aprovar eth tèxte comun.

7. Se, en tèrme de catorze dies qu'establís er apartat 6:

- a) tant eth Parlament Europèu coma eth Conselh apròven eth tèxte comun o non arriben a prononciar-se, o s'ua d'aguestes institucions apròve eth tèxte comun deth temps qu'er auta non arribe a prononciar-se, eth pressupòst se considèrè definitiuament adoptat d'acòrd damb eth tèxte comun, o ben
- b) tant eth Parlament Europèu, en tot prononciar-se pera majoria des membres que lo compausen, coma eth Conselh refusen eth tèxte comun, o s'ua d'aguestes institucions refuse eth tèxte comun deth temps qu'era auta non arribe a prononciar-se, era Comission presente un nau projècte de pressupòst, o ben
- c) eth Parlament Europèu, en tot prononciar-se pera majoria des membres que lo compausen, refuse eth tèxte comun deth temps qu'eth Conselh l'apròve, era Comission presente un nau projècte de pressupòst, o ben
- d) eth Parlament Europèu apròve eth tèxte comun deth temps qu'eth Conselh lo refuse, eth Parlament Europèu pòt, en tèrme de catorze dies a compdar dera data der arrefús deth Conselh, e en tot prononciar-se pera majoria des membres que lo compausen e pes tres cincaus parts des vòts emetudi, decidir de confirmar ua part o era totalitat des esmendes que'n hè referéncia er apartat 4, letra c). S'ua des esmendes deth Parlament Europèu non se confirme, se manten era posicion acordada en sen deth Comitad de Conciliacion per çò qu'ei dera linha pressupostària qu'ei objècte dera esmenda. Eth pressupòst se considèrè definitiuament adoptat sus aguesta basa.

8. Se, en tèrme de vint-e-un dies qu'establís er apartat 5, eth Comitad de Conciliacion non arribe a un acòrd sus un tèxte comun, era Comission presente un nau projècte de pressupòst.

9. Quan eth procediment qu'establís aguest article a acabat, eth president deth Parlament Europèu declare qu'eth pressupòst a estat definitiuament adoptat.

10. Cada institucion exercís es poders que li atribuís aguest article laguens deth respècte as tractats e as actes adoptadi en vertut d'aguesti tractats, particularament en matèria de recorsi pròpris dera Union e d'equilibri entre es ingrèssi e es despenses.

Article 315

(antic article 273 TCE)

S'en iniciar-se un exercici pressupostari encara non s'a adoptat definitiuament eth pressupòst, es despenses se pòden efectuar mensualment per capítols, d'acòrd damb çò que dispause eth reglament adoptat en vertut der article 322, laguens deth limit dera dotzau part des credits consignadi en capítol correspondent deth pressupòst der exercici precedent, sens que se pogue superar era dotzau part des credits establidi en madeish capítol ne en projècte de pressupòst.

Eth Conselh, a prepausa dera Comission, pòt autorizar despenses superiores ara dotzau part, damb resèrva que se respècten es autes condicions qu'establís eth primèr paragraf, d'acòrd damb eth reglament adoptat en vertut der article 322. Eth Conselh comuniquè immediatament aguesta decision ath Parlament Europèu.

Era decision que'n hè referéncia eth dusau paragraf establís es mesures de besonh en matèria de recorsi entà aplicar aguest article, laguens deth respècte as actes mencionadi en article 311.

Aguesta decision entre en vigor ath cap de trenta dies d'auer estat adoptada, levat que, en aquest tèrme, eth Parlament Europèu, en tot prononciar-se pera majoria des membres que lo compausen, decidisque reduir aguestes despenses.

Article 316

(antic article 271 TCE)

Enes condicions que se determinen en aplicacion der article 322, es credits auti qu'es relatius a despenses de personau que non agen estat utilizadi ara fin der exercici pressupostari poderàn èster transferidi, unicament, ar exercici següent.

Es credits s'especificuen per capítols, qu'acorròpen es despenses d'acòrd damb era sua natura o destinacion e se subdividissen d'acòrd damb eth reglament adoptat en vertut der article 322.

Es despenses deth Parlament Europèu, deth Conselh Europèu e deth Conselh, dera Comission e deth Tribunal de Justícia dera Union Europèa figuren en partides separades deth pressupòst, sens perjudici d'un regim especiau entà determinades despenses comunes.

CAPÍTOL 4. EXECUCION DETH PRESSUPÒST E APROBACION DERA GESTION

Article 317

(antic article 274 TCE)

Era Comission execute eth pressupòst en cooperacion damb es estats membres, de conformitat damb es disposicions des reglaments adoptadi en vertut der article 322, jos era sua responsabilitat e laguens deth limit des credits autorizadi, d'acòrd damb eth principi de bona gestion financèra. Es estats membres coopèren damb era Comission entà garantir qu'es credits s'utilizen d'acòrd damb eth principi de bona gestion financèra.

Eth reglament determine es obligacions de contraròtle e auditoria des estats membres ena execucion deth pressupòst, e tanben es responsabilitats que se'n deriven. Determine tanben es responsabilitats e es modalitats especificues de participacion de cada institucion ena execucion des despenses.

Laguens deth pressupòst, era Comission pòt transferir credits, damb es limits e condicions fixades peth reglament adoptat en vertut der article 322, sigue de capítol a capítol, sigue de subdivision a subdivision.

Article 318

(antic article 275 TCE)

Era Comission presente cada an ath Parlament Europèu e ath Conselh es comptes der exercici barrat relatius as operacions deth pressupòst. Ath delà, les remane un balanç financèr que descriu er actiu e eth passiu dera Union.

Era Comission tanben presente ath Parlament Europèu e ath Conselh un informe d'avaloracion des finances dera Union basat enes resultats obtengudi, particularament en çò que tanh as indicacions dades peth Parlament Europèu e eth Conselh en vertut der article 319.

Article 319

(antic article 276 TCE)

1. Eth Parlament Europèu, en tot basar-se en ua recomanacion deth Conselh, apròve era gestion dera Comission ena execucion deth pressupòst. Damb aguesta finalitat, examine, dempús deth Conselh, es comptes,

eth balanç financèr e er informe d'avaloracion que'n hè referéncia er article 318, er informe annau deth Tribunau de Comptes, acompanhat des responses des institucions contarotlades as observacions deth Tribunau de Comptes, era declaracion de fiabilitat que'n hè referéncia er article 287, apartat 1, dusau paragraf, e es informes especiaus apertienti deth Tribunau de Comptes.

2. Abans d'aprovar era gestion dera Comission, o damb quinsevolhe auta finalitat integrada en encastre der exercici des atribucions d'aguesta institucion en matèria d'execucion deth pressupòst, eth Parlament Europèu pòt sollicitar explicacions ara Comission sus era execucion des despenses o eth foncionament des sistèmes de contraròtle financèr. Era Comission facilite ath Parlament Europèu, a peticion d'aguest, quinsevolhe informacion de besonh.

3. Era Comission hè tot aquerò que calgue entà hèr efectives es observacions qu'acompanhen as decisions d'aprobacion dera gestion e es autas observacions deth Parlament Europèu relatives ara execucion des despenses, e tanben es comentaris qu'acompanhen as recomanacions d'aprobacion adoptades peth Conselh.

A peticion deth Parlament Europèu o deth Conselh, era Comission informe sus es mesures adoptades coma conseqüéncia des observacions e es comentaris mencionadi e, particularament, sus es instruccions dades as servicis encargadi dera execucion deth pressupòst. Aguesti informes tanben se remanen ath Tribunau de Comptes.

CAPÍTOL 5. DISPOSICIONS COMUNES

Article 320

(antic article 277 TCE)

Eth marc financèr pluriannau e eth pressupòst annau s'establiessen en èuros.

Article 321

(antic article 278 TCE)

Era Comission, tostemp que n'informe as autoritats competentes des estats membres interessadi, pòt transferir ara moneda d'un des estats membres es actius que possedís ena moneda d'un aute estat membre, ena mesura que sigue de besonh pr'amor que poguen èster utilizadi entàs finalitats que les assignen es tractats. Era Comission evite, ena mesura possible, hèr aquestes transferéncias, s'a actius disponibles o realizables enes monedes des quaus a besonh.

Era Comission se relacione damb cadun des estats membres per miei dera autoritat que cada estat designe. Tà executar es operacions financères, era Comission recor ath banc d'emission der estat membre interessat, o a ua auta institucion financèra autorizada per aquest estat.

Article 322

(antic article 279 TCE)

1. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, e damb era consulta prealabla ath Tribunau de Comptes, adòpten per miei de reglaments:

- a) es normes financères pes quaus se determinen particularament es modalitats d'establiment e execucion deth pressupòst, e tanben es relatives ara redicion e era auditoria de comptes;
- b) es normes pes quaus s'organize eth contraròtle dera responsabilitat des agents financèrs, e particularament des ordenadors de pagaments e des comptables.

2. Eth Conselh, que se pronóncie a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Tribunal de Comptes, fixe es modalitats e eth procediment d'acòrd damb es quaus se meten a disposicion dera Comission es ingressi pressupostaris previsti en regim de recorsi pròpris dera Union e definís es mesures que cau aplicar entà afrontar, s'escatz, es besonhs de tresauraria.

Article 323

Eth Parlament Europèu, eth Conselh e era Comission velhen pera disponibilitat des mieis financèrs que permeten ara Union complir es sues obligacions juridiques deuant de tresaus.

Article 324

Se convòquen, per iniciatiua dera Comission, amassades periodiques des presidents deth Parlament Europèu, deth Conselh e dera Comission, en encastre des procediments pressupostaris qu'establís aquest títol. Es presidents adòpten totes es mesures que calgue entà promòir era concertacion e er apropament des posicions des institucions que presidissen a fin de facilitar era aplicacion d'aquest títol.

CAPÍTOL 6. LUTA CONTRA ERA FRAUDARIA

Article 325

(antic article 280 TCE)

1. Era Union e es estats membres combaten era fraudaria e quinsevolhe activitat illegau qu'afècte es interèssi financèrs dera Union per miei de mesures adoptades en vertut d'aquerò que dispause aquest article, es quaus an un efècte dissuasiu e son capables d'aufrir un emparament eficaç laguens des estats membres e laguens des institucions, es organs e es organismes dera Union.
2. Es estats membres adòpten entà combàter era fraudaria qu'afècte es interèssi financèrs dera Union es madeishes mesures qu'entà combàter era fraudaria qu'afècte es interèssi financèrs pròpris.
3. Sens prejudici d'autres disposicions des tractats, es estats membres coordinen es sues accions destinades a protegir es interèssi financèrs dera Union contra era fraudaria. Damb aquesta finalitat, organizen, amassa damb era Comission, ua collaboracion estreta e regulara entre es autoritats competentes.
4. Eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen, damb era consulta prealabla ath Tribunal de Comptes, es mesures de besonh enes encastres dera prevencion e era luta contra era fraudaria qu'afècte es interèssi financèrs dera Union damb vista a aufrir un emparament eficaç e equivalent laguens des estats membres e laguens des institucions, es organs e es organismes dera Union.
5. Era Comission, en cooperacion damb es estats membres, presente annaument ath Parlament Europèu e ath Conselh un informe sus es mesures adoptades entà aplicar aquest article.

TÍTOL III COOPERACIONS RENFORTIDES

Article 326

(antics articles 27A a 27E, 40 a 40B e 43 a 45 TUE e antics articles 11 e 11A TCE)

Es cooperacions renfortides respècten es tractats e eth dret dera Union.

Aguestes cooperacions non pòden prejudiciar eth mercat interior ne era coesion economica, sociiau e territoriau. Non pòden èster un obstacle ne ua discriminacion entàs intercambiaments entre estats membres, ne provocar distorsions de competència entre aguesti estats.

Article 327

(antics articles 27A a 27E, 40 a 40B e 43 a 45 TUE e antics articles 11 e 11A TCE)

Es cooperacions renfortides respècten es competències, es drets e es obligacions des estats membres que non i participen. Aguesti estats membres non empachen era execucion des cooperacions renfortides per part des estats membres que i participen.

Article 328

(antics articles 27A a 27E, 40 a 40B e 43 a 45 TUE e antics articles 11 e 11A TCE)

1. En moment quan s'establiessen, es cooperacions renfortides rèsten daurides a toti es estats membres, damb resèrva que se respècten es eventuaus condicions de participacion determinada pera decision d'autorizacion. Tanben i rèsten en quinsevolhe aute moment, damb resèrva que se respècten, ath delà des condicions mencionades, es actes ja adoptadi en aguest marc.

Era Comission e es estats membres que participen en ua cooperacion renfortida velhen per fomentar era participacion deth nombre mès gran possible d'estats membres.

2. Era Comission e, s'escatz, eth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat informen periodicament ath Parlament Europèu e ath Conselh sus era evolucion des cooperacions renfortides.

Article 329

(antics articles 27A a 27E, 40 a 40B e 43 a 45 TUE e antics articles 11 e 11A TCE)

1. Es estats membres que desiren establir entre eri ua cooperacion renfortida en quinsevolhe des encastres comprenudi enes tractats, en tot exceptuar-ne es encastres de competència exclusiva e era politica exteriora e de seguretat comuna, adrecen ara Comission ua sollicitud que n'ac especifiquen er encastre d'aplicacion e es objectius dera cooperacion renfortida projectada. Era Comission pòt presentar ath Conselh ua prepausa en aguest sens. Se non presente cap prepausa, era Comission ne comuniquè es motius as estats membres que se'n tracte.

Era autorizacion entà amiar a tèrme ua cooperacion renfortida establida peth prumèr paragraf ei concedida peth Conselh a prepausa dera Comission e damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu.

2. Era sollicitud des estats membres que desiren establir entre eri ua cooperacion renfortida en encastre dera politica exteriora e de seguretat comuna s'adrece ath Conselh. Era sollicitud se somet ath naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat, que dictamine sus era coerència dera cooperacion renfortida projectada damb era politica exteriora e de seguretat comuna dera Union, e tanben ara Comission, que dictamine particularament sus era coerència dera cooperacion renfortida projectada damb es autes politiques dera Union. Era sollicitud tanben se remane, a títol informatiu, ath Parlament Europèu.

Era autorizacion entà amiar a tèrme ua cooperacion renfortida se concedís per miei d'ua decision deth Conselh, que se pronóncie per unanimitat.

Article 330

(antics articles 27A a 27E, 40 a 40B e 43 a 45 TUE e antics articles 11 e 11A TCE)

Toti es membres deth Conselh pòden participar enes sues deliberacions, mès sonque participen ena votacion es membres deth Conselh que representen es estats membres que participen en ua cooperacion renfortida.

Era unanimitat ei constituïda sonque pes vòts des representants des estats membres participants.

Era majoria qualificada se definís cossent damb er article 238, apartat 3.

Article 331

(antics articles 27A a 27E, 40 a 40B e 43 a 45 TUE e antics articles 11 e 11A TCE)

1. Quinsevolhe estat membre que volgue participar en ua cooperacion renfortida ja existenta en un des encastres que'n hè referéncia er article 329, apartat 1, ac a de notificar ath Conselh e ara Comission.

Era Comission consigne era participacion der estat membre que se'n tracte en tèrme de quate mesi a compdar dera recepcion dera notificacion. Hè a constar, s'escatz, que se complissen es condicions de participacion e adòpte es mesures transitòries de besonh entà aplicar es actes ja adoptadi en encastre dera cooperacion renfortida.

Totun, era Comission, se considèra que non se complissen es condicions de participacion, indique es disposicions que cau adoptar pr'amor que se complisquen e establís un tèrme entà reconsiderar era sollicitud. En finir aquest tèrme, reconsidera era sollicitud de conformitat damb eth procediment qu'establís eth dusau paragraf. S'era Comission considèra que contunhen sens complir-se es condicions de participacion, er estat membre que se'n tracte pòt sométer er ahèr ath Conselh, que se pronóncie sus era sollicitud. Eth Conselh se pronóncie de conformitat damb er article 330. Tanben pòt adoptar, a prepausa dera Comission, es mesures transitòries que'n hè referéncia eth dusau paragraf.

2. Quinsevolhe estat membre que volgue participar en ua cooperacion renfortida ja existenta en encastre dera politica exteriora e de seguretat comuna ac a de notificar ath Conselh, ath naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat e ara Comission.

Eth Conselh confirme era participacion der estat membre que se'n tracte, damb era consulta prealabla ath naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat e auent verificat, s'escatz, que se complissen es condicions de participacion. Eth Conselh, a prepausa deth naut representant, tanben pòt adoptar es mesures transitòries de besonh entà aplicar es actes ja adoptadi en encastre dera cooperacion renfortida. Totun, s'eth Conselh considèra que non se complissen es condicions de participacion, indique es disposicions que cau adoptar pr'amor que se complisquen e establís un tèrme entà reconsiderar era sollicitud de participacion.

As efèctes d'aquest apartat, eth Conselh se pronóncie per unanimitat e de conformitat damb er article 330.

Article 332

(antics articles 27A a 27E, 40 a 40B e 43 a 45 TUE e antics articles 11 e 11A TCE)

Es despenses derivades dera execucion d'ua cooperacion renfortida autes qu'es despenses administratives ocasionades as institucions son a cargue des estats membres participants, levat qu'eth Conselh, en tot prononciar-se pera unanimitat de toti es sòns membres e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, ac decidisque autrament.

Article 333

(antics articles 27A a 27E, 40 a 40B e 43 a 45 TUE e antics articles 11 e 11A TCE)

1. Quan ua disposicion des tractats susceptible d'èster aplicada en encastre d'ua cooperacion renfortida establís qu'eth Conselh se pronóncie per unanimitat, aguest, en tot prononciar-se per unanimitat de conformitat damb es modalitats qu'establís er article 330, pòt adoptar ua decision qu'establisque que s'a de prononciar per majoria qualificada.
2. Quan ua disposicion des tractats susceptible d'èster aplicada en encastre d'ua cooperacion renfortida establís qu'eth Conselh adòpte actes de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat de conformitat damb es modalitats qu'establís er article 330, pòt adoptar ua decision qu'establisque que s'a de prononciar de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari. Eth Conselh se pronóncie damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu.
3. Es apartats 1 e 2 non s'apliquen as decisions qu'an repercussions en encastre militar o dera defensa.

Article 334

(antics articles 27A a 27E, 40 a 40B e 43 a 45 TUE e antics articles 11 e 11A TCE)

Eth Conselh e era Comission garantissen era coeréncia des accions emprenudes en encastre d'ua cooperacion renfortida, e tanben era coeréncia d'aguestes accions damb es politiques dera Union, e coopèren ad aguest efecte.

SETAU PART DISPOSICIONS GENERAUS E FINAUS

Article 335

(antic article 282 TCE)

Era Union a en cada estat membre era capacitat juridica mès ampla qu'es legislacions nacionaus arreconeishen as persones juridiques; pòt, particularament, aquerir o alienar bens mòbles e immòbles e èster part en procediments legaus. Damb aguesta finalitat, ei representada pera Comission. Totun, era Union ei representada per cadua des institucions, en vertut dera sua autonomia administrativa, per çò qu'ei des ahèrs relacionadi damb eth foncionament d'aguestes institucions.

Article 336

(antic article 283 TCE)

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, establissen, damb era consulta prealabla as autes institucions interessades, er estatut des fonctionaris dera Union Europèa e eth regim aplicable as auti agents dera Union.

Article 337

(antic article 284 TCE)

Entà acomplir es prètzhèts que li son atribuïdi, era Comission pòt arrecuèlher tot tipe d'informacions e hèr totes es comprovacions de besonh, laguens des limits e enes condicions que fixe eth Conselh, que se pronóncie per majoria simpla, de conformitat damb es disposicions des tractats.

Article 338

(antic article 285 TCE)

1. Sens prejudici der article 5 deth Protocòu sus es estatuts deth Sistèma Europèu de Bancs Centraus e deth Banc Centrau Europèu, eth Parlament Europèu e eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, adòpten mesures entara elaboracion des estadistiques que siguen de besonh entà amiar a tèrme es activitats dera Union.

2. Era elaboracion des estadistiques dera Union se hè en tot someter-se ara imparcialitat, era fiabilitat, era objectivitat, era independéncia scientifica, era eficiéncia economica e eth secrèt estadistic, e non a de comportar cargues excessives as operadors economics.

Article 339

(antic article 287 TCE)

Es membres des institucions dera Union, es membres des comitats, e tanben es funcionaris e es agents dera Union, an eth déuer, quitament dempús d'auer cessat enes sues foncions, de non divulgar es informacions que, pera sua naturalesa, son emparades peth secrèt professionau, e particularament es donades relatives as empreses e que hèn referéncia as sues relacions comercials o as elements des sòns còsti.

Article 340

(antic article 288 TCE)

Era responsabilitat contractuau dera Union se regís pera lei aplicabla ath contracte que se'n tracte.

En matèria de responsabilitat extracontractuau, era Union a de reparar, d'acòrd damb es principis generaus comuns as drets des estats membres, es damatges que causen es sues institucions o es sòns agents en exercici des sues foncions.

Maugrat tot çò que dispause eth dusau paragraf, eth Banc Centrau Europèu a de reparar, d'acòrd damb es principis generaus comuns as drets des estats membres, es damatges que cause, o que causen es sòns agents en exercici des sues foncions.

Era responsabilitat personau des agents deuant dera Union se regís pes disposicions deth sòn estatut o eth regim que les ei aplicable.

Article 341

(antic article 289 TCE)

Es govèrns des estats membres fixen de comun acòrd era sedença des institucions dera Union.

Article 342

(antic article 290 TCE)

Eth regim lingüistic des institucions dera Union ei fixat, sens prejudici des disposicions establides per estatut deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa, peth Conselh, per miei de reglaments adoptadi per unanimitat.

Article 343

(antic article 291 TCE)

Era Union gaudís en territòri des estats membres des privilègis e es immunitats de besonh entath compliment dera sua mission, enes condicions establides peth Protocòu de 8 d'abriu de 1965 sus es privilègis e es immunitats dera Union Europèa. Açò madeish s'aplique ath Banc Centrau Europèu e ath Banc Europèu d'Inversions.

Article 344

(antic article 292 TCE)

Es estats membres se comprometen a non sométer es controvèrsies relatives ara interpretacion o ara aplicacion des tractats a un procediment de solucion diferent des qu'establisson es madeishi tractats.

Article 345

(antic article 295 TCE)

Es tractats non prejuten de cap manèra eth regim dera propietat enes estats membres.

Article 346

(antic article 296 TCE)

1. Es disposicions des tractats non son obstacle entàs normes següenti:
 - a) cap estat membre non ei obligat a facilitar informacion era divulgacion dera quau considère contrària as interèssi essenciaus dera sua seguretat;
 - b) quinsevolhe estat membre pòt adoptar es mesures que considère de besonh entà protegir es interèssi essenciaus dera sua seguretat e que hèsquen referéncia ara produccion o ath comèrç d'armes, municions e materiau de guèrra; aquestes mesures non an d'alterar es condicions de competéncia laguens deth mercat interior per çò qu'ei des productes que non siguen destinadi a finalitats especificament militars.
2. Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat a prepausa dera Comission, pòt hèr modificacions ena lista, que fixèc eth 15 d'abriu de 1958, des productes as quaus s'apliquen es disposicions der apartat 1, letra b).

Article 347

(antic article 297 TCE)

Es estats membres se consulten entre eri a fin d'adoptar de comun acòrd es disposicions de besonh entà evitar qu'eth foncionament deth mercat interior resulte afectat pes mesures qu'un estat membre se pòt veir obligat a adoptar en cas de destobles intèrnes grèus qu'altèren er orde public, en cas de guèrra o de tension internacionau grèu que constituísque ua menaça de guèrra, o entà afrontar es obligacions contractades per aquest estat entath manteniment dera patz e era seguretat internacionau.

Article 348

(antic article 298 TCE)

Se bères ues des mesures adoptades enes casi que se'n referissen es articles 346 e 347 an er efècte d'alterar es condicions de competéncia en mercat interior, era Comission examine damb er estat interessat es condicions d'acòrd damb es quaus aguestes mesures se pòden adaptar as normes establides pes tractats.

Coma excepcion ath procediment qu'establisten es articles 258 e 259, era Comission o quinsevolhe estat membre pòden recórrer dirèctament ath Tribunau de Justícia se considèren qu'un aute estat membre hè un usatge abusiú des poders que'n hèn referéncia es articles 346 e 347. Eth Tribunau de Justícia resòlv a pòrta barrada.

Article 349

(antic article 299, a partat2, dusau, tresau e quatau paragrafs, TCE)

En tot tier en compde era situacion social e economica estructurau de Guadalope, dera Guaiana Francesa, de Martinica, dera Reünion, de Saint Martin, des Açòres, de Madèira e des isles Canàrias, agravada pera luenhença, pera insularitat, pera limitada superfícia, per un relèu e un clima malaisits e pera dependéncia economica en çò que tanh a un nombre redusit de productes, e en tot tier present qu'era permanéncia e era combinacion d'aguesti factors ne prejudicien grèvament eth desvolopament, eth Conselh, a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, adòpte mesures especificques destinades, en particular, a fixar es condicions d'aplicacion des tractats en aguestes regions, tanben per çò qu'ei des politiques comunes. Eth Conselh, quan adòpte aguestes mesures especificques de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, se pronóncie tanben a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu.

Es mesures que'n hè referéncia eth primèr paragraf an particularament per objècte es politiques doanères e comerciaus, era politica fiscau, es zònes franques, es politiques en matèria d'agricultura e pesca, es condicions de provediment de matèries primères e de bens de consum essenciau, es ajudes publiques e es condicions d'accès as hons estructuraus e as programes orizontaus dera Union.

Eth Conselh adòpte es mesures que'n hè referéncia eth primèr paragraf en tot tier en compde es caracteristiques e es exigéncias especiaus des regions ultraperiferiques, sens méter en perill era integritat e era coeréncia der ordenament juridic dera Union, includit eth mercat interior e es politiques comunes.

Article 350

(antic article 306 TCE)

Es disposicions des tractats non son obstacle entara existéncia e eth perfeccionament des unions regionaus entre Belgica e Luxemborg, ne tanpòc entre Belgica, Luxemborg e es Païsi Baishi, ena mesura qu'es objectius d'aguestes unions regionaus non s'artenhen pera aplicacion des tractats.

Article 351

(antic article 307 TCE)

Es disposicions des tractats non afècten es drets ne es obligacions que resulten de convènis soscrits abans der 1 de gèr de 1958, o, en cas des estats aderents, abans dera data d'adesion, entre un o diuèrsi estats membres, d'ua banda, e un o diuèrsi estats tresaus, dera auta.

Ena mesura qu'aguesti convènis siguen incompatibles damb es tractats, er estat membre o es estats membres que se'n tracte an de recórrer a toti es mieis adequadi entà eliminar es incompatibilitats observades. Se cau, es estats membres se presten ajuda mutuau entà arténher aguesta finalitat e adòpten, s'escatz, ua postura comuna.

Ena aplicacion des convènis que'n hè referéncia eth primèr paragraf, es estats membres tien en compde qu'es avantatges concedidi enes tractats per cada estat membre son part integranta der establiment dera Union e son,

per açò, inseparablament ligats ara creacion d'institucions comunes, ara atribucion de competéncias en favor d'aguestes institucions e ara concession des madeishi avantatges per part des auti estats membres.

Article 352

(antic article 308 TCE)

1. Se se considèra de besonh, en encastre des politiqes definides pes tractats, ua accion dera Union entà realizar un des objectius fixadi pes tractats, e aguesti non an establìt es poders d'accion de besonh ad aguest efècte, eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat a prepausa dera Comission e damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu, adòpte es disposicions adequades. Eth Conselh, quan adòpte aguestes disposicions de conformitat damb un procediment legislatiu especiau, se pronóncie tanben per unanimitat, a prepausa dera Comission e damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu.
2. Era Comission, en encastre deth procediment de contraròtle deth principi de subsidiaritat que'n hè referéncia er article 5, apartat 3, deth Tractat dera Union Europèa, atrè era atencion des parlaments nacionaus sus es prepauses que se basen en present article.
3. Es mesures basades en aguest article non pòden comportar era armonizacion des disposicions legislatiues e reglamentàries des estats membres s'es tractats excludissen aguesta armonizacion.
4. Aguest article non pòt servir de basa entà realizar objectius der encastre dera politica exteriora e de seguretat comuna e quinsevolhe acte adoptat d'acòrd damb aguest article a de respectar es limits fixadi per article 40, dusau paragraf, deth Tractat dera Union Europèa.

Article 353

Er article 48, apartat 7, deth Tractat dera Union Europèa non s'aplique as articles següenti:

- article 311, tresau e quatau paragrafs,
- article 312, apartat 2, prumèr paragraf,
- article 352, e
- article 354.

Article 354

(antic article 309 TCE)

As efèctes der article 7 deth Tractat dera Union Europèa, relatiu ara suspension de determinadi drets derivadi dera apertenéncia ara Union, eth membre deth Conselh Europèu o deth Conselh que represente er estat membre que se'n tracte non participe ena votacion e aguest estat membre non se ten en compde en calcul dera tresau part o des quate cincaus parts des estats membres qu'establisson es apartats 1 e 2 der article mencionat. Era abstencion des membres presents o representadi non ei obstacle entà adoptar es decisions qu'establís er apartat 2 der article mencionat.

Entara adopcion des decisions qu'establís er article 7, apartats 3 e 4, deth Tractat dera Union Europèa, era majoria qualificada se definís d'acòrd damb er article 238, apartat 3, letra b), deth present tractat.

Quan, ras d'ua decision de suspension deth dret de vòt adoptada de conformitat damb er article 7, apartat 3, deth Tractat dera Union Europèa, eth Conselh se pronóncie, per majoria qualificada, en vertut d'ua des disposicions des tractats, aguesta majoria qualificada se definís d'acòrd damb er article 238, apartat 3, letra b), deth present tractat o, s'eth Conselh actue a prepausa dera Comission o deth naut representant dera Union entà ahèrs exteriors e politica de seguretat, cossent damb er article 238, apartat 3, letra a).

As efèctes der article 7 deth Tractat dera Union Europèa, eth Parlament Europèu se pronòncie per ua majoria de dus tèrci des vòts emetudi que representen era majoria des membres que lo compausen.

Article 355

(antic article 299, apartat 2, prumèr paragraf, e apartats 3 a 6, TCE)

Ath delà des disposicions der article 52 deth Tractat dera Union Europèa relatives ar encastre d'aplicacion territoriala des tractats, s'apliquen es disposicions següentes:

1. Es disposicions des tractats son aplicables a Guadalope, era Guaiana Francesa, Martinica, era Reünion, Saint Martin, es Açòres, Madèira e es isles Canàrias, cossent damb er article 349.

2. Es païsi e territòris d'otramar era lista que'n figure en annèx II son sometudi ath regim especiau d'associacion definida ena quatau part.

Es tractats non s'apliquen as païsi e territòris d'otramar non mencionadi ena lista citada que mantenguen relacions especiaus damb eth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd.

3. Es disposicions des tractats s'apliquen as territòris europèus es relacions exteriores des quaus son assumides per un estat membre.

4. Es disposicions des tractats s'apliquen as isles Àland d'acòrd damb es disposicions deth Protocòu num. 2 der Acte relatiu as condicions d'adesion dera Republica d'Àustria, dera Republica de Finlàndia e deth Reiaume de Suècia.

5. Coma excepcion ad aquerò que dispausen er article 52 deth Tractat dera Union Europèa e es apartats 1 a 4 deth present article:

- a) es tractats non s'apliquen as isles Ferdè;
- b) es tractats sonque s'apliquen a Akrotiri e Dhekelia, zònes de sobeiranetat deth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd en Chipre, ena mesura que calgue entà garantir eth compliment des disposicions establides peth Protocòu relatiu as zònes de sobeiranetat deth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd en Chipre annexat ar Acte relatiu as condicions d'adesion dera Republica Chèca, era Republica d'Estònia, era Republica de Chipre, era Republica de Letònia, era Republica de Lituània, era Republica d'Ongria, era Republica de Malta, era Republica de Polonha, era Republica d'Eslovenia e era Republica d'Eslovaquia ara Union Europèa, e d'acòrd damb çò que dispause eth dit protocòu;
- c) es disposicions des tractats sonque son aplicables as isles Anglonormandes e ara isla de Man ena mesura que calgue entà garantir era aplicacion deth regim establit entad aquestes isles en Tractat relatiu ara adesion de nau estats membres ara Comunitat Economica Europèa e ara Comunitat Europèa dera Energia Atomica, signat eth 22 de gèr de 1972.

6. Eth Conselh Europèu, per iniciatiua der estat membre tanhut, pòt adoptar ua decision que modifique er estatut per çò qu'ei dera Union de bèth un des païsi o territòris danesi, francesi o neerlandesi que'n hèn referència es apartats 1 e 2. Eth Conselh Europèu se pronòncie per unanimitat, damb era consulta prealabla ara Comission.

Article 356

(antic article 312 TCE)

Aguest tractat se concludís entà un periòde de temps illimitat.

Article 357

(antic article 313 TCE)

Aguest tractat serà ratificat pes nautes parts contractantes d'acòrd damb es normes constitucionaus respectives. Es estruments de ratificacion seràn depausadi deuant deth Govèrn dera Republica Italiana.

Aguest tractat entrarà en vigor eth primèr dia deth mes següent ath depaus der instrument de ratificacion peth darrèr estat signatari que complisque aguesta formalitat. Totun, s'eth depaus debane mens de quinze dies abans deth començament deth mes següent, era entrada en vigor deth tractat s'ajorne enquiath primèr dia deth dusau mes següent ara data d'aguest depaus.

Article 358

Es disposicions der article 55 deth Tractat dera Union Europèa son aplicables ath present tractat.

ENTÀ DAR-NE FE, es plenipotenciaris sossignats soscriuen aguest tractat.

Hèt en Roma, eth vint-e-cinc de març de mil nau cents cinquanta sèt.

(non se reproduís era lista de signataris)

PROTÒCÒUS

**PROTÒCÒU (NUM. 1)
SUS ETH PAPÈR DES PARLAMENTS NACIONAUS
ENA UNION EUROPEÀ**

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT ARREBREMBAR qu'era manèra coma es parlaments nacionaus exercissen eth contraròtle sus eth sòn govèrn per çò qu'ei des activitats dera Union Europèa correspon ara organizacion e era practica constituccionau pròpies de cada estat membre;

EN TOT DESIRAR favorir ua participacion mès grana des parlaments nacionaus enes activitats dera Union Europèa e refortilhar era sua capacitat entà exprimir eth sòn punt d'enguarda sus es projèctes d'actes legislatius dera Union Europèa e sus auti ahèrs que les poguen interessar particularament,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa, ath Tractat de foncionament dera Union Europèa e ath Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica:

**TÍTOL I
INFORMACIONS ENTÀS PARLAMENTS NACIONAUS**

Article 1

Es documents de consulta dera Comission (libres verdi, libres blanqui e comunicacions) son remanadi dirèctament pera Comission as parlaments nacionaus quan se publiquen. Era Comission tanben remane as parlaments nacionaus eth programa legislatiu annau, e tanben quinsevolhe aute estrument de programacion legislatiua o d'estrategia politica, ath madeish temps que les remane ath Parlament Europèu e ath Conselh.

Article 2

Es projèctes d'actes legislatius adreçadi ath Parlament Europèu e ath Conselh se remanen as parlaments nacionaus.

As efèctes d'aguest protocòu, se compren per *projècte d'acte legislatiu* es proposicions dera Comission, es iniciatiues d'un grop d'estat membres, es iniciatiues deth Parlament Europèu, es peticions deth Tribunau de Justícia, es recomanacions deth Banc Centrau Europèu e es peticions deth Banc Europèu d'Inversions destinades ara adopcion d'un acte legislatiu.

Es projèctes d'actes legislatius que procedissen dera Comission son remanadi dirèctament pera Comission as parlaments nacionaus, ath madeish temps qu'ath Parlament Europèu e ath Conselh.

Es projèctes d'actes legislatius que procedissen deth Parlament Europèu son remanadi dirèctament peth Parlament Europèu as parlaments nacionaus.

Es projèctes d'actes legislatius que procedissen d'un grop d'estat membres, deth Tribunau de Justícia, deth Banc Centrau Europèu o deth Banc Europèu d'Inversions son remanadi peth Conselh as parlaments nacionaus.

Article 3

Es parlaments nacionaus pòden adreçar as presidents deth Parlament Europèu, deth Conselh e dera Comission un dictamen motivat relatiu ara conformitat d'un projècte d'acte legislatiu ath principi de subsidiaritat, segons eth procediment establìt peth Protocòu sus era aplicacion des principis de subsidiaritat e de proporcionalitat.

S'eth projècte d'acte legislatiu proven d'un grop d'estats membres, eth president deth Conselh remane eth dictamen o es dictamens motivadi as govèrns d'aguesti estats membres.

S'eth projècte legislatiu proven deth Tribunau de Justícia, deth Banc Centrau Europèu o deth Banc Europèu d'Inversions, eth president deth Conselh remane eth dictamen o es dictamens motivadi ara institucion o ar organ que se'n tracte.

Article 4

A de transcórrer un tèrme de ueit setmanes entre eth moment quan un projècte d'acte legislatiu se met a disposicion des parlaments nacionaus enes lengües oficiaus dera Union e era data quan s'inscriu er orde deth dia provisionau deth Conselh damb vista ara sua adopcion o ara adopcion d'ua posicion en encastre d'un procediment legislatiu. S'establisson excepcions entàs casi d'urgéncia, es motius des quaus s'expausen en acte o ena posicion deth Conselh. Levat des casi urgents degudament motivadi, non se pòt constatar cap acòrd sus un projècte d'acte legislatiu pendent aquestes ueit setmanes. Levat des casi urgents degudament motivadi, a de transcórrer un tèrme de dètz dies entre era inscripcion d'un projècte d'acte legislatiu en orde deth dia provisionau deth Conselh e era adopcion d'ua posicion.

Article 5

Es ordes deth dia e es resultats des sessions deth Conselh, includidi es actes des sessions en cors qu'eth Conselh delibère sus projèctes d'actes legislatius, se remanen dirèctament as parlaments nacionaus, ath madeish temps qu'as govèrns des estats membres.

Article 6

Quan eth Conselh Europèu pretene recórrer ar article 48, apartat 7, prumèr o dusau paragrafs, deth Tractat dera Union Europèa, es parlaments nacionaus son informadi dera iniciatiua deth Conselh Europèu aumens sies mesi abans que s'adòpte ua resolucion.

Article 7

Eth Tribunau de Comptes remane a títol informatiu eth sòn informe annau as parlaments nacionaus, ath madeish temps qu'ath Parlament Europèu e ath Conselh.

Article 8

S'eth sistèma parlamentari nacionau non ei monocamerau, es articles 1 a 7 s'apliquen as crambes que lo compausen.

TÍTOL II COOPERACION INTERPARLAMENTÀRIA

Article 9

Eth Parlament Europèu e es parlaments nacionaus definnissen amassa era organizacion e era promocion d'ua cooperacion interparlamentària eficaça e regulara en sen dera Union.

Article 10

Ua conferéncia des organs parlamentaris especializadi enes ahèrs dera Union pòt sométer quinsevolhe contribucion que considèrè adaptada ara atencion deth Parlament Europèu, deth Conselh e dera Comission. Aguesta conferéncia promò, ath delà, er escambi d'informacions e de melhores practiques entre es parlaments nacionaus e eth Parlament Europèu, e tanben entre es sues comissions especializadas. Tanben pòt organizar conferéncias interparlamentàries sus tèmes especifics, particularament entà debàter ahèrs de politica exteriora e de seguretat comuna, includida era politica comuna de seguretat e defensa. Es contribucions dera conferéncia non constrenhen es parlaments nacionaus ne prejudgen era sua posicion.

PROTOCÒU (NUM. 2)
SUS ERA APLICACION DES PRINCIPIS
DE SUBSIDIARITAT E DE PROPORCIONALITAT

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT DESIRAR qu'es resolucions se prenen çò de mès apròp possible des ciutadans dera Union;

DETERMINADES a fixar es condicions d'aplicacion des principis de subsidiaritat e de proporcionalitat que'n hè referéncia er article 5 deth Tractat dera Union Europèa, e a establir un sistèma de contraròtle dera aplicacion d'aguesti principis,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article 1

Cada institucion velhe de manèra contunhada pera observança des principis de subsidiaritat e de proporcionalitat definidi per article 5 deth Tractat dera Union Europèa.

Article 2

Abans de prepausar un acte legislatiu, era Comission amie a tèrme amples consultes. Aguestes consultes an de tier en compde, s'escatz, era dimension regionau e locau des accions projectades. En cas d'urgéncia excepcionau, era Comission non hè aguestes consultes. Era Comission motive era sua decision ena prepausa.

Article 3

As efèctes d'aguest protocòu, se compren per *projècte d'acte legislatiu* es proposicions dera Comission, es iniciatiues d'un grop d'estat membres, es iniciatiues deth Parlament Europèu, es peticions deth Tribunau de Justícia, es recomanacions deth Banc Centrau Europèu e es peticions deth Banc Europèu d'Inversions destinades ara adopcion d'un acte legislatiu.

Article 4

Era Comission remane es sòns projèctes d'actes legislatius, e tanben es sòns projèctes modificadi, as parlaments nacionaus ath madeish temps qu'ath legislador dera Union.

Eth Parlament Europèu remane es sòns projèctes d'actes legislatius, e tanben es sòns projèctes modificadi, as parlaments nacionaus.

Eth Conselh remane es projèctes d'actes legislatius que provien d'un grop d'estats membres, deth Tribunau de Justícia, deth Banc Centrau Europèu o deth Banc Europèu d'Inversions, e tanben es projèctes modificadi, as parlaments nacionaus.

Quan an estat adoptades, eth Parlament Europèu remane es sues resolucions legislatives e eth Conselh es sues posicions as parlaments nacionaus.

Article 5

Es projectes d'actes legislatius son motivadi en çò que tanh as principis de subsidiaritat e de proporcionalitat. Quinsevolhe projecte d'acte legislatiu a d'includir ua ficha damb elements que permeten apreciar era observança des principis de subsidiaritat e de proporcionalitat. Aquesta ficha a d'includir elements que permeten avalorar er impacte financer e, se se tracte d'ua directiva, es implicacions sus era reglamentacion que les cau méter en practica as estats membres, en tot includir-i, se cau, era legislacion regionau. Es arrasons que permeten concludir qu'un objectiu dera Union se pòt realizar melhor en encastre d'aguesta se basen en indicadors qualitatus e, tostemp que sigue possible, quantitatus. Es projectes d'actes legislatius tien en compde eth besonh de procurar que quinsevolhe carga, financèra o administrativa, que requègue ena Union, enes govèrns nacionaus, enes administracions regionaus o locaux, enes operadors economics e enes ciutadans sigue lo mens nauta possible e proporcionada ar objectiu que se vò realizar.

Article 6

Quinsevolhe parlament nacionau o quinsevolhe cramba d'un d'aguesti parlaments pòt, en un tèrme de ueit setmanes a compdar dera data de remesa d'un projecte d'acte legislatiu enes lengües oficiaus dera Union, adreçar as presidents deth Parlament Europèu, deth Conselh e dera Comission un dictamen motivat qu'expause es arrasons pes quaus considèra qu'eth projecte en question non s'ajuste ath principi de subsidiaritat. Correspon a cada parlament nacionau o a cada cramba d'un parlament nacionau consultar, s'escatz, es parlaments regionaus damb poders legislatius.

S'eth projecte d'acte legislatiu proven d'un grop d'estat membres, eth president deth Conselh remane eth dictamen as govèrns d'aguesti estats membres.

S'eth projecte d'acte legislatiu proven deth Tribunau de Justícia, deth Banc Centrau Europèu o deth Banc Europèu d'Inversions, eth president deth Conselh remane eth dictamen ara institucion o ar organ que se'n tracte.

Article 7

1. Eth Parlament Europèu, eth Conselh e era Comission, e tanben, s'escatz, eth grop d'estat membres, eth Tribunau de Justícia, eth Banc Centrau Europèu o eth Banc Europèu d'Inversions, s'eth projecte d'acte legislatiu proven d'eri, tien en compde es dictamens motivadi adreçadi pes parlaments nacionaus o per ua cramba d'un d'aguesti parlaments.

Cada parlament nacionau dispause de dus vòts, repartidi en foncion deth sistèma parlamentari nacionau. En un sistèma parlamentari nacionau bicamerau, cadua des dues crambes dispause d'un vòt.

2. En cas qu'es dictamens motivadi sus era falta d'observança, per part d'un projecte d'acte legislatiu, deth principi de subsidiaritat representen aumens un tèrç deth conjunt des vòts atribuïts as parlaments nacionaus de conformitat damb eth dusau paragraf der apartat 1, eth projecte s'a de tornar a examinar. Aquest lindau ei d'un quatau quan se tracte d'un projecte d'acte legislatiu presentat en vertut der article 76 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, relatiu ar espaci de libertat, seguretat e justícia.

Un còp hèt eth nau examen, era Comission o, s'escatz, eth grop d'estats membres, eth Parlament Europèu, eth Tribunau de Justícia, eth Banc Centrau Europèu o eth Banc Europèu d'Inversions, s'eth projecte d'acte legislatiu proven d'eri, pòt decidir mantier eth projecte, modificar-lo o retirar-lo. Aquesta resolucion a d'èster motivada.

3. Atau madeish, en encastre deth procediment legislatiu ordinari, en cas qu'es dictamens motivadi sus era falta d'observança, per part d'ua proposicion d'acte legislatiu, deth principi de subsidiaritat representen, aumens, ua majoria simpla des vòts atribuïdi as parlaments nacionaus de conformitat damb eth dusau paragraf

der apartat 1, era proposicion s'a de tornar a examinar. Un còp hèt eth nau examen, era Comission pòt decidir mantier era proposicion, modificar-la o retirar-la.

S'escuelh de mantier-la, era Comission, en un dictamen motivat, a de justificar era arrason pera quau considèrè qu'era proposicion ei conforme ath principi de subsidiaritat. Aguest dictamen motivat, e es dictamens motivadi des parlaments nacionaus, auràn d'èster sometudi ath legislador dera Union a fin que siguen prenudi en consideracion en encastre deth procediment:

- a) abans d'acabar era prumèra lectura, eth legislador (eth Parlament Europèu e eth Conselh) examine s'era proposicion legislatiua ei compatible damb eth principi de subsidiaritat, en tot tier en compde en particular es motius invocadi e compartidi pera majoria des parlaments nacionaus, e tanben eth dictamen motivat dera Comission;
- b) se, en vertut d'ua majoria deth 55% des membres deth Conselh o d'ua majoria des sufragis exprimidi en Parlament Europèu, eth legislador considèrè qu'era proposicion non ei compatible damb eth principi de subsidiaritat, er examen dera proposicion legislatiua se negligís.

Article 8

Eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa ei competent entà prononciar-se sus es recorsi per violacion deth principi de subsidiaritat per un acte legislatiu que siguen interpausadi per un estat membre cossent damb es modalitats establides per article 263 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa o que siguen remanadi per aguest estat, de conformitat damb eth sòn ordenament juridic, en nòm deth sòn parlament nacionau o d'ua cramba d'aguest parlament.

De conformitat damb es modalitats establides per article mencionat, eth Comitad des Regions tanben pòt interpausar recorsi contra actes legislatius entara adopcion des quaus eth Tractat de foncionament dera Union Europèa establisque ua consulta.

Article 9

Era Comission presente cada an ath Conselh Europèu, ath Parlament Europèu, ath Conselh e as parlaments nacionaus un informe sus era aplicacion der article 5 deth Tractat dera Union Europèa. Aguest informe annau tanben se remane ath Comitad Economic e Sociau e ath Comitad des Regions.

PROTÒCÒU (NUM. 3)
SUS ER ESTATUT DETH TRIBUNAU DE JUSTÍCIA
DERA UNION EUROPEÀ

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT DESIRAR establir er estatut deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa que'n hè referència er article 281 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa, ath Tractat de foncionament dera Union Europèa e ath Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica:

Article 1

Eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa ei constituït e exercís es sues foncions de conformitat damb es disposicions des tractats, deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica (Tractat CEEA) e d'aguest estatut.

TÍTOL I
ESTATUT DES JUTGES E DES AVOCATS GENERAUS

Article 2

Quinsevolhe jutge, abans d'entrar en foncions, jure deuant deth Tribunau de Justícia, en session publica, qu'exercirà es sues foncions damb absoluta imparcialitat e damb plea consciència e que non divulgarà eth secrèt des deliberacions.

Article 3

Es jutges gaudissen d'immunitat de jurisdiccion. Per çò qu'ei des actes qu'amien a tèrme damb caractèr oficiau, includides es sues manifestacions oraus e escrites, se contunhen beneficiant dera immunitat dempús qu'an cessat es sues foncions.

Eth Tribunau de Justícia, en plen, pòt lhear era immunitat. Quan era resolucion requè en un membre deth Tribunau Generau o d'un tribunau especializat, eth Tribunau de Justícia decidís damb era consulta prealabla ath tribunau que que se'n tracte.

En cas que, auent-se lheat era immunitat, s'emprene ua accion penau contra un jutge, aguest sonque pòt èster jutjat, en cada estat membre, per organisme competent entà jutjar as magistrats der organ jurisdiccionau suprèm nacionau.

Es articles 11 a 14 e er article 17 deth Protòcòu sus es privilègis e es immunitats dera Union Europèa son aplicables as jutges, as avocats generaus, ath secretari e as raportaires adjunti deth Tribunau de Justícia dera

Union Europèa, sens prejudici des disposicions relatives ara immunitat de jurisdiccion des jutges que figuren enes paragrafs precedentis.

Article 4

Es jutges non pòden exercir cap foncion politica o administrativa.

Es jutges, levat des autorizacions acordades a títol excepcional peth Conselh, en tot prononciar-se per majoria simpla, non pòden exercir cap activitat professionau, remunerada o non.

En moment d'assumir es sues foncions, es jutges se comprometen solemnement a respectar, mentre duren es sues foncions e dempús qu'aguestes cessen, es obligacions que deriven deth sòn cargue, particularament es déuers d'aunestat e de discrecion per çò qu'ei dera acceptacion, dempús de cessar en cargue, de cèrtes foncions o de cèrtes beneficis.

En cas de dobte, eth Tribunau de Justícia decidís. Quan era resolucion tanh un membre deth Tribunau Generau o d'un tribunau especializat, eth Tribunau de Justícia decidís damb era consulta prealabla ath tribunau que se'n tracte.

Article 5

A banda des casi de renauiment regular e de decés, es jutges cessen individuaument en cargue per demission.

En cas de demission d'un jutge, era carta de demission s'adrece ath president deth Tribunau de Justícia pr'amor que la remane ath president deth Conselh. Aquesta darrèra notificacion determine era vacança deth cargue.

Levat des casi en qué sigue aplicable er article 6, es jutges contunhen en cargue enquiara entrada en foncions des sòns successors.

Article 6

Es jutges sonque pòden èster relheuadi des sues foncions o privadi deth sòn dret a pension o de quinsevolhe aute benefici substitutiu quan, segons eth dictamen unaním des jutges e des avocats generaus deth Tribunau de Justícia, ja non amassen es condicions requerides o non acomplisquen es obligacions que deriven deth sòn cargue. Er interessat non pren part en aquestes deliberacions. Quan er interessat sigue un membre deth Tribunau Generau o d'un tribunau especializat, eth Tribunau de Justícia decidís damb era consulta prealabla ath tribunau que se'n tracte.

Eth secretari comuniquera era resolucion deth Tribunau de Justícia as presidents deth Parlament Europèu e dera Comission e la notifique ath president deth Conselh.

Se se tracte d'ua resolucion que relhèue un jutge des sues foncions, aquesta darrèra notificacion determine era vacança deth cargue.

Article 7

Es jutges es foncions des quaus cessen abans dera expiracion deth sòn mandat son substituïdi peth temps que manque entà finir aquest mandat.

Article 8

Es disposicions des articles 2 a 7 son aplicables as avocats generaus.

TÍTOL II ORGANIZACION DETH TRIBUNAU DE JUSTÍCIA

Article 9

Eth renauiment parciau des jutges, que debane cada tres ans, afècte catorze e tretze jutges alternatiuament.

Eth renauiment parciau des advocats generaus, que debane cada tres ans, afècte quate advocats generaus cada còp.

Article 10

Eth secretari jure deuant deth Tribunal de Justícia qu'exercirà es sues foncions damb absoluta imparcialitat e damb plea consciència e que non divulgarà eth secrèt des deliberacions.

Article 11

Eth Tribunal de Justícia s'aucupe dera substitucion deth secretari en cas d'empach d'aguest.

Article 12

A fin de garantir eth foncionament deth Tribunal de Justícia, se li assignen foncionaris e d'alti agents, que depenen deth secretari jos era autoritat deth president.

Article 13

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, a peticion deth Tribunal de Justícia, pòden establir, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, eth nomentament de raportaires adjunti e establir-ne er estatut. Es raportaires adjunti pòden èster cridadi, enes condicions que determine eth reglament de procediment, a participar ena instruccion des causes sometudes ath Tribunal de Justícia e a colaborar damb eth jutge raportaire.

Es raportaires adjunti, elegidi d'entre personas qu'aufrisquen garantides absolutes d'independència e agen era competència jurídica necessària, son nomentadi peth Conselh, per majoria simpla. Es raportaires adjunti juren deuant deth Tribunal de Justícia qu'exerciràn es sues foncions damb absoluta imparcialitat e damb plea consciència e que non divulgaràn eth secrèt des deliberacions.

Article 14

Es jutges, es advocats generaus e eth secretari an de residir ena poblacion a on eth Tribunal de Justícia a era sedença.

Article 15

Eth Tribunal de Justícia fonce de manèra permanenta. Eth Tribunal de Justícia determine era durada des vacances judiciais, en tot tier en compde es besonhs deth servici.

Article 16

Eth Tribunal de Justícia constituís sales de tres e de cinc jutges. Es jutges elegissen d'entre eri es presidents des sales. Es presidents des sales de cinc jutges s'elegissen entà un periòde de tres ans. Eth sòn mandat ei renovable un còp.

Era grana sala ei compausada per tretze jutges. Ei presidida peth president deth Tribunal de Justícia. Tanben hèn part dera grana sala es presidents des sales de cinc jutges e d'alti jutges designadi enes condicions establides peth reglament de procediment.

Eth Tribunal de Justícia actue en grana sala quan ac demane un estat membre o ua institucion dera Union que sigue part ena causa.

Eth Tribunal de Justícia actue en plen quan se li somet ua causa en aplicacion der article 228, apartat 2, der article 245, apartat 2, der article 247 o der article 286, apartat 6, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Atau madeish, quan considère qu'ua causa de qué coneish a ua importància excepcionau, eth Tribunal de Justícia pòt decidir, auent escotat ar avocat generau, de remeter-la ath plen.

Article 17

Eth Tribunal de Justícia sonque pòt deliberar validament en nombre impar.

Es deliberacions des sales compausades per tres o cinc jutges sonque son valides se son prenudes per tres jutges.

Es deliberacions dera grana sala sonque son valides s'i a nau jutges presentí.

Es deliberacions deth Tribunal de Justícia en plen sonque son valides s'i a quinze jutges presentí.

En cas d'empach d'un des jutges que compausen ua sala, se pòt recórrer a un jutge que hèsque part d'ua auta sala enes condicions determinades peth reglament de procediment.

Article 18

Es jutges e es avocats generaus non pòden participar ena resolucion de causes enes quaus an intervengut anteriorament en qualitat d'agent, d'assessor o d'avocat d'ua des parts, o respècte as quaus an estat cridadi a prononciar-se coma membres d'un tribunal, d'ua comission d'investigacion o a quinsevolhe aute títol.

Se, per ua arrason especiau, un jutge o un avocat generau considère que non pòt participar en jutjament o en examen d'ua causa determinada, n'informe ath president. S'eth president considère qu'un jutge o un avocat generau, per un motiu especiau, non a de participar o presentar conclusions en ua causa determinada, n'avertís ar interessat.

En cas de dificultat ena aplicacion d'aguest article, eth Tribunal de Justícia pren ua decision.

Ua part non pòt invocar era nacionalitat d'un jutge o era abséncia en Tribunal de Justícia o en ua des sales d'un jutge dera sua nacionalitat entà demanar era modificacion dera composicion deth Tribunal de Justícia o d'ua des sales.

TÍTOL III

PROCEDIMENT DEUANT DETH TRIBUNAU DE JUSTÍCIA

Article 19

Es estats membres e es institucions dera Union son representadi deuant deth Tribunal de Justícia per un agent nomenat entà cada causa; er agent pòt èster assistit per un assessor o un avocat.

Es estats que son part en Acòrd sus er Espaci Economic Europèu diferenti des estats membres, e tanben era autoritat de vigilància dera AELC establida peth dit acòrd, son representadi dera madeisha manèra.

Es autes parts an d'èster representades per un avocat.

Sonque un avocat abilitat entà exercir deuant d'un organ jurisdiccional d'un estat membre o d'un aute estat que sigue part contractanta der Acòrd sus er Espaci Economic Europèu pòt representar o assistir ua part deuant deth Tribunal de Justícia.

Es agents, es assessors e es advocats que compareishen deuant deth Tribunal de Justícia gaudissen des drets e des garantides de besonh entar exercici independent des sues foncions, enes condicions que determine eth reglament de procediment.

Eth Tribunal de Justícia, respècte as assessors e advocats que se presenten deuant sòn, gaudís des poders normaument arreconeishudi ena matèria as jutjats e tribunaus, enes condicions que se determinen en madeish reglament.

Es professors ciutadans des estats membres era legislacion des quaus les arreconeishe eth dret d'èster part en un procès judicial gaudissen deuant deth Tribunal de Justícia des drets arreconeishudi per aguest article as advocats.

Article 20

Eth procediment deuant deth Tribunal de Justícia compòrte dues fases: ua d'escrita e ua auta d'orau.

Eth procediment escrit consistís ena notificacion as parts, e tanben as institucions dera Union es actes des quaus s'impugnen, des demandes, allegacions, defenses e observacions e, eventuaument, des repliques, e tanben de quinsevolhe aute papèr o document de supòrt o des sues còpies certificades conformes.

Es notificacions se hèn jos era responsabilitat deth secretari en orde e enes tèrmes establidi peth reglament de procediment.

Eth procediment orau compren era lectura der informe presentat peth jutge raportaire, era audiéncia peth Tribunal de Justícia des agents, assessors e advocats e es conclusions der avocat generau e, s'escatz, era audicion de testimònis e expèrts.

Eth Tribunal de Justícia, se considèrè qu'era causa non pause cap question de dret naua, pòt decidir, un còp escotat er avocat generau, qu'era causa se jutge sens conclusions der avocat generau.

Article 21

Eth Tribunal de Justícia actue dempús d'ua demanda adreçada ath secretari. Era demanda a de contier eth nòm e era abitança deth demandant e era qualitat deth signant, eth nòm dera part o es parts contra es quaus s'interpause era demanda, er objècte deth litigi, es pretensions e ua exposicion somària des motius invocadi.

Era demanda a d'anar acompanyada, s'escatz, der acte peth quau se sollicite era anullacion o, ena ipotèsi der article 265 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, d'un document que certifique era data dera requeréncia establida peth dit article. Se non s'an adjuntat aguesti documents ara demanda, eth secretari convida

ar interessat a presentar-les en un tèrme rasonable, sens que se pogue opausar cap forclusion en cas que se regularize era situacion deth procès un còp age finit eth tèrme entà recórrer.

Article 22

Enes casi que se'n referís er article 18 deth tractat CEEA, eth Tribunau de Justícia actue dempús d'un recors adreçat ath secretari. Eth recors a de contier era indicacion deth nòm e dera abitança deth demandant e era qualitat deth signant, era indicacion dera resolucio que s'a interpausat contra eth recors, era indicacion des parts plaidejantes, er objècte deth litigi, es conclusions e ua exposicion somària des motius invocadi.

Eth recors s'a d'acompanhar d'ua còpia conforme dera resolucio deth comitat d'arbitratge que s'impugne.

S'eth Tribunau de Justícia refuse eth recors, era resolucio deth comitat d'arbitratge ven definitiva.

S'eth Tribunau de Justícia anulle era resolucio deth comitat d'arbitratge, eth procediment se pòt repréner, s'escatz, per iniciatiua d'ua des parts en procès, deuant deth comitat d'arbitratge. Aquesta s'a d'ajustar as questions de dret decretades peth Tribunau de Justícia.

Article 23

Enes casi que'n hè referéncia er article 267 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, era resolucio der organ jurisdiccio nau nacionau que suspen eth procediment e somet era causa ath Tribunau de Justícia ei notificada ad aguest per iniciatiua deth dit organ jurisdiccio nau. De contunh, eth secretari deth Tribunau de Justícia notifique aguesta resolucio as parts plaidejantes, as estats membres e ara Comission, e tanben ara institucion, er organ o er organisme dera Union qu'a adoptat er acte era validesa o interpretacion que se'n questione.

En tèrme de dus mesi a compdar d'aguesta darrèra notificacion, es parts, es estats membres, era Comission e, s'escatz, era institucion, er organ o er organisme dera Union qu'age adoptat er acte era validesa o interpretacion que se'n questione an dret a presentar deuant deth Tribunau de Justícia allegacions o observacions escrites.

Enes casi que'n hè referéncia er article 267 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth secretari deth Tribunau de Justícia notifique era resolucio der organ jurisdiccio nau nacionau as estats que son part en Acòrd sus er Espaci Economic Europèu diferenti des estats membres, e ara autoritat de vigilància dera AELC establida peth dit acòrd, es quaus, en tèrme de dus mesi a compdar dera notificacion e tostemp qu'en sigue afectat un des encastres d'aplicacion d'aguest acòrd, pòden presentar ath Tribunau de Justícia allegacions o observacions escrites.

Quan un acòrd referent a un encastre determinat, concludit peth Conselh e un o diuèrsi estats tresaus, atribuísque ad aguesti eth poder de presentar allegacions o observacions escrites en cas qu'un organ jurisdiccio nau d'un estat membre somete ath Tribunau de Justícia un ahèr prejudicial qu'afècte er encastre d'aplicacion d'aguest acòrd, era resolucio der organ jurisdiccio nau nacionau que somete aguest ahèr se notifique tanben as estats tresaus tanhudi, es quaus pòden presentar ath Tribunau de Justícia allegacions o observacions escrites en tèrme de dus mesi a compdar d'aguesta notificacion.

Article 23 bis¹

Eth reglament de procediment pòt establir un procediment accelerat e, entàs peticions de decision prejudicial relatives ar espaci de libertat, seguretat e justícia, un procediment d'urgéncia.

¹ Article introdusit pera Decision 2008/79/CE, Euratom (DO L 24, deth 29 de gèr de 2008, p. 42).

En aguesti procediments se pòt establir, entara presentacion des allegacions o observacions escrites, un tèrme mès brèu que çò qu'establís er article 23 e, coma excepcion ar article 20, quatau paragraf, se pòt prescindir des conclusions der avocat generau.

En procediment d'urgéncia se pòt, ath delà, restringir era autorisacion autrejada as parts e a d'auti interessadi que'n hè referéncia er article 23 entà presentar allegacions o observacions escrites e, en casi d'extrèma urgéncia, se pòt ométer era fasa escrita deth procediment.

Article 24

Eth Tribunal de Justícia pòt demanar as parts que presenten toti es documents e faciliten totes es informacions que considèren convenientes. Se s'i nèguen, ac hè a constar en acte.

Eth Tribunal de Justícia tanben pòt demanar as estats membres e as institucions, es organs o es organismes que non son part ena causa totes es informacions que considèren de besonh entàs finalitats deth procès.

Article 25

Eth Tribunal de Justícia pòt encarregar, en quinsevolhe moment, ua expertisa a quinsevolhe persona, institucion, burèu, comission o organ.

Article 26

Se pòden escotar testimònis enes condicions determinades peth reglament de procediment.

Article 27

Eth Tribunal de Justícia gaudís, per çò qu'ei des testimònis que non compareishen, des poders generalement arreconeishudi en aguesta matèria as jutjats e as tribunaus e pòt imposar sancions pecuniàries, enes condicions establides peth reglament de procediment.

Article 28

Se pòden escotar testimònis e expèrts jos jurament segons era formula determinada peth reglament de procediment o en tot seguir es modalitats establides pera legislacion nacionau deth testimoni o der expèrt.

Article 29

Eth Tribunal de Justícia pòt ordenar qu'un testimoni o un expèrt sigue escotat pera autoritat judíciau deth sòn domicili.

Aguest manament s'adrece, entà que sigue executat, ara autoritat judíciau competenta, enes condicions establides peth reglament de procediment. Es documents que resulten dera execucion dera comission rogatòria se remeten ath Tribunal de Justícia enes madeishes condicions.

Eth Tribunal de Justícia se hè cargue des despenses, sens prejudici de cargar-les, s'escatz, as parts.

Article 30

Cada estat membre considèrè quinsevolhe violacion deth jurament per part des testimònis e expèrts coma un delicte cometut deuant d'un tribunau nacionau damb jurisdiccion en matèria civiu. Damb era denòncia prealabla deth Tribunau de Justícia, er estat que se'n tracte perseguís as autors d'aguest delicte deuant der organ jurisdiccional nacionau competent.

Article 31

Era audiència ei publica, levat qu'eth Tribunau de Justícia ac decidisque autrament, d'ofici o a instància de part, per motius grèus.

Article 32

En transcors des debats, eth Tribunau de Justícia pòt interrogar as expèrts e as testimònis, e tanben as madeishes parts. Totun, aguesti sonque pòden èster part per miei deth sòn representant.

Article 33

De cada audiència se lhèue un acte signat peth president e eth secretari.

Article 34

Eth president determine eth torn des audiéncias.

Article 35

Es deliberacions deth Tribunau de Justícia son e demoren secrètes.

Article 36

Es senténcias son motivades e mencionen es nòms des jutges qu'an deliberat.

Article 37

Es senténcias son signades peth president e peth secretari e se liegen en session publica.

Article 38

Eth Tribunau de Justícia decidís sus es còstes.

Article 39

Eth president deth Tribunal de Justícia, per miei d'un procediment abreujat ath quau, en aquerò que calgue, non s'apliquen bères ues des normes contengudes en aquest estatut e que se regule en reglament de procediment, pòt decidir sus es conclusions qu'agen per objècte era suspension establida per article 278 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa e per article 157 deth Tractat CEEA, era concession de mesures provisionaus de conformitat damb er article 279 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, o era suspension dera execucion forçada de conformitat damb er article 299, quatau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa o damb er article 164, tresau paragraf, deth Tractat CEEA.

En cas d'empach, eth president ei substituït per un aute jutge enes condicions que determine eth reglament de procediment.

Era resolucion deth president o deth sòn substitut a caractèr provisionau e non prejudge de cap manèra era decision deth Tribunal de Justícia sus era causa.

Article 40

Es estats membres e es institucions dera Union pòden intervier enes litigis sometudi ath Tribunal de Justícia.

Es organs e organismes dera Union e quinsevolhe auta persona an eth madeish dret, se pòden justificar un interès ena solucion deth litigi sometut ath Tribunal de Justícia. Es persones fisiques o juridiques non pòden intervier enes causes entre estats membres, entre institucions dera Union, o entre estats membres, d'ua banda, e institucions dera Union, dera auta.

Sens perjudici deth dusau paragraf, es estats que son part der Acòrd sus er Espaci Economic Europèu diferenti des estats membres, e tanben era autoritat de vigilància dera AELC establida per aquest acòrd, pòden intervier enes litigis sometudi ath Tribunal de Justícia s'aguesti afecten un des encastres d'aplicacion deth dit acòrd.

Es conclusions dera peticion d'intervencion sonque pòden auer coma objècte sostier es conclusions d'ua des parts.

Article 41

Quan era part demandada, degudament citada, s'absten d'arresponer per escrit ara demanda, se li dicte sentència en rebellion. Era sentència se pòt impugnar en tèrme d'un mes a compdar dera data de notificacion. Levat d'ua resolucion contrària deth Tribunal de Justícia, era recusacion non suspen era execucion dera sentència dictada en rebellion.

Article 42

Es estats membres, es institucions, es organs o es organismes dera Union e quinsevolhe auta persona fisica o juridica pòden, enes casi e enes condicions que se determinen en reglament de procediment, interpausar mediacion contra es sentències dictades, sens auer estat cridadi a comparéisher, s'aguestes sentències prejudícien es sòns drets.

Article 43

En cas de dificultat sus eth sens e era arthenhuda d'ua sentència, correspon ath Tribunal de Justícia d'interpretar-la, a instància de part o d'ua institucion dera Union que justifique que i a un interès.

Article 44

Era revision dera senténcia sonque se pòt demanar ath Tribunau de Justícia damb motiu dera descubèrta d'un hèt que pogue auer bèra influéncia decisiva e que, abans que se prononcièsse era senténcia, ère desconeishut peth Tribunau de Justícia e pera part que demane era revision.

Eth procediment de revision s'inicie damb ua senténcia deth Tribunau de Justícia en qué se constate exprèssament era existéncia d'un hèt nau, ath quau s'arreconeish eth caractèr que propicie era revision e pera quau causa se declare admissibla era demanda.

Non se pòt formular cap demanda de revision dempús d'un tèrme de dètz ans a compdar dera data dera senténcia.

Article 45

Eth reglament de procediment establís tèrmes per arrasons dera distància.

Non se pòt presentar forclusion per finiment des tèrmes quan er interessat demostre era existéncia d'un cas fortuit o de fòrça major.

Article 46

Es accions contra era Union en matèria de responsabilitat extracontractuau prescriuen ath cap de cinc ans d'auer-se produsit eth hèt que les motivèc. Era prescripcion s'interromp per miei d'ua demanda presentada deuant deth Tribunau de Justícia o per miei d'ua reclamacion prealabla, qu'eth sinistrat pòt adreçar ara institucion competenta dera Union. En aquest darrèr cas, era demanda s'a de presentar en tèrme de dus mesi establít per article 263 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa; s'escatz, s'apliquen es disposicions der article 265, dusau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Eth present article tanben s'aplique as accions contra eth Banc Centrau Europèu en matèria de responsabilitat extracontractuau.

TÍTOL IV ETH TRIBUNAU GENERAU

Article 47

Er article 9, prumèr paragraf, es articles 14 e 15, er article 17, prumèr, dusau, quatau e cincau paragrafs, e er article 18 s'apliquen ath Tribunau Generau e as sòns membres.

Er article 3, quatau paragraf, e es articles 10, 11 e 14 s'apliquen, *mutatis mutandis*, ath secretari deth Tribunau Generau.

Article 48

Eth Tribunau Generau se compause de vint-e-sèt jutges.

Article 49

Es membres deth Tribunau Generau pòden èster cridadi a exercir es foncions d'avocat generau.

Era foncion der avocat generau ei presentar publicament, damb totau imparcialitat e independéncia, conclusions motivades sus determinades causes sometudes ath Tribunau Generau, damb era finalitat d'assistir-lo en acompliment dera sua missiun.

Es critèris de seleccion des causes, e tanben es modalitats de designacion des avocats generaus, s'establiessen en reglament de procediment deth Tribunau Generau.

Eth membre deth Tribunau Generau qu'ei cridat a exercir era foncion d'avocat generau en ua causa non pòt préner part ena resolucion d'aguesta causa.

Article 50

Eth Tribunau Generau actue en sales, compausades per tres o cinc jutges. Es jutges elegissen d'entre eri es presidents des sales. Es presidents des sales de cinc jutges s'elegissen entà un periòde de tres ans. Eth sòn mandat ei renovable un còp.

Eth reglament de procediment determine era composicion des sales e era atribucion des causes en aquestes sales. En bèri casi, determinadi peth reglament de procediment, eth Tribunau Generau pòt actuar en plen o coma organ unipersonau.

Eth reglament de procediment tanben pòt dispausar qu'eth Tribunau Generau actue en grana sala, enes casi e es condicions que determine.

Article 51

Coma excepcion a çò qu'establis er article 256, apartat 1, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, se resèrven ath Tribunau de Justícia es recorsi establidi pes articles 263 e 265 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa interpausadi per un estat membre e adreçadi:

- a) contra un acte o ua abstencion de prononciament deth Parlament Europèu o deth Conselh, o d'aguestes dues institucions en tot prononciar-se amassa, levat de:
 - es decisions prenudes peth Conselh en vertut der article 108, apartat 2, tresau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa;
 - es actes deth Conselh adoptadi en vertut d'un reglament deth Conselh relatiu as mesures d'emparament comerciau enes tèrmes der article 207 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa;
 - es actes deth Conselh per miei des quaus aquest exercís competéncias d'execucion de conformitat damb er article 291, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.
- b) contra un acte o ua abstencion de prononciament dera Comission enes tèrmes der article 331, apartat 1, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Tanben se resèrven entath Tribunau Generau es recorsi que'n hèn referéncia es madeishi articles qu'age interpausat ua institucion dera Union contra un acte o ua abstencion de prononciament deth Parlament Europèu, deth Conselh, d'aguestes dues institucions en tot prononciar-se amassa o dera Comission, o ua institucion dera Union contra un acte o ua abstencion de prononciament deth Banc Centrau Europèu.

Article 52

Eth president deth Tribunalau de Justícia e eth president deth Tribunalau Generau fixen de comun acòrd es modalitats segons es quaus foncionaris e d'alti agents ligadi ath Tribunalau de Justícia presten eth sòn servici en Tribunalau Generau entà garantir-ne eth foncionament. Cèrti foncionaris o d'alti agents depenen deth secretari deth Tribunalau Generau jos era autoritat deth president deth Tribunalau Generau.

Article 53

Eth procediment deuant deth Tribunalau Generau se regís peth títol III.

Eth procediment deuant deth Tribunalau Generau se concrète e se complète, en cas de besonh, peth sòn reglament de procediment. Eth reglament de procediment pòt establir excepcions ar article 40, quatau apartat, e ar article 41, a fin de tier en compde es especificitats des contenciosi relatius ar encastre dera propietat intellectuau.

Coma excepcion ar article 20, quatau paragraf, er avocat generau pòt presentar es sues conclusions motivades per escrit.

Article 54

Quan un recurs o un aute acte deth procès adreçat ath Tribunalau Generau se presente per error ath secretari deth Tribunalau de Justícia, aguest lo remane immediatament ath secretari deth Tribunalau Generau; atau madeish, quan un recurs o un aute acte deth procès adreçat ath Tribunalau de Justícia se presente per error ath secretari deth Tribunalau Generau, aguest lo remane immediatament ath secretari deth Tribunalau de Justícia.

S'eth Tribunalau Generau constate que non ei competent entà conéisher d'un recurs pr'amor qu'ei dera competència deth Tribunalau de Justícia, remet era causa ad aguest Tribunalau. Atau madeish, s'eth Tribunalau de Justícia considère qu'un recurs ei dera competència deth Tribunalau Generau, remet era causa ad aguest tribunalau, qu'en aguest cas non pòt declinar-ne era competència.

Quan se someten ath Tribunalau de Justícia e ath Tribunalau Generau causes qu'an eth madeish objècte o que plantegen eth madeish ahèr d'interpretacion o que questionen era validesa deth madeish acte, eth Tribunalau Generau, damb era audiència prealabla des parts, pòt suspèner es sues accions enquia qu'eth Tribunalau de Justícia dicte sentència o, se se tracte de recursi interpausadi en vertut der article 263 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, declinar era sua competència a fin qu'eth Tribunalau de Justícia se pogue prononciar sus aguesti recursi. Enes madeishes condicions, eth Tribunalau de Justícia tanben pòt decidir de suspèner eth procediment deth quau conegue; en aguest cas, eth procediment contunhe deuant deth Tribunalau Generau.

S'un estat membre e ua institucion dera Union impugnen eth madeish acte, eth Tribunalau Generau ne decline era competència a fin qu'eth Tribunalau de Justícia pogue prononciar-se sus aguesti recursi.

Article 55

Es decisions deth Tribunalau Generau que meten fin ath procès, que resòlven parciaument eth litigi de hons o que barren un incident de procediment relatiu a ua excepcion d'incompetència o d'inadmissibilitat son notificades peth secretari deth Tribunalau Generau a totes es parts, e tanben a toti es estats membres e as institucions dera Union, encara que non agen intervengut en litigi deuant deth Tribunalau Generau.

Article 56

Contra es resolucions deth Tribunalau Generau que meten fin ath procès, e tanben contra es resolucions d'aguest Tribunalau que resòlven parciaument eth litigi de hons o que meten fin a un incident de procediment relatiu a ua

excepcion d'incompeténcia o d'inadmissibilitat, se pòt interpausar un recors de cassacion, deuant deth Tribunal de Justícia, en un tèrme de dus mesi a compdar dera notificacion dera resolucion impugnada.

Aguest recors de cassacion pòt èster interpausat per quinsevolhe part es conclusions des quaus s'agen negligit totaument o parciaument. Maugrat açò, es parts qu'intervien diferentes des estats membres e es institucions dera Union non pòden interpausar aguest recors de cassacion s'era resolucion deth Tribunal Generau les afècte dirèctament.

Levat des casi de litigis entre era Union e es sòns agents, aguest recors de cassacion tanben pòt èster interpausat pes estats membres e es institucions dera Union que non an intervengut en litigi deuant deth Tribunal Generau. En aguest cas, es estats membres e es institucions son en ua posicion identica ara des estats membres o institucions qu'an intervengut en primèra instància.

Article 57

Quinsevolhe persona qu'a presentat ua demanda qu'a estat negligida pòt interpausar un recors de cassacion deuant deth Tribunal de Justícia contra es resolucions deth Tribunal Generau qu'agen negligit era demanda d'intervencion, en un tèrme de dues setmanes a compdar dera notificacion dera resolucion negligida.

Es parts en procediment pòden interpausar un recors de cassacion contra quinsevolhe resolucion deth Tribunal Generau adoptada en vertut des articles 278 o 279 o der article 299, quatau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa o en vertut der article 157 o der article 164, tresau paragraf, deth Tractat CEEA, en un tèrme de dus mesi a compdar dera notificacion dera resolucion.

Eth recors de cassacion que'n hèn referéncia eth primèr e eth dusau paragrafs d'aguest article se resòlv cossent damb eth procediment establìt per article 39.

Article 58

Eth recors de cassacion deuant deth Tribunal de Justícia se limite as ahèrs de dret. Se pòt fundamentar en motius derivadi dera incompeténcia deth Tribunal Generau, d'irregularitats de procediment deuant deth Tribunal Generau qu'atempten contra es interèssi dera part recurrenta e dera violacion deth dret dera Union per part deth Tribunal Generau.

Non se pòt interpausar un recors de cassacion s'ei unicament per çò que tanh ara imposicion e er impòrt des despenses.

Article 59

En cas d'un recors de cassacion contra ua resolucion deth Tribunal Generau, eth procediment deuant deth Tribunal de Justícia compòrte ua fasa escrita e ua fasa orau. Enes condicions determinades peth reglament de procediment, eth Tribunal de Justícia, un còp escotat er avocat generau e es parts, se pòt prononciar sens procediment orau.

Article 60

Eth recors de cassacion non a efècte suspensiu, sens perjudici des articles 278 e 279 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa o der article 157 deth Tractat CEEA.

Coma excepcion ad aquerò que dispause er article 280 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, es resolucions deth Tribunal Generau qu'anullen un reglament sonque vien efectives a partir deth finiment deth tèrme establìt per article 56, primèr paragraf, d'aguest estatut o, se s'a interpausat un recors de cassacion pendent aguest tèrme, a partir dera desestimacion deth recors, sens perjudici deth dret qu'assistís a cada part a

sométer deuant deth Tribunal de Justícia ua demanda, en vertut des articles 278 e 279 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa o der article 157 deth Tractat CEEA, damb era finalitat d'arténher era suspension des efèctes deth reglament anulat o era adopción de quinsevolhe auta mesura provisionau.

Article 61

Quan s'estime eth recors de cassacion, eth Tribunal de Justícia anulle era resolució deth Tribunal Generau. En aquest cas, eth Tribunal de Justícia se pòt prononciar definitivament sus eth litigi, s'er estat deth procès ac permet, o ben reméter era causa ath Tribunal Generau pr'amor que se pronóncie.

En cas de devolució, eth Tribunal Generau ei constrenhut pes ahèrs de dret dirimidi pera resolució deth Tribunal de Justícia.

Quan s'estime un recors de cassacion interpausat per un estat membre o ua institució dera Union que non an intervengut en litigi deuant deth Tribunal Generau, eth Tribunal de Justícia, s'ac considèrè de besonh, pòt indicar quini efèctes dera resolució anulada deth Tribunal Generau se pòden considerar definitius per çò qu'ei des parts en litigi.

Article 62

Enes casi que'n hè referéncia er article 256, apartats 2 e 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth primèr avocat generau pòt prepausar ath Tribunal de Justícia que reexamine era resolució deth Tribunal Generau se considèrè qu'existís un risc seriós d'atemptat ara unitat o ara coeréncia deth dret dera Union.

Era prepausa s'a de hèr en tèrme d'un mes a compdar deth prononciament dera resolució deth Tribunal Generau. Eth Tribunal de Justícia decidís, en tèrme d'un mes a compdar dera proposició que li a hèt er avocat generau, s'ei pertinent de tornar a examinar o non era resolució.

Article 62 bis

Eth Tribunal de Justícia se pronóncie sus es questions que son objècte dera revision segons un procediment d'urgéncia a partir der informe que li remane eth Tribunal Generau.

Es interessadi que'n hè referéncia er article 23 d'aquest estatut e, enes casi establidi per article 256, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, es parts en procediment deuant deth Tribunal Generau an dret a presentar ath Tribunal de Justícia allegacions o observacions escrites sus es ahèrs objècte dera revision en un tèrme fixat ad aquest efecte.

Eth Tribunal de Justícia pòt decidir sus era dubertura dera fasa orau abans de prononciar-se.

Article 62 ter

Enes casi que'n hè referéncia er article 256, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, sens prejudici d'aquerò que dispausen es articles 278 e 279 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, era prepausa de revision e era decisió d'iniciar eth procediment de revision non an efècte suspensiu. S'eth Tribunal de Justícia declare qu'era resolució deth Tribunal Generau vulnere era unitat o era coeréncia deth dret dera Union, eth Tribunal de Justícia remet era causa ath Tribunal Generau, qu'ei constrenhut pes ahèrs de dret dirimidi peth Tribunal de Justícia; eth Tribunal de Justícia pòt indicar es efèctes dera resolució deth Tribunal Generau que s'an de considerar definitius per çò qu'ei des parts plaidejantes. Totun, s'era solució deth litigi, en tot tier en compde eth resultat dera revision, derive des hèts provadi enes quaus se fondamente era resolució deth Tribunal Generau, eth Tribunal de Justícia se pronóncie definitivament.

Enes casi que'n hè referéncia er article 256, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, a falta de prepausa de revision o de decision de dubertura dera fasa de revision, era responsa o es responses deth Tribunalu Generau as ahèrs formuladi vien efectives quan vencen es tèrmes fixadi ad aguest efècte per article 62, dusau paragraf. En cas de dubertura d'ua fasa de revision, era responsa o es responses que son objècte de revision vien efectives quan finís aguesta fasa, levat que i age ua decision deth Tribunalu de Justícia en un aute sens. S'eth Tribunalu de Justícia declare qu'era resolucion deth Tribunalu Generau vulnere era unitat o era coeréncia deth dret dera Union, era responsa deth Tribunalu de Justícia as ahèrs objècte dera revision substituís era responsa deth Tribunalu Generau.

TÍTOL IV *BIS* **ES TRIBUNAU ESPECIALIZADI**

Article 62 quater

Es disposicions relatives as competéncias, era composicion, era organizacion e eth procediment des tribunaus especializadi instituïdi en vertut der article 257 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa s'includissen en un annèx d'aguest estatut.

TÍTOL V **DISPOSICIONS FINAUS**

Article 63

Es reglaments de procediment deth Tribunalu de Justícia e deth Tribunalu Generau contien totes es disposicions de besonh entà aplicar e completar aguest estatut, s'escatz.

Article 64

Es normes relatives ath regim lingüistic aplicable ath Tribunalu de Justícia dera Union Europèa s'establiessen per miei d'un reglament deth Conselh, que se pronóncie per unanimitat. Eth dit reglament s'adòpte a peticion deth Tribunalu de Justícia e damb era consulta prealabla ara Comission e ath Parlament Europèu, o ben a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Tribunalu de Justícia e ath Parlament Europèu.

Enquia que non s'adòpten aguestes normes, contunhen d'èster aplicables es disposicions deth reglament de procediment deth Tribunalu de Justícia e deth reglament de procediment deth Tribunalu Generau relatives ath regim lingüistic. Coma excepcion as articles 253 e 254 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, quinsevolhe modificacion o derogacion des dites disposicions requèris era aprobacion unanima deth Conselh.

ANNÈX I

ETH TRIBUNAU DERA FONCION PUBLICA DERA UNION EUROPEÀ

Article 1

Eth Tribunau dera Foncion Publica dera Union Europèa, d'ara tà deuant nomenat «Tribunau dera Foncion Publica», exercís en prumèra instància es competéncias entà prononciar-se enes litigis entre era Union e es sòns agents en vertut der article 270 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, includidi es litigis entre quinsevolhe organ o organisme e eth sòn personau que s'age atribuït per çò qu'ei dera competéncia ath Tribunau de Justícia dera Union Europèa.

Article 2

Eth Tribunau dera Foncion Publica se compause de sèt jutges. S'eth Tribunau de Justícia ac demane, eth Conselh, en tot prononciar-se per majoria qualificada, pòt aumentar eth nombre de jutges.

Es jutges son nomentadi entà un periòde de sies ans. Es jutges sortents pòden tornar a èster nomentadi.

Tota vacanta se corbís per miei deth nomentament d'un nau jutge entà un periòde de sies ans.

Article 3

1. Es jutges son nomentadi peth Conselh, que se pronóncie de conformitat damb er article 257, quatau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, damb era consulta prealabla ath comitau que'n hè referéncia aguest article. En nomenar as jutges, eth Conselh velhe pr'amor qu'era composicion deth Tribunau dera Foncion Publica sigue equilibrada, sus ua basa geografica çò de mès ampla possible entre es ciutadans des estats membres e per çò qu'ei des sistèmes juridics nacionaus representadi.

2. Quinsevolhe persona qu'age era ciutadanetat dera Union Europèa e que complisque es condicions establides per article 257, quatau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa pòt presentar era sua candidatura. Eth Conselh, en tot prononciar-se sus era basa d'ua recomanacion deth Tribunau de Justícia, fixe es condicions e es modalitats que regissen era presentacion e eth tractament des candidatures.

3. Se constituís un comitat compausat de sèt personalitats elegides entre antics membres deth Tribunau de Justícia e deth Tribunau Generau e entre juristes de competéncia arreconeishuda. Eth Conselh decidís sus era designacion des membres deth comitat e es sues normes de foncionament, en tot prononciar-se sus era basa dera recomanacion deth president deth Tribunau de Justícia.

4. Eth comitat dictamine sus era adequacion des candidats tar exercici des foncions de jutge deth Tribunau dera Foncion Publica. Eth comitat acompanhe aguest dictamen d'ua lista de candidats qu'agen era experiéncia de naut nivèu mès adequada. Aquesta lista a d'includir un nombre de candidats equivalent aumens ath doble deth nombre de jutges qu'eth Conselh a de nomenar.

Article 4

1. Es jutges designen d'entre eri, entà un periòde de tres ans, ath president deth Tribunau dera Foncion Publica. Eth sòn mandat ei renovable.

2. Eth Tribunau dera Foncion Publica actue en sales compausades de tres jutges. En bèri uns des casi determinadi peth sòn reglament de procediment, se pòt prononciar en assemblada plenària, ena sala de cinc jutges o de jutge unic.

3. Eth president deth Tribunau dera Foncion Publica presidís era assemblada plenària e era sala de cinc jutges. Es presidents des sales de tres jutges son designadi d'acòrd damb es condicions especificades per apartat 1. S'eth president deth Tribunau dera Foncion Publica ei destinat a ua sala de tres jutges, n'ei eth president.
4. Eth Reglament de procediment regule es competéncias e eth quorum dera assemblada plenària, e tanben era composicion des sales e era atribucion des causes ad aguestes sales.

Article 5

Es articles 2 a 6, 14 e 15, er article 17, prumèr, dusau e cincau paragrafs, e er article 18 der Estatut deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa son aplicables ath Tribunau dera Foncion Publica e as sòns membres.

Eth jurament que'n hè referéncia er article 2 der Estatut se preste deuant deth Tribunau de Justícia e es decisions que'n hèn referéncia es sòns articles 3, 4 e 6 son prenudes peth Tribunau de Justícia, damb era consulta prealabla ath Tribunau dera Foncion Publica.

Article 6

1. Eth Tribunau dera Foncion Publica compde damb eth supòrt des servicis deth Tribunau de Justícia e deth Tribunau Generau. Eth president deth Tribunau de Justícia o, s'escatz, eth president deth Tribunau Generau fixen de comun acòrd damb eth president deth Tribunau dera Foncion Publica es modalitats segons es quaus funcionaris e d'auti agents ligadi ath Tribunau de Justícia o ath Tribunau Generau presten es sòns servicis ath Tribunau dera Foncion Publica entà garantir-ne eth funcionament. Bèri funcionaris o d'auti agents depenen deth secretari deth Tribunau dera Foncion Publica jos era autoritat deth president deth dit tribunau.
2. Eth Tribunau dera Foncion Publica nomete ath secretari e ne determine er estatut. Er article 3, quatau paragraf, e es articles 10, 11 e 14 der Estatut deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa son aplicables ath secretari d'aguest tribunau.

Article 7

1. Eth procediment deuant deth Tribunau dera Foncion Publica se regule peth títol III der Estatut deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa, hèta excepcion des articles 22 e 23. Se cau, se precise e se complète per miei deth Reglament de procediment deth Tribunau dera Foncion Publica.
2. Es disposicions relatives ath regim lingüistic deth Tribunau Generau son aplicables ath Tribunau dera Foncion Publica.
3. Era fasa escrita deth procediment includís era presentacion dera demanda e der escrit de contestacion, trèt qu'eth Tribunau dera Foncion Publica decidisque que cau un dusau escambi d'escrits deth procès. Quan se produsís un dusau escambi d'escrits deth procès, eth Tribunau dera Foncion Publica, damb er acòrd des parts, pòt decidir de prononciar-se sens procediment orau.
4. En quinsevolhe estapa deth procediment, e jamès a partir dera interpausacion dera demanda, eth Tribunau dera Foncion Publica pòt examinar era possibilitat d'un arranjament amistós deth litigi e pòt sajar de facilitar-lo.
5. Eth Tribunau dera Foncion Publica se pronóncie sus es còstes. Damb resèrva des disposicions particulars deth Reglament de procediment, era part perdenta ei condemnada a pagar es còstes, s'atau se decidís.

Article 8

1. S'un recors o un aute acte de procediment adreçat ath Tribunau dera Foncion Publica se presente per error ara Secretaria deth Tribunau de Justícia o deth Tribunau Generau, aguesta lo remane immediatament ara

Secretaria deth Tribunau dera Foncion Publica. Atau madeish, s'un recors o un aute acte de procediment adreçat ath Tribunau de Justícia o ath Tribunau Generau se presente per error ara Secretaria deth Tribunau dera Foncion Publica, aguesta lo remane immediatament ara Secretaria deth Tribunau de Justícia o deth Tribunau Generau.

2. S'eth Tribunau dera Foncion Publica constate que non ei competent entà conéisher d'un recors que depen dera competéncia deth Tribunau de Justícia o deth Tribunau Generau, remet era causa ath Tribunau de Justícia o ath Tribunau Generau. Atau madeish, s'eth Tribunau de Justícia o eth Tribunau Generau constaten qu'un recors depen dera competéncia deth Tribunau dera Foncion Publica, er organ jurisdiccional que pertòque remet era causa ad aguest tribunau, qu'en aguest cas non pòt declinar-ne era competéncia.

3. Quan se someten ath Tribunau dera Foncion Publica e ath Tribunau Generau causes que someten eth madeish ahèr d'interpretacion o que questionen era validesa deth madeish acte, eth Tribunau dera Foncion Publica, dempús d'escotar as parts, pòt suspèner eth procediment enquia qu'eth Tribunau Generau pronóncie era senténcia.

Quan se someten ath Tribunau dera Foncion Publica e ath Tribunau Generau causes qu'agen eth madeish objècte, eth Tribunau dera Foncion Publica ne decline era competéncia a fin qu'eth Tribunau Generau pogue prononciar-se sus aquestes causes.

Article 9

Contra es resolucions deth Tribunau dera Foncion Publica que meten fin ath procès, e tanben contra es que resòlven parcialment er ahèr de hons o barren un incident deth procès relatiu a ua excepcion d'incompeténcia o d'inadmissibilitat, se pòt interpausar un recors de cassacion deuant deth Tribunau Generau en un tèrme de dus mesi a compdar dera notificacion dera resolucion impugnada.

Aguest recors de cassacion pòt èster interpausat per quinsevolhe des parts es pretensions dera quau agen estat totaument o parciaument negligides. Totun, es parts intervenentes diferentes des estats membres e es institucions dera Union sonque pòden interpausar un recors de cassacion s'era resolucion deth Tribunau dera Foncion Publica les afècte dirèctament.

Article 10

1. Quinsevolhe persona era demanda d'intervencion dera quau s'auesse negligit pòt interpausar, en tèrme de dues setmanes a compdar dera notificacion dera resolucion negligida, un recors de cassacion deuant deth Tribunau Generau contra era decision deth Tribunau dera Foncion Publica que negligisque era sua demanda d'intervencion.

2. Es parts en procediment pòden interpausar un recors de cassacion contra quinsevolhe resolucion deth Tribunau dera Foncion Publica adoptada en vertut der article 278 o er article 279 o der article 299, quatau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa o en vertut der article 157 o der article 164, tresau paragraf, deth Tractat CEEA, en tèrme de dus mesi a compdar dera notificacion dera resolucion.

3. Eth president deth Tribunau Generau se pòt prononciar sus es recorsi de cassacion a qué se referissen es apartats 1 e 2 per miei d'un procediment abreujat ath quau, se cau, non s'apliquen bères ues des normes contengudes en aquest annèx e que serà regulat peth Reglament de procediment deth Tribunau Generau.

Article 11

1. Eth recors de cassacion deuant deth Tribunau Generau se limite as ahèrs de dret. Se pòt basar en motius derivadi dera incompeténcia deth Tribunau dera Foncion Publica, d'irregularitats de procediment deuant deth Tribunau Generau qu'atempten contra es interèssi dera part que se'n tracte e dera violacion deth dret dera Union per part deth Tribunau dera Foncion Publica.

2. Un recors de cassacion non pòt èster motivat unicament pera imposicion e era quantia des còstes.

Article 12

1. Sens prejudici des articles 278 e 279 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa e der article 157 deth Tractat CEEA, eth recors de cassacion deuant deth Tribunalu Generau non a efècte suspensiu.
2. En cas de recors de cassacion contra ua resolucion deth Tribunalu dera Foncion Publica, eth procediment deuant deth Tribunalu Generau còste d'ua fasa escrita e ua fasa orau. Enes condicions determinades peth sòn Reglament de procediment, eth Tribunalu Generau, dempús d'auer escotat as parts, se pòt prononciar sens procediment orau.

Article 13

1. Quan s'estime eth recors de cassacion, eth Tribunalu Generau anulle era resolucion deth Tribunalu dera Foncion Publica e se pronóncie sus eth litigi. S'era causa non se tròbe en estat d'èster jutjada, eth Tribunalu Generau la remet ath Tribunalu dera Foncion Publica pr'amor que resòlve.
2. En cas de devolucion, eth Tribunalu dera Foncion Publica reste constrenhut pes questions de dret dirimides pera resolucion deth Tribunalu Generau.

PROTOCÒU (NUM. 4)
**SUS ES ESTATUTS DETH SISTÈMA EUROPEU DE BANCS CENTRAUS
E DETH BANC CENTRAU EUROPEU**

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT DESIRAR establir es Estatuts deth Sistèma Europeu de Bancs Centraus e deth Banc Centrau Europeu que'n hè referència er article 129, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europeu,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorporen coma annèx ath Tractat dera Union Europeu e ath Tractat de foncionament dera Union Europeu.

CAPÍTOL I
ETH SISTÈMA EUROPEU DE BANCS CENTRAUS

Article 1

Eth Sistèma Europeu de Bancs Centraus

Cosset damb er article 282, apartat 1, deth Tractat de foncionament dera Union Europeu, eth Banc Centrau Europeu (BCE) e es bancs centraus nacionaus constituïssen eth Sistèma Europeu de Bancs Centraus (SEBC). Eth BCE e es bancs centraus nacionaus des estats membres era moneda que n'ei er euro constituïssen er Eurosistèma.

Eth SEBC e eth BCE exercissen es sues funcions e amien a tèrme es sues activitats d'acòrd damb es disposicions des tractats e d'aguesti estatuts.

CAPÍTOL II
OBJECTIUS E MISSIONS DETH SEBC

Article 2

Objectius

COSSENT damb es articles 127, apartat 1, 282, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europeu, er objectiu principau deth SEBC ei mantier era estabilitat des prètz. Sens perjudici der objectiu d'estabilitat des prètz, eth SEBC apòrte eth sòn supòrt as politiquas economiques generaus ena Union, a fin de contribuir ara realizacion des objèctius dera Union, tau coma les definís er article 3 deth Tractat dera Union Europeu. Eth SEBC actue d'acòrd damb eth principi d'ua economia de mercat dubèrta e de liura competència, en tot favorir ua assignacion eficienta des recorsi e en tot respectar es principis establidi per article 119 deth Tractat de foncionament dera Union Europeu.

Article 3

Missions

3.1. Cossent damb er article 127, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, es missions fundamentaus deth SEBC consistissen en:

- definir e amiar a tèrme era politica monetària dera Union;
- guidar es operacions de cambi cossent damb er article 219 deth dit tractat;
- possedir e gerir es resèrves oficiaus de cambi des estats membres;
- promòir eth bon foncionament des sistèmes de pagament.

3.2. Cossent damb er article 127, apartat 3, deth tractat mencionat, eth tresau guidon der article 3.1 s'aplique sens prejudici dera possession e dera gestion, pes govèrns des estats membres, des hons de manòbre en devises.

3.3. Cossent damb er article 127, apartat 5, deth Tractat mencionat, eth SEBC contribuís ara bona gestion des politiqes amiaades a tèrme pes autoritats competentes per çò qu'ei deth contraròtle prudenciau des establiments de credit e era estabilitat deth sistèma financèr.

Article 4

Foncions consultatives

Cossent damb er article 127, apartat 4, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa:

a) eth BCE ei consultat:

- Sus quinsevolhe acte dera Union prepausat enes encastres dera sua competència;
- pes autoritats nacionaus sus quinsevolhe projècte de reglamentacion enes encastres dera sua competència, mès laguens des limits e segons es condicions fixades peth Conselh cossent damb eth procediment establhit per article 41;

b) eth BCE, enes encastres dera sua competència, pòt sométer dictamens as institucions, es organs o es organismes dera Union o as autoritats nacionaus.

Article 5

Arrecuelhuda d'informacions estadistiques

5.1. A fin de garantir es missions deth SEBC, eth BCE, assistit des bancs centraus nacionaus, recuelh es informacions estadistiques de besonh, obtient-les sigue des autoritats nacionaus competentes, sigue dirèctament des agents economics. Damb aguesta finalitat, coopèrè damb es institucions, es organs o es organismes dera Union e damb es autoritats competentes des estats membres o des païsi tresaus e damb es organizacions internacionaus.

5.2. Es bancs centraus nacionaus executen, ena mesura deth possible, es missions descrites per article 5.1.

5.3. Eth BCE ei er encargat de promòir era armonizacion, s'escatz, des normes e es practiques que regissen era recuelhuda, er establiment e era difusion des estadistiques enes encastres dera sua competència.

5.4. Eth Conselh definís, segons eth procediment establhit per article 41, es personas fisiques o juridiques subjèctes as obligacions de declaracion, eth regim de confidencialitat e es disposicions adequades d'execucion e de sancion.

*Article 6***Cooperacion internacionau**

- 6.1. En encastre dera cooperacion internacionau, en çò que tanh as missions confiades ath SEBC, eth BCE decidís era manèra coma eth SEBC a d'èster representat.
- 6.2. Eth BCE e, tostemp qu'aguest ac acòrde, es bancs centraus nacionaus pòden participar enes institucions monetàries internacionaus.
- 6.3. Es articles 6.1 e 6.2 s'apliquen sens prejudici der article 138 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

**CAPÍTOL III
ORGANIZACION DETH SEBC***Article 7***Independéncia**

Cossent damb er article 130 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, en exercici des poders que les conferissen es tractats e aguesti estatuts e en acompliment des missions e es déuers que pertòque, ne eth BCE, ne es bancs centraus nacionaus, ne cap membre des sòns organs de decision non pòden sollicitar ne acceptar instruccions des institucions, es organs o es organismes dera Union, de cap govèrn d'un estat membre ne de cap aute organisme. Es institucions, es organs o es organismes dera Union, e tanben es govèrns des estats membres, se comprometen a respectar aguest principi e a non tractar d'influïr enes membres des organs rectoris deth BCE o des bancs centraus nacionaus en exercici des sues missions.

*Article 8***Principi generau**

Eth SEBC ei dirigit pes organs de decision deth BCE.

*Article 9***Eth Banc Centrau Europèu**

- 9.1. Eth BCE, que, en vertut der article 282, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, a personalitat juridica pròpria, a en cadun des estats membres era capacitat juridica mès ampla arreconeishuda as personas juridiques pera legislacion nacionau; eth BCE, particularament, pòt aquerir o alienar bens mòbles e immòbles e pòt èster part en accions judiciais.
- 9.2. Eth BCE velhe pr'amor qu'es foncions manades ath SEBC en vertut der article 127, apartats 2, 3 e 5, deth tractat mencionat s'executen pes sues pròpies activitats, d'acòrd damb aguesti estatuts, o pes bancs centraus nacionaus, cossent damb es articles 12.1 e 14.
- 9.3. Cossent damb er article 129, apartat 1, deth tractat mencionat, es organs de decision deth BCE son eth Conselh de Govèrn e eth Comitè Executiu.

Article 10

Eth Conselh de Govèrn

10.1. Cossent damb er article 283, apartat 1, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth Conselh de Govèrn se compause des membres deth Comitau Executiu e des governadors des bancs centraus nacionaus des estats membres era moneda que n'ei er èuro.

10.2. Cada membre deth Conselh de Govèrn a un vòt. Compdant a partir dera data quan eth nombre de membres deth Conselh de Govèrn sigue superior a vint-e-un, cada membre deth Comitau Executiu a un vòt, e eth nombre de governadors qu'an dret de vòt ei de quinze. Aguesti drets de vòt son atribuïdi e son objècte d'ua rotacion coma s'especifica de contunh:

- a partir dera data quan eth nombre de governadors sigue superior a quinze e enquia que non arribe a vint-e-dus, es governadors se repartissen en dus grops, en foncion d'un classament segons era participacion der estat membre correspondent ath sòn banc centrau nacionau en producte interior brut totau a prètz de mercat e en balanç agregat totau des institucions financèras monetàries des estats membres era moneda que n'ei er èuro. S'assigne as participacions en producte interior brut totau a prètz de mercat e en balanç agregat totau des institucions financèras monetàries un pes de 5/6 e d'1/6, respectivament. Eth primèr grop ei format per cinc governadors e eth dusau grop ei format pera rèsta des governadors. Era frequéncia deth dret de vòt des governadors deth primèr grop non ei inferiora ara frequéncia deth dret de vòt des governadors deth dusau grop; damb resèrva d'aquerò que indique era frasa precedentia, eth primèr grop dispause de quate vòts, e eth dusau, d'onze,
- a partir dera data quan eth nombre de governadors arribe a vint-e-dus, aguesti son distribuïdi en tres grops d'acòrd damb eth classament basat enes critèris exposadi. Eth primèr grop ei format per cinc governadors e a atribuïdi quate vòts. Eth dusau grop compren era mitat deth nombre totau de governadors, damb er arredondiment des fraccions ath nombre entièr següent, e a atribuïdi ueit vòts. Eth tresau grop ei format pera rèsta de governadors e a atribuïdi tres vòts,
- laguens de cada grop, eth dret de vòt des governadors a ua durada identica,
- er article 9.2 ei aplicable ath calcul des parts en producte interior brut totau a prètz de mercat. Eth balanç agregat totau des institucions financèras monetàries se calcule d'acòrd damb eth marc estadistic aplicable en sen dera Union en moment deth calcul,
- tostemp qu'eth producte interior brut totau a prètz de mercat sigue adaptat cossent damb er article 29.3, o tostemp qu'augente eth nombre de governadors, es dimensions e/o era composicion des grops son adaptades d'acòrd damb es principis exposadi,
- eth Conselh de Govèrn, en tot prononciar-se per ua majoria de dus tèrci deth conjunt des sòns membres, tant s'an dret de vòt coma se non n'an, pren totes es mesures de besonh entà executar es principis exposadi, e pòt decidir de diferir era aplicacion deth sistèma de rotacion enquiara data quan eth nombre de governadors sigue superior a dètz-e-ueit.

Eth dret de vòt s'exercís personalament. Coma excepcion ad aguesta norma, eth reglament intèrne que'n hè referéncia er article 12.3 pòt establir era possibilitat que membres deth Conselh de Govèrn poguen votar per teleconferéncia. Aguest reglament tanben establís qu'un membre deth Conselh de Govèrn que non pogue assistir as amassades d'aguest pendent un periòde perlongat pòt designar un suplent que lo substituísque coma membre deth Conselh de Govèrn.

Es disposicions des apartats anteriors son sens prejudici deth dret de vòt de toti es membres deth Conselh de Govèrn, tant s'an dret de vòt coma se non n'an, en vertut des articles 10.3, 40.2 e 40.3.

Trèt qu'en aguesti estatuts i figure ua disposicion en contra, es decisions deth Conselh de Govèrn se prenen per majoria simpla des membres damb dret de vòt. En cas d'egalizacion de vòts, eth deth president ei preponderant.

Entà qu'eth Conselh de Govèrn pogue votar, eth quorum fixat ei de dus tèrci des membres damb dret de vòt. Se non s'artenh eth quorum, eth president pòt convocar ua amassada extraordinària en decors dera quau es decisions se pòden préner sens aguest quorum.

10.3. En totes es decisions que calgue préner en vertut des articles 28, 29, 30, 32 e 33, es vòts des membres deth Conselh de Govèrn se pondèren d'acòrd damb eth despartiment deth capitau soscrit deth BCE entre es bancs centraus nacionaus. Era ponderacion des vòts des membres deth Comitau Executiu ei parièr a zèro. Ua decision que requerisque era majoria qualificada s'adopte s'es vòts favorables representen aumens dus tèrci deth capitau soscrit deth BCE e aumens era mitat des accionaris. S'un governador non i pòt èster present, pòt designar un suplent entà qu'exercisque eth sòn vòt ponderat.

10.4. Es amassades son confidenciaus. Eth Conselh de Govèrn pòt decidir hèr public eth resultat des sues deliberacions.

10.5. Eth Conselh de Govèrn s'amasse aumens dètz còps ar an.

Article 11

Eth Comitau Executiu

11.1. Cossent damb er article 283, apartat 2, prumèr paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth Comitau Executiu se compause deth president, eth vice-president e d'auti quate membres.

Es membres exercissen es sues foncions damb dedicacion exclusiva. Cap membre non pòt exercir ua profession, tant s'ei remunerada coma se non n'ei, trèt qu'eth Conselh de Governadors l'ac autorize excepcionalment.

11.2. Cossent damb er article 283, apartat 2, dusau paragraf, deth tractat mencionat, eth president, eth vice-president e es auti membres deth Comitau Executiu son nomentadi peth Conselh Europèu, que se pronòcie per majoria qualificada en tot basar-se en ua recomandacion deth Conselh e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Conselh de Governadors, d'entre personas d'autoritat e experiència professionau arreconeishuda en encastre monetari o bancari.

Eth sòn mandat a ua durada de ueit ans e non ei renovable.

Unicament es ciutadans des estats membres pòden èster membres deth Comitau Executiu.

11.3. Es condicions laboraus des membres deth Comitau Executiu, especiaument per çò qu'ei des salaris, es pensions e auti beneficis de seguretat sociau, son objècte de contractes damb eth BCE e son fixadi peth Conselh de Govèrn a prepausa d'un comitau integrat per tres membres nomentadi peth Conselh de Govèrn e tres membres nomentadi peth Conselh. Es membres deth Comitau Executiu non an dret de vòt sus es questions que regule aguest apartat.

11.4. S'un membre deth Comitau Executiu non complís es condicions de besonh entà exercir es sues foncions o s'a cometut ua falta grèu, eth Tribunau de Justícia lo pòt separar deth cargue, a peticion deth Conselh de Govèrn o deth Comitau Executiu.

11.5. Toti es membres deth Comitau Executiu presents enes sessions an dret de vòt e, damb aguesta finalitat, an votz. Levat que i age ua disposicion en contra, es decisions deth Comitau Executiu se prenen per majoria simpla des vòts expressadi. En cas d'egalizacion de vòts, eth deth president ei preponderant. Es modalitats de vòt s'especificuen en reglament intèrne que'n hè referència er article 12.3.

11.6. Eth Comitau Executiu ei responsable dera gestion ordinària deth BCE.

11.7. Quinsevolhe vacanta que se produisques en sen deth Comitau Executiu se corbís damb eth nomentament d'un nau membre, cossent damb er article 11.2.

Article 12

Responsabilitats des organs de decision

12.1. Eth Conselh de Governadors adòpte es orientacions e pren es decisions de besonh pr'amor que s'acomplisquen es missions manades ath SEBC pes tractats e per aguesti estatuts. Eth Conselh de Govèrn definís

era politica monetària dera Union, qu'includís, s'escatz, es decisions relatives as objectius monetaris intermediaris, es tipus d'interès basics e eth forniment de resèrves en SEBC, e establís es orientacions de besonh entà executar-les.

Eth Comitatu Executiu amie a tèrme era politica monetària d'acòrd damb es orientacions e es decisions adoptades peth Conselh de Govèrn. En aquest marc, eth Comitatu Executiu da es instruccions de besonh as bancs centraus nacionaus. Ath delà, eth Comitatu Executiu pòt arreceber era delegacion de determinadi poders per decision deth Conselh de Govèrn.

Ena mesura que se considèra possible e adequat e sens prejudici d'aquest article, eth BCE recor as bancs centraus nacionaus entà executar es operacions que corresponen as foncions deth SEBC.

12.2. Eth Comitatu Executiu ei responsable dera preparacion des amassades deth Conselh de Govèrn.

12.3. Eth Conselh de Govèrn adòpte eth reglament intèrne que regule era organizacion intèrna deth BCE e des sòns organs de decision.

12.4. Es foncions consultatives que'n hè referéncia er article 4 son exercides peth Conselh de Govèrn.

12.5. Eth Conselh de Govèrn pren es decisions que'n hè referéncia er article 6.

Article 13

Eth president

13.1. Eth president o, en abséncia d'aquest, eth vice-president presidís eth Conselh de Govèrn e eth Comitatu Executiu deth BCE.

13.2. Sens prejudici der article 38, eth president o era persona qu'eth designe ad aquest efècte represente eth BCE en exterior.

Article 14

Es bancs centraus nacionaus

14.1. Cossent damb er article 131 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, cada estat membre velhe pera compatibilitat dera sua legislacion nacionau, includidi es estatuts deth sòn banc centrau nacionau, damb es tractats e aguesti estatuts.

14.2. Es estatuts des bancs centraus nacionaus establissen en particular qu'era durada deth mandat deth governador d'un banc centrau nacionau non sigue inferior a cinc ans.

Un governador sonque pòt èster relheuat des sues foncions se ja non complís es condicions de besonh entar exercici des sues foncions o s'a cometut ua falta grèu. Eth governador que se'n tracte o eth Conselh de Govèrn pòden interpausar un recors contra era decision prenuda ad aquest efècte deuant deth Tribunau de Justícia per violacion des tractats o de tota norma de dret relatiu ara sua aplicacion. Aquesti recorsi s'an d'interpausar en tèrme de dus mesi, segons eth cas, a compdar deth moment dera publicacion dera decision, o dera notificacion ath demandant o, se non n'i auesse, deth dia quan n'a agut coneishença.

14.3. Es bancs centraus nacionaus son part integranta deth SEBC e actuen d'acòrd damb es orientacions e es instruccions deth BCE. Eth Conselh de Govèrn pren es mesures de besonh entà garantir que se respècten es orientacions e es instruccions deth BCE, e exigís que se li proporcione tota era informacion de besonh.

14.4. Es bancs centraus nacionaus pòden exercir foncions autas qu'es especificades per aguesti estatuts, trèt qu'eth Conselh de Govèrn decidisque, per ua majoria de dus tèrci des vòts emetudi, qu'aguestes foncions interferissen enes objectius e es foncions deth SEBC. Aquestes foncions, qu'es bancs centraus nacionaus exercissen jos era sua pròpria responsabilitat e ath sòn pròpri risc, non se considèren part des foncions deth SEBC.

*Article 15***Obligacion de presentar informes**

- 15.1. Eth BCE elabòre e publike informes sus es activitats deth SEBC aumens cada trimesadèr.
- 15.2. Cada setmana se publike un estat financèr consolidat deth SEBC.
- 15.3. Cossent damb er article 284, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth BCE presente ath Parlament Europèu, ath Conselh e ara Comission, e tanben ath Conselh Europèu, un informe annau sus es activitats deth SEBC e sus era politica monetària der an precedent e der an en cors.
- 15.4. Es informes e es estats que'n hè referéncia aguest article se meten gratuïtament a disposicion des persones interessades.

*Article 16***Bilhets**

Cossent damb er article 128, apartat 1, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth Conselh de Govern ei er unic abilitat entà autorizar era emission de bilhets de banc en èuros laguens dera Union. Eth BCE e es bancs centraus nacionaus pòden eméter aguesti bilhets. Es bilhets de banc emetudi peth BCE e pes bancs centraus nacionaus son es unics de cors legau laguens dera Union.

Eth BCE respècte tant coma sigue possible es practiques en vigor per çò qu'ei dera emission e eth dessenh des bilhets de banc.

CAPÍTOL IV FONCTIONS MONETÀRIES E OPERACIONS GARANTIDES PETH SEBC

*Article 17***Comptes en BCE e es bancs centraus nacionaus**

A fin d'efectuar es sues operacions, eth BCE e es bancs centraus nacionaus pòden daurir comptes enes establiments de credit, enes organismes públics e enes auti participants en mercat e acceptar actius, qu'includissen anotacions en compde, coma garantida.

*Article 18***Operacions de mercat dubèrt e de credit**

- 18.1. Damb era finalitat de realitzar es objectius deth SEBC e d'acomplir es sues foncions, eth BCE e es bancs centraus nacionaus pòden:
- operar enes mercats financèrs en tot crompar e en tot véner dirèctament (ath comptat e a tèrmes), o per miei de pactes de recrompa, en tot prestar o en tot manlhear valors e d'auti estruments negociables, en èuros o en autes monedes, e tanben en metaus preciosi;
 - hèr operacions de credit damb entitats de credit e d'auti participants en mercat, en tot basar es prèsti en garantides adequades.
- 18.2. Eth BCE definís es principis generaus entàs operacions de mercat dubèrt e entàs operacions de credit qu'efectue per eth madeish o qu'efectuen es bancs centraus nacionaus, includida l'anóncia des condicions pes quaus aguesti se declaren disposadi a efectuar aguestes operacions.

Article 19

Resèrves obligatòries

19.1. Damb resèrva der article 2, eth BCE pòt impausar as entitats de credit establides enes estats membres era constitucion de resèrves obligatòries enes comptes deth BCE e des bancs centraus nacionaus, d'acòrd damb es objectius en matèria de politica monetària. Eth Conselh de Govèrn pòt fixar es modalitats de calcul e era determinacion der impòrt exigít. En cas de mancamet, eth BCE pòt aplicar interèssi de penalizacion, e tanben pòt impausar d'aites sancions qu'agen un efècte analòg.

19.2. Entà aplicar aquest article, eth Conselh, cossent damb eth procediment que'n hè referéncia er article 41, definís era basa que correspon as resèrves minimas e es coeficients maxims autorizadi entre aquestes resèrves e es sues bases, e tanben es sancions adaptades en cas de mancamet.

Article 20

Auti estruments de contraròtle monetari

Eth Conselh de Govèrn, damb ua majoria de dus tèrci des vòts emetudi, pòt decidir de recórrer a d'aiti metòdes operatius de contraròtle monetari que considère adaptadi, damb resèrva der article 2.

Se aquesti metòdes compòrten obligacions a tresaus, eth Conselh ne definís era artenhuda cossent damb eth procediment establít per article 41.

Article 21

Operacions damb es organismes publics

21.1. Cossent damb er article 123 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth BCE e es bancs centraus nacionaus an proïbit autorizar descubèrts o quinsevolhe aute tipe de credit as institucions, es organs o es organismes dera Union, as administracions centraus, as administracions regionaus o locals, as autes administracions publiques, as auti organismes o empreses publiques des estats membres; er aquesiment dirècte ad aguesti, peth BCE o es bancs centraus nacionaus, des estruments deth sòn deute tanben ei proïbida.

21.2. Eth BCE e es bancs centraus nacionaus pòden actuar en qualitat d'agents fiscaus per compde des entitats que'n hè referéncia er article 21.1.

21.3. Aquest article non s'aplique as entitats de credit public que, en encastre dera provision de liquiditat pes bancs centraus, arreceben des bancs centraus nacionaus e deth BCE eth madeish tracte qu'es entitats de credit privat.

Article 22

Sistèmes de compensacion e de pagaments

Eth BCE e es bancs centraus nacionaus pòden concedir facilitats e eth BCE pòt dictar reglaments destinadi a garantir uns sistèmes de compensacion e liquidacion eficients e solvents laguens dera Union e damb es païsi tresaus.

*Article 23***Operacions exteriores**

Eth BCE e es bancs centraus nacionaus pòden:

- entrar en relacion damb es bancs centraus e es entitats financèras de païsi tresaus e, se siguesse de besonh, damb es organizacions internacionaus;
- crompar e véner, ath compdat e a tèrmes, tot tipe d'actius en resèrves de devises e metaus preciosi. Era expression «actius en devises» includís es valors e toti es auti actius ena moneda de quinsevolhe país o es unitats de compde, sigue quina sigue era forma que se'n possedissen,
- possedir e gerir es actius que'n hè referéncia aguest article,
- efectuar quinsevolhe tipe de transaccions bancàries en relacion damb païsi tresaus e damb organizacions internacionaus, incluides es operacions de credit actiu e passiu.

*Article 24***Autes operacions**

Ath delà des operacions que resulten des sues foncions, eth BCE e es bancs centraus nacionaus pòden efectuar operacions entàs sues finalitats d'infraestructura administrativa o en benefici deth sòn personau.

CAPÍTOL V CONTRARÒTLE PRUDENCIAU

*Article 25***Contraròtle prudenciau**

25.1. Eth BCE rèste abilitat entà aufrir assessorament ath Conselh, ara Comission e as autoritats competentes des estats membres e entà èster consultat per aguesti sus era arthenuda e era aplicacion dera legislacion dera Union relativa ath contraròtle prudenciau des entitats de credit e ara establiment deth sistèma financèr.

25.2. Cossent damb quinsevolhe reglament deth Conselh adoptat en vertut der article 127, apartat 6, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth BCE pòt exercir foncions especificas relatives as politiquas ligades damb eth contraròtle prudenciau des entitats de credit e d'autes entitats financèras, a excepcion des companhies d'assegurances.

CAPÍTOL VI DISPOSICIONS FINANCÈRES DETH SEBC

*Article 26***Comptes financèrs**

26.1. Er exercici deth BCE e des bancs centraus nacionau s'inicie eth primèr dia deth mes de gèr e finís eth darrèr dia deth mes de deseme.

26.2. Es comptes annaus deth BCE son establidi peth Comitè Executiu d'acòrd damb es principis determinadi peth Conselh de Govèrn. Es comptes son aprovadi peth Conselh de Govèrn e se publiquen posteriorament.

26.3. Entàs besonhs der analisi e dera gestion, eth Comitad Executiu establís un balanç consolidat deth SEBC que compren es actius e es passius des bancs centraus nacionaus que son includidi en SEBC.

26.4. Entara aplicacion d'aguest article, eth Conselh de Govèrn decidís es normes de besonh entà normalizar es procediments comptables e d'informacion relatius as operacions des bancs centraus nacionaus.

Article 27

Auditoria de comptes

27.1. Es comptes deth BCE e des bancs centraus nacionaus son contrarotladi per auditors extèrns independenti, designadi a prepausa deth Conselh de Govèrn e aprovadi peth Conselh. Es auditors an plei poders entà examinar toti es libres e es comptes deth BCE e des bancs centraus nacionaus e entà èster pleament informadi des sues transaccions.

27.2. Es disposicions der article 287 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa sonque s'apliquen a un examen dera eficiéncia operativa dera gestion deth BCE.

Article 28

Capitau deth BCE

28.1. Eth capitau deth BCE ei de 5.000 milions d'èuros. Eth capitau se pòt augmentar, s'escatz, enes quantitats que decidisque eth Conselh de Govèrn, que se pronóncie pera majoria qualificada que determine er article 10.3, laguens des limits e de conformitat damb es condicions fixades peth Conselh cossent damb eth procediment qu'establís er article 41.

28.2. Es bancs centraus nacionaus son es unics autorizadi a soscríuer e possedir eth capitau deth BCE. Era soscripcion deth capitau s'efectue segons era clau de despartiment determinada cossent damb er article 29.

28.3. Eth Conselh de Govèrn, en tot prononciar-se pera majoria qualificada que determine er article 10.3, determine er impòrt exigible e es modalitats de pagament deth capitau.

28.4. Damb resèrva d'aquerò que dispause er article 28.5, es accions des bancs centraus nacionaus en capitau soscrit deth BCE non pòden èster transferides, endeutades o embargades.

28.5. Se s'ajuste era clau que'n hè referéncia er article 29, es bancs centraus nacionaus se transferissen entre eri accions representatives deth capitau, enquiara quantitat que sigue de besonh entà garantir qu'era distribucion des accions representatives deth capitau se correspone damb era clau ajustada. Eth Conselh de Govèrn determine es tèrmes e es condicions d'aguestes transferéncias.

Article 29

Clau de despartiment entara soscripcion de capitau

29.1. Era clau de despartiment entara soscripcion de capitau deth BCE fixada peth prumèr còp en 1998 quan se creèc eth SEBC se determine en tot assignar a cada banc centrau nacionau ua ponderacion en aguesta clau, qu'ei parièra ara soma de:

- 50% dera participacion deth sòn estat membre respectiu ena poblacion dera Union en abans-darrèr an anterior ara constitucion deth SEBC;
- 50% dera participacion deth sòn estat membre respectiu en producte interior brut, a prètz de mercat, dera Union, cossent damb çò que s'enregistre enes cinc ans que precedissen er abans-darrèr an anterior ara constitucion deth SEBC.

Es percentatges s'arredonissen ara baisha o ara auça enquiath multiple mès propdan a 0,0001%.

29.2. Era Comission fixe es donades estadistiques que s'an d'utilizar entà aplicar aquest article, d'acòrd damb es normes adoptades peth Conselh de conformitat damb eth procediment qu'establís er article 41.

29.3. Es ponderacions assignades as bancs centraus nacionaus s'ajusten cada cinc ans dempús dera constitucion deth SEBC, per analogia damb es disposicions qu'establís er article 29.1. Era clau ajustada s'aplique damb efèctes a compdar deth primèr dia der an següent.

29.4. Eth Conselh de Govèrn adòpte totes es autes mesures que siguen de besonh entà aplicar aquest article.

Article 30

Transferéncia d'actius en resèrva de devises ath BCE

30.1. Sens prejudici d'aquerò que dispause er article 28, es bancs centraus nacionaus proporcionen as BCE actius en resèrva de devises autes qu'es monedes des estats membres, des èuros, des posicions de resèrva der FMI e des DEG, enquia un impòrt equivalent a 50.000 milions d'èuros. Eth Conselh de Govèrn decidís era proporcion que a d'arrecéber eth BCE dempús d'auer estat constituït, e tanben es impòrts que s'an d'aportar posteriorament. Eth BCE a plen dret a possedir e gerir es resèrves de devises que li siguen transferides, e a utilizar-les entàs finalitats establides en aguesti estatuts.

30.2. Era contribucion de cada banc centrau nacionau se fixe en proporcion ara sua participacion en capitau soscrit deth BCE.

30.3. Cada banc centrau nacionau ei acreditat peth BCE damb un actiu equivalent ara sua contribucion. Eth Conselh de Govèrn determine era denominacion e era remuneracion d'aguesti actius.

30.4. Eth BCE pòt sollicitar mès actius exteriors de resèrva, en tot excedir eth limit qu'establís er article 30.1, cossent damb es disposicions der article 30.2, laguens des limits e d'acòrd damb es condicions fixades peth Conselh de conformitat damb eth procediment establhit per article 41.

30.5. Eth BCE pòt possedir e gerir es posicions de resèrva der FMI e es DEG, e pòt acceptar era metuda en comun d'aguesti actius.

30.6. Eth Conselh de Govèrn pren totes es autes mesures que siguen de besonh entà aplicar aquest article.

Article 31

Actius en resèrva de devises en poder des bancs centraus nacionaus

31.1. Es bancs centraus nacionaus son autorizadi a hèr transaccions en compliment des sues obligacions damb es organizacions internacionaus, cossent damb er article 23.

31.2. Totes es autes operacions en resèrva de devises que demoren en poder des bancs centraus nacionaus dempús des transferéncies que'n hè referéncia er article 30, e tanben es transaccions des estats membres damb es sòns hons de manòbre oficiaus en devises, per dessus de determinadi limits que s'an d'establir cossent damb er article 31.3, rèsten subjèctes ara aprobacion deth BCE, damb era finalitat de garantir-ne era coeréncia damb era politica monetària e de tipas de cambi dera Union.

31.3. Eth Conselh de Govèrn establís es orientacions destinades a facilitar aquestes operacions.

Article 32

Assignacion d'ingrèssi monetaris enes bancs centraus nacionaus

32.1. Es ingrèssi obtengudi pes bancs centraus nacionaus en exercici des foncions de politica monetària deth SEBC, a partir d'ara nomentada «ingrèssi monetaris», s'assignen ara fin de cada exercici d'acòrd damb es disposicions d'aquest article.

32.2. Er impòrt des ingressi monetaris de cada banc centrau nacionau ei parièr as sòns ingressi annaus procedenti des sòns actius mantengudi contra bilhets en circulacion e depausi des entitats de credit. Aguesti actius son identificadi pes bancs centraus nacionaus d'acòrd damb es orientacions establides peth Conselh de Govèrn.

32.3. Se, a partir dera introduccion der èuro, eth Conselh de Govèrn considèrè qu'es estructures deth balanç des bancs centraus nacionaus non permeten aplicar er article 32.2, pòt decidir, per majoria qualificada, que, coma excepcion d'aquerò que dispause er article 32.2, es ingressi monetaris se mesuren d'acòrd damb un metòde alternatiu pendent un periòde que non pòt èster superior a cinc ans.

32.4. Er impòrt des ingressi monetaris de cada banc centrau nacionau se redusís en un impòrt equivalent a quinsevolhe interès pagat per aguest banc centrau sus es sòns depausi dauridi a entitats de credit, cossent damb er article 19.

Eth Conselh de Govèrn pòt decidir qu'es bancs centraus nacionaus siguen indemnizadi pes còsti qu'agen d'assumir en çò que tanh ara emision de bilhets o, en circumstàncies excepcionaus, pes pèrtes especificas derivades des operacions de politica monetària realizades per compte deth SEBC. Era indemnizacion adòpte era forma qu'eth Conselh de Govèrn considèrè adaptada; aguesti impòrts se pòden compensar damb es ingressi monetaris des bancs centraus nacionaus.

32.5. Era soma des ingressi monetaris des bancs centraus nacionaus se repartís entre aguesti proporcionalment as sues accions desborsades deth capítol deth BCE, sens prejudici des decisions qu'adòpte eth Conselh de Govèrn cossent damb er article 33.2.

32.6. Eth BCE efectue era compensacion e era liquidacion des balanci derivadi dera assignacion des ingressi monetaris, d'acòrd damb es directritzes establides peth Conselh de Govèrn.

32.7. Eth Conselh de Govèrn adòpte quinsevolhs autes mesures de besonh entà aplicar aguest article.

Article 33

Assignacion des beneficis e es pèrtes netes deth BCE

33.1. Eth benefici net deth BCE se transferís d'acòrd damb er orde següent:

- a) un impòrt que determine eth Conselh de Govèrn, que non pòt superar eth 20% deth benefici net, se transferís ath hons de resèrva generau en limit deth 100% deth capítol;
- b) eth benefici net restant se distribuís as posseïdors de parts deth BCE proporcionalment as accions desborsades.

33.2. S'eth BCE enregistre ua pèrta, eth deficit se pòt compensar mejançant eth hons de resèrva generau deth BCE e, se calesse e damb era decision prealabla deth Conselh de Govèrn, mejançant es ingressi monetaris der exercici economic correspondent, a prorata e enquias impòrts assignadi as bancs centraus nacionaus d'acòrd damb çò qu'establís er article 32.5.

CAPÍTOL VII DISPOSICIONS GENERAUS

Article 34

Actes juridics

34.1. Cossent damb er article 132 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth BCE:

- establís reglaments ena mesura que calgue entar acompliment des missions definides per article 3.1, prumèr guidon, e pes articles 19.1, 22 o 25.2 des Estatuts deth SEBC e deth BCE, e enes casi que s'establisquen enes actes deth Conselh que'n hè referéncia er article 41;
- pren es decisions de besonh entar exercici des foncions manades ath SEBC pes tractats e pes Estatuts deth SEBC;
- emet recomandacions e dictamens.

34.2. Eth BCE pòt decidir de publicar es decisions, es recomandacions e es dictamens qu'emèt.

34.3. Laguens des limits e enes condicions adoptades peth Conselh d'acòrd damb eth procediment establít per article 41 des Estatuts, eth BCE a autorizacion entà impausar multes e pagaments periodics de penalizacion as empreses que non complisquen es sues obligacions relatives as sòns reglaments e as sues decisions.

Article 35

Contraròtle jurisdiccional e ahèrs connèxes

35.1. Es actes o es omissions deth BCE rèsten subjèctes ara revision e ara interpretacion deth Tribunal de Justícia dera Union Europèa, enes casi establít pes tractats e d'acòrd damb es condicions que s'i determinen. Eth BCE pòt emprèner accions enes casi e segons es condicions que determinen es tractats.

35.2. Es litigis entre eth BCE, d'ua banda, e es sòns creditors, deutors o quinsevolhe auta persona, d'auta, son resolvudís pes tribunaus nacionaus competenti, sens perjudici des competéncias atribuïdes ath Tribunal de Justícia dera Union Europèa.

35.3. Eth BCE rèste subjècte ath regim d'obligacions qu'establís er article 340 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa. Era responsabilitat des bancs centraus nacionaus se determine en foncion dera sua legislacion nacionau respectiva.

35.4. Eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa a competéncia entà prononciar-se en vertut d'ua clausula compromissòria contenguda en un contracte de dret public o de dret privat estipulat peth BCE o en nòm d'aguest.

35.5. Era decision deth BCE d'emprèner accions deuant deth Tribunal de Justícia dera Union Europèa ei prenuda peth Conselh de Govèrn.

35.6. Eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa a competéncia entà prononciar-se enes litigis relatius ar acompliment pes bancs centraus nacionaus des obligacions derivades des tractats e d'aguesti estatuts. S'eth BCE considèra qu'un banc centrau nacionau a mancat a bèra ua des obligacions qu'establisson aguesti estatuts, emèt un dictamen motivat, dempús de dar ad aguest banc centrau nacionau era possibilitat de presentar es sues observacions. S'eth banc centrau nacionau que se'n tracte non s'atén ad aguest dictamen en tèrme establít peth BCE, aguest pòt recórrer ath Tribunal de Justícia dera Union Europèa.

Article 36

Personau

36.1. Eth Conselh de Govèrn, a prepausa deth Comitè Executiu, determine eth regim aplicable ath personau deth BCE.

36.2. Eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa a competéncia en quinsevolhe litigi entre eth BCE e es sòns agents laguens des limits e segons es condicions establides peth regim que les ei aplicable.

Article 37

(antic article 38)

Secrèt professionau

37.1. Es membres des organs de decision e deth personau deth BCE e des bancs centraus nacionaus, inclús dempús d'auer cessat enes sues foncions, no an de divulgar es informacions que, pera sua naturalesa, siguen subjèctes ath secrèt professionau.

37.2. Es persones qu'agen accés a donades emparades per ua legislacion dera Union qu'impause era obligacion deth secrèt son subjèctes ad aguesta legislacion.

Article 38

(antic article 39)

Signataris

Eth BCE se compromet legaument deuant tresaus per miei deth sòn president o de dus membres deth Comitè Executiu, o per miei des signatures de dus membres deth sòn personau degudament autorizat peth president entà signar en nòm deth BCE.

Article 39

(antic article 40)

Privilègis e immunitats

Eth BCE gaudís en territòri des estats membres des privilègis e es immunitats de besonh entar exercici des sues foncions, enes condicions qu'establís eth protocòu sus es privilègis e es immunitats dera Union Europèa.

CAPÍTOL VIII REVISION DES ESTATUTS E LEGISLACION COMPLEMENTÀRIA

Article 40

(antic article 41)

Procediment de revision simplificada

40.1. Cossent damb er article 129, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, es articles 5.1, 5.2, 5.3, 17, 18, 19.1, 22, 23, 24, 26, 32.2, 32.3, 32.4 e 32.6, er article 33.1, letra a), e er article 36 d'aguesti estatuts pòden èster revisadi peth Parlament Europèu e peth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari, sigue a prepausa deth BCE e damb era consulta prealabla ara Comission, sigue a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath BCE.

40.2. Er article 10.2 pòt èster modificat per ua decision deth Conselh Europèu, en tot prononciar-se per unanimitat, sigue a prepausa deth Banc Centrau Europèu e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ara Comission, sigue a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath Banc Centrau Europèu. Aguestes modificacions non entren en vigor enquia que non agen estat aprovades pes estats membres d'acòrd damb es sues normes constituçionaus respectives.

40.3. Es recomandacions que hèsque eth BCE en vertut d'aguest article requerissen ua decision unanima deth Conselh de Govèrn.

Article 41

(antic article 42)

Legislacion complementària

Cossent damb er article 129, apartat 4, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth Conselh, sigue a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ath BCE, sigue a prepausa deth BCE e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ara Comission, adòpte es disposicions que'n hèn referéncia es articles 4, 5.4, 19.2, 20, 28.1, 29.2, 30.4 e 34.3 d'aguesti estatuts.

CAPÍTOL IX

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES E D'AUTES DISPOSICIONS RELATIVES ATH SEBC*Article 42*

(antic article 43)

Disposicions generaus

42.1. Es excepcions que'n hèn referéncia er article 139 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa compòrten qu'es articles següenti d'aguesti estatuts non conferisquen cap dret e non impausen cap obligacion ar estat membre que se'n tracte: 3, 6, 9.2, 12.1, 14.3, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 26.2, 27, 30, 31, 32, 33, 34 e 49.

42.2. Es bancs centraus des estats membres acuelhudi a ua excepcion cossent damb er article 139 deth tractat mencionat consèrven es sues competéncies en encastre dera politica monetària, d'acòrd damb era legislacion nacionau.

42.3. Cossent damb er article 139 deth tractat mencionat, per *es estats membres* se compren «es estats membres era moneda que n'ei er èuro» enes articles 3, 11.2 e 19 d'aguesti estatuts.

42.4. Per *es bancs centraus nacionaus* se compren «es bancs centraus des estats membres era moneda que n'ei er èuro» enes articles 9.2, 10.2, 10.3, 12.1, 16, 17, 18, 22, 23, 27, 30, 31, 32, 33.2 e 49 d'aguesti estatuts.

42.5. Enes articles 10.3 e 33.1, per *accionaris* se compren «es bancs centraus des estats membres era moneda que n'ei er èuro».

42.6. Enes articles 10.3 e 30.2, per *capitau soscrit* se compren «eth capitau deth BCE soscrit pes bancs centraus des estats membres era moneda que n'ei er èuro».

Article 43

(antic article 44)

Foncions transitòries deth BCE

Eth BCE amie a tèrme es antics prètzhèts der IME que'n hèn referéncia er article 141, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa que, a causa des excepcions as quaus s'an acuelhut un o diuèrsi estats membres, encara s'an d'executar dempús der entratge der èuro.

Eth BCE emet dictamens en cors des preparatius relatius ara supression des excepcions que'n hèn referéncia er article 140 deth dit tractat.

Article 44

(antic article 45)

Eth Conselh Generau deth BCE

44.1. Sens prejudici der article 129, apartat 1, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth Conselh Generau se constituís coma tresau organ de decision deth BCE.

44.2. Eth Conselh Generau se compause deth president, eth vice-president deth BCE e es governadors des bancs centraus nacionaus. Es auti membres deth Comitau Executiu pòden participar, sens dret de vòt, enes amassades deth Conselh Generau.

44.3. Es responsabilitats deth Conselh Generau son enumerades de manèra exhaustiva per article 46 d'aguesti estatuts.

Article 45

(antic article 46)

Reglament intèrne deth Conselh Generau

45.1. Eth president o, se non i siguesse, eth vice-president deth BCE presidís eth Conselh Generau deth BCE.

45.2. Eth president deth Conselh e un membre dera Comission pòden participar, sens dret de vòt, enes amassades deth Conselh Generau.

45.3. Eth president prepare es amassades deth Conselh Generau.

45.4. Coma excepcion ar article 12.3, eth Conselh Generau adòpte eth sòn reglament intèrne.

45.5. Eth BCE s'encargue dera Secretaria deth Conselh Generau.

Article 46

(antic article 47)

Responsabilitats deth Conselh Generau

46.1. Eth Conselh Generau:

- execute es foncions que'n hè referéncia er article 43;
- contribuís as foncions consultatives que'n hè referéncia es articles 4 e 25.1.

46.2. Eth Conselh Generau contribuís a:

- arrecuèlher es informacions estadistiques que'n hè referéncia er article 5;
- establir es informes d'activitats deth BCE que'n hè referéncia er article 15;
- establir es normes que, cossent damb er article 26.4, son de besonh entà aplicar er article 26;
- adoptar quinsevolhe auta mesura, establida per article 29.4, de besonh entà aplicar er article 29;
- definir es condicions de contractacion deth personau deth BCE, establides per article 36.

46.3. Eth Conselh Generau contribuís as preparatius de besonh entara fixacion irrevocabla des tipus de cambi des monedes des estats membres acuelhudi a ua excepcion en çò que tanh ar èuro, cossent damb er article 140, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

46.4. Eth Conselh Generau ei informat des decisions deth Conselh de Govèrn peth president deth BCE.

Article 47

(antic article 48)

Disposicions transitòries relatives ath capitau deth BCE

Cossent damb er article 29.1, s'assigne a cada banc centrau nacionau ua ponderacion ena clau entara soscripcion deth capitau deth BCE. Coma excepcion d'aquerò que dispause er article 28.3, es bancs centraus des estats membres acuelhudi a ua excepcion non desborsen eth capitau soscrit levat qu'eth Conselh Generau, en tot prononciar-se per ua majoria que represente aumens dus tèrci deth capitau soscrit deth BCE e aumens era mitat des accionaris, decidisque que s'a de pagar un percentatge minim coma contribucion as còsti operatius deth BCE.

Article 48

(antic article 49)

Pagament diferit deth capitau, des resèrves e des provisions deth BCE

48.1. Eth banc centrau d'un estat membre qu'age deishat d'èster acuelhut a ua excepcion desborse era sua part soscrita de capitau deth BCE ena madeisha mesura qu'es auti bancs centraus des estats membres era moneda que n'ei er èuro e transferís as BCE actius en resèrva de devises cossent damb er article 30.1. Era quantitat que s'a de transferir se determine en tot multiplicar eth valor en èuros, ath tipe de cambi deth moment, des actius de resèrva mencionadi transferidi dejà enquia aqueth moment ath BCE, cossent damb çò que dispause er article 30.1, peth coeficient resultant de dividir eth nombre d'accions soscrutes peth banc centrau nacionau que se'n tracte e eth nombre d'accions que ja agen desborsat es auti bancs centraus nacionaus.

48.2. Ath delà deth desborsament establít per article 48.1, eth banc centrau que se'n tracte contribuís as resèrves deth BCE, as provisions equivalents a resèrves e ar impòrt qu'encara s'age d'assignar as resèrves e es provisions correspondentes ath salde deth compde de pèrtes e ganhs a 31 de deseme der an anterior ath dera supression dera excepcion. Era quantitat damb era quau a de contribuir se determine en tot multiplicar er impòrt des resèrves, definit anteriorament e consignat en balanç aprovat deth BCE, peth coeficient resultant de dividir eth nombre d'accions soscrutes peth banc centrau que se'n tracte e eth nombre d'accions que ja agen desborsat es auti bancs centraus.

48.3. Quan un país o mès d'un se convertissen en estats membres e es sòn bancs centraus nacionaus respectius entren en SEBC, aumenten automaticament eth capitau soscrit deth BCE e eth limit sus era quantitat d'actiu de resèrva de cambi que se pòt transferir ath BCE. Er impòrt der augment se calcule multiplicant es respectives quantitats en vigor en aqueth moment peth coeficient resultant de dividir, en encastre dera clau ajustada entara soscripcion de capitau, entre era ponderacion des nauí bancs centraus nacionaus implicadi e era ponderacion des bancs centraus nacionaus ja membres deth SEBC. Era ponderacion de cada banc centrau nacionau laguens dera clau entara soscripcion de capitau se calcule de manèra analòga ad aquerò que dispause er article 29.1 e cossent damb er article 29.2. Es periòdes de referéncia emplegadi entàs donades estadistiques son identics as que s'apliquen entath darrèr ajustament quinquennau des ponderacions establides per article 29.3.

Article 49

(antic article 52)

Cambi des bilhets nomentadi en monedes des estats membres

Dempús d'auer fixat irrevocablement es tipes de cambi cossent damb er article 140, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth Conselh de Govèrn pren es mesures de besonh entà garantir qu'es bilhets nomentadi en monedes damb tipe de cambi fix irrevocable sigue cambiadi pes bancs centraus nacionaus d'acòrd damb es valors de paritat respectiva.

Article 50
(antic article 53)

Aplicabilitat des disposicions transitòries

Es articles 42 a 47 son aplicables mentre i age estats membres que s'agen acuelhut a ua excepcion.

**PROTOCÒU (NUM. 5)
SUS ES ESTATUTS DETH BANC EUROPEU D'INVERSIONS**

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT DESIRAR establir es estatuts deth Banc Europeu d'Inversions que'n hè referéncia er article 308 deth Tractat de foncionament dera Union Europea,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europea e ath Tractat de foncionament dera Union Europea:

Article 1

Eth Banc Europeu d'Inversions, instituït per article 308 deth Tractat de foncionament dera Union Europea, nomenat d'ara tà deuant eth «Banc», ei constituït e exercís es sues funcions e era sua activitat de conformitat damb es disposicions des tractats e d'aguesti estatuts.

Article 2

Era mission deth Banc ei definida per article 309 deth Tractat de foncionament dera Union Europea.

Article 3

Cossent damb er article 308 deth Tractat de foncionament dera Union Europea, es estats membres son es membres deth Banc.

Article 4

1. Eth Banc ei dotat d'un capitau de 232 392 989 000 EUR soscrit pes estats membres segons es impòrts següenti:

Alemanha	37 578 019 000
França	37 578 019 000
Itàlia	37 578 019 000
Reiaume Unit	37 578 019 000
Espanha	22 546 811 500
Belgica	10 416 365 500
Païsi Baishi	10 416 365 500

Suècia	6 910 226 000
Dinamarca	5 274 105 000
Àustria	5 170 732 500
Polonha	4 810 160 500
Finlàndia	2 970 783 000
Grècia	2 825 416 500
Portugal	1 820 820 000
Republica Chèca	1 774 990 500
Ongria	1 679 222 000
Irlanda	1 318 525 000
Romania	1 217 626 000
Eslovaquia	604 206 500
Eslovenia	560 951 500
Bulgaria	410 217 500
Lituània	351 981 000
Luxemborg	263 707 000
Chipre	258 583 500
Letònia	214 805 000
Estònia	165 882 000
Malta	98 429 500

Es estats membres sonque son responsables enquiar impòrt dera sua quòta de capitau soscrit e non desborsat.

2. Era admission d'un nau membre compòrte un augment deth capitau soscrit correspondent ara aportacion deth nau membre.
3. Eth Conselh de Governadors, en tot prononciar-se per unanimitat, pòt decidir un augment deth capitau soscrit.
4. Era quòta de capitau soscrit non se pòt cedir ne dar ne empenhar e ei insasible.

Article 5

1. Eth capitau soscrit ei desborsat pes estats membres a arrason deth 5% de mieja des impòrts definidi en article 4, apartat 1.
2. En cas d'augment deth capitau soscrit, eth Conselh de Governadors, en tot prononciar-se per unanimitat, fixe eth percentatge que s'a de desborsar, e tanben es modalitats de desborsament. Es desborsaments en metallic sonque s'admeten en èuros.
3. Eth Conselh d'Administracion pòt exigir eth desborsament deth salde deth capitau soscrit, tostemp qu'aguest desborsament sigue de besonh entà afrontar es obligacions deth Banc.

Cada estat membre efectue aquest desborsament en proporcion ara sua quòta de capitau soscrit.

Article 6

(antic article 8)

Eth Banc ei administrat e gerit per un Conselh de Governadors, un Conselh d'Administracion e un Comitad de Direccion.

Article 7

(antic article 9)

1. Eth Conselh de Governadors se compause des ministres designadi pes estats membres.
2. Eth Conselh de Governadors establís es directritztes generaus relatives ara politica de credit deth Banc, de conformitat damb es objectius dera Union.

Eth Conselh de Governadors velhe pera execucion d'aguestes directritztes.

3. Ath delà, eth Conselh de Governadors:
 - a) decidís er augment deth capitau soscrit, de conformitat damb er article 4, apartat 3, e damb er article 5, apartat 2,
 - b) a efèctes dera aplicacion der article 9, apartat 1, determine es principis aplicables as operacions de finançament en encastre dera mission deth Banc,
 - c) exercís es poders establidi pes articles 9 e 11 entath nomentament e era demission forçada des membres deth conselh d'administracion e deth comitat de direccion, e es establidi per article 11, apartat 1, dusau paragraf,
 - d) decidís era concession de finançament entà operacions d'inversion que s'an d'amiar a tèrme totaument o parciaument dehòra des territòris des estats membres, de conformitat damb er article 16, apartat 1,
 - e) apròve er informe annau establith peth Conselh d'Administracion,
 - f) apròve eth balanç annau, e eth compde de ganhs e de pèrtes,
 - g) exercís es auti poders e atribucions conferidi pes presents estatuts,
 - h) apròve eth reglament intèrne deth Banc.
4. Eth Conselh de Governadors ei competent entà préner, per unanimitat, en encastre deth Tractat e d'aguesti estatuts, totes es decisions relatives ara suspension dera activitat deth Banc e ara sua liquidacion eventuuu.

Article 8

(antic article 10)

Lheuat de disposicions contràries ad aguesti estatuts, eth Conselh de Governadors pren es sues decisions per majoria des membres que lo compausen. Aguesta majoria a de representar aumens eth 50% deth capitau soscrit.

Era majoria qualificada requerís un totau de dètz-e-ueit vòts e eth 68% deth capitau soscrit.

Era abstencion des membres presents o representadi non ei cap obstacle entara adopcion des acòrds que requerissen unanimitat.

Article 9
(antic article 11)

1. Eth Conselh d'Administracion decidís sus era concession de finançament, especiaument en forma de credits e garantides, e era conclusion d'empronts; fixe es tipus d'interès des prèsti, e tanben es comissions e d'autres cargues. En tot basar-se en ua decision adoptada per majoria qualificada, pòt delegar bères ues des sues atribucions en Comitad de Direccion. Determine es condicions e modalitats d'aguesta delegacion e ne supervise era execucion.

Eth Conselh d'Administracion velhe pera sana administracion deth Banc; garantís era conformitat dera gestion deth Banc damb es disposicions des tractats e es estatuts e damb es directritzes generaus establides peth Conselh de Governadors.

En finir er exercici, eth Conselh d'Administracion ei obligat a presentar un informe ath Conselh de Governadors e a publicar-lo, un còp aprovat.

2. Eth Conselh d'Administracion se compause de vint-e-ueit administradors e dètz-e-ueit suplents.

Es administradors son nomentadi entà un periòde de cinc ans peth Conselh de Governadors. Cada estat membre ne designe un e era Comission tanben ne designe un.

Es administradors suplents son nomentadi entà un periòde de cinc ans peth Conselh de Governadors, a arrason de:

- dus suplents designadi pera Republica Federau d'Alemanha,
- dus suplents designadi pera Republica Francesa,
- dus suplents designadi pera Republica Italiana,
- dus suplents designadi peth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd,
- un suplent designat de comun acòrd peth Reiaume d'Espanha e era Republica Portuguesa,
- un suplent designat de comun acòrd peth Reiaume de Belgica, eth Gran Ducat de Luxemborg e eth Reiaume des Païses Basses,
- dus suplents designadi de comun acòrd peth Reiaume de Dinamarca, era Republica Ellenica, Irlanda e Romania,
- dus suplents designadi de comun acòrd pera Republica d'Estònia, era Republica de Letònia, era Republica de Lituània, era Republica d'Àustria, era Republica de Finlàndia e eth Reiaume de Suècia,
- tres suplents designadi de comun acòrd pera Republica de Bulgaria, era Republica Chèca, era Republica de Chipre, era Republica d'Ongria, era Republica de Malta, era Republica de Polonha, era Republica d'Eslovenia e era Republica d'Eslovaquia,
- un suplent designat pera Comission.

Eth Conselh d'Administracion convide sies expèrts a forma-ne part sens dret de vòt: tres en qualitat de membres e tres coma suplentes.

Eth mandat des administradors e des suplents ei renovable.

Eth reglament intèrne establís es modalitats de participacion enes sessions deth Conselh d'Administracion e es disposicions aplicables as membres suplents e as expèrts designadi.

Eth president o, en abséncia d'aguest, un des vice-presidents deth Comitad de Direccion presidís es sessions deth Conselh d'Administracion, sens préner part ena votacion.

Es membres deth Conselh d'Administracion s'elegissen entre personalitats qu'aufrisquen totes es garantides d'independéncia e competéncia; sonque son responsables deuant deth Banc.

3. Sonque quan un administrador dèishe de complir es condicions de besonh entar exercici des sues foncions, eth Conselh de Governadors, en tot prononciar-se per majoria qualificada, ne pòt declarar era demission forçada.

Era non-aprobacion der informe annau compòrte era demission deth Conselh d'Administracion.

4. En cas de produsir-se vacantes per decés o per demission voluntària, demission forçada o demission collectiva, es lòcs vacants son corbidi de conformitat damb çò que dispause er apartat 2. A excepcion deth cas des renauiments totaus, es lòcs vacants son corbidi peth temps que rèste de mandat.

5. Eth Conselh de Governadors fixe era retribucion des membres deth Conselh d'Administracion e determine es eventuaus incompatibilitats damb es foncions d'administrador e de suplent.

Article 10

(antic article 12)

1. Cada administrador dispause d'un vòt en Conselh d'Administracion e pòt delegar eth sòn vòt en toti es casi, segons es modalitats que determine eth reglament intèrne deth Banc.

2. Levat qu'aguesti estatuts ac dispausen autrament, es decisions deth Conselh d'Administracion se prenen aumens per un tèrç des membres deth Conselh qu'agen dret de vòt e que representen aumens eth cinquanta per cent deth capitau soscrit. Era majoria qualificada requerís era amassada de dètz-e-ueit vòts e eth seishanta ueit per cent deth capitau soscrit. Eth reglament intèrne deth Banc fixe eth quorum de besonh entara validesa des deliberacions deth Conselh d'Administracion.

Article 11

(antic article 13)

1. Eth Comitad de Direccion se compause d'un president e de ueit vice-presidents nomentadi per un periòde de sies ans peth Conselh de Governadors damb era prepausa prealabla deth Conselh d'Administracion. Eth sòn mandat ei renovable.

Eth Conselh de Governadors, en tot prononciar-se per unanimitat, pòt modificar eth nombre de membres deth Comitad de Direccion.

2. A prepausa deth Conselh d'Administracion, en tot prononciar-se per majoria qualificada, eth Conselh de Governadors, en tot prononciar-se tanben per majoria qualificada, pòt declarar era demission forçada des membres deth Comitad de Direccion.

3. Eth Comitad de Direccion s'encargue dera gestion des ahèrs d'administracion ordinària deth Banc, jos era autoritat deth president e eth contraròtle deth Conselh d'Administracion.

Aguest Comitad prepare es decisions deth Conselh d'Administracion, especiaument es referentes ara conclusion d'empronts e ara concession de finançament, en particular en forma de credits e garantides; tanben asseure era execucion d'aguestes decisions.

4. Eth Comitad de Direccion emet, per majoria, es sòns dictamens sus es projèctes de conclusion d'empronts e de concession de finançament, especiaument en forma de credits e garantides.

5. Eth Conselh de Governadors fixe era retribucion des membres deth Comitad de Direccion e determine es incompatibilitats damb es sues foncions.

6. Eth president o, en cas d'empach d'aguest, un des vice-presidents represente eth Banc enes ahèrs judiciaus o extrajudiciaus.

7. Es membres deth personau deth Banc son sometudi ara autoritat deth president. Correspon ad aguest de contractar-les e dar-les comiat. Ena eleccion deth personau, s'a de tier en compde non sonque es aptituds

personaus e era formacion professionau, mès tanben un departiment equitable entre es ciutadans des estats membres. Eth reglament intèrne determine er organ competent qu'a d'adoptar es disposicions aplicables ath personau.

8. Eth Comitad de Direccion e eth personau deth banc sonque son responsables deuant d'aguest darrèr e exercissen es sues foncions damb totau independéncia.

Article 12

(antic article 14)

1. Un comitat, compausat per sies membres nomentadi peth Conselh de Governadors per arrason dera sua competéncia, verifique qu'es activitats deth Banc siguen conformes damb es melhores practiques bancàries e ei responsable dera verificacion des comptes deth Banc.

2. Eth Comitad que'n hè referéncia er apartat 1 examine cada an era regularitat des operacions e des libres deth Banc. Ad aguest efècte compròve qu'es operacions deth Banc s'an amiat a tèrme d'acòrd damb es tramits e es procediments establidi per aguesti estatuts e peth reglament intèrne.

3. Eth Comitad que'n hè referéncia er apartat 1 confirme qu'es estats financèrs, e tota era informacion financèra que figure enes comptes annaus establidi peth Conselh d'Administracion, dan ua imatge fidèla dera situacion financèra deth Banc, tant der actiu coma deth passiu, e tanben des resultats des sues operacions e des fluxes de tresauraria der exercici financèr correspondent.

4. Eth reglament intèrne precise es qualificacions qu'an de possedir es membres deth Comitad que'n hè referéncia er apartat 1 e determine es condicions e es modalitats de foncionament deth Comitad.

Article 13

(antic article 15)

Eth Banc se comuniqua damb cada estat membre per miei dera autoritat designada per aguest. Ena execucion des operacions financères, pòt recórrer ath banc centrau nacionau der estat membre interessat o a d'autres institucions financères autorizadas per aguest.

Article 14

(antic article 16)

1. Eth Banc coopèra damb totes es organizacions internacionaus era activitat des quaus s'exercisque en encastres analògs as sòns.

2. Eth Banc cerque toti es contactes utils tà cooperar damb es institucions bancàries e financères des païsi a on siguen es sues operacions.

Article 15

(antic article 17)

A peticion d'un estat membre o dera Comission, o d'ofici, eth Conselh de Governadors interprète o complete, enes condicions en qué s'an establít, es directritztes fixades per eth enes tèrmes der article 7 d'aguesti estatuts.

Article 16

(antic article 18)

1. En encastre deth mandat definit en article 309 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth Banc autrege finançament, especiaument en forma de credits e de garantides, as sòns membres o as empreses privades o publiques per inversions que s'agen d'executar enes territòris des estats membres, tostemp que non se dispausa, laguens de condicions rasonables, de recorsi procedenti d'autes hònts.

De tota manèra, per miei de decision per majoria qualificada deth Conselh de Governadors, a prepausa deth Conselh d'Administracion, eth Banc pòt autrejar finançament entà inversions que s'agen d'executar, totaument o parciaument, dehòra des territòris des estats membres.

2. Era concession de prèsti ei subordinada, ena mesura que sigue possible, ara utilizacion d'auti mieis de finançament.

3. Quan se concedís un prèst a ua empresa o a ua collectivitat que non sigue un estat membre, eth Banc subordine era concession d'aguest prèst ar autrejament d'ua garantida entar estat membre en territòri a on s'a d'executar era inversion o d'autes garantides sufisentes, o ben ara soliditat financèra deth deutor.

Ath delà, en encastre des principis establidi peth Conselh de Governadors de conformitat damb er article 7, apartat 3, letra b), e s'era realizacion des operacions que'n hè referéncia er article 309 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa ac exigís, eth Conselh d'Administracion adòpte per majoria qualificada es condicions e es modalitats de quinsevolhe finançament damb un perfil de risc especific e que sigue considerat per açò coma ua activitat especiau.

4. Eth Banc pòt garantir es empronts contractadi per empreses publiques o privades o per collectivitats entara realizacion des operacions que'n hè referéncia er article 309 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

5. Er impòrt totau comprometet des prèsti e es garantides concedidi peth Banc non pòt excedir deth 250% deth capitau soscrit, des resèrves, des provisions non assignades e der excedent de compde de pèrtes e ganhs. Era quantitat acumulada des partides que se'n tracte se calcule un còp dedusida ua soma identica ara quantitat soscrita, sigue desborsat o non, en concèpte de quinsevolhe participacion deth Banc.

Era quantitat pagada en concèpte de participacion deth Banc en cap moment non a d'èster superior ath totau dera part liberada deth sòn capitau, es sues resèrves, es provisions non assignades e er excedent de compde de pèrtes e ganhs.

Damb caractèr excepcionau, es activitats especiaus deth Banc, coma es que decidissen eth Conselh de Governadors e eth Conselh d'Administracion cossent damb er apartat 3, son objècte d'ua dotacion especifica de resèrves.

Aguest apartat s'aplique tanben as comptes consolidadi deth Banc.

6. Eth Banc se protegís contra eth risc de cambi en tot includir enes contractes de prèst e de garantida es clausules que considèra apropiades.

Article 17

(antic article 19)

1. Es tipos d'interès des prèsti que concedís eth Banc, e es comissions e d'autes cargues, s'an d'adaptar as condicions que prevalen en mercat de capitaus e s'a de calcular de manèra qu'es ingrèssi que ne resulten permeten ath Banc d'afrontar es sues obligacions, corbir es sues despenses e risqui e constituïr un hons de resèrva de conformitat damb er article 22.

2. Eth Banc non concedís cap reduccion des tipos d'interès. En cas que, en tot tier en compde eth caractèr especific dera inversion que s'a de finançar, resulte convenenta ua reduccion deth tipe d'interès, er estat membre

interessat o ua auta autoritat pòt concedir bonificacions d'interèssi, ena mesura qu'era sua concession sigue compatibla damb es normes establides en article 107 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Article 18

(antic article 20)

Enes sues operacions de finançament, eth Banc a d'observar es principis següenti:

1. Velhe pr'amor qu'es sòns hons s'utilizen dera manèra mès racionau en interès dera Union.

Sonque pòt concedir prèsti o garantir empronts:

- a) quan eth pagament d'interèssi e d'amortiments sigue garantit pes beneficis d'explotacion, en cas d'inversions amiades a tèrme per empreses deth sector dera produccion, o en cas d'outes inversions per un compromís soscrit per estat en quau era inversion s'execute, o de quinsevolhe auta manèra, e,
 - b) quan era execucion dera inversion contribuís ar increment dera productivitat economica en generau e favorís era realizacion deth mercat interior.
2. Non a d'aquerir cap participacion en empreses ne assumir cap responsabilitat ena gestion d'aguestes, levat qu'er emparament des sòns drets ac exigisque entà garantir era recuperacion des sòns credits.

Totun, en encastre des principis establidi peth Conselh de Governadors en vertut der article 7, apartat 3, letra b), s'atau ac exigís era realizacion des operacions que'n hè referéncia er article 309 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth Conselh d'Administracion adòpte per majoria qualificada es condicions e es modalitats de participacion en capitau d'ua empresa comerciau, per norma generau coma complement d'un prèst o garantida, tostemp que sigue de besonh entath finançament d'ua inversion o programa.

3. Pòt cedir es sòns credits en mercat de capitaus e, ad aquest efècte, pòt exigir as sòns manlevaires era emission d'obligacions o d'auti títols.
4. Ne eth Banc ne es estats membres non an d'impausar condicions qu'obliguen a gastar es quantitats prestades laguens d'un estat membre determinat.
5. Pòt subordinar era concession de prèsti ara organizacion de licitacions internacionaus.
6. Non finance, totaument o parciaument, es inversions as quaus s'opause er estat membre en territòri deth quau s'an d'executar.
7. Coma complement des sues activitats de credit, eth Banc pòt garantir servicis d'assisténcia tecnica, d'acòrd damb es condicions e es modalitats definides peth Conselh de Governadors, que se pronóncie per majoria qualificada de conformitat damb aguesti estatuts.

Article 19

(antic article 21)

1. Eth Banc pòt èster objècte dirèctament d'ua sollicitud de finançament de quinsevolhe empresa o entitat publica o privada. Tanben pòt estar-ne per miei dera Comission, o ben der estat membre en territòri deth quau se n'amie a tèrme era inversion.

2. S'es sollicituds se corsen per miei dera Comission, rèsten subjèctes ath dictamen der estat membre en territòri deth quau se n'amie a tèrme era inversion. Se se corsen per miei der estat membre, se someten ath dictamen dera Comission. Se provien dirèctament d'ua empresa, rèsten subjèctes ar estat membre interessat e ara Comission.

Es estats membres interessadi e era Comission an d'eméter eth sòn dictamen en tèrme maxim de dus mesi. Se non i a cap responsa en tèrme indicat, eth Banc pòt considerar qu'eth dit projècte non suscite cap objeccion.

3. Eth Conselh d'Administracion decidís sus es operacions de finançament que li somet eth Comitad de Direccion.
4. Eth Comitad de Direccion examine s'es operacions de finançament que se li someten s'ajusten as disposicions d'aguesti estatuts, en particular as des articles 16 e 18. S'eth Comitad de Direccion se pronóncie en favor deth finançament, a de sométer era prepausa correspondentia ath Conselh d'Administracion; pòt subordinar eth sòn dictamen favorable as condicions que considèrè essenciaus. S'eth Comitad de Direccion se pronóncie en contra dera concession deth finançament, a de presentar ath Conselh d'Administracion es documents apertienti, acompanhadi deth sòn dictamen.
5. En cas de dictamen desfavorable deth Comitad de Direccion, eth Conselh d'Administracion sonque pòt concedir eth finançament mencionat per unanimitat.
6. En cas de dictamen desfavorable dera Comission, eth Conselh d'Administracion sonque pòt concedir eth finançament mencionat per unanimitat, damb era abstencion der administrador nomenat pera Comission.
7. En cas de dictamen desfavorable deth Comitad de Direccion e dera Comission, eth Conselh d'Administracion non pòt concedir eth dit finançament.
8. Quan sigue justificat procedir a ua reestructuracion d'ua operacion de finançament relativa a inversions aprovades per motius d'emparament des drets e interèssi deth Banc, eth Comitad de Direccion adòpte sens retard es mesures urgentes que considèrè de besonh, damb resèrva deth déuer d'informar-ne immediatament ath Conselh d'Administracion.

Article 20

(antic article 22)

1. Eth Banc pren en prèst enes mercats de capitaus es recorsi de besonh entar acompliment des sòn prètzhèts.
2. Eth Banc pòt préner sòs a prèst en mercat de capitaus des estats membres, en encastre des disposicions legaus aplicables ad aguesti mercats.

Es autoritats competentes d'un estat membre acuelhut a ua excepcion en sens der article 139, apartat 1, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa sonque s'i pòden opausar s'i a motius entà témer perturbacions grèus en mercat de capitaus d'aguest estat.

Article 21

(antic article 23)

1. Eth Banc pòt utilizar, enes condicions següentes, es disponibilitats que non a de besonh immediatament entà afrontar es sues obligacions:
 - a) pòt plaçar capitaus enes mercats monetaris,
 - b) damb resèrva des disposicions der article 18, apartat 2, pòt crompar o véner títols,
 - c) pòt efectuar quinsevolhe auta operacion financèra relacionada damb eth sòn objectiu.
2. Sens perjudici des disposicions der article 23, eth Banc, ena gestion des sues col·locacions de capitau, non efectue cap arbitratge de devises que non sigue dirèctament de besonh entara realizacion des sòn prèsti o entath compliment des compromisi qu'a contractat pes empronts qu'a emetut o des garantides qu'a autreat.
3. En encastre d'aplicacion d'aguest article, eth Banc actue d'acòrd damb es autoritats competentes des estats membres o es sòn bancs centraus nacionaus.

Article 22

(antic article 24)

1. Se constituís progressivament un hons de resèrva equivalent ath 10% coma maxim deth capitau soscrit. S'era situacion des compromisi deth Banc ac justifique, eth Conselh d'Administracion pòt decidir era constitucion de resèrves suplementàries. Mentre aquest hons de resèrva non sigue deth tot constituït, pòt èster alimentat damb:

- a) es interèssi que produsisquen es prèsti concedidi peth Banc damb es quantitats qu'an d'aportar es estats membres en vertut der article 5;
- b) es interèssi que produsisquen es prèsti concedidi peth Banc damb es quantitats procedentes deth reemborsament des prèsti que'n hè referéncia era letra a),

tostemp qu'aguesti ingrèssi non siguen de besonh entà executar es obligacions e corbir es despenses deth Banc.

2. Es recorsi deth hons de resèrva s'an de plaçar de manèra que siguen en condicions d'arrespòner, en quinsevolhe moment, as objectius deth hons.

Article 23

(antic article 25)

1. Eth Banc ei tostemp autorizat entà transferir a ua des monedes des estats membres era moneda que non n'ei er èuro es actius que possedís entà efectuar es operacions que siguen d'acòrd damb eth sòn objècte, tau coma ac definís er article 309 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, en tot tier en compde çò que dispause er article 21 d'aguesti estatuts. Eth Banc, tostemp que sigue possible, evite efectuar aquestes transferéncias s'a actius disponibles o realizables ena moneda que li calgue.

2. Eth Banc non pòt convertir en devises de païsi tresaus es actius que possedís ena moneda d'un des estats membres era moneda que non en sigue er èuro sens eth consentiment d'aguest estat.

3. Eth Banc pòt dispausar liurament dera part deth sòn capitau desborsat, e tanben des devises prenudes en prèst enes mercats de païsi tresaus.

4. Es estats membres se comprometen a méter a disposicion des deutors deth Banc es devises de besonh entath reemborsament deth capitau e eth pagament des interèssi des prèsti concedidi o garantidi peth Banc entàs inversions que s'an d'executar en sòn pròpri territòri.

Article 24

(antic article 26)

S'un estat membre desaten es obligacions que li pertòquen coma membre en vertut d'aguesti estatuts, especiaument era obligacion de desborsar era sua quòta o d'assegurar eth servici des sòns empronts, eth Conselh de Governadors, en tot prononciar-se per majoria qualificada, pòt decidir suspèner era concession de prèsti o garantides ad aquest estat membre o as sòns ciutadans.

Aguesta decision non exempte ar estat ne as sòns ciutadans deth compliment des sues obligacions devèrs eth Banc.

Article 25

(antic article 27)

1. S'eth Conselh de Governadors decidís suspèner era activitat deth Banc, s'an d'interrómpen sens retard totes es activitats, lheuut des operacions de besonh entà assegurar era utilizacion, er emparament e era conservacion des sòns bens e entà satisfar es sòns compromisi.
2. En cas de liquidacion, eth Conselh de Governadors nomete as liquidadors e les da instruccions entà efectuen aguesta liquidacion. Eth Conselh de Governadors velhe pera salvagarda des drets des membres deth personau.

Article 26

(antic article 28)

1. Eth Banc gaudís en cadun des estats membres dera mès ampla capacitat juridica qu'es legislacions nacionaus arreconeishen as persones juridiques; en particular, pòt aquerir e alienar bens mòbles o immòbles e comparéisher en justícia.
2. Es bens deth Banc son exempti de tota requisicion o expropiacion, sigue quina ne sigue era forma.

Article 27

(antic article 29)

Es litigis entre eth Banc, d'ua banda, e es sòns prestaires, es sòns manlevaires o tresaus, dera auta, se resòlven pes organs jurisdiccionalaus nacionaus competents, sens perjudici des competéncies atribuïdes ath Tribunal de Justícia dera Union Europèa. Eth Banc pòt preveir, en un contracte, un procediment d'arbitratge.

Eth Banc a de fixar abitança en cadun des estats membres. De tota manèra, en vertut d'un contracte, pòt procedir a ua eleccion especiau d'abitança.

Es bens e es actius deth Banc sonque pòden èster embargats o sometudi a execucion forçada per decision judiciu.

Article 28

(antic article 30)

1. Eth Conselh de Governadors, en tot prononciar-se per unanimitat, pòt decidir crear filiaus o d'outes entitats, dotades de personalitat juridica e autonomia financèra.
2. Eth Conselh de Governadors adòpte per unanimitat es estatuts des organismes que'n hè referéncia er apartat 1. Es estatuts ne definissen especiaument es objectius, era estructura, eth capitau, es membres, era sedença, es recorsi financèrs, es mieis d'accion e es procediments d'auditoria, e tanben era sua relacion damb es organs deth Banc.
3. Eth Banc ei facultat entà participar ena gestion d'aguesti organismes e entà contribuïr ath sòn capitau soscrit enquiar impòrt que fixe eth Conselh de Governadors, que se pronóncie per unanimitat.
4. Eth Protocòu sus es privilègis e es immunitats dera Union Europèa s'aplique as organismes que'n hè referéncia er apartat 1, ena mesura que se les aplique eth dret dera Union, as membres des sòns organs en exercici des foncions qu'an assignades e ath sòn personau, enes madeishi tèrmes e es madeishes condicions aplicables ath Banc.

Es dividends, es plusvalues e d'outes formes de renda procedentes d'aguesti organismes qu'an dret es membres auti qu'era Union Europèa e eth Banc rèsten subjèctes, totun, as disposicions fiscaus dera legislacion aplicabla.

5. Eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa a competéncias, laguens des limits fixadi de contunh, entà conéisher es litigis relatius as mesures adoptades pes organs d'un organisme subjècte ath dret dera Union. Es recorsi contra aquestes mesures les pòden interpausar quinsevh membre d'aquest organisme, coma tau, o es estats membres enes condicions establides en article 263 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.
6. Eth Conselh de Governadors, en tot prononciar-se per unanimitat, pòt decidir era admission deth personau des organismes subjèctes ath dret dera Union a regims comuns damb eth Banc, laguens deth respècte as procediments intèrnes respectius.

**PROTÒCÒU (NUM. 6)
SUS ERA FIXACION DES SEDENCES DES INSTITUCIONS
E DE DETERMINADI ORGANS, ORGANISMES E SERVICIS DERA
UNION EUROPEÀ**

ES REPRESENTANTS DES GOVÈRNS DES ESTATS MEMBRES,

VIST er article 341 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa e er article 189 deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica,

EN TOT ARREBREMBAR E EN TOT CONFIRMAR era decision deth 8 d'abriu de 1965, e sens prejudici des decisions relatives ara sendença d'institucions, organs, organismes e servicis futurs,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa, ath Tractat de foncionament dera Union Europèa e ath Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica.

Article unic

- a) Eth Parlament Europèu a era sedença en Estrasborg, a on s'an es dotze periòdes de sessions plenàries mensuaus, en tot includir-i era session pressupostària. Es periòdes de sessions plenàries addicionaus debanen en Brussèlles. Es comissions deth Parlament Europèu an era sedença en Brussèlles. Eth Secretariat Generau deth Parlament Europèu e es sòns servicis rèsten en Luxemborg.
- b) Eth Conselh a era sedença en Brussèlles. Pendent es mesi d'abriu, junh e octubre, eth Conselh a es sues sessions en Luxemborg.
- c) Era Comission a era sedença en Brussèlles. Es servicis enumerats enes articles 7, 8 e 9 dera decision deth 8 d'abriu de 1965 son establidi en Luxemborg.
- d) Eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa a era sedença en Luxemborg.
- e) Eth Tribunau de Comptes a era sedença en Luxemborg.
- f) Eth Comitad Economic e Sociau a era sedença en Brussèlles.
- g) Eth Comitad des Regions a era sedença en Brussèlles.
- h) Eth Banc Europèu d'Inversions a era sedença en Luxemborg.
 - i) Eth Banc Centrau Europèu a era sedença en Frankfurt.
- j) Eth Burèu Europèu de Policia (Europol) a era sedença ena Hàia.

PROTOCÒU (NUM. 7)
SUS ES PRIVILÈGIS E ES IMMUNITATS DERA UNION EUROPEÀ

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT CONSIDERAR que, enes tèrmes des articles 343 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa e 191 deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica (CEEA), era Union Europèa e era CEEA gaudissen en territòri des estats membres des immunitats e es privilègis de besonh entar acompliment dera sua mission,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa, ath Tractat de foncionament dera Union Europèa e ath Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica.

CAPÍTOL I
BENS, HONS, ACTIUS E OPERACIONS DERA UNION EUROPEÀ

Article 1

Es locaus e es bastisses dera Union son inviolables. Son exempti de perquisicion, requisicion, confiscacion o expropiacion. Es bens e es actius dera Union non pòden èster objècte de cap mesura de constrenta administrativa o judiciau sens ua autorizacion deth Tribunau de Justícia.

Article 2

Es archius dera Union son inviolables.

Article 3

Era Union, es sòns actius, ingressi e d'auti bens son exoneradi de quinsevolhe impòst dirècte.

Es govèrns des estats membres adòpten, tostemp que pòden, es disposicions apropiades entara remesa o eth remborsament der impòrt des drets indirèctes e des taxes ara venta includidi enes prètzi des bens immòbles o mòbles quan era Union efectue, entath sòn usatge oficiau, crompes importantes eth prètz que ne compren drets e taxes d'aguesta natura. Maugrat açò, era aplicacion d'aguestes disposicions non a d'auer per efècte faussar era competència en interior dera Union.

Non s'acòrde cap exoneracion entàs impòsti, taxes e drets que constituïssen era simpla remuneracion de servicis d'utilitat generau.

Article 4

Era Union ei exonerada de quinsevolhe dret de doana, proibicions e restriccions d'importacion e exportacion per çò qu'ei des articles destinadi ath sòn usatge oficiau; es articles importadi d'aguesta manèra non se pòden cedir a

títol onerós o gratuït ath territòri deth país a on s'agen introdusit, levat que sigue enes condicions determinades peth govèrn d'aguest país.

Era Union tanben ei exonerada de quinsevolhe dret de doana e de tota proibicion e restriccion d'importacion e d'exportacion per çò qu'ei des sues publicacions.

CAPÍTOL II COMUNICACIONS E SAUVCONDUITS

Article 5

(antic article 6)

Entàs comunicacions oficials e era remesa de toti es sòns documents, es institucions dera Union se beneficien en territòri de cada estat membre deth tractament acordat per aguest estat as missions diplomatiques.

Era correspondéncia oficial e es autas comunicacions oficials des institucions dera Union non pòden èster censurades.

Article 6

(antic article 7)

Es presidents des institucions dera Union pòden liurar sauvconduits era forma des quaus ei determinada peth Conselh, que se pronóncie per majoria simpla, e que s'arreconeishen coma títols valids de circulacion pes autoritats des estats membres. Aguesti sauvconduits se liuren as foncionaris e d'auti agents enes condicions determinades per estatut des foncionaris e eth regim des auti agents dera Union.

Era Comission pòt barrar acòrds entà hèr arreconéisher aguesti sauvconduits coma títols valids de circulacion en territòri d'estat tresau.

CAPÍTOL III MEMBRES DETH PARLAMENT EUROPEU

Article 7

(antic article 8)

Non s'impausen restriccions de tipe administratiu ne de cap aute tipe ath liure moviment des membres deth Parlament Europeu quan se desplacen ath lòc d'amassada deth Parlament Europeu o ne tornen.

As membres deth Parlament Europeu se les concedissen, en matèria de doana e de contraròtle de cambiaments:

- a) per part deth sòn govèrn, es madeishes facilitats que s'arreconeishen as nauti foncionaris que se desplacen ar estrangèr en mission oficial temporau,
- b) per part des govèrns des auti estats membres, es madeishes facilitats qu'es que s'arreconeishen as representants de govèrns estrangèrs en mission oficial temporau.

Article 8

(antic article 9)

Es membres deth Parlament Europèu non pòden èster cercats, detenguts ne perseguidi per arrason des sues opinions o vòts emetudi en exercici des sues foncions.

Article 9

(antic article 10)

Mentre duren es sessions deth Parlament Europèu, es membres d'aguest se beneficien:

- a) en sòn territòri nacionau, des immunitats que s'arreconeishen as membres deth parlament deth sòn país,
- b) en territòri de quinsevolhe aute estat membre, dera exempcion de quinsevolhe mesura de detencion e de quinsevolhe accion judiciu.

Era immunitat tanben les corbís quan van cap ath lòc d'amassada deth Parlament Europèu o quan ne tornen.

Era immunitat non se pòt invocar en cas de delicte flagrant e non pòt empachar eth dret deth Parlament Europèu de lhear era immunitat d'un des sòns membres.

CAPÍTOL IV

REPRESENTANTS DES ESTATS MEMBRES QUE PARTICIPEN ENES TRABALHS DES INSTITUCIONS DERA UNION EUROPEÀ*Article 10*

(antic article 11)

Es representants des estats membres que participen enes trabalhs des institucions dera Union, e tanben es sòns conselhèrs e expèrts tecnicos, gaudissen, pendent er exercici des sues foncions e en cors des sòns viatges destinadi o provenenti deth lòc d'amassada, des privilègis, immunitats o facilitats d'usatge.

Aguest article s'aplique tanben as membres des organs consultatius dera Union.

CAPÍTOL V

FONCIONARIS E AGENTS DERA UNION EUROPEÀ*Article 11*

(antic article 12)

En territòri de cadun des estats membres e damb independéncia dera sua nacionalitat, es foncionaris e d'audi agents dera Union:

- a) gaudissen dera immunitat de jurisdiccio pes actes qu'amien a tèrme, incluides es sues manifestacions oraus e escrites, de caractèr oficiau, damb resèrva dera aplicacion des disposicions des tractats relatius, d'ua banda, as normes dera responsabilitat des foncionaris e agents devèrs era Union e, dera auta, ara competéncia deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa entà prononciar-se sus es litigis entre era Union e es sòns foncionaris e d'audi agents. Contunharàn en tot beneficiar-se d'aguesta immunitat dempús deth cessament des sues foncions.

- b) non son subjèctes, ne tanpòc es sòns conjunts ne es membres des sues familhes que demoren ath sòn cargue, as disposicions que limiten era immigracion e as formalitats de registre des estrangèrs.
- c) gaudissen, per çò qu'ei des reglamentacions monetàries o de cambi, des facilitats arreconeishudes entar usatge as foncionaris des organizacions internacionaus,
- d) gaudissen deth dret d'importar en franquícia eth sòn mobiliari e es sòns efèctes ena escadença dera sua prumèra prenuda de foncions en país interessat e, quan cessen es sues foncions en dit país, deth dret de reexportar en franquícia eth sòn mobiliari e es sòns efèctes damb resèrva, en un cas e en aute, des condicions que considerarà necessàries eth govèrn deth país a on eth dret ei exercit,
- e) gaudissen deth dret d'importar en franquícia era sua automobila destinada ath sòn usatge personau aquerida en país dera sua darrèra residéncia o en país que ne son ciutadans enes condicions deth mercat interior d'aguest darrèr e de tornar-la a exportar en franquícia, damb resèrva, en un cas e en aute, des condicions que considèrè de besonh eth govèrn deth país interessat.

Article 12

(antic article 13)

Enes condicions e en tot seguir eth procediment fixats peth Parlament Europèu e eth Conselh per miei de reglaments adoptadi d'acòrd damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealbla as institucions afectades, es foncionaris e d'auti agents dera Union rèsten subjèctes, en benefici d'aguesta, a un impòst sus es sòus, salaris e emoluments qu'era Union les pague.

Es foncionaris e d'auti agents dera Union son exempti d'impòsti nacionaus sus es sòus, salaris e emoluments qu'era Union les pague.

Article 13

(antic article 14)

Entara aplicacion des impòsti sus era renda e sus eth patrimonni, des drets de succession e des convènis concluidi entre es païsi membres dera Union a fin d'evitar es dobles imposicions, es foncionaris e d'auti agents dera Union que, per arrason unicament der exercici des sues foncions ath servici dera Union, establissen era sua residéncia en territòri d'un país membre que non ei eth país dera abitança fiscau qu'an en moment d'entrar ath servici dera Union, son consideradi, tant en país dera sua residéncia coma en país dera abitança fiscau, coma se conservèssen era sua abitança en aguest darrèr país s'aguest ei membre dera Union. Aguesta disposicion tanben s'aplique ath conjunt ena mesura qu'aguest non exercís cap activitat professionau pròpria, e tanben as hilhs a cargue e jos era custòdia des persones que'n hè referéncia eth present article.

Es bens mòbles qu'apartien as persones que'n hè referéncia eth paragraf anterior e plaçades en territòri der estat de residéncia son exoneradi der impòst de successions en aguest Estat; entar establiment d'aguest impòst, se considèrè que se tròben en estat dera abitança fiscau, damb resèrva des drets des estats tresaus e dera aplicacion eventuai des disposicions des convencions internacionaus relatives as dobles imposicions.

Es abitances aquerides per arrason unicament der exercici de foncions ath servici d'outes organizacions internacionaus non se prenen en consideracion entara aplicacion des disposicions d'aguest article.

Article 14

(antic article 15)

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealbla as institucions afectades, establissen eth regim des prestacions socials aplicables as foncionaris e d'auti agents dera Union.

Article 15

(antic article 16)

Eth Parlament Europèu e eth Conselh, per miei de reglaments adoptadi de conformitat damb eth procediment legislatiu ordinari e damb era consulta prealbla as autes institucions interessades, determine es categories de foncionaris e d'alti agents dera Union as quaus s'apliquen, deth tot o en part, es disposicions des articles 11, 12, dusau paragraf, e 13.

Es nòms, qualitats e adrees des foncionaris e d'alti agents comprenudi en aguestes categories se comuniquen periodicament as govèrns des estats membres.

CAPÍTOL VI PRIVILÈGIS E IMMUNITATS DES MISSIONS D'ESTATS TRESAUS ACREDITADES DEUANT DERA UNION EUROPEÀ

Article 16

(antic article 17)

Er estat membre en territòri deth quau ei plaçada era sedença dera Union concedís as missions des estats tresaus acreditades deuament dera Union es immunitats e es privilègis diplomatics abituaus.

CAPÍTOL VII DISPOSICIONS GENERAUS

Article 17

(antic article 18)

Es privilègis, es immunitats e es facilitats se concedissen as foncionaris e d'alti agents dera Union exclusivament en interès d'aguesta darrèra.

Cada institucion dera Union a de suspèner era immunitat concedida a un foncionari o a un aute agent dera Union en toti es casi en qué considèra qu'era suspension d'aguesta immunitat non ei contrària as interèssi dera Union.

Article 18

(antic article 19)

Entara aplicacion d'aguest protocòu, es institucions dera Union actuen concertades damb es autoritats responsables des estats membres interessadi.

Article 19

(antic article 20)

Es articles 11 a 14 e er article 17 son aplicables ath president deth Conselh Europèu. Tanben son aplicables as membres dera Comission.

Article 20

(antic article 21)

Es articles 11 a 14 e er article 17 son aplicables as jutges, as avocats generaus, as secretaris e as relators adjunti deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa, sens perjudici des disposicions der article 3 deth protocòu sus er estatut deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa relatives ara immunitat de jurisdiccion des jutges e des avocats generaus.

Article 21

(antic article 22)

Aguest protocòu s'aplique egalament ath Banc Europèu d'Inversions, as membres des sòns organs, ath sòn personau e as representants des estats membres que participen enes sues activitats, sens perjudici des disposicions deth protocòu sus es estatuts deth Banc.

Eth Banc Europèu d'Inversions ei, ath delà, exonerat de quinsevolhe imposicion fiscau e parafiscau en moment des aumentes deth sòn capitau, e tanben des formalitats diuèrses qu'aguestes operacions poguen comportar en estat a on a era sedença. Atau madeish, era sua dissolucion e era sua liquidacion non compòrten cap percepcion. Fin finau, era activitat deth Banc e des sòns organs, se s'exercís enes condicions fixades pes estatuts, non ei sometuda ara aplicacion des taxes sus eth volum de negòcis.

Article 22

(antic article 23)

Aguest protocòu s'aplique egalament ath Banc Centrau Europèu, as membres des sòns organs e ath sòn personau, sens perjudici deth protocòu sus es estatuts deth Sistèma Europèu de Bancs Centraus e deth Banc Centrau Europèu.

Eth Banc Centrau Europèu ei, ath delà, exonerat de quinsevolhe imposicion fiscau e parafiscau en moment des aumentes deth sòn capitau, e tanben des formalitats diuèrses qu'aguestes operacions poguen comportar en estat a on a era sedença. Era activitat deth Banc e des sòns organs, se s'exercissen enes condicions establides pes estatuts deth Sistèma Europèu de Bancs Centraus e deth Banc Centrau Europèu, non ei sometuda ara aplicacion des taxes sus eth volum de negòcis.

PROTOCÒU (NUM. 8)
RELATIU AR ARTICLE 6, APARTAT 2, DETH TRACTAT DERA
UNION EUROPEÀ SUS ERA ADESION DERA UNION ATH CONVÈNI
EUROPÈU ENTARA SALVAGARDA DES DRETS UMANS E DES
LIBERTATS FONDAMENTAUS

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article 1

Er acòrd relatiu ara adesion dera Union ath Convèni europèu entara salvagarda des drets umans e des libertats fundamentaus (nomentat d'ara tà deuant «Convèni europèu»), establida en article 6, apartat 2, deth Tractat dera Union Europèa, a de rebàter eth besonh de preservar es caracteristiques especificques dera Union e deth dret dera Union, particularament per çò qu'ei de:

- a) es modalitats particulars dera eventuu participacion dera Union enes instàncies de contraròtle deth Convèni europèu;
- b) es mecanismes de besonh entà garantir qu'es recorsi interpausadi per estats non membres e es recorsi individuaus s'adrecen corrèctament contra es estats membres e/o era Union, segons eth cas.

Article 2

Er acòrd que'n hè referència er article 1 a de garantir qu'era adesion dera Union non afècte ne es competéncies dera Union ne es atribucions des sues institucions. A de garantir que cap des sues disposicions non afècte era situacion particulara des estats membres relativa ath Convèni europèu, e principalement des sòns protocòus, des mesures prenudes pes estats membres per excepcion ath Convèni europèu, de conformitat damb eth sòn article 15, e des resèrves ath Convèni europèu formulades pes estats membres de conformitat damb eth sòn article 57.

Article 3

Cap disposicion der acòrd que'n hè referència er article 1 non a d'afectar er article 344 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

PROTOCÒU (NUM. 9)
SUS ERA DECISION DETH CONSELH RELATIVA ARA METUDA EN
PRACTICA DES ARTICLES 16, APARTAT 4, DETH TRACTAT DERA
UNION EUROPEÀ E 238, APARTAT 2, DETH TRACTAT DE
FONCIONAMENT DERA UNION EUROPEÀ ENTRE
ER 1 DE NOVEME DE 2014 E ETH 31 DE MARÇ DE 2017, D'UA BANDA,
E A PARTIR DER 1 D'ABRIU DE 2017, DERA AUTA

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT TIER EN COMPDE que, ras dera aprobacion deth Tractat de Lisbona, ère d'ua importància fundamentau obtier un acòrd sus era decision deth Conselh relativa ara metuda en practica des articles 16, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa e 238, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa entre er 1 de noveme de 2014 e eth 31 de març de 2017, d'ua banda, e a partir der 1 d'abriu de 2017, dera auta (nomentada ací «era decision»);

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Article unic

Abans der examen peth Conselh de quinsevolhe projècte que tende sigue a modificar o a derogar era decision o ua des sues disposicions, sigue a modificar-ne indirèctament era arthenhuda o eth sens per miei dera modificacion d'un aute acte juridic dera Union, eth Conselh Europèu delibère prealablement sus eth dit projècte, e se pronóncie per consens de conformitat damb er article 15, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa.

PROTOCÒU (NUM. 10)
SUS ERA COOPERACION ESTRUCTURADA PERMANENTA ESTABLIDA
PER ARTICLE 42 DETH TRACTAT DERA UNION EUROPEÀ

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

VIST er article 42, apartat 6, e er article 46 deth Tractat dera Union Europèa,

EN TOT ARREBREMBAR qu'era Union mie ua politica estrangèra e de seguretat comuna basada ena obtencion d'ua convergència cada viatge mès grana des accions des estats membres;

EN TOT ARREBREMBAR qu'era politica comuna de seguretat e defensa hè part integranta dera politica estrangèra e de seguretat comuna; que garantís ara Union ua capacitat operativa que se base en mieis civius e militars; qu'era Union i pòt recórrer entàs missions que'n hè referéncia er article 43 deth Tractat dera Union Europèa dehòra dera Union a fin de garantir era mantenença dera patz, era prevencion de conflictes e eth reforçament dera seguretat internacionau d'acòrd damb es principis dera Carta des Nacions Unides; qu'era execucion d'aguesti prètzhèts repòse sus es capacitats militares que fornissen es estats membres, de conformitat damb eth principi de «conjunt unic de fòrces»;

EN TOT ARREBREMBAR qu'era politica comuna de seguretat e defensa dera Union non afècte eth caractèr especific dera politica de seguretat e defensa de determinadi estats membres;

EN TOT ARREBREMBAR qu'era politica comuna de seguretat e defensa dera Union per çò qu'ei des obligacions derivades deth Tractat der Atlantic Nòrd entàs estats membres que considèren qu'era sua defensa comuna se desvolòpe en encastre dera Organizacion deth Tractat der Atlantic Nòrd, qu'ei eth fundament dera defensa collectiva des sòns membres, e qu'ei compatible damb era politica comuna de seguretat e defensa establida en aguest marc;

CONVENÇUDES qu'un papèr mès fèrm dera Union en matèria de seguretat e defensa contibuïrà ara vitalitat d'ua aliança atlantica renauda, de conformitat damb es acòrds nomentadi de «Berlin plus»;

DETERMINADES a garantir qu'era Union sigue capabla d'assumir pleament es responsabilitats que li incombissen en sen dera comunitat internacionau;

EN TOT ARRECONÉISHER qu'era Organizacion des Nacions Unides pòt demanar era assisténcia dera Union entà méter en practica damb urgéncia missions emprenudes en vertut des capítols VI e VII dera Carta des Nacions Unides;

EN TOT ARRECONÉISHER qu'eth reforçament dera politica de seguretat e defensa demanarà as estats membres esfòrci en encastre des capacitats;

CONSCIENTI qu'era superacion d'ua naua estapa en desenvolopament dera politica europèa de seguretat e defensa implique esfòrci decididi des estats membres que i son disposadi;

EN TOT ARREBREMBAR era importància qu'eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat sigue pleament associat as trabalhs dera cooperacion estructurada permanenta,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article 1

Era cooperacion estructurada permanenta que'n hè referéncia er article 42, apartat 6, deth Tractat dera Union Europèa ei daurada a quinsevolhe estat membre que se compromete, dempús dera data d'entrada en vigor deth Tractat de Lisbona:

- a) a procedir mès intensivament ath desenvolupament des sues capacitats de defensa, per miei deth desenvolupament des sues contribucions nacionaus e era participacion, s'escatz, en fòrces multinacionaus, enes principaus programes europèus d'equipament e ena activitat dera Agéncia en encastre deth desenvolupament des capacitats de defensa, dera recèrca, der aquesiment e der armament (era Agéncia Europèa de Defensa), e
- b) a auer era capacitat de proporcionar, coma maxim en 2010, sigue a títol nacionau, sigue coma compausant de grops multinacionaus de fòrces, d'unitats de combat específic entàs missions projectades, configurades en plan tactic coma agropament tactic, damb es elements de supòrt, en tot includir-i eth transpòrt e era logistica, capables d'emprèner, en un tèrme de 5 a 30 dies, es missions que'n hè referéncia er article 43 deth Tractat dera Union Europèa, en particular entà arrespòner as demandes dera Organizacion des Nacions Unides, e sostenibles pendent un periòde iniciu de 30 dies, prorogable aumens enquia 120 dies.

Article 2

Es estats membres que participen ena cooperacion estructurada permanenta se comprometen, entà realizar es objectius que'n hè referéncia er article 1:

- a) a cooperar, a partir dera entrada en vigor deth Tractat de Lisbona, damb vista a realizar objectius acordadi en çò que tanh ath nivèu de despenses d'inversion en matèria d'equipaments de defensa, e a revisar periodicament aguesti objectius en foncion der entorn de seguretat e des responsabilitats internacionaus dera Union;
- b) a apropar, ena mesura que sigue possible, es sòns estruments de defensa, principalement en tot armonizar era identificacion des besonhs militars, en tot méter en comun e, s'escatz, en tot especializar es sòns mieis e capacitats de defensa, e tanben en tot encoratjar era cooperacion enes encastres dera formacion e dera logistica;
- c) a adoptar mesures concrètes entà reforcillar era disponibilitat, era interoperabilitat, era flexibilitat e era capacitat de desplegament des sues fòrces, principalement en tot identificar objectius comuns en matèria de projeccion de fòrces, en tot includir-i era revision eventuai des sòns procediments de decision nacionaus;
- d) a cooperar a fin de garantir que s'adòpten es mesures de besonh, includit per miei d'apròchis multinacionaus e sens prejudici des compromisi que les tanhen en sen dera Organizacion deth Tractat der Atlantic Nòrd, entà aumplir es lacunes constatades en encastre deth «Mecanisme de desenvolupament des capacitats»;
- e) a participar, s'escatz, en desenvolupament de programes comuns o europèus de grani equipaments en encastre dera Agéncia Europèa de Defensa.

Article 3

Era Agéncia Europèa de Defensa contribuís ara avaloracion regulara des contribucions des estats membres participants en matèria de capacitats, en particular des contribucions proporcionades en tot seguir es critèris que s'establiràn, entre d'auti, en tot seguir er article 2, e n'elabòre un informe aumens un còp ar an. Era avaloracion pòt servir de basa as recomanacions e as decisions deth Conselh adoptades de conformitat damb er article 46 deth Tractat dera Union Europèa.

PROTOCOLU (NUM. 11)
SUS ER ARTICLE 42 DETH TRACTAT DERA UNION EUROPEÀ

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT TIER EN COMPDE eth besonh d'aplicar pleament es disposicions der article 42, apartat 2, deth Tractat dera Union Europèa;

EN TOT TIER EN COMPDE qu'era politica dera Union en vertut der article 42 non a d'afectar eth caractèr especific dera politica de seguretat e defensa de determinadi estats membres, qu'an de respectar es obligacions que deriven deth Tractat der Atlantic Nòrd entà determinadi estats membres que considèren qu'era sua defensa comuna se realize en encastre dera OTAN e qu'a d'èster compatible damb era politica comuna de seguretat e defensa establida en aquest marc;

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Era Union Europèa elabòre, amassa damb era Union dera Euròpa Occidentau, acòrds destinadi a refortilhar era cooperacion mutuau.

PROTOCOLÒU (NUM. 12) SUS ETH PROCEDIMENT RELATIU AS DEFICITS EXCESSIUS

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT DESIRAR establir es modalitats deth procediment relatiu as deficits excessius que'n hè referéncia er article 126 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article 1

Es valors de referéncia que'n hè referéncia er article 126, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa son es següenti:

- 3 % per çò qu'ei dera relacion entre eth deficit public previst o efectiu e eth producte interior brut a prètz de mercat;
- 60 % per çò qu'ei dera relacion entre eth deute public e eth producte interior brut a prètz de mercat.

Article 2

En article 126 deth tractat mencionat e en aquest protocolòu, se compren per:

- *public*, era administracion publica, ei a díder es administracions centras, es administracions regionaus o locals e es hons de seguretat social, levat des operacions comercials, tau coma son definides en sistèma europèu de comptes economics integradi;
- *deficit*, er endeutament net, tau coma ei definit en sistèma europèu de comptes economics integradi;
- *inversion*, era formacion bruta de capitau fix, tau coma ei definida en sistèma europèu de comptes economics integradi;
- *deute*, eth valor nominau totau deth deute brut en cors ara fin der exercici e consolidat laguens des sectors dera administracion publica, tau coma ei definida en prumèr guidon.

Article 3

A fin de garantir era eficacitat deth procediment relatiu as deficits excessius, es govèrns des estats membres son responsables, enes tèrmes d'aquest procediment, des deficits dera administracion publica, tau coma ei definida en article 2, prumèr guidon. Es estats membres velhen pr'amor qu'es procediments nacionaus en matèria pressupostària les permeten satisfèr es obligacions que les pertòquen en aquest encastre en vertut des tractats. Es estats membres notifiquen rapidament e periodicament ara Comission es sòns deficits previsti e efectius, e tanben eth nivèu deth sòn deute.

Article 4

Es donades estadistiques utilizadas entara aplicacion d'aquest protocolòu les proporcione era Comission.

PROTOCOLÒU (NUM. 13) SUS ES CRITÈRIS DE CONVERGÈNCIA

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT DESIRAR establir es modalitats des critèris de convergència qu'an de guidar ara Union enes decisions entà méter fin as excepcions des estats membres acuelhudi a ua excepcion, que'n hè referència er article 140 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Article 1

Eth critèri relatiu ara estabilitat des prètzis, que'n hè referència er article 140, apartat 1, prumèr guidon, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, signifie qu'un estat membre a un grad d'estabilitat de prètzis durable e ua taxa d'inflacion mejana, observada en cors d'un periòde d'un an abans der examen, que non supèr de mèr der 1,5% era des tres estats membres, coma maxim, que presenten es melhors resultats en matèria d'estabilitat de prètzis. Era inflacion se calcule mejançant er indèx de prètzis de consum sus ua basa comparabla, en tot tier en compde es diferències enes definicions nacionaus.

Article 2

Eth critèri relatiu ara situacion des pressupòsti publics, que'n hè referència er article 140, apartat 1, dusau guidon, deth tractat mencionat, signifie qu'un estat membre non ei objècte, en moment der examen, d'ua decision deth Conselh que'n hè referència er article 126, apartat 6, deth dit tractat en çò que hè ara existència d'un deficit excessiu en aquest estat membre.

Article 3

Eth critèri relatiu ara participacion en mecanisme de cambi deth sistèma monetari europèu, que'n hè referència er article 140, apartat 1, tresau guidon, deth tractat mencionat, signifie qu'un estat membre a respectat es marges normaus de fluctuacion previsti peth mecanisme de cambi deth sistèma monetari europèu sens conèisher tensions grèus aumens pendent es dus darrèri ans anteriors ar examen, e particularament que non a devaluat per iniciatiua pròpria eth tipe centrau bilaterau dera sua moneda en çò que tanh ar èuro pendent eth madeish periòde.

Article 4

Eth critèri de convergència des tipus d'interès, que'n hè referència er article 140, apartat 1, quatau guidon, deth tractat mencionat, en cors d'un periòde d'un an abans der examen, signifie qu'un estat membre a agut un tipe d'interès normau mieu a long tèrme que non supèr de mèr deth 2% deth des tres estats membres, coma maxim, que presenten es melhors resultats en matèria d'estabilitat de prètzis. Es tipus d'interès se calculen sus era basa d'obligacions der estat a long tèrme o de títols comparables, en tot tier en compde es diferències enes definicions nacionaus.

Article 5

Es donades estadistiques utilizades entara aplicacion d'aguest protocòu les proporcione era Comission.

Article 6

Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat, a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, ath BCE e ath Comitad Economic e Financèr, establís es disposicions adequades entà precisar de manèra detalhada es critèris de convergència que'n hè referéncia er article 140 deth tractat mencionat, que substituïssen alavetz aguest protocòu.

PROTOCOLU (NUM. 14) SUS ER EUROGROP

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT DESIRAR favorir es condicions d'un creishement economic mès fòrt ena Union Europèa e, damb aguesta fin, desvolopar ua coordinacion contunhada mès estreta des politiques economiques dera zòna èuro;

CONSCIENTI deth besonh d'establir disposicions especiaus entà un dialòg refortilhat entre es estats membres era moneda que n'ei er èuro, en demora qu'er èuro vengue era moneda de toti es estats membres dera Union,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article 1

Es ministres des estats membres era moneda que n'ei er èuro mantien amassades informaus. Aguestes amassades debanen, quan cau, entà debàter ahèrs ligades as responsabilitats especificas que compartissen en matèria de moneda unica. Era Comission participe enes amassades. Eth Banc Centrau Europèu ei convidat a préner part en aguestes amassades, que son preparades pes representants des ministres de finances des estats membres era moneda que n'ei er èuro e dera Comission.

Article 2

Es ministres des estats membres era moneda que n'ei er èuro elegissen un president entà dus ans e miei, per majoria d'aguesti estats membres.

PROTOCÒU (NUM. 15)
SUS DETERMINADES DISPOSICIONS RELATIVES ATH REIAUME UNIT
DERA BRETANHA GRANA E D'IRLANDA DETH NÒRD

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT ARRECONÉISHER qu'eth Reiaume Unit non ei obligat o comprometet a adoptar er èuro sens era decision especifica en aguest sens deth sòn Govèrn e deth sòn Parlament,

VIST que, eth 16 d'octobre de 1996 e eth 30 d'octobre de 1997, eth Govèrn deth Reiaume Unit notifiquèc ath Conselh era sua intencion de non participar ena tresau fasa dera union economica e monetària,

EN TOT CONSTATAR qu'eth Govèrn deth Reiaume Unit a era practica de finançar eth sòn besonh d'endeutament mejançant era venta de títols de deute ath sector privat,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

1. Eth Reiaume Unit non ei obligat a adoptar er èuro, levat que notifique ath Conselh era intencion de hè'c.
2. Es apartats 3 a 8 e 10 son aplicables ath Reiaume Unit en tot tier en compde era notificacion qu'a hèt eth sòn Govèrn ath Conselh deth 16 d'octobre de 1996 e deth 30 d'octobre de 1997.
3. Eth Reiaume Unit consèrve es sòns poders en matèria de politica monetària d'acòrd damb eth sòn dret nacionau.
4. Er article 119, dusau paragraf, er article 126, apartats 1, 9 e 11, er article 127, apartats 1 a 5, er article 128, es articles 130, 131, 132, 133, 138 e 140, apartat 3, er article 219, er article 282, apartat 2, exceptuant-ne era prumèra e es darrères frases, er article 282, apartat 5, e er article 283 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa non son aplicables ath Reiaume Unit. Atau madeish, er article 121, apartat 2, deth dit tractat non li ei aplicable per çò qu'ei dera adopcion des parts des granes orientacions des politiques economicas relatives ara zòna èuro de manèra generau. En aguestes disposicions, es referéncias ara Union e as estats membres non includissen ath Reiaume Unit e es referéncias as bancs centraus nacionaus non includissen ath Banc d'Anglatèrra.
5. Eth Reiaume Unit procure evitar un deficit public excessiu.

Es articles 143 e 144 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa se contunhen d'aplicar ath Reiaume Unit. Er article 134, apartat 4, e er article 142 s'apliquen ath Reiaume Unit coma se s'auesse acuelhut a ua excepcion.

6. Se suspenen es drets de vòt deth Reiaume Unit en cas des actes deth Conselh que'n hèn referéncia es articles qu'enumèra er apartat 4 e enes casi que'n hè referéncia er article 139, apartat 4, prumèr paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa. Ad aguest efècte, ei aplicable er article 139, apartat 4, dusau paragraf, deth dit tractat.

Eth Reiaume Unit tanpòc non a dret a participar en nomentament deth president, deth vice-president e des auti membres deth Comitau Executiu deth BCE establhit per article 283, apartat 2, dusau paragraf, deth dit tractat.

7. Es articles 3, 4, 6, 7, 9.2, 10.1, 10.3, 11.2, 12.1, 14, 16, 18, 19, 20, 22, 23, 26, 27, 30, 31, 32, 33, 34 e 49 deth Protocòu sus es estatuts deth Sistèma Europèu de Bancs Centraus e deth Banc Centrau Europèu («es estatuts») non son aplicables ath Reiaume Unit.

En aguesti articles, es referéncias ara Union o as estats membres non afècten eth Reiaume Unit e es referéncias as bancs centraus nacionaus o as accionaris non afècten eth Banc d'Anglatèrra.

Es referéncias as articles 10.3 e 30.2 des estatuts ath «capitau soscrit deth BCE» non includissen eth capitau soscrit peth Banc d'Anglatèrra.

8. Er article 141, apartat 1, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa e es articles 43 a 47 des estatuts son aplicables, tant s'un estat membre ei objècte d'ua excepcion coma se non n'ei, damb resèrva des modificacions següentes:

- a) en article 43, es referéncias as missions deth BCE e der IME includissen es missions qu'encara cau amiar a tèrme a partir dera introduccion der èuro a causa d'ua eventuai decision deth Reiaume Unit de non adoptar er èuro;
- b) ath delà des missions que'n hè referéncia er article 46, eth BCE exercís foncions d'assessorament e d'assisténcia ena elaboracion de quinsevolhe decision qu'eth Conselh pogue auer de préner en çò que hè ath Reiaume Unit d'acòrd damb es disposicions der apartat 9, letres a) e c);
- c) eth Banc d'Anglatèrra pague era sua contribucion ath capitau deth BCE a títol de participacion enes sues despenses de foncionament sus era madeisha basa qu'es bancs centraus nacionaus des estats membres que s'an acuelhut a ua excepcion.

9. Eth Reiaume Unit pòt notificar en quinsevolhe moment qu'a intencion d'adoptar er èuro. En aguest cas:

- a) eth Reiaume Unit a dret a adoptar er èuro tostemp que complisque es condicions de besonh. Eth Conselh, en tot prononciar-se a prepausa deth Reiaume Unit, enes condicions e segons eth procediment establidi per article 140, apartats 1 e 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, decidís se complís es condicions de besonh;
- b) eth Banc d'Anglatèrra pague era sua part de capitau soscrit e transferís ath BCE actius de resèrva es devises e contribuís as sues resèrves sus era madeisha basa qu'eth banc centrau nacionau d'un estat membre qu'age deishat d'èster acuelhut a ua excepcion;
- c) eth Conselh, en tot prononciar-se enes condicions e segons eth procediment establidi per article 140, apartat 3, deth tractat mencionat, adòpte quinsevolhe auta decision que sigue de besonh entà perméter qu'eth Reiaume Unit adòpte er èuro.

S'eth Reiaume Unit adòpte er èuro d'acòrd damb es disposicions d'aguest apartat, es apartats 3 a 8 dèishen d'èster aplicables.

10. Coma excepcion ar article 123 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa e ar article 21.1 des estatuts, eth Govèrn deth Reiaume Unit pòt conservar era linha de credit «Ways and Means» que ne dispause en Banc d'Anglatèrra mentre eth Reiaume Unit non adòpte er èuro.

PROTOCÒU (NUM. 16)
SUS DETERMINADES DISPOSICIONS RELATIVES A DANEMARC

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

VIST qu'era Constitucion de Danemarc conten disposicions que pòden comportar que Danemarc, abans de renonciar ara sua excepcion, ac somete a referendum,

VIST que, eth 3 de noveme de 1993, eth Govèrn danés notifiquèc ath Conselh era intencion de non voler participar ena tresau fasa dera union economica e monetària,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

1. Danemarc s'acuelh a ua excepcion, atenguda era notificacion hèta ath Conselh peth Govèrn danés eth 3 de noveme de 1993. Aquesta excepcion ar efècte de hèr aplicables a Danemarc toti es articles e totes es disposicions des tractats e des estatuts deth SEBC e deth BCE que hèn referéncia a ua excepcion.
2. Eth procediment establhit per article 140 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa entà méter fin ara excepcion sonque se pòt iniciar a peticion de Danemarc.
3. En cas de revocacion dera excepcion, es disposicions d'aguest protocòu dèishen d'èster aplicables.

**PROTOCOLÒU (NUM. 17)
SUS DANEMARC**

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT DESIRAR resòlver determinadi problèmes especifics relatius a Danemarc,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Es disposicions der article 14 deth Protocolòu sus es estatuts deth Sistèma Europèu de Bancs Centraus non afècten eth dret deth Banc Nacionau de Danemarc d'exercir es prètzhèts qu'assumís actuaument en çò que tanh as territòris deth Reiaume de Danemarc que non son part dera Union.

**PROTÒCÒU (NUM. 18)
SUS FRANÇA**

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT DESIRAR tier en compde un element especific relatiu a França,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

França conservarà eth privilègi d'eméter moneda en Naua Caledònia, ena Polinesia francesa e en Wallis e Futuna segons es modalitats establides pera sua legislacion nacionau, e serà era unica abilitada entà determinar era paritat deth franc CFP.

**PROTOCOLU (NUM. 19)
SUS ETH CABAU DE SCHENGEN INTEGRAT EN ENCASTRE
DERA UNION EUROPEÀ**

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT CONSTATAR qu'es acòrds relatius ara supression graduau des contraròtles enes frontèras comunes signadi per determinadi estats membres dera Union Europèa en Schengen eth 14 de junh de 1985 e eth 19 de junh de 1990, e tanben qu'es acòrds relacionadi e es normes adoptades sus era basa d'aguesti acòrds, an estat integradi en encastre dera Union Europèa peth tractat d'Amsterdam deth 2 d'octobre de 1997;

EN TOT DESIRAR preservar eth cabau de Schengen, tau coma se desplegue a partir dera entrada en vigor deth Tractat d'Amsterdam, e desplegar aguest cabau entà contribuïr a realizar er objectiu d'aufrir as ciutadans dera Union un espaci de libertat, de seguretat e de justícia sens frontèras interiores;

EN TOT TIER EN COMPDE era posicion particulara de Danemarc;

EN TOT TIER EN COMPDE eth hèt qu'Irlanda e eth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd non participen en totes es disposicions deth cabau de Schengen; que, de tota manèra, cau preveir era possibilitat qu'aguesti estats membres accèpten, totaument o parciaument, d'agues disposicions d'aguest cabau;

EN TOT ARRECONÉISHER que, en conseqüència, cau recórrer as disposicions des tractats relatives ara cooperacion renfortida entre determinadi estats membres;

EN TOT TIER EN COMPDE eth besonh de mantier es relacions de privilègi damb era Republica d'Islàndia e damb eth Reiaume de Norvègia, atengut qu'aguesti dus estats, amassa damb es estats nordics membres dera Union Europèa, son constrenhudi pes disposicions dera Union Nordica de Passapòrts;

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article 1

Eth Reiaume de Belgica, era Republica de Bulgaria, era Republica Chèca, eth Reiaume de Danemarc, era Republica Federau d'Alemanha, era Republica d'Estònia, era Republica Ellenica, eth Reiaume d'Espanha; era Republica Francesa, era Republica Italiana, era Republica de Chipre, era Republica de Letònia, era Republica de Lituània, eth Gran Ducat de Luxemborg, era Republica d'Ongria, era Republica de Malta, eth Reiaume des Païsi Baishi, era Republica d'Àustria, era Republica de Polonha, era Republica Portuguesa, Romania, era Republica d'Eslovenia, era Republica d'Eslovaquia, era Republica de Finlàndia e eth Reiaume de Suècia son autorizadi a establir entre eri ua cooperacion renfortida enes encastres relacionadi damb es disposicions definides peth Conselh, que constituïssen eth cabau de Schengen. Aquesta cooperacion s'amie a tèrme en encastre juridic e institucionau dera Union Europèa e laguens deth respècte as disposicions apertientes des tractats.

Article 2

Eth cabau de Schengen s'aplique as estats membres que'n hè referéncia er article 1, sens prejudici der article 3 der Acte d'adesion deth 16 d'abriu de 2003 e der article 4 der Acte d'adesion de 25 d'abriu de 2005. Eth Conselh substituís eth Comitau Executiu instituït pes acòrds de Schengen.

Article 3

Era participacion de Danemarc ena adopcion des mesures que constituïssen un desplegament deth cabau de Schengen, e tanben era execucion e era aplicacion d'aguestes mesures a Danemarc, son regulades pes disposicions apertientes deth protocòu sus era posicion de Danemarc.

Article 4

Irlanda e eth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd en quinsevolhe moment pòden sollicitar de participar totaument o parciaument enes disposicions deth cabau de Schengen.

Eth Conselh se pronóncie sus era sollicitud per unanimitat des membres que'n hè referéncia er article 1 e eth representant deth govèrn der estat que se'n tracte.

Article 5

1. Es prepauses e es iniciatiues basades en cabau de Schengen rèsten subjèctes as disposicions apertientes des tractats.

En aguest marc, mentre Irlanda o eth Reiaume Unit, en un tèrme rasonable, non notifiquen per escrit ath Conselh era intencion de participar-i, se considèrè qu'era autorizacion que'n hè referéncia er article 329 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa s'a autreat as estats membres que'n hè referéncia er article 1, e tanben a Irlanda o ath Reiaume Unit s'er un o era auta desiren participar enes encastres de cooperacion que se'n tracte.

2. Se se considèrè qu'Irlanda o eth Reiaume Unit, en vertut d'ua decision adoptada d'acòrd damb er article 4, an hèt ua notificacion, er un o er aute, totun, pòden notificar per escrit ath Conselh, en tèrme de tres mesi, que non desiren participar ena prepausa o iniciatiua que se'n tracte. En aguest cas, Irlanda o eth Reiaume Unit non participen ena adopcion dera mencionada prepausa o iniciatiua. A partir d'aguesta darrèra notificacion, eth procediment d'adopcion dera mesura basada en cabau de Schengen se suspen enquiara fin deth procediment establìt pes apartats 3 o 4 enquia qu'aguesta notificacion sigue retirada en quinsevolhe moment deth procediment.

3. Quinsevolhe decision qu'age estat prenuda peth Conselh d'acòrd damb er article 4 dèishe d'èster aplicabla ar estat qu'age hèt era notificacion que'n hè referéncia er apartat 2, a partir dera data d'entrada en vigor dera mesura prepausada, en tant qu'eth Conselh ac considèrè de besonh e d'acòrd damb es condicions que determine ua decision deth Conselh, en tot prononciar-se per majoria qualificada a prepausa dera Comission. Aquesta decision se pren d'acòrd damb es critèris següenti: eth Conselh procure conservar era mès grana participacion possibla der estat membre que se'n tracte sens qu'açò prejudicie grèvament eth foncionament practic des parts deth cabau de Schengen e en tot respectar-ne era coeréncia. Era Comission presente era sua prepausa eth mès lèu possible a partir dera notificacion que'n hè referéncia er apartat 2. Eth Conselh, se cau auent convocat dues sessions successives, se pronóncie en tèrme de quate mesi a compdar dera prepausa dera Comission.

4. Se, finit eth tèrme de quate mesi, eth Conselh non a adoptat cap decision, un estat membre pòt sollicitar immediatament qu'er ahèr passe ath Conselh Europèu. En aguest cas, eth Conselh Europèu, ena amassada següenta, en tot prononciar-se per majoria qualificada a prepausa dera Comission, adòpte ua decision de conformitat damb es critèris que'n hè referéncia er apartat 3.

5. Se, ara fin deth procediment establít pes apartats 3 o 4, eth Conselh o, s'escatz, eth Conselh Europèu non a adoptat cap decision, se met fin ara suspension deth procediment d'adopcion dera mesura basada en cabau de Schengen. Se, posteriorament, aguesta mesura s'adòpte, quinsevolhe decision prenuda peth Conselh d'acòrd damb er article 4 dèishe d'aplicar-se, a partir dera data d'entrada en vigor dera dita mesura, ar estat membre que se'n tracte, laguens des limits e enes condicions establides pera Comission, levat que, abans dera adopcion dera mesura, eth dit estat membre age retirat era notificacion que'n hè referéncia er apartat 2. Era Comission se pronóncie coma maxim ena data d'adopcion dera mesura. En adoptar era sua decision, era Comission respècte es critèris que'n hè referéncia er apartat 3.

Article 6

Era Republica d'Islàndia e eth Reiaume de Norvègia son associadi ena execucion deth cabau de Schengen e eth sòn desplegament posterior. Ad aguest efècte s'an prevíst procediments adaptadi en encastre d'un acòrd damb aguesti estats, adoptat peth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat des membres que'n hè referéncia er article 1. Aguest acòrd a de contier es disposicions relatives ara contribucion d'Islàndia e de Norvègia sus quinsevolhe conseqüéncia financèra derivada dera execucion d'aguest protocòu.

Eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat, concludís un acòrd independent damb Islàndia e Norvègia entà determinar es drets e es obligacions entre Irlanda e eth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd, d'ua banda, e Islàndia e Norvègia, dera auta, enes encastres deth cabau de Schengen que s'apliquen ad aguesti estats.

Article 7

As efèctes des negociacions entara adesion de nauí estats membres ara Union Europèa, eth cabau de Schengen e es autes mesures adoptades pes institucions en sòn encastre d'aplicacion se considèren un cabau qu'a d'èster acceptat integralament per toti es estats candidats ara adesion.

**PROTOCOLU (NUM. 20)
SUS ERA APLICACION DE DETERMINADI ASPÈCTES DER ARTICLE 26
DETH TRACTAT DE FONCIONAMENT DERA UNION EUROPEÀ ATH
REIAUME UNIT E A IRLANDA**

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

DESIROSES de regular determinadi ahèrs relatius ath Reiaume Unit e a Irlanda,

VISTA era existència, dempús de hè fòrça ans, d'acòrds especiaus relatius as viatges entre eth Reiaume Unit e Irlanda,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article 1

Maugrat tot ço que dispausen es articles 26 e 77 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, quinsevolhe auta disposicion deth mencionat Tractat o deth Tractat dera Union Europèa, quinsevolhe mesura adoptada en vertut d'aguesti tractats o quinsevolhe acòrd internacionau adoptat pera Union o pera Union e es sòns estats membres damb un país tresau o damb diuersi, eth Reiaume Unit pòt exercir, enes sues frontères damb auti estats membres, sus es persones que desiren entrar en sòn territòri, es contraròtles que considèrè de besonh entà:

- a) verificar eth dret d'entrada en territòri deth Reiaume Unit de ciutadans d'estats membres o persones ath sòn cargue que s'acuelhen a drets que les autrege eth dret dera Union, e tanben de ciutadans d'auti estats as quaus un acòrd que constrenh eth Reiaume Unit les autrege aguesti drets, e
- b) decidir se concedís a d'autres persones era autorizacion d'entrada en territòri deth Reiaume Unit.

Cap disposicion des articles 26 e 77 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, ne quinsevolhe auta disposicion deth dit tractat o deth Tractat dera Union Europèa, ne quinsevolhe auta mesura adoptada en aplicacion d'aguesti non afècte de cap manèra es drets deth Reiaume Unit d'establir o d'exercir es diti contraròtles. Es referéncias ath Reiaume Unit en aguest article includissen es territòris es relacions exteriores que ne depenen.

Article 2

Eth Reiaume Unit e Irlanda pòden contunhar en tot establir entre eri acòrds relatius ara circulacion des persones entre es sòns territòris (era «zòna de viatge comuna»), en tot respectar pleament es drets des persones que'n hè referéncia er article 1, prumèr paragraf, letra a), d'aguest protocolu. En conseqüència, mentre aguesti acòrds siguen en vigor, es disposicions der article 1 d'aguest protocolu s'apliquen a Irlanda enes madeishes condicions qu'ath Reiaume Unit. Cap disposicion des articles 26 e 77 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, ne quinsevolhe auta disposicion deth dit tractat o deth Tractat dera Union Europèa, ne quinsevolhe auta mesura adoptada en aplicacion d'aguesti non afècten de cap manèra es diti acòrds.

Article 3

Es auti estats membres an eth poder d'exercir, enes sues frontèras o en quinsevolhe punt d'entrada deth sòn territòri, es diti contraròtles sus es persones que vòlen entrar en sòn territòri provenentes deth Reiaume Unit o de quinsevolhe aute territòri es relacions exteriores que ne depenen, damb es madeishi efèctes mencionadi en article 1 d'aguest protocòu, o procedentes d'Irlanda, ena mesura qu'es disposicions der article 1 d'aguest protocòu i son aplicables.

Cap disposicion des articles 26 e 77 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, ne quinsevolhe auta disposicion deth dit tractat o deth Tractat dera Union Europèa, ne quinsevolhe mesura adoptada en aplicacion d'aguesti non afècte de cap manèra eth dret des auti estats membres d'establir o d'exercir es diti contraròtles.

PROTOCÒU (NUM. 21)
SUS ERA POSICION DETH REIAUME UNIT E D'IRLANDA EN
RELACION AR ESPACI DE LIBERTAT, DE SEGURETAT E DE JUSTÍCIA

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

DESIROSES de regular determinadi ahèrs relatiu ath Reiaume Unit e a Irlanda,

VIST eth protocòu sus era aplicacion de determinadi aspèctes der article 26 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa ath Reiaume Unit e a Irlanda,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article 1

Damb resèrva der article 3, eth Reiaume Unit e Irlanda non participen ena adopcion peth Conselh des mesures prepausades en vertut deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa. Es decisions qu'eth Conselh a d'adoptar per unanimitat requerissen era unanimitat des membres deth Conselh, levat des representants des govèrns deth Reiaume Unit e d'Irlanda.

As efèctes d'aguest article, era majoria qualificada se definís cossent damb er article 238, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Article 2

En vertut der article 1 e damb resèrva des articles 3, 4 e 6, cap des disposicions deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, cap mesura adoptada en aplicacion d'aguest títol, cap disposicion de quinsevolhe acòrd internacionau adoptat pera Union en aplicacion d'aguest títol e cap decision deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa qu'interprete aquestes disposicions o mesures non constrenh eth Reiaume Unit o Irlanda ne les ei aplicabla. Aquestes disposicions, mesures o decisions non afècten de cap manèra es competències, es drets e es obligacions d'aguesti estats. Aquestes disposicions, mesures o decisions non modifiquen de cap manèra ne eth cabau comunitari ne eth dera Union e non son part deth dret dera Union tau coma s'apliquen ath Reiaume Unit o a Irlanda.

Article 3

1. Eth Reiaume Unit o Irlanda pòden notificar per escrit ath president deth Conselh, en tèrme de tres mesi a compdar dera presentacion ath Conselh d'ua prepausa o d'ua iniciatiua en aplicacion deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, que desiren participar ena adopcion e ena aplicacion dera mesura prepausada; un còp hèta era notificacion, aguests estats an dret a participar-i.

Es decisions qu'eth Conselh a d'adoptar per unanimitat requerissen era unanimitat des membres deth Conselh, levat des membres que non an hèt era notificacion. Toti es estats membres qu'an participat ena adopción d'ua mesura d'acòrd damb aguest paragraf i rèsten constrenhudi per aguesta mesura.

Es mesures adoptades en aplicacion der article 70 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa establissen es condicions de participacion deth Reiaume Unit e d'Irlanda enes avaloracions relatives as encastres corbidi peth títol V dera tresau part deth dit tractat.

As efèctes d'aguest article, era majoria qualificada se definís cossent damb er article 238, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

2. Se, transcorrut un tèrme rasonable, ua des mesures que'n hè referéncia er apartat 1 non se pòt adoptar damb era participacion deth Reiaume Unit o d'Irlanda, eth Conselh pòt adoptar-la d'acòrd damb er article 1, sens era participacion deth Reiaume Unit o d'Irlanda. En aguest cas, s'aplique er article 2.

Article 4

Eth Reiaume Unit o Irlanda, en quinsevolhe moment a partir qu'eth Conselh age adoptat ua mesura en aplicacion deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, pòden notificar ath Conselh e ara Comission era sua intencion d'acceptar aguesta mesura. En aguest cas, s'aplique *mutatis mutandis* eth procediment qu'establís er article 331, apartat 1, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Article 4 bis

1. Es disposicions d'aguest protocòu tanben s'apliquen, per çò que tanh ath Reiaume Unit e a Irlanda, as mesures prepausades o adoptades en vertut deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa que modifiquen ua mesura en vigor que sigue constrenhenta entad aguesti estats.

2. Totun, enes casi qu'eth Conselh, en tot prononciar-se a prepausa dera Comission, decidisque qu'era non-participacion deth Reiaume Unit o d'Irlanda ena version modificada d'ua mesura en vigor hè inviabile d'aplicar aguesta mesura a d'auti estats membres o ara Union, pòt sollicitar-les que hèsquen ua notificacion de conformitat damb er article 3 o er article 4. As efèctes der article 3, s'inicie un nau periòde de dus mesi, a compdar dera data quan eth Conselh a adoptat aguesta decision.

Se, en finir eth tèrme de dus mesi a compdar dera decision deth Conselh, eth Reiaume Unit o Irlanda non an hèt cap notificacion de conformitat damb er article 3 o er article 4, era mesura en vigor ja non les constrenh ne les ei aplicabla, levat qu'er estat membre tanhut age hèt ua notificacion de conformitat damb er article 4 abans dera entrada en vigor dera mesura modificada. Açò produsís efèctes a partir dera data d'entrada en vigor dera mesura modificada o, s'ei posteriora, dera data de finiment deth tèrme de dus mesi.

As efèctes d'aguest apartat, eth Conselh, dempús d'auer debatut en prigondor er ahèr, se pronóncie per majoria qualificada des sòns membres que representen es estats membres que participen o an participat ena adopción dera mesura modificada. Era majoria qualificada deth Conselh se definís cossent damb er article 238, apartat 3, letra a), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

3. Eth Conselh, en tot prononciar-se per majoria qualificada a prepausa dera Comission, tanben pòt decidir qu'eth Reiaume Unit o Irlanda supòrten, s'escatz, es conseqüéncias financèras dirèctes que deriven de besonh e inevitablament d'auer deishat de participar ena mesura en vigor.

4. Aguest article ei sens perjudici der article 4.

Article 5

Un estat membre que non sigue constrenhut per ua mesura adoptada en aplicacion deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa non supòrte es conseqüéncias financèras d'aguesta mesura,

exceptat que siguen còsti administratiu ocasionadi as institucions, levat qu'eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat de toti es sòns membres, e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, ac decidisque en un aute sens.

Article 6

Se, enes casi que'n hè referéncia aguest protocòu, eth Reiaume Unit o Irlanda son constrenhudi per ua mesura adoptada peth Conselh en aplicacion deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, s'apliquen en aguest estat, en çò que hè ara dita mesura, es disposicions apertientes des tractats.

Article 6 bis

Es normes establides sus era basa der article 16 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa relatives ath tractament de donades de caractèr personau entàs estats membres en exercici d'activitats derivades der encastre d'aplicacion des capítols 4 o 5 deth títol V dera tresau part deth dit tractat sonque son constrenhentes entath Reiaume Unit o entà Irlanda ena mesura que les son constrenhentes normes dera Union que regulen formes de cooperacion judiciu en matèria penau o de cooperacion policèra en encastre des qu'es disposicions establides sus era basa der article 16 n'an d'èster respectades.

Article 7

Es articles 3, 4 e 4 bis se comprenen sens prejudici deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa.

Article 8

Irlanda pòt notificar per escrit ath Conselh que non desire contunhar acuelhuda as disposicions d'aguest protocòu. En aguest cas, s'apliquen a Irlanda es disposicions normaus des tractats.

Article 9

Per çò que tanh a Irlanda, aguest protocòu non s'aplique ar article 75 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

PROTOCOLU (NUM. 22) SUS ERA POSICION DE DANEMARC

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT ARREBREMBAR era decision des caps d'estat o de govèrn, amassadi en sen deth Conselh Europèu en Edimborg eth 12 de deseme de 1992, sus determinadi problèmas plantejati per Danemarc per çò qu'ei deth Tractat dera Union Europèa,

AUENT PRENUT NÒTA dera posicion de Danemarc per çò qu'ei dera ciutadanetat, era union economica e monetària, era politica de defensa e era justícia e es ahèrs interiors, tau coma s'enòncie ena decision d'Edimborg,

CONSCIENTI deth hèt qu'era mantenença en encastre des tractats d'un regim juridic originat ena decision d'Edimborg limitarà significativament era participacion de Danemarc en encastres importants de cooperacion dera Union e qu'interessarie ara Union garantir era integritat deth cabau en encastre dera libertat, dera seguretat e dera justícia;

DESIROSES de, en conseqüència, establir un marc juridic qu'aufrisque a Danemarc era possibilitat de participar ena adopcion de mesures prepausades sus era basa deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa e en tot saludar era intencion de Danemarc d'acuelher-se ad aguesta possibilitat quan ac permeten es sues normes constituçionaus;

EN TOT PRÉNER NÒTA que Danemarc non s'opausarà ath hèt qu'es auti estats membres contunhen de desvolopar era cooperacion per çò qu'ei de mesures que non la constrenhen,

EN TOT TIER EN COMPDE er article 3 deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

PART I

Article 1

Danemarc non participe ena adopcion peth Conselh des mesures prepausades en vertut deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa. Entàs decisions qu'eth Conselh a d'adoptar per unanimitat se requerís era unanimitat des membres deth Conselh, levat deth representant deth Govèrn de Danemarc.

As efèctes d'aguest article, era majoria qualificada se definís d'acòrd damb er article 238, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Article 2

Cap des disposicions deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, cap mesura adoptada en aplicacion d'aguest títol, cap disposicion d'un acòrd internacionau adoptat pera Union en aplicacion deth dit títol e cap decision deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa qu'interprète aquestes disposicions o mesures o quinsevolhe auta mesura que sigue modificada o modificabla en aplicacion deth dit títol non constrenh Danemarc ne li ei aplicabla; aquestes disposicions, mesures o decisions non afecten de cap manèra es competències, es drets e es obligacions de Danemarc; aquestes disposicions, mesures o decisions non modifiquen de cap manèra eth cabau comunitari ne eth dera Union e non son part deth dret dera Union, tau coma s'apliquen a Danemarc. En particular, es actes dera Union en encastre dera cooperacion policèra e judiciu en matèria penau qu'an estat adoptadi abans dera entrada en vigor deth Tractat de Lisbona que s'an modificat contunhen de constrenher Danemarc e li son aplicables sens cambis.

Article 2 bis

Er article 2 d'aguest protocòu tanben ei aplicable as normes establides sus era basa der article 16 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa relatives ath tractament de donades de caractèr personau pes estats membres en exercici d'activitats comprenudes en encastre d'aplicacion des capítols 4 o 5 deth títol V dera tresau part deth dit tractat.

Article 3

Danemarc non supòrte es conseqüències financèras des mesures que'n hè referència er article 1 autes qu'es còsti administratiu ocasionadi as institucions.

Article 4

1. Danemarc, en tèrme de sies mesi a compdar qu'eth Conselh age decretat ua mesura relativa a ua prepausa o a ua iniciatiua destinada a desplegar eth cabau de Schengen e comprenuda en aquesta part, decidís s'incorpòre aquesta mesura en sòn dret nacionau. Se decidís hè'c, aquesta mesura crearà ua obligacion de dret internacionau entre Danemarc e es auti estats membres constrenhudi per aquesta mesura.
2. Se Danemarc decidís non aplicar ua mesura deth Conselh en sens der apartat 1, es estats membres constrenhudi per aquesta mesura e Danemarc examinaràn es mesures adequades que calerà préner.

PART II

Article 5

Per çò qu'ei des mesures decretades peth Conselh en encastre der article 26, apartat 1, der article 42 e des articles 43 a 46 deth Tractat dera Union Europèa, Danemarc non participe ena elaboracion ne tanpòc ena execucion des decisions e es accions dera Union qu'agen implicacions en matèria de defensa. Danemarc non participe, donques, ena sua adopcion. Danemarc non s'opausarà ath hèt qu'es auti estats membres contunhen de desvolopar era sua cooperacion en aquest encastre. Danemarc non ei obligada a contribuir ath finançament des despenses operatives derivades d'aquestes mesures, ne a méter capacitats militars a disposicion dera Union.

Es actes qu'eth Conselh a d'adoptar per unanimitat requerissen era unanimitat des membres deth Conselh, levat deth representant deth Govern danés.

As efèctes d'aguest article, era majoria qualificada se definís d'acòrd damb er article 238, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

PART III

Article 6

Es articles 1, 2 e 3 non s'apliquen as mesures que determinen es païsi tresaus es ciutadans des quaus s'an de dotar d'un visat quan traspassen frontèras exteriores des estats membres ne as mesures relatives ar establiment d'un modèl formalizat de visat.

PART IV

Article 7

Danemarc, en quinsevolhe moment, e d'acòrd damb es sues exigéncias constituçionaus, pòt informar as auti estats membres que ja non desire acuelher-se ara totalitat o a ua part d'aguest protocòu. En aguest cas, Danemarc aplicarà integralament totes es mesures apertientes en vigor alavetz, adoptades en encastre dera Union Europèa.

Article 8

1. Danemarc, en quinsevolhe moment, e sens prejudici der article 7, d'acòrd damb es sues exigéncias constituçionaus, pòt notificar as auti estats membres que, damb efècte a partir deth prumèr dia deth mes següent dera notificacion, era part I consistís enes disposicions que figuren en annèx. En aguest cas, es articles 5 a 8 se renumeròten en conseqüència.

2. Ath cap de sies mesi dera data d'entrada en vigor dera notificacion que'n hè referéncia er apartat 1, tot eth cabau de Schengen e es mesures adoptades entà desplegar-lo que, enquia alavetz, constrenhien Danemarc en qualitat d'obligacions de dret internacionau constrenhen Danemarc en qualitat de dret dera Union.

ANNÈX

Article 1

Damb resèrva der article 3, Danemarc non participe ena adopcion peth Conselh des mesures prepausades en aplicacion deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa. Entàs actes qu'eth Conselh a d'adoptar per unanimitat, se requerís era unanimitat des membres deth Conselh, levat deth representant deth Govèrn danés.

As efèctes d'aguest article, era majoria qualificada se definís cossent damb er article 238, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Article 2

En vertut der article 1 e damb resèrva des articles 3, 4 e 8, cap des disposicions deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, cap mesura adoptada en aplicacion deth mencionat títol, cap disposicion d'un acòrd internacionau adoptat pera Union en aplicacion deth mencionat títol e cap decision deth Tribunal de Justícia dera Union Europèa qu'interprète aquestes disposicions o mesures non constrenh Danemarc ne li ei aplicabla. Aquestes disposicions, mesures o decisions non afècten de cap manèra es competències, es drets e es obligacions de Danemarc. Aquestes disposicions, mesures o decisions non modifiquen de cap manèra eth cabau comunitari ne eth dera Union e non son part deth dret dera Union, tau coma s'apliquen a Danemarc.

Article 3

1. Danemarc pòt notificar per escrit ath president deth Conselh, en tèrme de tres mesi a compdar dera presentacion ath Conselh d'ua prepausa o ua iniciatiua en aplicacion deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, que desira participar ena adopcion e ena aplicacion dera mesura proposada, un còp hèta era notificacion, Danemarc a dret a hè'c.

2. Se, transcorrut un tèrme rasonable, ua des mesures que'n hè referència er apartat 1 non se pòt adoptar damb era participacion de Danemarc, eth Conselh pòt adoptar era mesura que'n hè referència er apartat 1, d'acòrd damb er article 1, sens era participacion de Danemarc. En aquest cas, s'aplique er article 2.

Article 4

A partir dera adopcion d'ua mesura en aplicacion deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, Danemarc pòt notificar en quinsevolhe moment ath Conselh e ara Comission era sua intencion d'acceptar aquesta mesura. En aquest cas, s'aplique *mutatis mutandis* eth procediment qu'establís er article 331, apartat 1, deth dit tractat.

Article 5

1. Es disposicions d'aquest protocòu tanben s'apliquen, per çò que tanh a Danemarc, as mesures prepausades o adoptades en vertut deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa que modifiquen ua mesura en vigor que sigue constrenhenta entad aquest estat.

2. Totun, enes casi qu'eth Conselh, en tot prononciar-se a prepausa dera Comission, decidisque qu'era non-participacion de Danemarc ena version modificada d'ua mesura en vigor hè inviable d'aplicar aquesta mesura a d'auti estats membres o ara Union, pòt sollicitar-li que hèsque ua notificacion de conformitat damb er article 3 o damb er article 4. As efèctes der article 3, s'inicie un nau periòde de dus mesi, a compdar dera data quan eth Conselh a adoptat aquesta decision.

Se, en finir eth tèrme de dus mesi a compdar dera decision deth Conselh, Danemarc non a hèt cap notificacion de conformitat damb er article 3 o damb er article 4, era mesura en vigor ja non la constrenh ne li ei aplicabla, levat qu'age hèt ua notificacion de conformitat damb er article 4 abans dera entrada en vigor dera mesura modificada. Açò produsís efèctes a partir dera data d'entrada en vigor dera mesura modificada o, s'ei posteriora, dera data de finiment deth tèrme de dus mesi.

As efèctes d'aquest apartat, eth Conselh, dempús d'auer debatut en prigondor er ahèr, se pronóncie per majoria qualificada des sòns membres que representen es estats membres que participen o an participat ena adopcion dera mesura modificada. Era majoria qualificada deth Conselh se definís d'acòrd damb er article 238, apartat 3, letra a), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

3. Eth Conselh, en tot prononciar-se per majoria qualificada a prepausa dera Comission, tanben pòt decidir que Danemarc supòrte, s'escatz, es conseqüències financères dirèctes que derivèn de besonh e inevitablament d'auer deishat de participar ena mesura en vigor.

4. Aquest article ei sens prejudici der article 4.

Article 6

1. Era notificacion establida per article 4 se presente coma maxim sies mesi dempús dera adopcion definitiva d'ua mesura que desplegue eth cabau de Schengen.

Se Danemarc non presente cap notificacion d'acòrd damb es articles 3 o 4 as efèctes d'ua mesura que desplegue eth cabau de Schengen, es estats membres que i siguen restacadi e Danemarc examinaràn es disposicions que cau préner.

2. Ua notificacion hèta en aplicacion der article 3 as efèctes d'ua mesura que desplegue eth cabau de Schengen se considèra que constituís irrevocablament ua notificacion hèta en aplicacion der article 3 as efèctes de quinsevolhe auta prepausa o iniciatiua destinada a desplegar aquesta mesura, tostemp qu'aquesta prepausa o iniciatiua desplegue eth cabau de Schengen.

Article 7

Es normes establides d'acòrd damb er article 16 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa relatives ath tractament de donades de caractèr personau pes estats membres en exercici d'activitats derivades der encastre d'aplicacion des capítols 4 o 5 deth títol V dera tresau part deth mencionat tractat sonque son constrenhentes entà Danemarc ena mesura que i siguen constrenhentes normes dera Union que regulen formes de cooperacion judíciau en matèria penau o de cooperacion policèra en encastre des qu'es disposicions fixades sus era basa der article 16 n'an d'èster respectades.

Article 8

Quan, enes casi que'n hè referéncia aquesta part, Danemarc ei restacada per ua mesura adoptada peth Conselh en aplicacion deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, es disposicions apertientes deth tractat s'apliquen a Danemarc per çò que tanh ara mesura que se'n tracte.

Article 9

Quan Danemarc non ei constrenhuda per ua mesura adoptada en aplicacion deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, non supòrte es conseqüéncias financèras d'aquesta mesura, exceptat que siguen còsti administratiu ocasionadi as institucions, levat qu'eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat de toti es sòns membres, damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, ac decidisque en un aute sens.

PROTOCÒU (NUM. 23)
SUS ES RELACIONS EXTERIORES DES ESTATS MEMBRES
PER ÇÒ QUE TANH ATH PAS DES FRONTÈRES EXTERIORE

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT TIER EN COMPDE eth besonh entàs estats membres de garantir contraròtles efectius enes sues frontères exteriores, s'escatz en cooperacion damb païsi tresaus,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Es disposicions sus es mesures relatives ath pas des frontères exteriores establides per article 77, apartat 2, letra b), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa non prejudgen era competència des estats membres de negociar o d'establir acòrds damb païsi tresaus, tostemp qu'aguesti acòrds respècten eth dret dera Union e es auti acòrds internacionaus apertienti.

PROTOCOLÒU (NUM. 24)
SUS ETH DRET D'ASIL ENTÀS CIUTADANS DES ESTATS MEMBRES
DERA UNION EUROPEÀ

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT CONSIDERAR que, d'acòrd damb er article 6, apartat 1, deth Tractat dera Union Europèa, era Union arreconeish es drets, es libertats e es principis enonciadi ena Carta des drets fundamentaus,

EN TOT CONSIDERAR que, d'acòrd damb er article 6, apartat 3, deth Tractat dera Union Europèa, es drets fundamentaus, tau coma son garantidi peth Convèni europèu entara proteccion des drets umans e des libertats fundamentaus, son part deth dret dera Union en tant que principis generaus,

EN TOT CONSIDERAR qu'eth Tribunal de Justícia dera Union Europèa ei competent entà garantir que, ena interpretacion e era aplicacion der article 6, apartats 1 e 3, deth Tractat dera Union Europèa, eth dret ei respectat pera Union.

EN TOT CONSIDERAR que, d'acòrd damb er article 49 deth Tractat dera Union Europèa, quinsevolhe estat europèu que sollicite èster membre dera Union a de respectar es valors qu'enóncie er article 2 deth Tractat dera Union Europèa,

EN TOT TIER PRESENT qu'er article 7 deth Tractat dera Union Europèa cree un mecanisme de suspension de determinadi drets en cas qu'un estat membre viòle grèvament e persistentament aguesti valors,

EN TOT ARREBREMBAR que quinsevolhe ciutadan d'un estat membre gaudís, en tant que ciutadan dera Union, d'un estatut e d'un emparament especiau qu'es estats membres garantissen d'acòrd damb es disposicions dera dusau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa,

EN TOT TIER PRESENT qu'es tractats establissen un espaci sens frontèras interiores e concedissen a cada ciutadan dera Union eth dret de circular e de residir liurament en territòri des estats membres,

DESIROSES d'empedir que se recorre ar asil damb d'auti objectius qu'es pròpris d'aguesta institucion,

EN TOT CONSIDERAR qu'aguest protocòu respècte era fin e es objectius dera Convencion de Genèva deth 28 de junhsèga de 1951 sus er estatut des refugiadi,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article unic

Atengut eth nivèu d'emparament des drets fundamentaus e des libertats fundamentaus enes estats membres dera Union Europèa, se considèra qu'aguesti son païsi d'origina segurs recipròcament entà toti es ahèrs juridics e practiques en matèria d'asil. En conseqüència, quinsevolhe sollicitud d'asil presentada per un ciutadan d'un estat membre sonque pòt èster prenuda en consideracion o declarada admissibla entara instruccion per un aute estat membre enes casi següenti:

- a) s'er estat membre que n'ei ciutadan eth sollicitant, invocant er article 15 deth Convèni europèu entara proteccion des drets umans e des libertats fundamentaus, adòpte, dempús dera entrada en vigor deth

Tractat d'Amsterdam, mesures qu'establisquen excepcions, en sòn territòri, des sues obligacions per çò que tanh ad aguest convèni;

- b) se s'a iniciat eth procediment establhit per article 7, apartat 1, deth Tractat dera Union Europèa e enquia qu'eth Conselh o, s'escatz, eth Conselh Europèu adòpte ua decision sus aguest ahèr en çò que tanh ar estat membre qu'eth sollicitant n'ei ciutadan;
- c) s'eth Conselh a adoptat ua decision d'acòrd damb er article 7, apartat 1, deth Tractat dera Union Europèa per çò que tanh ar estat membre qu'eth sollicitant n'ei ciutadan o s'eth Conselh Europèu a adoptat ua decision d'acòrd damb er article 7, apartat 2, deth dit tractat per çò que tanh ar estat membre qu'eth sollicitant n'ei ciutadan;
- d) s'un estat membre auesse de decidir unilateralment en relacion ara sollicitud d'un ciutadan d'un aute estat membre; en aguest cas, eth Conselh n'ei immediatament informat; era sollicitud ei atenguda sus era basa dera presompcion qu'ei manifestament non fundamentada, sens que, sigue quin sigue eth cas, ne rèste afectada de cap manèra eth poder de decision der estat membre.

PROTOCÒU (NUM. 25)
SUS ER EXERCICI DES COMPETÉNCIES COMPARTIDES

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article unic

Per çò que tanh ar article 2, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, relatiu as competéncies compartides, quan era Union exercisque ua accion en un encastre determinat, er encastre d'aplicacion d'aguest exercici de competéncia sonque corbís es elements reguladi per acte dera Union que se'n tracte e, en conseqüència, non ne corbís tot er encastre.

**PROTOCOLU (NUM. 26)
SUS ES SERVICIS D'INTERÈS GENERAU**

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

DESIROSES de soslinhar era importància des servicis d'interès generau,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article 1

Es valors comuns dera Union relatius as servicis d'interès economic generau en sens que determine er article 14 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa comprenen principaument:

- eth papèr essenciau e era ampla capacitat discrecionau des administracions nacionaus, regionaus e locaus entà proporcionar, hèr a executar e organizar es servicis d'interès economic generau d'ua manèra qu'arrespone tant coma sigue possible as besonhs des usatgèrs;
- era diuersitat des servicis d'interès economic generau e es disparitats que poguen resultar des besonhs e es preferéncias des usatgèrs per arrason de situacions geografiques, sociaus o culturaus diferentes;
- un nivèu elevat de qualitat, de seguretat e d'accessibilitat economica, era egalitat de tracte e era promocion der accès universau e des drets des usatgèrs;

Article 2

Es disposicions des tractats non afecten de cap manèra era competéncia des estats membres entà prestar, hèr a executar e organizar servicis non economics d'interès generau.

PROTOCÒU (NUM. 27)
SUS ETH MERCAT INTERIOR E ERA COMPETÉNCIA

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT CONSIDERAR qu'eth mercat interior tau coma ei definit per article 3 deth Tractat dera Union Europèa compren un sistèma que garantís qu'era competéncia non se fausse,

AN ACORDAT que

ad aguest efècte, era Union adòpte, se cau, mesures en encastre des disposicions des tractats, en tot includir-i er article 352 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Aguest protocòu s'incorpòre coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa.

PROTÒCÒU (NUM. 28) SUS ERA COESION ECONOMICA, SOCIAU E TERRITORIÀU

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT ARREBREMBAR qu'er article 3 deth Tractat dera Union Europèa mencione, entre d'alti objectius, era promocion dera coesion economica, sociau e territoriau e dera solidaritat entre es estats membres, e qu'era dita coesion figure entre es encastres de competència compartida dera Union enumeradi per article 4, apartat 2, letra c), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa,

EN TOT ARREBREMBAR qu'es disposicions deth conjunt deth títol XVIII dera tresau part, dedicat ara coesion economica, sociau e territoriau, proporcionen era basa juridica que permet consolidar e desvolopar mès era accion dera Union en encastre dera coesion economica, sociau e territoriau, particularament de crear un nau hons,

EN TOT ARREBREMBAR qu'es disposicions der article 177 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa preven era creacion d'un Hons de coesion,

EN TOT CONSTATAR qu'eth Banc Europèu d'Inversions (BEI) preste somes considerables e cada viatge mès importantes en benefici des regions mès praubes,

EN TOT CONSTATAR eth desir de mès flexibilitat enes modalitats d'autrei des recorsi que provien des hons estructuraus,

EN TOT CONSTATAR eth desir de modular es nivèus de participacion dera Union enes programes e es projèctes en determinadi païsi,

EN TOT CONSTATAR que i a era prepausa de tier mès en compde, en sistèma de recorsi pròpris, era prosperitat relativa des estats membres,

REÏTÈREN qu'era promocion dera coesion economica, sociau e territoriau ei vitau entath desvolopament integrat e eth succès durador dera Union;

REÏTÈREN era sua conviccion qu'as hons estructuraus les cau contunhar d'exercir un papèr considerable entara realizacion des objectius dera Union en encastre dera coesion;

REÏTÈREN era sua conviccion qu'ath BEI li cau contunhar de dedicar era major part des sòns recorsi a promòir era coesion economica, sociau e territoriau e se declaren disposadi a revisar eth capitau qu'a de besonh eth BEI, quan calgue ad aquest efècte;

ACÒRDEN qu'eth Hons de coesion atribuïrà contribucions financères dera Union a projèctes relatius ath miei ambient e as hilats transeuropèus enes estats membres eth PNB per abitant que ne sigue inferior ath 90% dera mejana dera Union e qu'agen aplicat un programa destinat a satisfèr es condicions de convergència economica que'n hè referència er article 126 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa;

DECLAREN era sua intencion de perméter mès flexibilitat en autrei de credits provenenti des hons estructuraus a fin de tier en compde es besonhs especifics que non se satisfèn en encastre dera reglamentacion actuau des hons estructuraus;

DECLAREN era sua voluntat de modular es grads de participacion dera Union en encastre des programes e des projèctes des hons estructuraus, a fin d'evitar auments excessius des despenses pressupostàries enes estats membres mens prospèri;

ARRECONESHEN eth besonh de seguir d'apròp es progrèssi arthenhudi ena via dera coesion economica, sociiau e territoriau e se declaren disposadi a estudiar totes es mesures de besonh per çò qu'ei d'açò;

AFIRMEN era sua intencion de tier mèns en compde era capacitat contributiva des diuèrsi estats membres en sistèma de recorsi pròpris e d'estudiar mejans que permeten corregir, entàs estats membres mens prospèri, es elements regressius deth sistèma actuau de recorsi pròpris;

ACÒRDEN incorporar aquest protocòu coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa.

PROTOCÒU (NUM. 29)
SUS ETH SISTÈMA DE RADIODIFUSION PUBLICA
ENES ESTATS MEMBRES

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT CONSIDERAR qu'era radiodifusion publica enes estats membres ei dirèctament restacada as besonhs democratics, sociaus e culturaus de cada societad, e tanben damb eth besonh de preservar eth pluralisme enes mieis de comunicacion,

AN ACORDAT es disposicions interpretatives següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Es disposicions des tractats son sens prejudici dera competència des estats membres de finançar eth servici public de radiodifusion ena mesura qu'aguest finançament se concedís as organismes de radiodifusion damb era finalitat d'exercir era foncion de servici public tau coma a estat conferida, definida e organizada per cada estat membre e ena mesura qu'aguest finançament non altèr es condicions d'escambis e dera competència ena Union en un grad que sigue contrari ar interès comun, en tot tier en compde era realizacion dera foncion d'aguest servici public.

PROTOCOLÒU (NUM. 30)
SUS ERA APLICACION DERA CARTA DES DRETS FONDAMENTAUS
DERA UNION EUROPEÀ EN POLONHA E EN REIAUME UNIT

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT CONSIDERAR qu'en article 6 deth Tractat dera Union Europèa, era Union arreconeish es drets, es libertats e es principis enonciadi ena Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa;

EN TOT CONSIDERAR qu'era Carta s'a d'aplicar en estricta conformitat damb es disposicions deth mencionat article 6 e deth títol VII dera Carta madeisha;

EN TOT CONSIDERAR qu'eth dit article 6 dispause qu'era Carta a d'èster aplicada e interpretada pes organs jurisdiccionaus de Polonha e deth Reiaume Unit en estricta conformitat damb es explicacions que'n hè referéncia aguest article;

EN TOT CONSIDERAR qu'era Carta conten ath madeish temps drets e principis;

EN TOT CONSIDERAR qu'era Carta conten disposicions de caractèr civiu e politic e disposicions de caractèr economic e sociau;

EN TOT CONSIDERAR qu'era Carta referme es drets, es libertats e es principis arreconeishudi ena Union e les dòte d'ua major preséncia, mès non cree nauï drets o principis;

EN TOT ARREBREMBAR es obligacions de Polonha e deth Reiaume Unit en vertut deth Tractat dera Union Europèa, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa e deth dret dera Union en generau;

EN TOT CONSTATAR eth desir de Polonha e deth Reiaume Unit d'esclarir determinadi aspèctes dera aplicacion dera Carta;

DESIROSES de, en conseqüéncia, esclarir era aplicacion dera Carta per çò que tanh as leis e ara accion administrativa de Polonha e deth Reiaume Unit, e ara possibilitat d'acuelher-se a organs jurisdiccionaus de Polonha e deth Reiaume Unit;

EN TOT REFERMAR qu'es referéncias, en aguest protocòu, ara execucion de disposicions especificques dera Carta son estrictament sens perjudici dera execucion des autes disposicions dera Carta;

EN TOT REFERMAR qu'aguest protocòu ei sens perjudici dera aplicacion dera Carta as auti estats membres;

EN TOT REFERMAR qu'aguest protocòu ei sens perjudici dera rèsta d'obligacions de Polonha e deth Reiaume Unit en vertut deth Tractat dera Union Europèa, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa e deth dret dera Union en generau;

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article 1

1. Era Carta non agranís eth poder deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa, o de cap aute organ jurisdiccional de Polonha o deth Reiaume Unit, de considerar qu'es leis, es reglaments o es disposicions, es

practiques o es accions administratives de Polonha o deth Reiaume Unit son incompatibles damb es drets, es libertats e es principis fundamentaus que referme.

2. En particular, e entà dissipar tota sòrta de dopte, non i a arren en títol IV dera Carta que cree drets que poguen èster defenudi deuant d'organs jurisdiccionalaus de Polonha o deth Reiaume Unit, a excepcion d'ena mesura que Polonha o eth Reiaume Unit agen incorporat aguesti drets ara sua legislacion nacionau.

Article 2

Quan ua disposicion dera Carta hè referéncia as legislacions e es practiques nacionaus, sonque ei aplicabla a Polonha o ath Reiaume Unit ena mesura qu'es drets e es principis que contén son arreconeishudi pera legislacion o pes practiques de Polonha o deth Reiaume Unit.

PROTOCÒU (NUM. 31)
RELATIU AS IMPORTACIONS ARA UNION EUROPEÀ DE PRODUCTES
PETROLIÈRS REFINADI ENES ANTILHES NEERLANDESES

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

DESIROSES d'aportar precisions sus eth regim d'escambis aplicable as importacions ara Union Europèa de productes petrolièrs refinadi enes Antilhes Neerlandeses,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article 1

Aguest protocòu ei aplicable as productes petrolièrs des partides 27.10, 27.11, 27.12, anterior 27.13 (parafina, ceres de petròli o d'esquists e residus parafinics) e 27.14 dera nomenclatura de Brussèlles importadi entà èster consumidi enes estats membres.

Article 2

Es estats membres se comprometen a autrejar as productes petrolièrs refinadi enes Antilhes Neerlandeses es avantatges tarifaris que resulten dera associacion d'aguestes darrères ara Union, enes condicions establides per aguest protocòu. Aguestes disposicions an validesa si guen quines si guen es normes d'origina aplicades pes estats membres.

Article 3

1. Quan era Comission, a peticion d'un estat membre o per iniciatiua pròpria, constate qu'es importacions ara Union de productes petrolièrs refinadi enes Antilhes Neerlandeses d'acòrd damb eth regim establhit per article 2 d'aguest protocòu provòquen dificultats reaus en mercat d'un estat membre o de diuersi, decidís qu'es drets de doana aplicables ad aguestes importacions seràn introdusidi, aumentadi o reintrodusidi pes estats membres interessadi, ena mesura e entath periòde de besonh, entà afrontar aguesta situacion. Es tipos de drets de doana introdusidi, aumentadi o reintrodusidi d'aguesta manèra non pòden superar es des drets de doana aplicables a païsi tresaus entad aguesti madeishi productes.

2. Es disposicions der apartat anterior poderàn èster aplicades en quinsevolhe cas quan es importacions ara Union de productes petrolièrs refinadi enes Antilhes Neerlandeses arriben as dus milions de tones annaus.

3. Es decisions prenudes pera Comission en vertut des apartats anteriors, incluides es que tenden a refusar era peticion d'un estat membre, son comunicades ath Conselh. Aguest se'n pòt hèr cargue a peticion de quinsevolhe estat membre e pòt modificar-les o anullar-les en quinsevolhe moment.

Article 4

1. S'un estat membre considèrè qu'es importacions de productes petrolièrs refinadi enes Antilhas Neerlandeses efectuades dirèctament o per mejan d'un aute estat membre d'acòrd damb eth regim establìt per article 2 d'aguest protocòu provòquen dificultats reaus en sòn mercat e que cau ua accion immediata entà hèr-i front, pòt decidir peth sòn compde aplicar ad aquestes importacions drets de doana es tipas des quaus non poderàn superar es des drets de doana aplicables a païsi tresaus entàs madeishi productes. Notificarà aguesta decision ara Comission, era quau decidirà en tèrme d'un mes s'es mesures prenudes per estat se pòden mantier o se les cau modificar o suprimir. Es disposicions der article 3, apartat 3, son aplicables ad aguesta decision dera Comission.

2. Quan es importacions de productes petrolièrs refinadi enes Antilhas Neerlandeses efectuades dirèctament o per mejan d'un estat membre d'acòrd damb eth regim establìt per article 2 d'aguest protocòu en un o diuersi estats membres dera Union Europèa supèren pendent un an naturau es tonatges indicadi coma annèx ad aguest protocòu, es mesures adoptades eventuaument en vertut der apartat 1 per aguest o aguesti estats membres entar an en cors seràn considerades legitimes; era Comission, dempús d'auer-se assegurat qu'es tonatges establidi s'an artenhut, prenerà coneishença des mesures adoptades. En aguest cas, es auti estats membres s'abstieràn de recórrer ath Conselh.

Article 5

S'era Union decidís aplicar restriccions quantitatives as importacions de productes petrolièrs de quinsevolhe procedéncia, aquestes se poderàn aplicar tanben as importacions d'aguesti productes procedenti des Antilhas Neerlandeses. En aguest cas, se garantirà as Antilhas Neerlandeses un tractament preferencial en çò que tanh as païsi tresaus.

Article 6

1. Es disposicions establides pes articles 2 a 5 seràn revisades peth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu e ara Comission, en moment dera adopcion d'ua definicion comuna dera origina entàs productes petrolièrs procedenti de païsi tresaus e de païsi associadi, o en moment d'adoptar decisions en encastre d'ua politica comerciau comuna entàs productes que se'n tracte, o en moment d'establir ua politica energetica comuna.

2. Totun, en moment de hèr aguesta revision, s'auràn de mantier, en tot cas, entàs Antilhas Neerlandeses avantatges equivalenti, d'ua forma adequada e pera quantitat minima de dus milions e miei de tones de productes petrolièrs.

3. Es compromisi dera Union relatiu as avantatges equivalenti que'n hè referéncia er apartat 2 d'aguest article poderàn èster distribuïdi, se cau, per païsi en tot tier en compde es tonatges indicadi en annèx d'aguest protocòu.

Article 7

Entà aplicar aguest protocòu, era Comission s'encargue de hèr eth seguiment deth desenvolopament des importacions enes estats membres de productes petrolièrs refinadi enes Antilhas Neerlandeses. Es estats membres comuniquen ara Comission, qu'en garantís era difusion, totes es informacions utiles ad aguest efècte, d'acòrd damb es modalitats administratives que recomane.

ANNÈX ATH PROTOCÒU

Entara aplicacion der apartat 2 der article 4 deth protocòu relatiu as importacions ara Union Europèa de productes petrolièrs refinadi enes Antilhes Neerlandeses, es nautes parts contractantes an decidit qu'era quantitat de 2 milions de tones de productes petrolièrs antilhans se repartirà entre es estats membres dera manèra següenta:

Alemanha	625.000 tones
Union Economica Belgoluxemborgesa	200.000 tones
França	75.000 tones
Itàlia	100.000 tones
Païsi Baishi	1.000.000 tones

PROTOCOLU (NUM. 32)
SUS ER AQUESIMENT DE BENS IMMÒBLES EN DANEMARC

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

DESIROSES de regular determinadi problèmes especifics d'interès entà Danemarc,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Maugrat es disposicions des tractats, Danemarc pòt mantier era sua legislacion en vigor en matèria d'aquesiment de dusaus residències.

PROTÒCÒU (NUM. 33)
SUS ER ARTICLE 157 DETH TRACTAT DE FONCIONAMENT
DERA UNION EUROPEÀ

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

As efèctes dera aplicacion der article 157 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, es prestacions en vertut d'un regim professionau de seguretat social non seràn considerades remuneracion en cas e ena mesura que pòden èster atribuïdes as periòdes d'aucupacion anteriors ath 17 de mai de 1990, exceptuant eth cas des treballadors o es sòns dretaus que, abans d'aguesta data, agen iniciat un procediment judiciu o agen presentat ua reclamacion equivalenta segons eth dret nacionau aplicable.

**PROTOCÒU (NUM. 34)
SUS ETH REGIM ESPECIAU APLICABLE A GROENLÀNDIA**

Article unic

1. Eth tractament dera importacion ara Union des productes subjèctes ara organizacion comuna des mercats deth sector dera pesca, originaris de Groenlàndia, s'efectue laguens deth respècte as mecanismes dera organizacion comuna des mercats, damb exempcion de drets de doana e de taxes d'efècte equivalent, e sens restriccions quantitatives ne mesures d'efècte equivalent, s'es possibilitats d'accès as zònes de pesca grenlandeses daurides ara Union en vertut d'un acòrd entre era Union e era autoritat competenta entà Groenlàndia son satisfasentes entara Union.

2. Totes es mesures relatives ath regim d'importacion d'aguesti productes, includides es relatives ara adopcion d'aguestes mesures, s'adòpten segons eth procediment establìt per article 43 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

PROTOCOLU (NUM. 35)
SUS ER ARTICLE 40.3.3 DERA CONSTITUCION D'IRLANDA

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorporen coma annèx ath Tractat dera Union Europèa, ath Tractat de foncionament dera Union Europèa e ath Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica:

Cap disposicion des tractats, deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica ne des tractats e es actes que les modifiquen o complèten non afecte era aplicacion en Irlanda der article 40.3.3 dera Constitucion irlandesa.

PROTOCÒU (NUM. 36) SUS ES DISPOSICIONS TRANSITÒRIES

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT CONSIDERAR que, a fin d'organizar era transicion entre es disposicions institucionaus des tractats aplicables abans dera entrada en vigor deth Tractat de Lisboa e es establides peth dit tractat, cau establir disposicions transitòries,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa, ath Tractat de foncionament dera Union Europèa e ath Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica:

Article 1

En aquest protocòu, era expression «es tractats» designe eth Tractat dera Union Europèa, eth Tractat de foncionament dera Union Europèa e eth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica.

TÍTOL I DISPOSICIONS RELATIVES ATH PARLAMENT EUROPEU

Article 2

Damb pro temps abans des eleccions parlamentàries europèes deth 2009, eth Conselh Europèu, d'acòrd damb er article 14, apartat 2, dusau paragraf, deth Tractat dera Union Europèa, adòpte ua decision pera quau fixe era composicion deth Parlament Europèu.

Enquiara fin dera legislatura 2004-2009, se mantien era composicion e eth nombre de membres deth Parlament Europèu que i age en moment dera entrada en vigor deth Tractat de Lisboa.

TÍTOL II DISPOSICIONS RELATIVES ARA MAJORIA QUALIFICADA

Article 3

1. D'acòrd damb er article 16, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa, es disposicions d'aquest apartat e es disposicions der article 238, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, relatives ara definicion dera majoria qualificada en Conselh Europèu e en Conselh, entren en vigor er 1 de noveme de 2014.

2. Entre er 1 de noveme de 2014 e eth 31 de març de 2017, quan calgue adoptar un acòrd per majoria qualificada, un membre deth Conselh pòt demanar qu'aquest acòrd s'adòpte pera majoria qualificada que determine er apartat 3. En aquest cas, s'apliquen es apartats 3 e 4.

3. Enquiath 31 d'octobre de 2014, son en vigor es disposicions següentes, sens prejudici der article 235, apartat 1, dusau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Entàs deliberacions deth Conselh Europèu e deth Conselh que requerissen ua majoria qualificada, es vòts des membres se pondèren dera manèra següenta:

Belgica	12	Luxemborg	4
Bulgaria	10	Ongria	12
Republica Chèca	12	Malta	3
Danemarc	7	Païsi Baishi	13
Alemanha	29	Àustria	10
Estònia	4	Polonha	27
Irlanda	7	Portugal	12
Grècia	12	Romania	14
Espanha	27	Eslovenia	4
França	29	Eslovaquia	7
Itàlia	29	Finlàndia	7
Chipre	4	Suècia	10
Letònia	4	Reiaume Unit	29
Lituània	7		

Es acòrds requerissen un minim de 255 vòts qu'exprimisquen era posicion favorable dera majoria de membres quan, en vertut des tractats, an d'èster adoptadi a prepausa dera Comission. Enes auti casi, es acòrds requerissen aumens 255 vòts que representen era posicion favorable de dus tèrci des membres, aumens.

Quan eth Conselh Europèu o eth Conselh adòpte ua decision per majoria qualificada, quinsevolhe des membres deth Conselh Europèu o deth Conselh pòt sollicitar que se verifique qu'es estats membres que constituïssen aguesta majoria qualificada representen aumens eth 62% dera poblacion totau dera Union. Se se verifique qu'aguesta condicion non se complís, era decision que se'n tracte non s'adòpte.

4. Enquiath 31 d'octobre de 2014, enes casi en qué, en aplicacion des tractats, non participen ena votacion toti es membres deth Conselh, ei a dèder, enes casi en qué se remet ara majoria qualificada definida d'acòrd damb er article 238, apartat 3, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, era majoria qualificada se definís coma era madeisha proporcion de vòts ponderadi e era madeisha proporcion deth nombre de membres deth Conselh e, s'escatz, eth madeish percentatge de poblacion des estats membres que se'n tracte, qu'es establidi per apartat 3 d'aguest article.

TÍTOL III DISPOSICIONS RELATIVES AS FORMACIONS DETH CONSELH

Article 4

Enquiara entrada en vigor dera decision que'n hè referéncia er article 16, apartat 6, prumèr paragraf, deth Tractat dera Union Europèa, eth Conselh se pòt amassar enes formacions que'n hè referéncia eth dusau e eth tresau paragrafs deth dit apartat, e tanben enes autes formacions era lista que se n'establís per mejan d'ua decision deth Conselh d'Ahèrs Generaus, que se pronòncie per majoria simpla.

TÍTOL IV

**DISPOSICIONS RELATIVES ARA COMISSION, INCLUDIT ETH NAUT
REPRESENTANT DERA UNION ENTÀS AHÈRS EXTERIORS E ERA POLITICA DE
SEGURETAT**

Article 5

Es membres dera Comission que son en foncions ena data d'entrada en vigor deth Tractat de Lisbona demoren en cargue enquiara fin deth sòn mandat. Totun, eth dia que sigue nomenat eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat finís eth mandat deth membre dera madeisha nacionalitat qu'eth naut representant.

TÍTOL V

**DISPOSICIONS RELATIVES ATH SECRETARI GENERAU DETH CONSELH,
NAUT REPRESENTANT ENTARA POLITICA EXTERIORA E DE SEGURETAT
COMUNA, E ATH SECRETARI GENERAU ADJUNT DETH CONSELH**

Article 6

Es mandats deth secretari generau deth Conselh, naut representant entara politica exteriora e de seguretat comuna, e deth secretari generau adjunt deth Conselh finissen ena data d'entrada en vigor deth Tractat de Lisbona. Eth Conselh nomena un secretari generau d'acòrd damb er article 240, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

TÍTOL VI

DISPOSICIONS RELATIVES AS ORGANS CONSULTATIUS

Article 7

Enquiara entrada en vigor dera decision que'n hè referéncia er article 301 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth despartiment des membres deth Comitau Economic e Sociau ei eth següent:

Belgica	12	Chipre	6
Bulgaria	12	Letònia	7
Republica Chèca	12	Lituània	9
Danemarc	9	Luxemborg	6
Alemanha	24	Ongria	12
Estònia	7	Malta	5
Irlanda	9	Olanda	12
Grècia	12	Àustria	12
Espanha	21	Polonha	21
França	24	Romania	15

Itàlia	24	Eslovenia	7
Eslovaquia	9	Suècia	12
Finlàndia	9	Reiaume Unit	24

Article 8

Enquiara entrada en vigor dera decision que'n hè referéncia er article 305 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth despartiment des membres deth Comitad des Regions ei eth següent:

Belgica	12	Luxemborg	6
Bulgaria	12	Ongria	12
Republica Chèca	12	Malta	5
Danemarc	9	Païsi Baishi	12
Alemanha	24	Àustria	12
Estònia	7	Polonha	21
Irlanda	9	Portugal	12
Grècia	12	Romania	15
Espanha	21	Eslovenia	7
França	24	Eslovaquia	9
Itàlia	24	Finlàndia	9
Chipre	6	Suècia	12
Letònia	7	Reiaume Unit	24
Lituània	9		

TÍTOL VII

DISPOSICIONS TRANSITÒRIES RELATIVES AS ACTES ADOPTADES EN VERTUT DES TÍTOLS V E VI DETH TRACTAT DERA UNION EUROPEÀ ABANS DERA ENTRADA EN VIGOR DETH TRACTAT DE LISBONA

Article 9

Es efèctes juridics des actes des institucions, es organs e es organismes dera Union adoptadi en vertut deth Tractat dera Union Europèa abans dera entrada en vigor deth Tractat de Lisbona se mantien mentre non siguen abolidi, anuladi o modificadi en aplicacion des tractats. Açò madeish ei aplicable as convencions establides entre es estats membres en vertut deth Tractat dera Union Europèa.

Article 10

1. Damb caractèr transitòri, e per çò qu'ei des actes dera Union en encastre dera cooperacion policèra e judiciari en matèria penau qu'an estat adoptadi abans dera entrada en vigor deth Tractat de Lisbona, es atribucions des institucions son es següentes ena data d'entrada en vigor deth mencionat tractat: es atribucions dera Comission en vertut der article 258 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa non seràn aplicables e es atribucions deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa en vertut deth títol VI deth Tractat dera Union

Europèa, ena version en vigor abans dera entrada en vigor deth Tractat de Lisbona, demoren invariables, incluides es qu'an estat acceptades d'acòrd damb er article 35, apartat 2, deth dit Tractat dera Union Europèa.

2. Era modificacion d'ua decision que'n hè referéncia er apartat 1 compòrte era aplicacion, per çò qu'ei dera decision modificada e per çò qu'ei des estats membres as qu'aguesta decision s'aplique, des atribucions des institucions que'n hè referéncia eth dit apartat tau coma establissen es tractats.

3. En quinsevolhe cas, era mesura transitòria que'n hè referéncia er apartat 1 rèste sens efèctes cinc ans depús dera entrada en vigor deth Tractat de Lisbona.

4. A tot trigar sies mesi abans que finisque eth periòde transitòri que'n hè referéncia er apartat 3, eth Reiaume Unit pòt notificar ath Conselh que non accèpte, per çò qu'ei des actes que'n hè referéncia er apartat 1, es atribucions des institucions que'n hè referéncia er apartat 1 tau coma establissen es tractats. En cas qu'eth Reiaume Unit age procedit ad aguesta notificacion, toti es actes que'n hè referéncia er apartat 1 dèishen d'èster-li aplicables a partir dera data d'expiracion deth periòde transitòri que'n hè referéncia er apartat 3. Aquest paragraf non s'aplique per çò qu'ei des actes modificadi que son aplicables ath Reiaume Unit d'acòrd damb çò qu'indique er apartat 2.

Eth Conselh, en tot prononciar-se per majoria qualificada a prepausa dera Comission, determine es mesures de besonh consecutives e es mesures transitòries de besonh. Eth Reiaume Unit non participe ena adopcion d'aguesta decision. Ua majoria qualificada deth Conselh se definís d'acòrd damb er article 238, apartat 3, letra a), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Eth Conselh, en tot prononciar-se per majoria qualificada a prepausa dera Comission, pòt decidir tanben qu'eth Reiaume Unit supòrte, s'escatz, es consequéncias financèras dirèctes que deriven necessàriament e inevitablament d'auer quitat de participar en aguesti actes.

5. Eth Reiaume Unit, en quinsevolhe moment, pòt notificar ath Conselh que desire participar en actes qu'agen deishat d'èster-li aplicables, d'acòrd damb er apartat 4, prumèr paragraf. En aquest cas, s'apliquen es disposicions apertientes deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa o deth protocòu sus era posicion deth Reiaume Unit e d'Irlanda per çò que tanh ar espaci de libertat, de seguretat e de justícia, segons eth cas. Es atribucions des institucions per çò qu'ei d'aguesti actes son es qu'establissen es tractats. En aplicar es protocòus apertienti, es institucions dera Union e eth Reiaume Unit procuren restablir era major participacion possibla deth Reiaume Unit en cabau dera Union relatiu ar espaci de libertat, de seguretat e de justícia sens qu'açò afècte grèvament eth foncionament practic des sòns diuèrsi compausants e en tot respectar-ne era coeréncia.

PROTOCOLÒU (NUM. 37)
RELATIU AS CONSEQÜÈNCIES FINANCÈRES DERA EXPIRACION
DETH TRACTAT CECA E ATH HONS DE RECÈRCA DETH CARBON E
DER ACIÈR

ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

EN TOT ARREBREMBAR que toti es elements deth patrimòni actiu e passiu dera Comunitat Europèa deth Carbon e der Acierà, tau coma existien eth 23 de junhsèga de 2002, an estat transferidi ara Comunitat Europèa a partir deth 24 de junhsèga de 2002,

EN TOT TIER EN COMPDE qu'ei desirable utilizar aguesti hons entara recèrca enes sectors restacadi ara industria deth carbon e der acièr e que se pòden establir, en conseqüència, determinades normes especificques en aguesta matèria,

AN ACORDAT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat dera Union Europèa e ath Tractat de foncionament dera Union Europèa:

Article 1

1. Eth valor net der actiu e deth passiu mencionadi, tau coma apareishen en balanç dera CECA deth 23 de junhsèga de 2002, subjècte a quinsevolhe augment o diminucion que pogue produsir-se de resultes des operacions de liquidacion, se considèra un patrimòni destinat ara recèrca enes sectors restacadi ara industria deth carbon e der acièr, designat per «CECA en liquidacion». A partir deth barrament dera liquidacion, eth patrimòni se nomena «Actius deth Hons de recèrca deth carbon e der acièr».

2. Es ingressi generadi per aguest patrimòni, nomenadi «Hons de recèrca deth carbon e der acièr», se destinen exclusivament ara recèrca amiada a tèrme enes sectors restacadi ara industria deth carbon e der acièr dehòra deth programa marc de recèrca, d'acòrd damb es disposicions d'aguest protocolòu e des actes adoptadi en vertut d'aguest.

Article 2

Eth Conselh, en tot prononciar-se de conformitat damb un procediment legislatiu especiau e damb era aprobacion prealabla deth Parlament Europèu, establís totes es disposicions de besonh entara execucion d'aguest protocolòu, includidi es principis essenciaus.

Eth Conselh, a prepausa dera Comission e damb era consulta prealabla ath Parlament Europèu, adòpte es mesures qu'establisson es directritz finanças pluriannaus entara gestion deth patrimòni deth Hons de recèrca deth carbon e der acièr, e tanben es directritz techniques entath programa de recèrca d'aguest hons.

Article 3

Es disposicions des tractats s'apliquen, levat de disposicions contràries ad aguest protocolòu e des actes adoptadi en vertut d'aguest.

ANNEXI

ANNÈX I
LISTA QUE'N HÈ REFERÈNCIA ER ARTICLE 38
DETH TRACTAT DE FONCIONAMENT DERA UNION EUROPEÀ

(1) Numèros dera nomenclatura de Brussèlles	(2) Denominacion des productes
CAPÍTOL 1	Animaus viui
CAPÍTOL 2	Carns e despolhes comestibles
CAPÍTOL 3	Peishi, crustacis e molluscs
CAPÍTOL 4	Lèit e productes lactis; ueus d'audèth; mèu naturau
CAPÍTOL 5	
05.04	Budèths, bofigues e estomacs d'animaus (autes qu'es de peish), entiers o espeçadi
05.15	Productes d'origina animau non exprimidi ne comprenudi en autes entrades; animaus mòrti des capítols 1 o 3, non adaptadi entath consum uman
CAPÍTOL 6	Plantes viues e productes dera floricultura
CAPÍTOL 7	Legums, plantes, arraïtzes e tuberculs alimentaris
CAPÍTOL 8	Fruts comestibles; espeles de citrics e de melons
CAPÍTOL 9	Cafè, tè e espècies, ara exclusion deth mate (num. 09.03)
CAPÍTOL 10	Granatges
CAPÍTOL 11	Productes dera molineria; malta; midons e fecules; gluten; inulina
CAPÍTOL 12	Semes oleaginosi e fruta oleaginosa; granes, semes e frutes diuèrses; plantes industriaus e medicinaus; palha e forratges
CAPÍTOL 13	
Ex 13.03	Pectina
CAPÍTOL 15	
15.01	Lard, auti grèishi de pòrc e grèishi d'aujam, premsadi o honudi
15.02	Grèishi (de bovins, ovins e caprins) en brut o honudi, includidi es grèishi nomentadi «prumèrs chucs»
15.03	Estearina solara; oleoestearina; òli de lard e oleomargarina non emulsionada, sens mescla ne cap preparacion
15.04	Grèishi e òlis de peish e de mamifèrs marins, refinadi o non
15.07	Òlis vegetaus fixi, fluïds o concrèts, bruti, purificadi o refinadi
15.12	Grèishi e òlis animaus o vegetaus idrogenadi, inclús refinadi, mès sens preparacion posteriora
15.13	Margarina, succedanèus deth lard e d'auti grèishi alimentaris preparadi

(1) Numèros dera nomenclatura de Brussèlles	(2) Denominacion des productes
15.17	Residus procedenti deth tractament des còssi grassi o des ceres animaues o vegetaus
CAPÍTOL 16	Preparadi de carns, de peishi, de crustacis e de molluscs
CAPÍTOL 17	
17.01	Sucres de bletarraba e de cana, en estat solid
17.02	Auti sucres; siròps; succedanèus dera mèu, barrejadi damb mèu naturau o non; sucres e melasses caramelizadas
17.03	Melasses, decolorades o non
17.05*	Sucres, siròps e melasses aromatizadas o damb addicion de colorants (includidi eth sucre de vanilha o vanilina), lheuats des chucs de fruta addicionadi damb sucre en quinsevolhe proporcion
CAPÍTOL 18	
18.01	Cacau en gran, entièr o partit, cru o grasilhat
18.02	Escròpes, pelofes, pèths e residus de cacau
CAPÍTOL 20	Preparadi de legums, d'ortalécies, de fruta e d'autres plantes o parts de plantes
CAPÍTOL 22	
22.04	Most de radim parciaument fermentat, o damb fermentacion arturada sens addicion d'alcoòl
22.05	Vins de radim; most de radim arturat damb addicion d'alcoòl (includides es mistèles)
22.07	Sidra, sidra de pera, aiguamèu e d'autres bevendes fermentades
Ex 22.08*	Alcoòl etilic, desnaturalizat o non, de quinsevolhe graduacion, obtengut des productes agricòles que figuren en annèx I, excluidi es aiguardents, es licors e autres bevendes espiuoses; preparadi alcoolics compòsti (nomentadi «extrachs concentradi») entara fabricacion de begudes
Ex 22.09*	
22.10*	Vinagre e es sòns succedanèus comestibles
CAPÍTOL 23	Residus e refusi des indústries alimentàries; neurituds preparades entà animaues
CAPÍTOL 24	
24.01	Tabac en branca o sens elaborar; residus de tabac
CAPÍTOL 45	
45.01	Siure naturau en brut e residus de siure; siure triturat, granulats o pulverizats
CAPÍTOL 54	
54.01	Lin en brut, aigat, espasat, pientat o trabalhat d'ua auta manèra, mès sens hilar; estopes e residus de lin (includides es filfres)
CAPÍTOL 57	
57.01	Cambe (<i>Cannabis sativa</i>) era branca, aigat, espasat, pientat o trabalhat d'ua auta manèra, mès sens hilar; estopes e residus de cambe (includides es filfres)

(1) Numèros dera nomenclatura de Brussèlles	(2) Denominacion des productes
---	-----------------------------------

(*) Entrada ahijuda per article 1 deth Replament num. 7 bis deth Conselh dera Comunitat Economica Europèa, deth 18 de deseme de 1959 (DO num. 7 deth 30.1.1961, p. 71/61).

ANNÈX II
PAÏSI E TERRITÒRIS D'OTRAMAR A ON S'APLIQUEN
ES DISPOSICIONS DERA QUATAU PART DETH TRACTAT
DE FONCIONAMENT DERA UNION EUROPEÀ

- Groenlàndia,
- Naua Caledònia e dependències,
- Polinesia Francesa,
- Tèrres Australes e Antartiques franceses,
- Wallis e Futuna,
- Maiòta,
- Sant Pèire e Miquelon,
- Saint Barthélemy,
- Aruba,
- Antilhas Neerlandeses:
- Bonaire,
- Curaçao,
- Saba,
- Sant Estatius,
- Sant Maarten,
- Anguilla,
- Es Caiman,
- Isles Malvines (Falkland),
- Georgia deth Sud e Sandwich deth Sud,
- Montserrat,
- Pitcairn,
- Santa Elena e dependències,
- Territòri antartic britanic,
- Territòri britanic der ocean Indian,
- Isles Turks e Caicos,
- Isles Verges britaniques,
- Es Bermudes.

DECLARACIONS

ANNÈXES AR ACTE FINAU
DERA CONFERÈNCIA INTERGOVERNAMENTAU
QU'A ADOPTAT ETH TRACTAT DE LISBONA

signat eth 13 de deseme de 2007

A.DECLARACIONS RELATIVES A DISPOSICIONS DES TRACTATS

1. Declaracion sus era Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa

Era Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa, qu'a caractèr juridicament constrenhent, confirme es drets fundamentaus garantidi peth Convèni europèu entara proteccion des drets umans e des libertats fundamentaus e atau coma resulten des tradicions constitucionaus comunes as estats membres.

Era Carta non agranis er encastre d'aplicacion deth dret dera Union ath delà des competéncias dera Union ne cree cap naua competéncia ne cap nau prètzhèt entara Union, e non modifique ne es competéncias ne es prètzhèts definidi pes tractats.

2. Declaracion sus er article 6, apartat 2, deth Tractat dera Union Europèa

Era Conferéncia acòrde qu'era adesion dera Union ath Convèni europèu entara proteccion des drets umans e des libertats fundamentaus s'aurie de hèr de sòrta que se preservèssen es especificitats der ordenament juridic dera Union. En aguest contèxt, era Conferéncia obsèrve que i a un dialòg regular entre eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa e eth Tribunau Europèu de Drets Umans, dialòg que se poderà enfortir quan era Union s'aderisque ath Convèni.

3. Declaracion sus er article 8 deth Tractat dera Union Europèa

Era Union tierà en compde era situacion especiau des païsi de dimension territoriau petita que mantien damb era Union relacions especificques de proximitat.

4. Declaracion relativa ara composicion deth Parlament Europèu

Eth sèti addicionau deth Parlament Europèu s'atribuirà a Itàlia.

5. Declaracion relativa ar acòrd politic deth Conselh Europèu sus eth projècte de decision relativa ara composicion deth Parlament Europèu

Eth Conselh Europèu darà era sua aprobacion politica ath projècte revisat de decision relativa ara composicion deth Parlament Europèu entara legislatura 2009-2014, sus era basa dera prepausa deth Parlament Europèu.

6. Declaracion sus er article 15, apartats 5 e 6, er article 17, apartats 6 e 7, e er article 18 deth Tractat dera Union Europèa

Era eleccion des persones qu'auràn d'exercir es cargues de president deth Conselh Europèu, de president dera Comission e de naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat aurà de tier degudament en compde eth besonh de respectar era diuersitat geografica e demografica dera Union e tanben era des estats membres.

7. **Declaracion sus er article 16, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa e er article 238, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa**

Era Conferéncia declare qu'era decision relativa ara aplicacion der article 16, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa e der article 238, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa serà adoptada peth Conselh ena data dera signatura deth Tractat de Lisbona e entrarà en vigor eth madeish dia qu'aguest entre en vigor. Eth projècte de decision ei eth següent:

Projècte de decision deth Conselh

relativa ara aplicacion der article 16, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa e der article 238, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa entre er 1 de noveme de 2014 e eth 31 de març de 2017, d'ua banda, e a partir der 1 d'abriu de 2017, dera auta

ETH CONSELH DERA UNION EUROPEÀ,

En tot considerar que:

- (1) Conven adoptar ues disposicions que permeten ua transicion fluïda deth sistèma de prenuda de decisions per majoria qualificada en Conselh —definit per article 3, apartat 3, deth protocòu sus es disposicions transitòries, que se contunharà d'aplicar enquiath 31 d'octobre de 2014— ath sistèma de votacion establìt per article 16, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa e per article 238, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, que s'aplicarà a partir der 1 de noveme de 2014, en tot includir-i, pendent un periòde transitòri que finirà eth 31 de març de 2017, bères disposicions especificas establides per article 3, apartat 2, deth dit protocòu.
- (2) S'arrebrembe qu'ei practica deth Conselh hèr tot çò que sigue possible entà reforcillar era legitimitat democratica des actes adoptadi per majoria qualificada.

DECIDÍS:

Seccion 1

Disposicions aplicables entre er 1 de noveme de 2014 e eth 31 de març de 2017

Article 1

Entre er 1 de noveme de 2014 e eth 31 de març de 2017, se membres deth Conselh que representen:

- a) aumens es tres quataus parts dera poblacion, o
- b) aumens es tres quataus parts deth nombre d'estats membres,

de besonh entà constituïr ua minoria de blocatge en aplicacion der article 16, apartat 4, prumèr paragraf, deth Tractat dera Union Europèa o der article 238, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, manifesten era sua oposicion ath hèr qu'eth Conselh adòpte un acte per majoria qualificada, eth Conselh debat aguest ahèr.

Article 2

Eth Conselh, en cors d'aguest debat, hè tot lo possible entà arténher, en un tèrme rasonable e sens que ne resulten afectadi es tèrmes obligatòris establidi peth dret dera Union, ua solucion satisfasenta entà arrespòner as preocupacions exposades pes membres deth Conselh as qui hè referéncia er article 1.

Article 3

Damb aguesta finalitat, eth president deth Conselh, assistit dera Comission e laguens deth respècte ath reglament intèrne deth Conselh, pren totes es iniciatiues de besonh entà facilitar era obtencion d'ua basa d'acòrd mès ampla en Conselh. Es membres deth Conselh li presten era sua collaboracion.

Seccion 2

Disposicions aplicables a partir der 1 d'abriu de 2017

Article 4

A partir der 1 d'abriu de 2017, se membres deth Conselh que representen:

- a) aumens eth 55% dera poblacion, o
- b) aumens eth 55% deth nombre d'estats membres,

de besonh entà constituïr ua minoria de blocatge en aplicacion der article 16, apartat 4, prumèr paragraf, deth Tractat dera Union Europèa o der article 238, apartat 2, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, manifesten era sua oposicion ath hèt qu'eth Conselh adòpte un acte per majoria qualificada, eth Conselh debat aguest ahèr.

Article 5

Eth Conselh, en cors d'aguest debat, hè tot lo possible entà arténher, en un tèrme rasonable e sens que ne resulten afectadi es tèrmes obligatòris establidi peth dret dera Union, ua solucion satisfasenta entà arrespòner as preocupacions exposades pes membres deth Conselh as qui hè referéncia er article 4.

Article 6

Damb aguesta finalitat, eth president deth Conselh, assistit dera Comission e laguens deth respècte ath reglament intèrne deth Conselh, pren totes es iniciatiues de besonh entà facilitar era obtencion d'ua basa d'acòrd mès ampla en Conselh. Es membres deth Conselh li presten era sua collaboracion.

Seccion 3

Entrada en vigor

Article 7

Aguesta decision entre en vigor eth dia d'entrada en vigor deth Tractat de Lisboa.

8. Declaracion relativa as mesures practiques que s'an d'adoptar en moment d'entrada en vigor deth Tractat de Lisboa per çò qu'ei dera presidéncia deth Conselh Europèu e deth Conselh d'Ahèrs Exteriors

En cas qu'eth Tractat de Lisboa entre en vigor dempús der 1 de gèr de 2009, era Conferéncia convida as autoritats competentes der estat membre qu'exercisque era presidéncia semestrau deth Conselh en aqueth moment, d'ua banda, e ara personalitat que sigue elegida president deth Conselh Europèu e ara personalitat que sigue nomentada naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, dera auta, a adoptar es mesures concrètes de besonh, en tot consultar era presidéncia semestrau següenta, que permeten ua transicion eficaça per çò qu'ei des aspèctes materiaus e organizatius der exercici dera presidéncia deth Conselh Europèu e deth Conselh d'Ahèrs Exteriors.

9. Declaracion sus er article 16, apartat 9, deth Tractat dera Union Europèa sus era decision deth Conselh Europèu relativa ar exercici dera presidéncia deth Conselh

Era Conferéncia declare qu'eth Conselh aurie de començar a premanir era decision que fixe es procediments d'aplicacion dera decision relativa ar exercici dera presidéncia deth Conselh a partir dera signatura deth Tractat de Lisboa e aprovar-la politicament en un tèrme de sies mesi. Figure de contunh un projècte de decision deth Conselh Europèu, que s'adoptarà eth dia dera entrada en vigor deth dit tractat:

Projècte de decision deth Conselh Europèu
relativa ar exercici dera presidéncia deth Conselh

Article 1

1. Era presidéncia deth Conselh, damb excepcion dera formacion d'Ahèrs Exteriors, ei exercida per grops predeterminadi de tres estats membres pendent un periòde de dètz-e-ueit mesi. Aguesti grops se formen per rotacion egalitària des estats membres, en tot tier en compde era sua diuersitat e es equilibris geografics en sen dera Union.

2. Cada membre deth grop exercís per rotacion, pendent un periòde de sies mesi, era presidéncia de totes es formacions deth Conselh, damb excepcion dera formacion d'Ahèrs Exteriors. Es auti membres deth grop assistissen ara presidéncia en totes es sues responsabilitats, a partir d'un programa comun. Es membres deth grop pòden convier entre eri d'auti acòrds.

Article 2

Era presidéncia deth Comitad de Representants Permanents des Govèrns des Estats Membres ei exercida per un representant der estat membre que presidís eth Conselh d'Ahèrs Generaus.

Era presidéncia deth Comitad Politic e de Seguretat ei exercida per un representant deth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat.

Era presidéncia des organs preparatòris des diuèrses formacions deth Conselh, damb excepcion dera formacion d'Ahèrs Exteriors, correspon ath membre deth grop que presidís era formacion correspondentia, levat que se decidisque d'ua auta forma d'acòrd damb er article 4.

Article 3

Eth Conselh d'Ahèrs Generaus garantís, en cooperacion damb era Comission, era coeréncia e era continuitat des trabalhs des diüerses formacions deth Conselh en encastre d'ua programacion pluriannau. Es estats membres qu'exercissen era presidéncia adòpten, damb era assisténcia dera Secretaria Generau deth Conselh, totes es disposicions de besonh entara organizacion e era bona marcha des trabalhs deth Conselh.

Article 4

Eth Conselh adòpte ua decision pera quau s'establissen es mesures d'aplicacion dera presenta decision.

10. Declaracion sus er article 17 deth Tractat dera Union Europèa

Era Conferéncia considèrè que quan era Comission non compde damb ciutadans de toti es estats membres aurie de prestar ua atencion especiau ath besonh de garantir ua transparéncia absoluta enes relacions damb toti es estats membres. En conseqüéncia, era Comission aurie de mantier un estret contacte damb toti es estats membres, independentament qu'aguesti compden o non damb un des sòns ciutadans coma membre dera Comission, e, en aquest contèxt, aurie de prestar ua atencion especiau ath besonh de compartir era informacion damb toti es estats membres e de consultar-les.

Era Conferéncia considèrè, ath delà, qu'era Comission aurie de préner totes es mesures de besonh entà garantir que se tenguen en compde pleament es realitats politiquas, socialas e economicas de toti es estats membres, incluides es des que non compden damb ciutadans entre es membres dera Comission. Entre aquestes mesures i a d'auer era garantida qu'era posicion d'aguesti estats membres se ten en compde per miei dera adopcion de disposicions organizativas adequades.

11. Declaracion sus er article 17, apartats 6 e 7, deth Tractat dera Union Europèa

Era Conferéncia compren que, en vertut d'aquerò que dispausen es tractats, eth Parlament Europèu e eth Conselh Europèu son responsables conjuntament dera bona marcha deth procès que condís ara eleccion deth president dera Comission Europèa. Atau, abans dera decision deth Conselh Europèu, se mantieràn es consultes que calgue entre representants deth Parlament Europèu e deth Conselh Europèu, en encastre que se considèrè mèss adequat. Aquestes consultes, d'acòrd damb çò que dispause er article 17, apartat 7, prumèr paragraf, tractaràn deth perfil des candidats ath cargue de president dera Comission, en tot tier en compde es eleccions ath Parlament Europèu. Es modalitats d'aquestes consultes se poderàn precisar, en moment oportun, de comun acòrd entre eth Parlament Europèu e eth Conselh Europèu.

12. Declaracion sus er article 18 deth Tractat dera Union Europèa

1. Era Conferéncia declare que se mantieràn es contactes oportuns damb eth Parlament Europèu pendent es trabalhs preparatòris que precedisquen eth nomenament deth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, qu'a d'auer lòc ena data d'entrada en vigor deth Tractat de Lisbona, d'acòrd damb er article 18 deth Tractat dera Union Europèa e damb er article 5 deth protocòu sus es disposicions transitòries; eth mandat deth naut representant començarà en aquesta data e durarà enquiara fin deth mandat dera Comission que sigue en foncions en aqueth moment.

2. Atau madeish, era Conferéncia arrebrembe qu'eth naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat, eth mandat que ne començarà en noveme de 2009, ath madeish temps e damb era madeisha durada qu'eth dera pròplèu Comission, serà nomentat cossent damb çò qu'establissen es articles 17 e 18 deth Tractat dera Union Europèa.

13. Declaracion relativa ara politica exteriora e de seguretat comuna

Era Conferéncia destaque qu'es disposicions deth Tractat dera Union Europèa relatives ara politica exteriora e de seguretat comuna, coma era creacion deth cargue de naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat e era creacion d'un servici europèu d'accion exteriora, se comprenen sens prejudici des responsabilitats des estats membres, tau coma existissen actuaument, entara formulacion e era direccion dera sua politica exteriora e sens prejudici dera sua representacion nacionau en païsi tresaus e en organizacions internacionaus.

Era Conferéncia arrebrembe, atau madeish, qu'es disposicions pes quaus se regís era politica comuna de seguretat e defen s'entenen sens prejudici deth caractèr especific dera politica de seguretat e defensa des estats membres.

Era Conferéncia soslinhe qu'era Union Europèa e es sòns estats membres contunharàn restacadi pes disposicions dera Carta des Nacions Unides e, en particular, pera responsabilitat primordiau deth Conselh de Seguretat e des sòns estats membres de mantier era patz e era seguretat internacionaus.

14. Declaracion relativa ara politica exteriora e de seguretat comuna

Ath delà des normes e des procediments especifics que'n hè referéncia er article 24, apartat 1, deth Tractat dera Union Europèa, era Conferéncia remèrque qu'es disposicions relatives ara politica exteriora e de seguretat comuna, en tot includir-i es que hèn referéncia ath naut representant dera Union entàs ahèrs exteriors e era politica de seguretat e ath servici europèu d'accion exteriora, non afectaràn era basa juridica existenta, es responsabilitats ne es competéncies de cada estat membre en çò que hè ara formulacion e era conduccion dera sua politica exteriora, eth sòn servici diplomatic nacionau, es sues relacions damb païsi tresaus e era sua participacion en organizacions internacionaus, incluida era apertenença d'un estat membre ath Conselh de Seguretat des Nacions Unides.

Era Conferéncia remèrque, d'auta banda, qu'es disposicions correspondentes ara politica exteriora e de seguretat comuna non conferissen nauï poders d'iniciatiua de decisions ara Comission ne agranissen era foncion deth Parlament Europèu.

Era Conferéncia tanben arrebrembe qu'es disposicions pes quaus se regís era politica comuna de seguretat e defensa se comprenen sens prejudici deth caractèr especific dera politica de seguretat e defensa des estats membres.

15. Declaracion sus er article 27 deth Tractat dera Union Europèa

Era Conferéncia declare que, a partir dera signatura deth Tractat de Lisbona, eth secretari generau deth Conselh, naut representant dera politica exteriora e dera seguretat comuna, era Comission e es estats membres auràn de començar es trabalhs preparatòris relatius ath servici europèu d'accion exteriora.

16. Declaracion sus er article 55, apartat 2, deth Tractat dera Union Europèa

Era Conferéncia considèrè qu'era possibilitat de tradusir es tractats as lengües que'n hè referéncia er article 55, apartat 2, contribuís a complir er objectiu qu'enóncie er article 3, apartat 3, quatau paragraf, qu'establís qu'era Union respècte era riquesa dera sua diuersitat culturau e lingüistica. En aguest contèxt, era Conferéncia confirme qu'era Union ei comprometuda damb era diuersitat culturau d'Euròpa e que contunharà de prestar ua atencion especiau ad aguestes lengües e a d'aites lengües.

Era Conferéncia recomane qu'es estats membres que volguen acuelher-se ara possibilitat arreconeishuda per article 55, apartat 2, comuniquen ath Conselh, en un tèrme de sies mesi a compdar dera data dera signatura deth Tractat de Lisbona, era lengua o es lengües as qué se tradusiràn es tractats.

17. Declaracion relativa ara primacia

Era Conferéncia arrebrembe que, d'acòrd damb era jurisprudéncia consolidada deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa, es tractats e eth dret adoptat pera Union sus era basa des tractats prevalen sus eth dret des estats membres, enes condicions establides pera dita jurisprudéncia.

D'auta banda, era Conferéncia a decidit incorporar ath present acte finau eth dictamen deth Servici Juridic deth Conselh sus era primacia, atau coma figure en document 11197/07 (JUR 260):

*«Dictamen deth Servici Juridic deth Conselh
deth 22 de junh de 2007*

Resulte dera jurisprudéncia deth Tribunau de Justícia qu'era primacia deth dret comunitari ei un principi fundamentau d'aguest dret. Segons eth Tribunau de Justícia, aquest principi ei inerent ara natura especifica dera Comunitat Europèa. En moment dera prumèra senténcia d'aguesta jurisprudéncia consolidada (Costa/ENEL, 15 de junhsèga de 1964, causa 6/64),¹ eth Tractat non mencionaue era primacia, e encara aué contunhe sens mencionar-la. Eth hèt qu'eth principi de primacia non sigue includit en futur tractat non modifique en absolut era existéncia d'aguest principi ne era jurisprudéncia en vigor deth Tribunau de Justícia.»

(1) *«(...) Se despren que, sorgida d'ua hònt autonòma, non se pòt opausar ath dret que nèish deth Tractat, per arrason dera sua natura especifica originau, ua norma intèrna, sigue quina sigue, sens que pèrde eth caractèr comunitari e sens que se mete en docte era basa juridica madeisha dera Comunitat.»*

18. Declaracion relativa ara delimitacion des competéncias

Era Conferéncia soslinhe que, d'acòrd damb eth sistèma de despartiment de competéncias entre era Union e es estats membres establith peth Tractat dera Union Europèa e peth Tractat de foncionament dera Union Europèa, es competéncias qu'es tractats non an atribuït ara Union apartien as estats membres.

Quan es tractats atribuïssen ara Union ua competéncia compartida damb es estats membres en un encastre determinat, es estats membres exercissen era sua competéncia ena mesura qu'era Union non a exercit era sua o a decidit deishar d'exercir-la. Aquest darrèr cas se pòt produsir quan es institucions competentes dera Union decidissen abolir un acte legislatiu, en particular entà garantir melhor era observança constanta des principis de subsidiaritat e proporcionalitat. Eth Conselh, a iniciatiua d'un o diuèrsi des sòns membres (representants des estats membres) e d'acòrd damb er article 241 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, pòt sollicitar ara Comission que presente prepauses de derogacion d'un acte legislatiu. Era Conferéncia se congratule qu'era Comission declare que concedirà ua atencion especiau ad aquest tipe de sollicitud.

Atau madeish, es representants des govèrns des estats membres, amassadi ena conferéncia intergovernamental, pòden decidir, d'acòrd damb eth procediment de revision ordinari establith per article 48, apartats 2 a 5, deth Tractat dera Union Europèa, modificar es tractats enes quaus se fundamente era Union, quitament entà aumentar o redusir es competéncias qu'es tractats atribuïssen ara Union.

19. Declaracion sus er article 8 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia acòrde que, en encastre der esfòrç generau dera Union entà eliminar es inegalitats entre hemnes e òmes, aguesta tractarà de combàter, enes sues diferents politiques, quinsevolhe forma de violéncia domestica. Cau qu'es estats membres adòpten totes es mesures de besonh entà previer e punir aguesti actes criminaus e entà prestar supòrt e emparament as victimas.

20. Declaracion sus er article 16 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia declare que, tostemp que s'agen d'adoptar, d'acòrd damb er article 16, normes sus emparament de donades de caractèr personau que poguen auer ua repercussion dirècta ena seguretat nacionau, calerà tier degudament en compde es caracteristiques especificques der ahèr. Era Conferéncia arrebrembe qu'era legislacion actuaument aplicabla (vedetz, en particular, era Directiva 95/46/CE) contèn excepcions especificques en çò que tanh ath cas.

21. Declaracion relativa ara proteccion de donades de caractèr personau en encastre dera cooperacion judiciu en matèria penau e dera cooperacion policèra

Era Conferéncia arreconeish qu'apoiridien èster de besonh ues normes especificques de proteccion de donades de caractèr personau e de liura circulacion d'aguestes donades enes encastres dera cooperacion judiciu en matèria penau e dera cooperacion policèra que se basen en article 16 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, per arrason dera natura especifica d'aguesti encastres.

22. Declaracion sus es articles 48 e 79 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia considèrè que, en cas qu'un projècte d'acte legislatiu basat en article 79, apartat 2, prejudicie aspèctes fundamentaus deth sistèma de seguretat social d'un estat membre, especiaument per çò qu'ei der encastre d'aplicacion, eth còst o era estructura financèra, o altèr er equilibri financèr d'aguest sistèma, segons conste en article 48, dusau paragraf, se tieràn en compde degudament es interèssi d'aguest estat membre.

23. Declaracion sus er article 48, dusau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia arrebrembe que, en aquest cas, cossent damb çò que dispause er article 15, apartat 4, deth Tractat dera Union Europèa, eth Conselh Europèu se pronóncie per consens.

24. Declaracion relativa ara personalitat juridica dera Union Europèa

Era Conferéncia confirme qu'eth hèt qu'era Union Europèa age personalitat juridica non autorize en cap cas ara Union a legiferar o actuar ath delà des competéncias qu'es estats membres li an atribuït enes tractats.

25. Declaracion sus es articles 75 e 215 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia arrebrembe qu'eth respècte as drets e es libertats fundamentaus implique, particularament, que se preste era atencion deguda ar emparament e era observança deth dret des persones fisiques o des entitats que se'n tracte a acuelher-se as garantides qu'era lei establís. Damb aquesta fin, e a fin de garantir un contraròtle juridiccionau estricte des decisions pes quaus s'impòsen mesures restrictives a ua persona física o a ua entitat, aguestes decisions s'an de basar en critèris clars e precisi. Aguesti critèris s'aurien d'adaptar as pròpies caracteristiques de cada mesura restrictiva.

26. Declaracion relativa ara non-participacion d'un estat membre en ua mesura basada en títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia declare que quan un estat membre òpte per non participar en ua mesura basada en títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth Conselh debaterà largament sus es repercussions e es possibles efèctes dera non-participacion d'aguest estat membre ena mesura.

Ath delà, quinsevolhe estat membre pòt convidar ara Comission a examinar era situacion sus era basa der article 116 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

Es paragrafs anteriors se comprenen sens prejudici dera possibilitat qu'un estat membre elève aguest ahèr ath Conselh Europèu.

27. Declaracion sus er article 85, apartat 1, dusau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia considèrè qu'as reglaments que'n hèn referéncia er article 85, apartat 1, dusau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa les calerie tier en compde es normes e es practiques nacionaus relatives ar inici d'investigacions penaus.

28. Declaracion sus er article 98 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia constata qu'es disposicions der article 98 s'an d'aplicar d'acòrd damb era practica actuau. Era frasa «es mesures (...) necessàries (...) entà compensar es desauantatges economics qu'era division d'Alemanha ocasionèc ara economia de determinades regions dera Republica Federau, afectades per aguesta division» s'a d'interpretar cossent damb era jurisprudéncia existenta deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa.

29. Declaracion sus er article 107, apartat 2, letra c), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia constata qu'er article 107, apartat 2, letra c), s'a d'interpretar d'acòrd damb era jurisprudéncia existenta deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa en matèria d'aplicabilitat d'aguestes disposicions as ajudes concedidas a determinades regions dera Republica Federau d'Alemanha afectada pera anciana division d'Alemanha.

30. Declaracion sus er article 126 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Referit ar article 126, era Conferéncia confirme qu'er enfortiment deth potenciau de creishement e era garantida d'ues situacions pressupostàries sanejades son es dus pilars dera politica economica e pressupostària dera Union e des estats membres. Eth Pacte d'estabilitat e creishement ei un estrument important entà realitzar aguesti objectius.

Era Conferéncia reitèrè era sua adesion as disposicions relatives ath Pacte d'estabilitat e creishement, que constituïssen eth marc a on cau amiar a tèrme era coordinacion des politiques pressupostàries des estats membres.

Era Conferéncia confirme qu'un sistèma basat en normes ei eth melhor sistèma entà garantir eth compliment des compromisi e era egalitat de tracte entà toti es estats membres.

Laguens d'aguest marc, era Conferéncia reitèrè, atau madeish, era adesion as objectius dera estrategia de Lisbona: creacion de lòcs de trabalh, reformes estructuraus e coesion sociau.

Era Union a er objectiu d'arténher un creishement economic equilibrat e era estabilitat des prètzi. Es politiqes economicas e pressupostàries an d'establir, donques, es prioritats adaptades en matèria de reformes economicas, innovacion, competitivitat e enfortiment dera inversion privada e deth consum enes fases de creishement economic fèble. Açò s'aurie de reflectir enes orientacions des decisions pressupostàries, tant a nivèu nacionau coma dera Union, en particular per miei dera reestructuracion d'ingrèssi e despeses publicas, en tot respectar era disciplina pressupostària, d'acòrd damb es tractats e damb eth Pacte d'estabilitat e creishement.

Es rèptes pressupostaris e economics damb es quaus s'afronten es estats membres hèn evidenta era importància d'ua politica pressupostària sanejada ath long de tot cicle economic.

Era Conferéncia ei d'acòrd qu'es estats membres aurien de profitar actiuament es periòdes de recuperacion economica entà consolidar es sues finances publicas e melhorar era sua situacion pressupostària. Er objectiu ei arténher de manèra graduau un excedent pressupostari en periòdes favorables e crear eth marge de manòbre de besonh entà afrontar es fases de recession e contribuir atau ara viabilitat des finances publicas a long tèrme.

Es estats membres demoren damb interès es possibles prepauses dera Comission, e tanben naues contribucions des estats membres destinades a refortilhar e a esclarir era aplicacion deth Pacte d'estabilitat e creishement. Es estats membres preneràn totes es mesures de besonh entà aumentar eth potenciau de creishement des sues economies. Ua melhora coordinacion dera politica economica apoiridie favorir aguest objectiu. Aquesta declaracion non prejutge eth debat futur sus eth Pacte d'estabilitat e creishement.

31. Declaracion sus er article 156 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia confirme qu'es politiqes descrites per article 156 essenciaument son dera competéncia des estats membres. Es mesures de foment e de coordinacion que cau préner en encastre dera Union d'acòrd damb çò que dispause aguest article an un caractèr complementari. Servissen entà refortilhar era cooperacion entre es estats membres e non entà armonizar es sistèmas nacionaus. Es garantides e es usatges en vigor en cada estat membre per çò qu'ei dera responsabilitat dels interlocutors socials non vien afectades.

Aguesta declaracion se compren sens prejudici des disposicions des tractats qu'atribuïssen competéncias ara Union, includit er encastre social.

32. Declaracion sus er article 168, apartat 4, letra c), deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia declare qu'es mesures que s'adòpten en aplicacion der article 168, apartat 4, letra c), an de respectar es aspèctes comuns de seguretat e an d'auer coma objectiu er establiment de normes anautites de qualitat e seguretat quan es normes nacionaus qu'afecten eth mercat interior empedirien, d'auta banda, d'arténher un nivèu elevat d'emparament dera salut umana.

33. Declaracion sus er article 174 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia considèrè qu'era referéncia as «regions insulars» contenguda en article 174 pòt includir estats insulars ena sua totalitat, tostemp que complisquen es condicions de besonh.

34. Declaracion sus er article 179 deth Tractat de foncionament dera Unió Europèa

Era Conferéncia acòrde qu'era accion dera Union en encastre dera recèrca e eth desvolopament tecnologic tierà en compde degudament es orientacions e opcions fundamentaus contengudes enes politiqes de recèrca des estats membres.

35. Declaracion sus er article 194 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia considèra qu'er article 194 non afècte eth dret des estats membres d'adoptar es disposicions de besonh entà garantir eth sòn provediment energetic enes condicions establides per article 347.

36. Declaracion sus er article 218 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa relativa ara negociacion e era soscripcion d'acòrds internacionaus pes estats membres en çò que tanh ar espaci de libertat, de seguretat e de justícia

Era Conferéncia confirme qu'es estats membres an eth dret de negociar e concludir acòrds damb païsi tresaus o organizacions internacionaus enes encastres que'n hèn referéncia es capitols 3, 4 e 5 deth títol V dera tresau part deth dit tractat, tostemp qu'aguesti acòrds s'ajusten ath dret dera Union.

37. Declaracion sus er article 222 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Sens prejudici des mesures adoptades pera Union entà complir era obligacion de solidaritat per çò qu'ei d'un estat membre que sigue objècte d'un atac terrorista o victima d'ua catastròfa naturau o d'origina umana, cap des disposicions der article 222 non preten afectar eth dret d'un aute estat membre d'escuèlher es mejans mès adaptadi entà complir era obligacion de solidaritat respècte ath dit estat membre.

38. Declaracion sus er article 252 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa relativa ath nombre d'avocats generaus deth Tribunau de Justícia

Era Conferéncia declare que se, d'acòrd damb er article 252, prumèr paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, eth Tribunau de Justícia sollicite aumentar de tres eth nombre d'avocats generaus (onze en lòc de ueit), eth Conselh, en tot prononciar-se per unanimitat, a d'aprovar er augment.

En aquest cas, era Conferéncia acòrde que Polonha, coma ja ei eth cas d'Alemanha, França, Itàlia, Espanha e eth Reiaume Unit, aurà un avocat generau permanent e ja non participarà en sistèma rotatòri; d'auta banda, eth sistèma actuau de rotacion afectarà cinc avocats generaus en lòc de tres.

39. Declaracion sus er article 290 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia pren nòta dera intencion dera Comission de contunhar en tot consultar expèrts nomentadi pes estats membres entara elaboracion des sòns projectes d'actes delegadi en encastre des servicis financèrs, d'acòrd damb era practica establida.

40. Declaracion sus er article 329 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia declare qu'es estats membres pòden indicar, quan presenten ua sollicitud entà instaurar ua cooperacion renfortida, se desiren dejà en aquesta fasa recórrer ar article 333, que dispause er ampliament dera votacion per majoria qualificada, o ath procediment legislatiu ordinari.

41. Declaracion sus er article 352 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia declare qu'era referéncia que hè er article 352, apartat 1, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa as objectius dera Union remet as objectius establidi per article 3, apartats 2 e 3, deth Tractat dera

Union Europèa e as objectius establidi per article 3, apartat 5, deth dit tractat, relatiu ara accion exteriora, en vertut dera cincau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa. Donques, ua accion basada en article 352 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa non pòt perseguir unicament es objectius der article 3, apartat 1, deth Tractat dera Union Europèa. En aguest marc, era Conferéncia remèrque que, d'acòrd damb er article 31, apartat 1, deth Tractat dera Union Europèa, non se pòden adoptar actes legislatius en encastre dera politica exteriora e de seguretat comuna.

42. Declaracion sus er article 352 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Era Conferéncia soslinhe que, d'acòrd damb era jurisprudéncia reïterada deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa, er article 352 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, qu'ei part integranta d'un ordenament institucionau basat en principi des competéncias d'atribucion, non pòt servir de basa entà agranir er encastre des competéncias dera Union ath delà deth marc generau qu'establisson es disposicions des tractats en sòn conjunt, en particular es que definissen es missions e es accions dera Union. Aguest article en cap cas non pòt servir de basa entà adoptar disposicions qu'agen per efècte, en esséncia, pes sues consequéncias, modificar es tractats sens seguir eth procediment qu'aguesti establisson ad aguest efècte.

43. Declaracion sus er article 355, apartat 6, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Es nautes parts contractantes acòrden qu'eth Conselh Europèu, en aplicacion der article 355, apartat 6, adoptarà ua decision que comportarà era modificacion der estatut de Maiòta per çò qu'ei dera Union entà qu'eth dit territòri passe a èster ua region ultraperiferica en sens der article 355, apartat 1, e der article 349, quan es autoritats franceses notificaràn ath Conselh Europèu e ara Comission qu'atau ac permet era evolucion en procès der estatut intèrne dera isla.

B. DECLARACIONS RELATIVES A PROTOCÒUS ANNÈXI AS TRACTATS

44. **Declaracion sus er article 5 deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa**

Era Conferéncia remèrque qu'er estat membre qu'age notificat, cossent damb er article 5, apartat 2, deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa, que non desire participar en ua prepausa o iniciatiua, pòt retirar aguesta notificacion en quinsevolhe moment abans dera adopcion dera mesura basada en cabau de Schengen.

45. **Declaracion sus er article 5, apartat 2, deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa**

Era Conferéncia declare que, tostemp qu'eth Reiaume Unit o Irlanda indiquen ath Conselh era sua intencion de non participar en ua mesura basada en ua part deth cabau de Schengen ena quau er un o er aute participe, eth Conselh debaterà largament es possibles repercussions dera non-participacion deth dit estat membre ena mesura. Eth debat en sen des Conselh se harà d'acòrd damb es indicacions facilitades pera Comission sus era relacion entre era prepausa e eth cabau de Schengen.

46. **Declaracion sus er article 5, apartat 3, deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa**

Era Conferéncia arrebrembe que, s'eth Conselh non pren cap decision dempús d'un primèr debat sus eth hons der ahèr, era Comission pòt presentar ua prepausa modificada pr'amor qu'eth Conselh hèsque un aute examen addicionau de hons en tèrme de quate mesi.

47. **Declaracion relativa ar article 5, apartats 3, 4 e 5, deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa**

Era Conferéncia remèrque qu'es condicions que se determinen ena decision que'n hè referéncia er article 5, apartats 3, 4 e 5, deth protocòu sus eth cabau de Schengen integrat en encastre dera Union Europèa pòden establir qu'er estat membre que se'n tracte se hèsque cargue, s'escatz, des conseqüéncias financèras dirèctes que se poguen derivar, de manèra inevitabla e forçada, deth cessament dera sua participacion ena totalitat o en part deth cabau que'n hè referéncia quinsevolhe decision adoptada peth Conselh d'acòrd damb er article 4 deth mencionat protocòu.

48. **Declaracion relativa ath protocòu sus era posicion de Danemarc**

Era Conferéncia remèrque que Danemarc declare, en çò que hè as actes juridics qu'eth Conselh adòpte per eth madeish o amassa damb eth Parlament Europèu e que contenguen disposicions aplicables a Danemarc, e tanben disposicions que non li siguen aplicables per auer ua basa juridica ara quau s'aplique era part I deth protocòu sus era posicion de Danemarc, que non emplegarà eth sòn dret de vòt entà impedir era adopcion des disposicions que non li siguen aplicables.

Era Conferéncia remèrque, atau madeish, que Danemarc, en tot basar-se ena Declaracion dera Conferéncia sus er article 222, declare qu'era sua participacion en accions o actes juridics en aplicacion der article 222 s'amiarà a tèrme d'acòrd damb es parts I e II deth protocòu sus era posicion de Danemarc.

49. Declaracion relativa a Itàlia

Era Conferéncia pren nòta deth hèt qu'eth protocòu relatiu a Itàlia, annèx ath Tractat constitutiu dera Comunitat Economica Europèa deth 1957, modificat ena escadença dera adopcion deth Tractat dera Union Europèa, estipulaue que:

«ES NAUTES PARTS CONTRACTANTES,

DESIROSES DE resòlver determinadi problèmes especifics qu'afècten Itàlia,

AN CONVENGUT es disposicions següentes, que s'incorpòren coma annèx ath Tractat:

ES ESTATS MEMBRES DERA COMUNITAT

PRENEN NÒTA deth hèt qu'eth Govèrn italian a emprenut era execucion d'un programa decennau d'expansion economica, qu'a er objècte de corregir es desequilibris estructuraus dera economia italiana, en particular en tot equipar es zònes mens desvolopades deth sud e des isles e en tot crear nauï lòcs de trabalh a fin d'eliminar era desocupacion,

ARREBREMEN qu'aguest programa deth Govèrn italian a estat prenut en consideracion e aprovat per çò qu'ei des sòns principis e objectius pes organizacions de cooperacion internacionau que ne son membres.

ARRECONESHEN qu'ei d'interès comun que s'artenhen es objectius deth programa italian,

ACÒRDEN, entà facilitar ath Govèrn italian er acompliment d'aguest prètzhèt, recomanar as institucions dera Comunitat qu'apliquen toti es mecanismes e procediments previsti en Tractat, en tot recórrer, particularament, ara utilizacion adequada des recorsi deth Banc Europèu d'Inversions e deth Hons social europèu,

SON DERA OPINION qu'es institucions dera Comunitat an de tier en compde, en aplicar eth Tractat, er esfòrc qu'era economia italiana aurà de hèr es ans que vien e era convenença d'evitar que se produsisquen tensions perilhoses, especiaument ena balança de pagaments o en nivèu d'aucupacion, que poderien comprométer era aplicacion deth dit tractat en Itàlia,

ARRECONESHEN, en particular, que, en cas d'aplicacion des articles 109 H e 109 I, calerà procurar qu'es mesures sollicitades ath Govèrn italian garantisquen eth compliment deth sòn programa d'expansion economica e d'increment deth nivèu de vida dera poblacion.»

50. Declaracion sus er article 10 deth protocòu sus es disposicions transitòries

Era Conferéncia convida ath Parlament Europèu, ath Conselh e ara Comission, en encastre des sues atribucions respectives, a esforçar-se entà adoptar, enes casi apertienti e ena mesura que sigue possible, en tèrme de cinc ans que'n hè referéncia er article 10, apartat 3, deth protocòu sus es disposicions transitòries, actes juridics que modifiquen o substituïsquen es actes que'n hè referéncia er article 10, apartat 1, deth dit protocòu.

C.DECLARACIONS D'ESTATS MEMBRES

51. Declaracion deth Reiaume de Belgica relativa as parlaments nacionaus

Belgica precise que, en vertut deth sòn dret constitucional, tant era Cramba de Representants e eth Senat deth Parlament Federau coma es assemblades parlamentàries des comunitats e es regions actuen, en foncion des competéncias exercides pera Union, coma compausants deth sistèma parlamentari nacionau o crambes deth Parlament nacionau.

52. Declaracion deth Reiaume de Belgica, dera Republica de Bulgaria, dera Republica Federau d'Alemanha, dera Republica Ellenica, deth Reiaume d'Espanha, dera Republica Italiana, dera Republica de Chipre, dera Republica de Lituània, deth Gran Ducat de Luxemborg, dera Republica d'Ongria, dera Republica de Malta, dera Republica d'Àustria, dera Republica Portuguesa, de Romania, dera Republica d'Eslovenia e dera Republica d'Eslovaquia relativa as simbèus dera Union Europèa

Belgica, Bulgaria, Alemanha, Grècia, Espanha, Itàlia, Chipre, Lituània, Luxemborg, Ongria, Malta, Àustria, Portugal, Romania, Eslovenia e Eslovaquia declaren qu'era banèra que represente un cercle de dotze esteles daurades sus hons blu, er imne trèt dera «Òda ara Alegria» dera Nauau Sinfonia de Ludwig van Beethoven, era devisa «Unida ena diuersitat», er èuro coma moneda dera Union Europèa e eth Dia d'Euròpa eth 9 de mai contunharàn d'èster, entada eri, es simbèus dera apertenença comuna des ciutadans ara Union Europèa e dera sua relacion damb aguesta.

53. Declaracion dera Republica Chèca sus era Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa

1. Era Republica Chèca arrebrembe qu'es disposicions dera Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa s'adrecen as institucions e es organs dera Union Europèa laguens deth respècte ath principi de subsidiaritat e deth despartiment de competéncias entre era Union Europèa e es sòns estats membres coma refèrme era declaracion (num. 18) relativa ara delimitacion des competéncias. Era Republica Chèca soslinhe qu'es disposicions dera Carta s'adrecen as estats membres unicament quan apliquen eth dret dera Union e non quan adòpten e apliquen eth dret nacionau independentament deth dret dera Union.

2. Era Republica Chèca soslinhe egalament qu'era Carta non agranis er encastre d'aplicacion deth dret dera Union e non cree cap competéncia naua entara Union. Era Carta non redusís er encastre d'aplicacion deth dret nacionau e non limite cap competéncia actuau des autoritats nacionaus en aquest encastre.

3. Era Republica Chèca destaque que, ena mesura qu'era Carta arreconeish es drets e es principis fundamentaus resultants des tradicions constitucionaus comunes as estats membres, aquesti drets e principis s'an d'interpretar en armonia damb es dites tradicions.

4. Era Republica Chèca soslinhe, ath delà, que cap des disposicions dera Carta non se pòt interpretar coma restrictiva o lesiva des drets umans e libertats fundamentaus arreconeishudi, en sòn encastre d'aplicacion respectiu, peth dret dera Union e pes convènis internacionaus des quaus ne son part era Union o toti es estats membres, e particularament eth Convèni europèu entara proteccion des drets umans e des libertats fundamentaus, e tanben pes constitucions des estats membres.

54. Declaracion dera Republica Federau d'Alemanha, d'Irlanda, dera Republica d'Ongria, dera Republica d'Àustria e deth Reiaume de Suècia

Alemanha, Irlanda, Ongria, Àustria e Suècia soslinhen qu'es disposicions essenciaus deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica non s'an modificat substanciaument dempús de que entrèsse en vigor eth dit tractat, e que cau actualizar-les. Donques, son favorables ara idèa d'ua Conferéncia de representants des govèrns des estats membres, que calerie convocar çò de mèslèu possible.

55. Declaracion deth Reiaume d'Espanha e deth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd

Es tractats s'apliquen a Gibraltar coma territòri europèu es relacions exteriores deth quau assumís un estat membre. Açò non implique cap modificacion des posicions respectives des estats membres que se'n tracte.

56. Declaracion d'Irlanda sus er article 3 deth protocòu relatiu ara posicion deth Reiaume Unit e d'Irlanda per çò qu'ei der espaci de libertat, de seguretat e de justícia

Irlanda afirme eth compromís damb era Union coma espaci de libertat, de seguretat e de justícia laguens deth respècte as drets fundamentaus e as diuèrsi sistèmes e tradicions juridiques des estats membres, en encastre deth quau s'aufriís as ciutadans un naut grad de seguretat.

En conseqüéncia, Irlanda declare era fèrma intencion d'exercir eth dret que l'assistís, en vertut der article 3 deth protocòu sus era posicion deth Reiaume Unit e d'Irlanda en çò que tanh ar espaci de libertat, de seguretat e de justícia, entà participar, tostemp que sigue possible, ena adopcion de mesures qu'entren en encastre deth títol V dera tresau part deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

En particular, Irlanda participarà tostemp que sigue possible en mesures der encastre dera cooperacion policèra.

Ath delà, Irlanda arrebrembe que, d'acòrd damb er article 8 deth protocòu, pòt notificar per escrit ath Conselh eth desir de non contunhar en tot acuelher-se as disposicions deth protocòu. Irlanda a intencion de revisar eth foncionament d'aguestes disposicions en un tèrme de tres ans a compdar dera entrada en vigor deth Tractat de Lisbona.

57. Declaracion dera Republica Italiana relativa ara composicion deth Parlament Europèu

Itàlia hè a constar que, d'acòrd damb es articles 10 e 14 deth Tractat dera Union Europèa, eth Parlament Europèu ei compausat de representants des ciutadans dera Union, era representacion que n'ei assegurada d'ua manèra descreishentament proporcionau.

Itàlia hè a constar egalament que, en vertut der article 9 deth Tractat dera Union Europèa e der article 20 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, ei ciutadan dera Union quinsevolhe persona qu'age era nacionalitat d'un estat membre.

Donques, Itàlia considèra que, sens prejudici dera decision relativa ara legislatura 2009-2014, quinsevolhe decision adoptada peth Conselh Europèu, a iniciatiua deth Parlament Europèu e damb era sua aprobacion, pera quau se fixe era composicion deth Parlament Europèu, a de respectar es principis que'n hè referéncia er article 14, apartat 2, prumèr paragraf.

58. Declaracion dera Republica de Letònia, dera Republica d' Ongria e dera Republica de Malta relativa ara ortografia deth nòm dera moneda unica enes tractats

Sens prejudici dera ortografia unificada deth nòm dera moneda unica dera Union Europèa que'n hèn referéncia es tractats, atau coma figure enes bilhets e enes monedes, Letònia, Ongria e Malta declaren qu'era ortografia deth nòm dera moneda unica, includidi es sòns derivadi, emplegada enes versions letona, ongesa e maltesa des tractats, non a cap efècte enes normes en vigor dera lengua letona, dera lengua ongesa e dera lengua maltesa.

59. Declaracion deth Reiaume des Païsi Baishi sus er article 312 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Eth Reiaume des Païsi Baishi aprovarà era decision que se'n referís er article 312, apartat 2, dusau paragraf, deth Tractat de foncionament dera Union Europèa un còp que, mejançant ua revision dera decision que'n hèn referéncia er article 311, tresau paragraf, deth dit tractat, s'age aufrit as Païsi Baishi ua solucion satisfasenta ara sua situacion de pagaments nets negativa, excessiva per çò que tanh ath pressupòst dera Union.

60. Declaracion deth Reiaume des Païsi Baishi sus er article 355 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Eth Reiaume des Païsi Baishi declare qu'ua iniciatiua entà ua decision coma era establida per article 355, apartat 6, destinada a modificar er estatut des Antilhes Neerlandeses e/o d'Aruba per çò qu'ei dera Union, sonque se presentarà sus era basa d'ua decision adoptada d'acòrd damb er Estatut deth Reiaume des Païsi Baishi.

61. Declaracion dera Republica de Polonha relativa ara Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa

Era Carta non afècte de cap manèra eth dret des estats membres de legiferar en encastre dera morau publica, deth dret de familha e dera proteccion dera dignitat umana e deth respècte ara integritat umana fisica e morau.

62. Declaracion dera Republica de Polonha relativa ath protocòu sus era aplicacion dera Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa a Polonha e ath Reiaume Unit

Polonha declare que, en tot tier present era tradicion deth moviment social «Solidaritat» e era sua notabla contribucion ara luta en favor des drets socials e laboraus, respècte pleament es drets socials e laboraus establidi peth dret dera Union, e en particular es que referme eth títol IV dera Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa.

63. Declaracion deth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd relativa ara definicion deth tèrme «nacionau»

En relacion as tractats e ath Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica, e a quinsevolhe acte derivat des dits tractats o qu'es dits tractats mantenguen en vigor, eth Reiaume Unit reitèrera era sua declaracion hèta eth 31 de en deseme de 1982 sus era definicion deth tèrme «nacionau», damb era excepcion qu'era expression «ciutadans des territòris depenenti britanics» s'a de comprèner en sens de «ciutadans des territòris d'otramar britanics».

64. Declaracion deth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd relativa ath dret de vòt enes eleccions ath Parlament Europèu

Eth Reiaume Unit remèrque que ne er article 14 deth Tractat dera Union Europèa ne d'autres disposicions des tractats an era fin de modificar era basa deth dret de vòt entàs eleccions ath Parlament Europèu.

65. Declaracion deth Reiaume Unit dera Bretanha Grana e d'Irlanda deth Nòrd sus er article 75 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa

Eth Reiaume Unit ei pleament en favor d'ua accion energica per çò que tanh ara aplicacion de sancions financères destinades a previer e combàter eth terrorisme e es activitats connèxes. En conseqüència, declare qu'a intencion d'acuelher-se ath dret que l'assistís en vertut der article 3 deth protocòu sus era posicion deth Reiaume Unit e d'Irlanda per çò qu'ei der espaci de libertat, de seguretat e de justícia, entà participar ena adopcion de totes es prepauses que se presenten en vertut der article 75 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa.

TAULES DE CORRESPONDÈNCIES ^(*)

Tractat dera Union Europèa

Numerotacion anteriora deth Tractat dera Union Europèa	Naua numerotacion deth Tractat dera Union Europèa
TÍTOL I – DISPOSICIONS COMUNES	TÍTOL I – DISPOSICIONS COMUNES
Article 1	Article 1
	Article 2
Article 2	Article 3
Article 3 (abolit) ¹	
	Article 4
	Article 5 ²
Article 4 (abolit) ³	
Article 5 (abolit) ⁴	
Article 6	Article 6
Article 7	Article 7
	Article 8
TÍTOL II – DISPOSICIONS PES QUAUS SE MODIFIQUE ETH TRACTAT CONSTITUTIU DERA COMUNITAT ECONOMICA EUROPEÀ DAMB ERA FIN DE CONSTITUÏR ERA COMUNITAT EUROPEÀ	TÍTOL II – DISPOSICIONS SUS ES PRINCIPIS DEMOCRATICS
Article 8 (abolit) ⁵	Article 9

¹ Substituït, en substància, per article 7 deth Tractat de foncionament dera Union Europèa (d'ara tà deuant, «TFUE») e pes articles 13, apartat 1, e 21, apartat 3, dusau paragraf, deth Tractat dera Union Europèa (d'ara tà deuant, «Tractat UE»).

² Substituït er article 5 deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa (d'ara tà deuant, «Tractat CE»).

³ Substituït, en substància, per article 15.

⁴ Substituït, en substància, per article 13, apartat 2.

⁵ Er article 8 deth Tractat UE en vigor abans dera entrada en vigor deth Tractat de Lisbona (d'ara tà deuant, «actuaue Tractat UE») modificaue eth Tractat CE. Aguestes modificacions s'an incorporat en aguest darrer tractat e s'abolís er article 8. Eth sòn numèro s'utilize entà inserir-i ua naua disposicion.

(*) Aguestes dues taules provien des taules que figuren en article 5 deth Tractat de Lisbona, sens era columna centrau qu'arrecuelhie era numerotacion intermediària contenguda en Tractat de Lisbona.

Numerotacion anteriora deth Tractat dera Union Europèa	Naua numerotacion deth Tractat dera Union Europèa
	Article 10 ⁶
	Article 11
	Article 12
TÍTOL III – DISPOSICIONS PES QUAUS SE MODIFIQUE ETH TRACTAT CONSTITUTIU DERA COMUNITAT EUROPEÀ DETH CARBON E DER ACIÈR	TÍTOL III – DISPOSICIONS SUS ES INSTITUCIONS
Article 9 (abolit) ⁷	Article 13
	Article 14 ⁸
	Article 15 ⁹
	Article 16 ¹⁰
	Article 17 ¹¹
	Article 18
	Article 19 ¹²
TÍTOL IV – DISPOSICIONS PES QUAUS SE MODIFIQUE ETH TRACTAT CONSTITUTIU DERA COMUNITAT EUROPEÀ DERA ENERGIA ATOMICA	TÍTOL IV – DISPOSICIONS SUS ES COOPERACIONS RENFORTIDES
Article 10 (abolit) ¹³ Articles 27A a 27E (substituïdi) Articles 40 a 40B (substituïdi)	Article 20 ¹⁴

⁶ Er apartat 4 substituït, en substància, er article 191, prumèr paragraf, deth Tractat CE.

⁷ Er article 9 der actuau Tractat UE modificaue eth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa deth Carbon e der Acier. Aguest darrer tractat expirèc eth 23 de junhsèga de 2002. S'abolís er article 9 e eth sòn numèro s'utilize entà inserir-i ua auta disposicion.

⁸ – Es apartats 1 e 2 substituïssen, en substància, er article 189 deth Tractat CE;
– Es apartats 1 a 3 substituïssen, en substància, er article 190, apartats 1 a 3, deth Tractat CE;
– Er apartat 1 substituït, en substància, er article 192, prumèr paragraf, deth Tractat CE;
– Er apartat 4 substituït, en substància, er article 197, prumèr paragraf, deth Tractat CE.

⁹ Substituït, en substància, er article 4.

¹⁰ – Er apartat 1 substituït, en substància, er article 202, prumèr e dusau guidons, deth Tractat CE;
– Es apartats 2 e 9 substituïssen, en substància, er article 203 deth Tractat CE;
– Es apartats 4 e 5 substituïssen, en substància, er article 205, apartats 2 e 4, deth Tractat CE.

¹¹ – Er apartat 1 substituït, en substància, er article 211 deth Tractat CE;
– Es apartats 3 e 7 substituïssen, en substància, er article 214 deth Tractat CE;
– Er apartat 6 substituït, en substància, er article 217, apartats 1, 3 e 4, deth Tractat CE.

¹² – Substituït, en substància, er article 220 deth Tractat CE;

– Er apartat 2, prumèr paragraf, substituït, en substància, er article 221, prumèr paragraf, deth Tractat CE.

¹³ Er article 10 der actuau Tractat UE modificaue eth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa dera Energia Atomica. Aguestes modificacions s'an incorporat en aguest darrer tractat e s'abolís er article 10. Eth sòn numèro s'utilize entà inserir-i ua auta disposicion.

¹⁴ Substituït tanben es articles 11 e 11A deth Tractat CE.

Numerotacion anteriora deth Tractat dera Union Europèa	Naua numerotacion deth Tractat dera Union Europèa
Articles 43 a 45 (substituïdi)	
TÍTOL V – DISPOSICIONS RELATIVES ARA POLITICA EXTERIORA E DE SEGURETAT COMUNA	TÍTOL V – DISPOSICIONS GENERAUS RELATIVES ARA ACCION EXTERIORA DERA UNION E DISPOSICIONS ESPECIFIQUES RELATIVES ARA POLITICA EXTERIORA E DE SEGURETAT COMUNA
	Capítol 1 – Disposicions generaus relatives ara accion exteriora dera Union
	Article 21
	Article 22
	Capítol 2 – Disposicions especificques sus era politica exteriora e de seguretat comuna
	Seccion 1 – Disposicions comunes
	Article 23
Article 11	Article 24
Article 12	Article 25
Article 13	Article 26
	Article 27
Article 14	Article 28
Article 15	Article 29
Article 22 (desplaçat)	Article 30
Article 23 (desplaçat)	Article 31
Article 16	Article 32
Article 17 (desplaçat)	Article 42
Article 18	Article 33
Article 19	Article 34
Article 20	Article 35
Article 21	Article 36
Article 22 (desplaçat)	Article 30
Article 23 (desplaçat)	Article 31

Numerotacion anteriora deth Tractat dera Union Europèa	Naua numerotacion deth Tractat dera Union Europèa
Article 24	Article 37
Article 25	Article 38
	Article 39
Article 47 (desplaçat)	Article 40
Article 26 (abolit)	
Article 27 (abolit)	
Article 27A (substituït) ¹⁵	Article 20
Article 27B (substituït) ¹⁵	Article 20
Article 27C (substituït) ¹⁵	Article 20
Article 27D (substituït) ¹⁵	Article 20
Article 27E (substituït) ¹⁵	Article 28
Article 20	Article 41
	Seccion 2 – Disposicions sus era politica comuna de seguretat e defensa
Article 17 (desplaçat)	Article 42
	Article 43
	Article 44
	Article 45
	Article 46
TÍTOL VI – DISPOSICIONS SUS ERA COOPERACION POLICÈRA E JUDICIAU EN MATÈRIA PENAU (abolit)¹⁶	
Article 29 (substituït) ¹⁷	
Article 30 (substituït) ¹⁸	

¹⁵ Es articles 27 A a 27 E der actua Tractat UE, relatius ara cooperacion refortilhada, se substituïssen tanben pes articles 326 a 334 deth TFUE.

¹⁶ Es disposicions deth títol VI der actua Tractat UE, relatives ara cooperacion policèra e judiciau en matèria penau, se substituïssen pes disposicions des capítols 1, 4 e 5 deth títol V dera tresau part deth TFUE.

¹⁷ Substituït per article 67 deth TFUE.

¹⁸ Substituït pes articles 87 e 88 deth TFUE.

Numerotacion anterioria deth Tractat dera Union Europèa	Naua numerotacion deth Tractat dera Union Europèa
Article 31 (substituït) ¹⁹	
Article 32 (substituït) ²⁰	
Article 33 (substituït) ²¹	
Article 34 (abolit)	
Article 35 (abolit)	
Article 36 (substituït) ²²	
Article 37 (abolit)	
Article 38 (abolit)	
Article 39 (abolit)	
Article 40 (substituït) ²³	Article 20
Article 40 A (substituït) ²³	Article 20
Article 40 B (substituït) ²³	Article 20
Article 41 (abolit)	
Article 42 (abolit)	
TÍTOL VII – DISPOSICIONS SUS ERA COOPERACION RENFORTIDA (substituït)²⁴	TÍTOL IV – DISPOSICIONS SUS ES COOPERACIONS RENFORTIDES
Article 43 (substituït) ²⁴	Article 20
Article 43 A (substituït) ²⁴	Article 20
Article 43 B (substituït) ²⁴	Article 20
Article 44 (substituït) ²⁴	Article 20
Article 44 A (substituït) ²⁴	Article 20
Article 45 (substituït) ²⁴	Article 20

¹⁹ Substituït pes articles 82, 83 e 85 deth TFUE.

²⁰ Substituït per article 89 deth TFUE.

²¹ Substituït per article 72 deth TFUE.

²² Substituït per article 71 deth TFUE.

²³ Es articles 40 a 40 B der actuau Tractat UE, relatiu ara cooperacion refortilhada, se substituïssen tanben pes articles 326 a 334 deth TFUE.

²⁴ Es articles 43 a 45 e eth títol VII der actuau Tractat UE, relatiu ara cooperacion refortilhada, se substituïssen tanben pes articles 326 a 334 deth TFUE.

Numerotacion anterioria deth Tractat dera Union Europèa	Naua numerotacion deth Tractat dera Union Europèa
TÍTOL VIII – DISPOSICIONS FINAUS	TÍTOL VI – DISPOSICIONS FINAUS
Article 46 (abolit)	
	Article 47
Article 47 (substituït)	Article 40
Article 48	Article 48
Article 49	Article 49
	Article 50
	Article 51
	Article 52
Article 50 (abolit)	
Article 51	Article 53
Article 52	Article 54
Article 53	Article 55

Tractat de foncionament dera Union Europèa

Numerotacion anterioria deth Tractat constituït dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
PRUMÈRA PART – PRINCIPIIS	PRUMÈRA PART – PRINCIPIIS
Article 1 (abolit)	
	Article 1
Article 2 (abolit) ²⁵	
	Títol I – Categories e encastres de competències dera Union
	Article 2
	Article 3
	Article 4
	Article 5
	Article 6
	Títol II – Disposicions d'aplicacion generau

²⁵ Substituït, en substància, per article 3 deth Tractat UE.

Numerotacion anterioria deth Tractat constituïu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
	Article 7
Article 3, apartat 1 (abolit) ²⁶	
Article 3, apartat 2	Article 8
Article 4 (desplaçat)	Article 119
Article 5 (substituït) ²⁷	
	Article 9
	Article 10
Article 6	Article 11
Article 153, apartat 2 (desplaçat)	Article 12
	Article 13 ²⁸
Article 7 (abolit) ²⁹	
Article 8 (abolit) ³⁰	
Article 9 (abolit)	
Article 10 (abolit) ³¹	
Article 11 (substituït) ³²	Articles 326 a 334
Article 11A (substituït) ³²	Articles 326 a 334
Article 12 (desplaçat)	Article 18
Article 13 (desplaçat)	Article 19
Article 14 (desplaçat)	Article 26
Article 15 (desplaçat)	Article 27
Article 16	Article 14
Article 255 (desplaçat)	Article 15
Article 286 (substituït)	Article 16
	Article 17
DUSAU PART – CIUTADANETAT DERA UNION	DUSAU PART – NON-DISCRIMINACION E CIUTADANETAT DERA UNION
Article 12 (desplaçat)	Article 18
Article 13 (desplaçat)	Article 19
Article 17	Article 20
Article 18	Article 21
Article 19	Article 22

²⁶ Substituït, en substància, pes articles 3 a 6 deth TFUE.

²⁷ Substituït per article 5 deth Tractat UE.

²⁸ S'i inserís era part dispositiva deth Protocòu sus era proteccion e eth benestar des animaús.

²⁹ Substituït, en substància, per article 13 deth Tractat UE.

³⁰ Substituït, en substància, per article 13 deth Tractat UE e per article 282, apartat 1, deth TFUE.

³¹ Substituït, en substància, per article 4, apartat 3, deth Tractat UE.

³² Substituït tanben per article 20 deth Tractat UE.

Numerotacion anterioria deth Tractat constituïu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 20	Article 23
Article 21	Article 24
Article 22	Article 25
TRESAU PART – POLITIQUES DERA COMUNITAT	TRESAU PART – ES POLITIQUES E ACCIONS INTÈRNES DERA UNION
	Títol I – Eth mercat interior
Article 14 (desplaçat)	Article 26
Article 15 (desplaçat)	Article 27
Títol I – Era liura circulacion de mercaderies	Títol II – Era liura circulacion de mercaderies
Article 23	Article 28
Article 24	Article 29
Capítol 1 – Era union doanèra	Capítol 1 – Era union doanèra
Article 25	Article 30
Article 26	Article 31
Article 27	Article 32
Tresau part, títol X, Cooperacion doanèra (desplaçat)	Capítol 2 – Era cooperacion doanèra
Article 135 (desplaçat)	Article 33
Capítol 2 – Proïbicion des restriccions quantitatives entre es estats membres	Capítol 3 – Proïbicion des restriccions quantitatives entre es estats membres
Article 28	Article 34
Article 29	Article 35
Article 30	Article 36
Article 31	Article 37
Títol II – Agricultura	Títol III – Agricultura e pesca
Article 32	Article 38
Article 33	Article 39
Article 34	Article 40
Article 35	Article 41
Article 36	Article 42
Article 37	Article 43
Article 38	Article 44
Títol III – Liura circulacion de persones, servicis e capitaus	Títol IV – Liura circulacion de persones, servicis e capitaus
Capítol 1 – Es treballadors	Capítol 1 – Es treballadors
Article 39	Article 45
Article 40	Article 46
Article 41	Article 47

Numerotacion anterioria deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 42	Article 48
Capítol 2 – Eth dret d'establiment	Capítol 2 – Eth dret d'establiment
Article 43	Article 49
Article 44	Article 50
Article 45	Article 51
Article 46	Article 52
Article 47	Article 53
Article 48	Article 54
Article 294 (desplaçat)	Article 55
Capítol 3 – Servicis	Capítol 3 – Servicis
Article 49	Article 56
Article 50	Article 57
Article 51	Article 58
Article 52	Article 59
Article 53	Article 60
Article 54	Article 61
Article 55	Article 62
Capítol 4 – Capita e pagaments	Capítol 4 – Capita e pagaments
Article 56	Article 63
Article 57	Article 64
Article 58	Article 65
Article 59	Article 66
Article 60 (desplaçat)	Article 75
Títol IV – Visats, asil, immigracion e autes politiquas restacades damb era liura circulacion de persones	Títol V – Espaci de libertat, seguretat e justícia
	Capítol 1 – Disposicions generaus
Article 61	Article 67 ³³
	Article 68
	Article 69
	Article 70
	Article 71 ³⁴
Article 64, apartat 1 (substituït)	Article 72 ³⁵
	Article 73
Article 66 (substituït)	Article 74

³³ Substituït tanben er article 29 der actua Tractat UE.

³⁴ Substituït er article 36 der actua Tractat UE.

³⁵ Substituït tanben er article 33 der actua Tractat UE.

Numerotacion anterioria deth Tractat constituïu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 60 (desplaçat)	Article 75
	Article 76
	Capítol 2 – Politiques sus contraròtles enes frontères, asil e immigracion
Article 62	Article 77
Article 63, punts 1 e 2, e article 64, apartat 2 ³⁶	Article 78
Article 63, punts 3 e 4	Article 79
	Article 80
Article 64, apartat 1 (substituït)	Article 72
	Capítol 3 – Cooperacion judiciau en matèria civiu
Article 65	Article 81
Article 66 (substituït)	Article 74
Article 67 (abolit)	
Article 68 (abolit)	
Article 69 (abolit)	
	Capítol 4 – Cooperacion judiciau en matèria penau
	Article 82 ³⁷
	Article 83 ³⁷
	Article 84
	Article 85 ³⁷
	Article 86
	Capítol 5 – Cooperacion policèra
	Article 87 ³⁸
	Article 88 ³⁸
	Article 89 ³⁹
Títol V – Transpòrts	Títol VI – Transpòrts
Article 70	Article 90
Article 71	Article 91
Article 72	Article 92
Article 73	Article 93
Article 74	Article 94
Article 75	Article 95

³⁶ Er article 63, punts 1 e 2, deth Tractat CE se substituís per article 78, apartats 1 e 2, deth TFUE, e er article 64, apartat 2, se substituís per article 78, apartat 3, deth TFUE.

³⁷ Substituís er article 31 der actua Tractat UE.

³⁸ Substituís er article 30 der actua Tractat UE.

³⁹ Substituís er article 32 der actua Tractat UE.

Numerotacion anterioria deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 76	Article 96
Article 77	Article 97
Article 78	Article 98
Article 79	Article 99
Article 80	Article 100
Títol VI – Normes comunes sus competència, fiscalitat e aproximacion des legislacions	Títol VII – Normes comunes sus competència, fiscalitat e aproximacion des legislacions
Capítol 1 – Normes sus competència	Capítol 1 – Normes sus competència
Seccion 1 – Normes aplicables as empreses	Seccion 1 – Normes aplicables as empreses
Article 81	Article 101
Article 82	Article 102
Article 83	Article 103
Article 84	Article 104
Article 85	Article 105
Article 86	Article 106
Seccion 2 – Ajudes autrejades pes estats	Seccion 2 – Ajudes autrejades pes estats
Article 87	Article 107
Article 88	Article 108
Article 89	Article 109
Capítol 2 – Disposicions fiscaus	Capítol 2 – Disposicions fiscaus
Article 90	Article 110
Article 91	Article 111
Article 92	Article 112
Article 93	Article 113
Capítol 3 – Aproximacion des legislacions	Capítol 3 – Aproximacion des legislacions
Article 95 (desplaçat)	Article 114
Article 94 (desplaçat)	Article 115
Article 96	Article 116
Article 97	Article 117
	Article 118
Títol VII – Era politica economica e monetària	Títol VIII – Era politica economica e monetària
Article 4 (desplaçat)	Article 119
Capítol 1 – Era politica economica	Capítol 1 – Era politica economica
Article 98	Article 120
Article 99	Article 121
Article 100	Article 122
Article 101	Article 123

Numerotacion anteriora deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 102	Article 124
Article 103	Article 125
Article 104	Article 126
Capítol 2 – Era politica monetària	Capítol 2 – Era politica monetària
Article 105	Article 127
Article 106	Article 128
Article 107	Article 129
Article 108	Article 130
Article 109	Article 131
Article 110	Article 132
Article 111, apartats 1 a 3 e 5 (desplaçadi)	Article 219
Article 111, apartat 4 (desplaçat)	Article 138
	Article 133
Capítol 3 – Disposicions institucionaus	Capítol 3 – Disposicions institucionaus
Article 112 (desplaçat)	Article 283
Article 113 (desplaçat)	Article 284
Article 114	Article 134
Article 115	Article 135
	Capítol 4 – Disposicions especificas entàs estats membres era moneda que n'ei er èuro
	Article 136
	Article 137
Article 111, apartat 4 (desplaçat)	Article 138
Capítol 4 – Disposicions transitòries	Capítol 5 – Disposicions transitòries
Article 116 (abolit)	
	Article 139
Article 117, apartats 1, 2, siesau guidon, e 3 a 9 (abolidi)	
Article 117, apartat 2, cinc prumèrs guidons (desplaçadi)	Article 141, apartat 2
Article 121, apartat 1 (desplaçat)	Article 140 ⁴⁰
Article 122, apartat 2, dusau frasa (desplaçat)	
Article 123, apartat 5 (desplaçat)	
Article 118 (abolit)	
Article 123, apartat 3 (desplaçat)	Article 141 ⁴¹

⁴⁰ – Er article 140, apartat 1, arrecuelh er apartat 1 der article 121;
– Er article 140, apartat 2, arrecuelh era dusau frasa der apartat 2 der article 122;
– Er article 140, apartat 3, arrecuelh er apartat 5 der article 123.

⁴¹ – Er article 141, apartat 1, arrecuelh er apartat 3 der article 123;
– Er article 141, apartat 2, arrecuelh es cinc prumèrs guidons der apartat 2 der article 117.

Numerotacion anterioria deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 117, apartat 2, cinc prumèrs guidons (desplaçat)	
Article 124, apartat 1 (desplaçat)	Article 142
Article 119	Article 143
Article 120	Article 144
Article 121, apartat 1 (desplaçat)	Article 140, apartat 1
Article 121, apartats 2 a 4 (abolidi)	
Article 122, apartats 1, 2, prumèra frasa, 3, 4, 5 e 6 (abolidi)	
Article 122, apartat 2, dusau frasa (desplaçat)	Article 140, apartat 2, prumèr paragraf
Article 123, apartats 1, 2 e 4 (abolidi)	
Article 123, apartat 3 (desplaçat)	Article 141, apartat 1
Article 123, apartat 5 (desplaçat)	Article 140, apartat 3
Article 124, apartat 1 (desplaçat)	Article 142
Article 124, apartat 2 (abolit)	
Títol VIII – Aucupacion	Títol IX – Aucupacion
Article 125	Article 145
Article 126	Article 146
Article 127	Article 147
Article 128	Article 148
Article 129	Article 149
Article 130	Article 150
Títol IX – Era politica comerciau comuna (desplaçat)	Cincau part, títol II, Era politica comerciau comuna
Article 131 (desplaçat)	Article 206
Article 132 (abolit)	
Article 133 (desplaçat)	Article 207
Article 134 (abolit)	
Títol X – Cooperacion doanèra (desplaçat)	Tresau part, títol II, capítol 2, Era cooperacion doanèra
Article 135 (desplaçat)	Article 33
Títol XI – Politica sociau, d'educacion, de formacion professionau e de joenessa	Títol X – Politica sociau
Capítol 1 – Disposicions sociaus (derogat)	
Article 136	Article 151
	Article 152
Article 137	Article 153
Article 138	Article 154
Article 139	Article 155
Article 140	Article 156

Numerotacion anterioria deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 141	Article 157
Article 142	Article 158
Article 143	Article 159
Article 144	Article 160
Article 145	Article 161
Capítol 2 – Eth Hons sociau europèu	Títol XI – Eth Hons sociau europèu
Article 146	Article 162
Article 147	Article 163
Article 148	Article 164
Capítol 3 – Educacion, formacion professionau e joenessa	Títol XII – Educacion, formacion professionau, joenessa e espòrt
Article 149	Article 165
Article 150	Article 166
Títol XII – Cultura	Títol XIII – Cultura
Article 151	Article 167
Títol XIII – Salut publica	Títol XIV – Salut publica
Article 152	Article 168
Títol XIV – Emparament des consumidors	Títol XV – Emparament des consumidors
Article 153, apartats 1, 3, 4 e 5	Article 169
Article 153, apartat 2 (desplaçat)	Article 12
Títol XV – Hilats transeuropèus	Títol XVI – Hilats transeuropèus
Article 154	Article 170
Article 155	Article 171
Article 156	Article 172
Títol XVI – Industria	Títol XVII – Industria
Article 157	Article 173
Títol XVII – Coesion economica e sociau	Títol XVIII – Coesion economica, sociau e territorial
Article 158	Article 174
Article 159	Article 175
Article 160	Article 176
Article 161	Article 177
Article 162	Article 178
Títol XVIII – Recèrca e desenvolopament tecnologic	Títol XIX – Recèrca e desenvolopament tecnologic e espaci
Article 163	Article 179
Article 164	Article 180
Article 165	Article 181

Numerotacion anterioria deth Tractat constituïu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 166	Article 182
Article 167	Article 183
Article 168	Article 184
Article 169	Article 185
Article 170	Article 186
Article 171	Article 187
Article 172	Article 188
	Article 189
Article 173	Article 190
Títol XIX – Miei ambient	Títol XX – Miei ambient
Article 174	Article 191
Article 175	Article 192
Article 176	Article 193
	Títol XXI – Energia
	Article 194
	Títol XXII – Torisme
	Article 195
	Títol XXIII – Proteccion civiu
	Article 196
	Títol XXIV – Cooperacion administrativa
	Article 197
Títol XX – Cooperacion entath desenvolupament (desplaçat)	Cincau part, títol III, capítol 1, Era cooperacion entath desenvolupament
Article 177 (desplaçat)	Article 208
Article 178 (abolit) ⁴²	
Article 179 (desplaçat)	Article 209
Article 180 (desplaçat)	Article 210
Article 181 (desplaçat)	Article 211
Títol XXI – Era cooperacion economica, financèra e tecnica damb es païsi tresaus (desplaçat)	Cincau part, títol III, capítol 2, Era cooperacion economica, financèra e tecnica damb es païsi tresaus
Article 181A (desplaçat)	Article 212
QUATAU PART – ASSOCIACION DES PAÏSI E TERRITÒRIS D’OTRAMAR	QUATAU PART – ASSOCIACION DES PAÏSI E TERRITÒRIS D’OTRAMAR
Article 182	Article 198
Article 183	Article 199

42

Substituït, en substància, per article 208, apartat 1, dusau paragraf, dusau frasa, deth TFUE.

Numerotacion anterioria deth Tractat constituïu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 184	Article 200
Article 185	Article 201
Article 186	Article 202
Article 187	Article 203
Article 188	Article 204
	CINCAU PART – ERA ACCION EXTERIORA DERA UNION
	Títol I – Disposicions generaus relatives ara accion exteriora dera Union
	Article 205
Tresau part, títol IX, Era politica comerciau comuna (desplaçat)	Títol II – Era politica comerciau comuna
Article 131 (desplaçat)	Article 206
Article 133 (desplaçat)	Article 207
	Títol III – Era cooperacion damb es païsi tresaus e era ajuda umanitària
Tresau part, títol XX, Era cooperacion entath desvolopament (desplaçat)	Capítol 1 – Era cooperacion entath desenvolupament
Article 177 (desplaçat)	Article 208 ⁴³
Article 179 (desplaçat)	Article 209
Article 180 (desplaçat)	Article 210
Article 181 (desplaçat)	Article 211
Tresau part, títol XXI, Era cooperacion economica, financèra e tecnica damb es païsi tresaus (desplaçat)	Capítol 2 – Era cooperacion economica, financèra e tecnica damb es païsi tresaus
Article 181 A (desplaçat)	Article 212
	Article 213
	Capítol 3 – Era ajuda umanitària
	Article 214
	Títol IV – Mesures restrictives
Article 301 (substituït)	Article 215
	Títol V – Acòrds internacionaus
	Article 216
Article 310 (desplaçat)	Article 217
Article 300 (substituït)	Article 218
Article 111, apartats 1 a 3 e 5 (desplaçadi)	Article 219
	Títol VI – Relacions dera Union damb es organizacions

43

Er apartat 1, dusau paragraf, dusau frasa, substituís, en substància, er article 178 deth Tractat CE.

Numerotacion anterioria deth Tractat constituïu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
	internacionaus e damb es païsi tresaus e delegacions dera Union
Articles 302 a 304 (substituïdi)	Article 220
	Article 221
	Títol VII – Clausula de solidaritat
	Article 222
CINCAU PART – INSTITUCIONS DERA COMUNITAT	SIESAU PART – DISPOSICIONS INSTITUCIONAUS E FINANCÈRES
Títol I – Disposicions institucionaus	Títol I – Disposicions institucionaus
Capítol 1 – Es institucions	Capítol 1 – Es institucions
Seccion 1 – Eth Parlament Europèu	Seccion 1 – Eth Parlament Europèu
Article 189 (abolit) ⁴⁴	
Article 190, apartats 1 a 3 (abolidi) ⁴⁵	
Article 190, apartats 4 e 5	Article 223
Article 191, prumèr paragraf (abolit) ⁴⁶	
Article 191, dusau paragraf	Article 224
Article 192, prumèr paragraf (abolit) ⁴⁷	
Article 192, dusau paragraf	Article 225
Article 193	Article 226
Article 194	Article 227
Article 195	Article 228
Article 196	Article 229
Article 197, prumèr paragraf (abolit) ⁴⁸	
Article 197, dusau, tresau e quatau paragrafs	Article 230
Article 198	Article 231
Article 199	Article 232
Article 200	Article 233
Article 201	Article 234
	Seccion 2 – Eth Conselh Europèu
	Article 235
	Article 236
Seccion 2 – Eth Conselh	Seccion 3 – Eth Conselh
Article 202 (abolit) ⁴⁹	

⁴⁴ Substituït, en substància, per article 14, apartats 1 e 2, deth Tractat UE.

⁴⁵ Substituït, en substància, per article 14, apartats 1 a 3, deth Tractat UE.

⁴⁶ Substituït, en substància, per article 11, apartat 4, deth Tractat UE.

⁴⁷ Substituït, en substància, per article 14, apartat 1, deth Tractat UE.

⁴⁸ Substituït, en substància, per article 14, apartat 4, deth Tractat UE.

Numerotacion anterioria deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 203 (abolit) ⁵⁰	
Article 204	Article 237
Article 205, apartats 2 e 4 (abolidi) ⁵¹	
Article 205, apartats 1 e 3	Article 238
Article 206	Article 239
Article 207	Article 240
Article 208	Article 241
Article 209	Article 242
Article 210	Article 243
Seccion 3 – Era Comission	Seccion 4 – Era Comission
Article 211 (abolit) ⁵²	
	Article 244
Article 212 (desplaçat)	Article 249, apartat 2
Article 213	Article 245
Article 214 (abolit) ⁵³	
Article 215	Article 246
Article 216	Article 247
Article 217, apartats 1, 3 e 4 (abolidi) ⁵⁴	
Article 217, apartat 2	Article 248
Article 218, apartat 1 (abolit) ⁵⁵	
Article 218, apartat 2	Article 249
Article 219	Article 250
Seccion 4 – Eth Tribunau de Justícia	Seccion 5 – Eth Tribunau de Justícia dera Union Europèa
Article 220 (abolit) ⁵⁶	
Article 221, prumèr paragraf (abolit) ⁵⁷	
Article 221, dusau e tresau paragrafs	Article 251
Article 222	Article 252
Article 223	Article 253
Article 224 ⁵⁸	Article 254

⁴⁹ Substituït, en substància, per article 16, apartat 1, deth Tractat UE e pes articles 290 e 291 deth TFUE.

⁵⁰ Substituït, en substància, per article 16, apartats 2 e 9, deth Tractat UE.

⁵¹ Substituït, en substància, per article 16, apartats 4 e 5, deth Tractat UE.

⁵² Substituït, en substància, per article 17, apartat 1, deth Tractat UE.

⁵³ Substituït, en substància, per article 17, apartats 3 e 7, deth Tractat UE.

⁵⁴ Substituït, en substància, per article 17, apartat 6, deth Tractat UE.

⁵⁵ Substituït, en substància, per article 295 deth TFUE.

⁵⁶ Substituït, en substància, per article 19 deth Tractat UE.

⁵⁷ Substituït, en substància, per article 19, apartat 2, prumèr paragraf, deth Tractat UE.

Numerotacion anterioria deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament d'era Union Europèa
	Article 255
Article 225	Article 256
Article 225 A	Article 257
Article 226	Article 258
Article 227	Article 259
Article 228	Article 260
Article 229	Article 261
Article 229 A	Article 262
Article 230	Article 263
Article 231	Article 264
Article 232	Article 265
Article 233	Article 266
Article 234	Article 267
Article 235	Article 268
	Article 269
Article 236	Article 270
Article 237	Article 271
Article 238	Article 272
Article 239	Article 273
Article 240	Article 274
	Article 275
	Article 276
Article 241	Article 277
Article 242	Article 278
Article 243	Article 279
Article 244	Article 280
Article 245	Article 281
	Seccion 6 – Eth Banc Centrau Europèu
	Article 282
Article 112 (desplaçat)	Article 283
Article 113 (desplaçat)	Article 284
Seccion 5 – Eth Tribunau de Comptes	Seccion 7 – Eth Tribunau de Comptes
Article 246	Article 285
Article 247	Article 286

⁵⁸ Era prumèra frasa deth prumèr paragraf se substituís, en substància, per article 19, apartat 2, segon paragraf, deth Tractat UE.

Numerotacion anterioria deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 248	Article 287
Capítol 2 – Disposicions comunes a diuèrses institucions	Capítol 2 – Actes juridics dera Union, procediments d'adopcion e autes disposicions
	Seccion 1 – Actes juridics dera Union
Article 249	Article 288
	Article 289
	Article 290 ⁵⁹
	Article 291 ⁵⁹
	Article 292
	Seccion 2 – Procediments d'adopcion des actes e autes disposicions
Article 250	Article 293
Article 251	Article 294
Article 252 (abolit)	
	Article 295
Article 253	Article 296
Article 254	Article 297
	Article 298
Article 255 (desplaçat)	Article 15
Article 256	Article 299
	Capítol 3 – Organs consultatius dera Union
	Article 300
Capítol 3 – Eth Comitac Economic e Sociau	Seccion 1 – Eth Comitac Economic e Sociau
Article 257 (abolit) ⁶⁰	
Article 258, prumèr, dusau e quatau paragrafs	Article 301
Article 258, tresau paragraf (abolit) ⁶¹	
Article 259	Article 302
Article 260	Article 303
Article 261 (abolit)	
Article 262	Article 304
Capítol 4 – Eth Comitac des Regions	Seccion 2 – Eth Comitac des Regions
Article 263, prumèr e cincau paragrafs (abolit) ⁶²	
Article 263, dusau a quatau paragrafs	Article 305

⁵⁹ Substituït, en substància, er article 202, tresau guidon, deth Tractat CE.

⁶⁰ Substituït, en substància, per article 300, apartat 2, deth TFUE.

⁶¹ Substituït, en substància, per article 300, apartat 4, deth TFUE.

⁶² Substituït, en substància, per article 300, apartats 3 e 4, deth TFUE.

Numerotacion anterioria deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 264	Article 306
Article 265	Article 307
Capítol 5 – Eth Banc Europèu d’Inversions	Capítol 4 – Eth Banc Europèu d’Inversions
Article 266	Article 308
Article 267	Article 309
Títol II – Disposicions financèras	Títol II – Disposicions financèras
Article 268	Article 310
	Capítol 1 – Recorsi pròpris dera Union
Article 269	Article 311
Article 270 (abolit) ⁶³	
	Capítol 2 – Marc financèr pluriannau
	Article 312
	Capítol 3 – Pressupòst annau dera Union
Article 272, apartat 1 (desplaçat)	Article 313
Article 271 (desplaçat)	Article 316
Article 272, apartat 1 (desplaçat)	<i>Article 313</i>
Article 272, apartats 2 a 10	Article 314
Article 273	Article 315
Article 271 (desplaçat)	Article 316
	Capítol 4 – Execucion deth pressupòst e aprobacion dera gestion
Article 274	Article 317
Article 275	Article 318
Article 276	Article 319
	Capítol 5 – Disposicions comunes
Article 277	Article 320
Article 278	Article 321
Article 279	Article 322
	Article 323
	Article 324
	Capítol 6 – Luta contra era fraudaria
Article 280	Article 325
	Títol III – Cooperacions renfortides
Articles 11 e 11A (substituït)	Article 326 ⁶⁴

⁶³ Substituït, en substància, per article 310, apartat 4, deth TFUE.

⁶⁴ Substituïts tanben es articles 27A a 27E, 40 a 40B e 43 a 45 der actuaui Tractat UE.

Numerotacion anterioria deth Tractat constituïu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Articles 11 e 11A (substituït)	Article 327 ⁶⁴
Articles 11 e 11A (substituït)	Article 328 ⁶⁴
Articles 11 e 11A (substituït)	Article 329 ⁶⁴
Articles 11 e 11A (substituït)	Article 330 ⁶⁴
Articles 11 e 11A (substituït)	Article 331 ⁶⁴
Articles 11 e 11A (substituït)	Article 332 ⁶⁴
Articles 11 e 11A (substituït)	Article 333 ⁶⁴
Articles 11 e 11A (substituït)	Article 334 ⁶⁴
SIESAU PART – DISPOSICIONS GENERAUS E FINAUS	SETAU PART – DISPOSICIONS GENERAUS E FINAUS
Article 281 (abolit) ⁶⁵	
Article 282	Article 335
Article 283	Article 336
Article 284	Article 337
Article 285	Article 338
Article 286 (substituït)	Article 16
Article 287	Article 339
Article 288	Article 340
Article 289	Article 341
Article 290	Article 342
Article 291	Article 343
Article 292	Article 344
Article 293 (abolit)	
Article 294 (desplaçat)	Article 55
Article 295	Article 345
Article 296	Article 346
Article 297	Article 347
Article 298	Article 348
Article 299, apartat 1 (abolit) ⁶⁶	
Article 299, apartat 2, dusau, tresau e quatau paragrafs	Article 349
Article 299, apartat 2, prumèr paragraf e apartats 3 a 6 (desplaçat)	Article 355
Article 300 (substituït)	Article 218
Article 301 (substituït)	Article 215

⁶⁵ Substituït, en substància, per article 47 deth Tractat UE.

⁶⁶ Substituït, en substància, per article 52 deth Tractat UE.

Numerotacion anterioria deth Tractat constitutiu dera Comunitat Europèa	Naua numerotacion deth Tractat de foncionament dera Union Europèa
Article 302 (substituït)	Article 220
Article 303 (substituït)	Article 220
Article 304 (substituït)	Article 220
Article 305 (abolit)	
Article 306	Article 350
Article 307	Article 351
Article 308	Article 352
	Article 353
Article 309	Article 354
Article 310 (desplaçat)	Article 217
Article 311 (abolit) ⁶⁷	
Article 299, apartat 2, prumèr paragraf e apartats 3 a 6 (desplaçat)	Article 355
Article 312	Article 356

Disposicions finaus	
Article 313	Article 357
	Article 358
Article 314 (abolit) ⁶⁸	

⁶⁷ Substituït, en substància, per article 51 deth Tractat UE.

⁶⁸ Substituït, en substància, per article 55 deth Tractat UE.

CARTA DES DRETS FONDAMENTAUS
DERA UNION EUROPEÀ

(2010/C 83/02)

Eth Parlament Europèu, eth Conselh e era Comission proclamen solemnement coma Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa eth tèxte que se reproduís ara seguida.

CARTA DES DRETS FONDAMENTAUS DERA UNION EUROPEÀ

PREAMBUL

Es pòbles d'Euròpa, en crear entre eri ua union de mès en mès estreta, an decidit compartir un futur pacific basat en uns valors comuns.

Conscienta deth sòn patrimòni espirituau e morau, era Union ei fondada sus es valors indivisibles e universaus dera dignitat umana, era libertat, era igualtat e era solidaritat, e se base enes principis dera democracia e der estat de dret. Era Union, en instituïr era ciutadania dera Union e crear un espaci de libertat, seguretat e justícia, place ara persona en centre dera sua accion.

Era Union contribuís a preservar e fomentar aguesti valors comuns laguens deth respècte ara diuersitat de cultures e tradicions des pòbles d'Euròpa, e tanben ara identitat nacionau des estats membres e dera organizacion des sòns poders publics a nivèu nacionau, regionau e locau; procure fomentar un desenvolopament equilibrat e sostenible, e garantís era liura circulacion de persones, servicis, mercaderies e capitaus, e tanben era libertat d'establiment.

Entad açò, cau refortilhar era proteccion des drets fundamentaus, hènt-les mès presenti mejançant ua carta, en tot tier en compde era evolucion dera societad, eth progrès social e es auanci scientific e tecnologic.

Era presenta carta referme, en tot respectar es competències e missions dera Union, e tanben eth principi de subsidiarietat, es drets qu'emanen particularament des tradicions constitucionaus e es obligacions internacionaus comunes as estats membres, deth Convèni europèu entara proteccion des drets umans e des libertats fundamentaus, des cartes socials adoptades pera Union e peth Conselh d'Euròpa e dera jurisprudéncia deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa e deth Tribunau Europèu de Drets Umans. En aguest contèxt, es organs jurisdiccionalaus dera Union e des estats membres interpretaràn era Carta en tot tier degudament en compde es explicacions establides jos era autoritat deth Praesidium dera Convencion qu'elaborèc era Carta e actualizades jos era responsabilitat deth Praesidium dera Convencion Europèa.

Gaudir d'aguesti drets compòrte responsabilitats e déuers autant devèrs es auti coma devèrs era comunitat umana e es generacions futures.

En conseqüència, era Union arreconeish es drets, es libertats e es principis enonciadi de contunh.

TÍTOL I DIGNITAT

Article 1 **Dignitat umana**

Era dignitat umana ei inviolabla. A d'èster respectada e protegida.

Article 2
Dret ara vida

1. Quinsevolhe persona a dret ara vida.
2. Arrés non pòt èster condemnat ara pena de mòrt ne executat.

Article 3
Dret ara integritat dera persona

1. Quinsevolhe persona a dret ara sua integritat fisica e psiquica.
2. En marc dera medecina e era biologia, cau respectar particularament:
 - a) eth consentiment liure e informat dera persona que se'n tracte, cossent damb es modalitats qu'establís era lei;
 - b) era proïbicion des practiques eugeniques, particularament es qu'an coma fin era seleccion des persones;
 - c) era proïbicion de hèr deth còrs uman o de parts d'aguest, coma taus, objècte de lucre;
 - d) era proïbicion deth clonatge reproductor d'èssers umans.

Article 4
Proïbicion dera tortura e des penes o es tractes inumans o degradanti

Arrés non pòt èster sometut a tortura ne a penes o tractes inumans o degradanti.

Article 5
Proïbicion der esclavatge e deth trabalh forçat

1. Arrés non pòt èster sometut a esclavatge o servitud.
2. Arrés non pòt èster contrenhut a hèr un trabalh forçat o obligatòri.
3. Se proïbís eth trafic d'èssers umans.

TÍTOL II
LIBERTATS

Article 6
Dret ara libertat e ara seguretat

Quinsevolhe persona a dret ara libertat e ara seguretat.

*Article 7***Respècte ara vida privada e familhau**

Quinsevolhe persona a dret que se respècten era sua vida privada e familhau, era sua abitança e es sues comunicacions.

*Article 8***Proteccion de donades de caractèr personau**

1. Quinsevolhe persona a dret ara proteccion des donades de caractèr personau que la tanhen.
2. Aguestes donades s'an de tractar leiaument, entà fins concrètes e sus era basa deth consentiment dera persona afectada o en vertut d'un aute fondament legitim establhit per lei. Quinsevolhe persona a dret a accedir as donades arrecuelhudes que la tanhen e a obtier-ne era rectificacion.
3. Era observança d'aguestes normes ei subjècta ath contraròtle d'ua autoritat independenta.

*Article 9***Dret a maridar-se e dret a fondar ua familha**

Se garantissen eth dret a maridar-se e eth dret a fondar ua familha d'acòrd damb es leis nacionaus que ne regulen er exercici.

*Article 10***Libertat de pensament, de consciéncia e de religion**

1. Quinsevolhe persona a dret ara libertat de pensament, de consciéncia e de religion. Aguest dret implique era libertat de cambiar de religion o de conviccions, e tanben era libertat de manifestar era sua religion o es sues conviccions individuament o collectivament, en public o en privat, a trauès deth culte, er ensenhament, es practiques e era observança des rites.
2. S'arreconeish eth dret ara objeccion de consciéncia cossent damb es leis nacionaus que ne regulen er exercici.

*Article 11***Libertat d'expression e d'informacion**

1. Quinsevolhe persona a dret ara libertat d'expression. Aguest dret compren era libertat d'opinion e era libertat d'arrecéber o comunicar informacions o idèes sense que i pogue auer ingeréncia d'autoritats publiques e sense consideracion de termières.
2. Se respècten era libertat des mieis de comunicacion e eth sòn pluralisme.

*Article 12***Libertat de reünion e d'associacion**

1. Quinsevolhe persona a dret ara libertat de reünion pacifica e ara libertat d'associacion a toti es nivèus, especialment enes encastres politic, sindicau e civic, e açò implique eth dret de quinsevolhe persona a fondar sindicats damb autes persones e a afiliar-s'í entara defensa des pròpris interèssi.
2. Es partits politics a nivèu dera Union contribuïssen a exprimir era voluntat politica des ciutadans dera Union.

*Article 13***Libertat des arts e des sciéncias**

Es arts e era recèrca scientifica son liures. Se respècte era libertat de cadiera.

*Article 14***Dret ara educacion**

1. Quinsevolhe persona a dret ara educacion e ar accés ara formacion professionau e permanenta.
2. Aquest dret includís era facultat d'arrecéber gratuïtament er ensenhament obligatòri.
3. Se respècte, cossent damb es leis nacionaus que ne regulen er exercici, era libertat de creacion de centres d'ensenhament, laguens deth respècte as principis democratics, e tanben eth dret des pairs de garantir era educacion e er ensenhament des hilhs de conformitat damb es sues conviccions religioses, filosofiques e pedagogiques.

*Article 15***Libertat professionau e dret a trabalhar**

1. Quinsevolhe persona a dret a trabalhar e a exercir ua profession liurament elegida o acceptada.
2. Quinsevolhe ciutadan dera Union a libertat entà cercar trabalh, trabalhar, establir-se o prestar servicis en quinsevolhe estat membre.
3. Es nacionaus de païsi tresaus que siguen autorizadi a trabalhar en territòri des estats membres an dret a ues condicions laboraus equivalentes ad aqueres que ne gaudissen es ciutadans dera Union.

*Article 16***Libertat d'empresa**

S'arreconeish era libertat d'empresa de conformitat damb eth dret dera Union e damb es legislacions e practiques nacionaus.

*Article 17***Dret ara propietat**

1. Quinsevolhe persona a dret a gaudir dera propietat des bens qu'age aquerit legaument, a usar-les, a disposar-ne e a legar-les. Arrés non pòt èster privat dera propietat des bens levat que sigue per causa

d'utilitat publica, enes casi e enes condicions establides per lei e mejançant, en un temps rasonable, ua indemnizacion justa pera pèrta. Er usatge des bens pòt èster regulat per lei ena mesura que sigue de besonh entar interès generau.

2. Se protegís era propietat intellectuau.

Article 18 **Dret d'asil**

Se garantís eth dret d'asil laguens deth respècte as normes dera Convencion de Genèva deth 28 de junhsèga de 1951 e deth Protocòu deth 31 de gèr de 1967 relatiu ar estatut des refugiats e de conformitat damb eth Tractat dera Union Europèa e damb eth Tractat de foncionament dera Union Europèa (d'ara tà deuant nomentadi «es tractats»).

Article 19 **Proteccion en cas de retorn, d'expulsion e d'extradicion**

1. Se proibissen es expulsions collectives.
2. Arrés non pòt èster retornat, expulsat o extradit a un estat a on corre un risc grèu d'èster sometut ara pena de mòrt, a tortura o a d'autres penes o tractes inumans o degradanti.

TÍTOL III **IGUALTAT**

Article 20 **Igualtat deuant dera lei**

Totes es persones son parières deuant dera lei.

Article 21 **Non-discriminacion**

1. Se proibís quinsevolhe discriminacion, particularament era exercida per arrason de sèxe, de raça, de color, d'origines etniques o sociaus, de caracteristiques genetiques, de lengua, de religion o conviccions, d'opinions politiquas o de quinsevolhe aute tipe, d'apertenença a ua minoria nacionau, de patrimòni, de neishença, d'andicapat, d'edat o d'orientacion sexuau.
2. Se proibís, en encastre d'aplicacion des tractats e sens perjudici des sues disposicions particulars, quinsevolhe discriminacion exercida per arrason dera nacionalitat.

Article 22 **Diuersitat culturau, religiosa e lingüistica**

Era Union respècte era diuersitat culturau, religiosa e lingüistica.

*Article 23***Igualtat entre hemnes e òmes**

Era igualtat entre hemnes e òmes s'a de garantir en toti es encastres, inclusivament en matèria d'aucupacion, de trabalh e de retribucion.

Eth principi d'igualtat non empedis era mantenença o era adopcion de mesures qu'establisquen avantatges especifics en favor deth sèxe mens representat.

*Article 24***Drets deth mainatge**

1. Es mainatges an dret ara proteccion e as atencions que siguen de besonh entath sòn benestar. Pòden exprimir era sua opinion liurament. Aquesta opinion s'a de tier en compde en çò que hè as ahèrs que les tanhen, en foncion dera sua edat e dera sua maturitat.

2. En toti es actes relatius as mainatges, sigue amiadi a tèrme per autoritats publiques, sigue amiadi a tèrme per institucions privades, er interès superior deth mainatge a de constituir ua consideracion primordiau.

3. Quinsevolhe mainatge a dret a mantier periodicament relacions personaus e contactes dirèctes damb es sòns dus progenitors, levat qu'açò sigue contrari as sòns interèssi.

*Article 25***Drets des persones granes**

Era Union arreconeish e respècte eth dret des persones granes a portar ua vida digna e independenta e a participar ena vida sociiau e culturau.

*Article 26***Integracion des persones andicapades**

Era Union arreconeish e respècte eth dret des persones andicapades a beneficiar-se de mesures destinades a garantir era sua autonomia, era sua integracion sociiau e professionau e era sua participacion ena vida dera comunitat.

**TÍTOL IV
SOLIDARITAT***Article 27***Dret des treballadors ara informacion e ara consulta en encastre dera empresa**

Cau garantir as treballadors o as sòns representants, enes nivèus adequadi, era informacion e era consulta damb sufisenta anticipacion, enes casi e enes condicions establides peth dret dera Union e pes legislacions e practiques nacionaus.

*Article 28***Dret de negociacion e d'accion collectives**

Es trabalhadors e es empresaris, o es organizacions respectives, de conformitat damb eth dret dera Union e damb es legislacions e practiques nacionaus, an dret a negociar e concludir convènis collectius, enes nivèus adequadi, e a emprèner, en cas de conflicte d'interèssi, accions collectives entara defensa des sòns interèssi, includida era grèva.

*Article 29***Dret d'accès as servicis de collocacion**

Quinsevolhe persona a dret a accedir a un servici gratuït de collocacion.

*Article 30***Proteccion en cas de licenciamet injustificat**

Quinsevolhe treballador a dret a proteccion contra quinsevolhe licenciamet injustificat, de conformitat damb eth dret dera Union e damb es legislacions e practiques nacionaus.

*Article 31***Condicions de trabalh justes e equitatives**

1. Quinsevolhe treballador a dret a condicions laboraus sanes, segures e dignes.
2. Quinsevolhe treballador a dret ara limitacion dera durada maxima des ores de trabalh e a periòdes de pòsa jornalièrs e setmanaus, e tanben a un periòde annau de vacances retribuïdes.

*Article 32***Proïbicion deth trabalh infantil e proteccion des joens en trabalh**

Se proïbís eth trabalh infantil. Era edat minima d'admission ath trabalh non pòt èster inferiora ara edat quan s'acabe eth periòde d'escolarizacion obligatòria, sens perjudici de disposicions mès favorables entàs joens e trèt d'excepcions limitades.

Es joens admetudi ath trabalh an de gaudir de condicions laboraus adaptades ara sua edat e an d'èster protegidi contra era explotacion economica o contra quinsevolhe trabalh que ne pogue perjudiciar era seguretat, era salut o eth desenvolopament fisic, psiquic, morau o sociau o que ne pogue méter en perilh era educacion.

*Article 33***Vida familhau e vida professionau**

1. Se garantís era proteccion dera familha en encastre juridic, economic e sociau.
2. Damb era fin de poder conciliar vida familhau e vida professionau, quinsevolhe persona a dret a èster protegida contra quinsevolhe licenciamet per ua causa relacionada damb era maternitat, e tanben a un permís de maternitat retribuït e a un permís parentau damb motiu dera neishença o dera adopcion d'un mainatge.

*Article 34***Seguretat social e ajuda social**

1. Era Union arreconeish e respècte eth dret d'accès as prestacions de seguretat social e as servicis socials que garantissen ua proteccion en casi coma era maternitat, era malautia, es accidents laboraus, era dependéncia o eth vielhèr, e en cas de pèrta deth trabalh, segons es modalitats establides peth dret dera Union e es legislacions e practiques nacionaus.
2. Quinsevolhe persona que residisque e se desplace legaument laguens dera Union a dret as prestacions de seguretat social e as avantatges socials, de conformitat damb eth dret dera Union e damb es legislacions e practiques nacionaus.
3. Damb era fin de combàter era exclusion social e era praubesa, era Union arreconeish e respècte eth dret a ua ajuda social e a ua ajuda d'abitatge destinat a garantir ua existéncia digna a toti aqueri que non dispòsen de recursi suficients, segons es modalitats establides peth dret dera Union e pes legislacions e practiques nacionaus.

*Article 35***Proteccion dera salut**

Quinsevolhe persona a dret a accedir ara prevencion sanitària e a gaudir d'atencion medicau enes condicions establides pes legislacions e practiques nacionaus. Ena definicion e era execucion de totes es politiques e accions dera Union cau garantir un nivèu elevat de proteccion dera salut umana.

*Article 36***Accès as servicis d'interès economic generau**

Era Union arreconeish e respècte er accés as servicis d'interès economic generau, tau coma dispòsen es legislacions e practiques nacionaus, de conformitat damb es tractats, damb era fin de promòir era coesion social e territorial dera Union.

*Article 37***Proteccion deth miei ambient**

S'an d'integrar enes politiques dera Union e s'an de garantir de conformitat damb eth principi de desvolopament sostenible un nivèu elevat de proteccion mieiambientau e era melhora dera qualitat deth miei ambient.

*Article 38***Proteccion des consumidors**

Cau garantir enes politiques dera Union un nivèu elevat de proteccion des consumidors.

TÍTOL V CIUTADANIA

Article 39

Dret de sufragi actiu e passiu enes eleccions ath Parlament Europèu

1. Quinsevolhe ciutadan dera Union a eth dret de sufragi actiu e passiu enes eleccions ath Parlament Europèu en estat membre a on residisque, enes madeishes condicions qu'es nacionaus d'aguest estat.
2. Es membres deth Parlament Europèu son elegidi per sufragi universau liure, dirècte e secrèt.

Article 40

Dret de sufragi actiu e passiu enes eleccions municipaus

Quinsevolhe ciutadan dera Union a eth dret de sufragi actiu e passiu enes eleccions municipaus en estat membre a on residisque, enes madeishes condicions qu'es nacionaus d'aguest estat.

Article 41

Dret a ua bona administracion

1. Quinsevolhe persona a dret qu'es institucions, es organs e es organismes dera Union tracten es sòns ahèrs de manèra imparciau e equitativa e en un tèrme rasonable.
2. Aquest dret includís particularament:
 - a) eth dret de quinsevolhe persona a èster escotada abans que non se prene en contra sua ua mesura individuau que l'afectarie desfavorablement;
 - b) eth dret de quinsevolhe persona a accedir ar expedient que la tanh, laguens deth respècte as interèssi legitims dera confidencialitat e deth secrèt professionau e comerciau;
 - c) era obligacion dera administracion de motivar es sues decisions.
3. Quinsevolhe persona a dret ara reparacion pera Union des damatges causadi pes sues institucions o pes sòns agents en exercici des sues foncions, de conformitat damb es principis generaus comuns as drets des estats membres.
4. Quinsevolhe persona se pòt adreçar as institucions dera Union en ua des lengües des tractats e a d'arrecéber ua responsa en aguesta madeisha lengua.

Article 42

Dret d'accès as documents

Quinsevolhe ciutadan dera Union e quinsevolhe persona fisica o juridica que residisque o age era abitança social en un estat membre a dret a accedir as documents des institucions, es organs e es organismes dera Union, sigue quin ne sigue eth supòrt.

*Article 43***Eth defensor deth pòble europèu**

Quinsevolhe ciutadan dera Union e quinsevolhe persona fisica o juridica que residisque o age era sua abitança sociu en un estat membre a dret a sométer ath defensor deth pòble europèu es casi de mala administracion ena accion des institucions, es organs o es organismes dera Union, damb exclusion deth Tribunau de Justícia dera Union Europèa en exercici des sues foncions jurisdiccionalas.

*Article 44***Dret de peticion**

Quinsevolhe ciutadan dera Union e quinsevolhe persona fisica o juridica que residisque o age era abitança sociu en un estat membre a eth dret de peticion deuant deth Parlament Europèu.

*Article 45***Libertat de circulacion e de residéncia**

1. Quinsevolhe ciutadan dera Union a dret a circular e residir liurament en territòri des estats membres.
2. Se pòt concedir libertat de circulacion e de residéncia, de conformitat damb es tractats, as nacionaus de païsi tresaus que residisquen legaument en territòri d'un estat membre.

*Article 46***Proteccion diplomatica e consulara**

Quinsevolhe ciutadan dera Union se pòt acuelher, en territòri d'un país tresau a on non ei representat er estat membre que n'ei nacionau, ara proteccion des autoritats diplomatiques e consularas de quinsevolhe estat membre enes madeishes condicions qu'es nacionaus d'aguest estat.

**TÍTOL VI
JUSTÍCIA***Article 47***Dret ara tutèla judiciau efectiva e a un jutge imparciau**

Quinsevolhe persona es drets e es libertats dera quau garantidi peth dret dera Union agen estat violadi a dret ara tutèla judiciau efectiva laguens deth respècte as condicions qu'establís eth present article.

Quinsevolhe persona a dret qu'era sua causa sigue escotada equitativament, publicament e en tèrme rasonable per un tribunau independent e imparciau, establít prealablament per lei. Quinsevolhe persona a era possibilitat de hèr-se aconselhar, deféner e representar.

S'a de prestar assisténcia juridica gratuïta a qui non dispòse de recorsi sufisents, ena mesura qu'aguesta assisténcia sigue de besonh entà garantir era efectivitat der accès ara justícia.

*Article 48***Presompcion d'innocència e drets dera defensa**

1. Se presomís innocent qu'insevolhe acusat mentre era sua culpabilitat non age estat declarada legaument.
2. Se garantís a qu'insevolhe acusat eth respècte as drets dera defensa.

*Article 49***Principis de legalitat e de proporcionalitat des delictes e es penes**

1. Arrés non pòt èster condemnat per ua accion o ua omission que, en moment quan age estat cometuda, non constituísse ua infraccion segons eth dret intèrne o eth dret internacionau. Atau madeish, non se pòt imposar ua pena mès grèva qu'era que sigesse aplicabla en moment quan era infraccion age estat cometuda. Se, damb posterioritat ara infraccion, era lei dispòse ua pena mès leugèra, cau aplicar aguesta pena.
2. Eth present article non empedís eth jutjament e eth puniment d'ua persona colpabla d'ua accion o ua omission que, en moment quan age estat cometuda, constituísse delicte segons es principis generaus arreconeishudi peth conjunt des nacions.
3. Es penes imposades non an d'èster desproporcionades en çò que hè ara infraccion.

*Article 50***Dret a non èster jutjat o condemnat penaument dus còps pera madeisha infraccion**

Arrés non pòt èster jutjat o condemnat penaument per ua infraccion respècte ara quau age estat dejà absolvut o condemnat ena Union mejançant senténcia penaun fèrma de conformitat damb era lei.

TÍTOL VII**DISPOSICIONS GENERAUS QUE REGISSEN ERA INTERPRETACION
E ERA APLICACION D'ERA CARTA***Article 51***Encastre d'aplicacion**

1. Es disposicions dera presenta carta s'adrecen as institucions, es organs e es organismes dera Union, laguens deth respècte ath principi de subsidiarietat, e tanben as estats membres unicament quan apliquen eth dret dera Union. Consegüentament, es subjèctes mencionadi respècten es drets, obsèrven es principis e ne promòn era aplicacion, de conformitat damb es sues competéncias respectives e laguens des limits des competéncias qu'es tractats atribuissen ara Union.
2. Era presenta carta non agranís er encastre d'aplicacion deth dret dera Union ath delà des competéncias dera Union, ne cree cap naua competéncia ne cap nau prètzhèt entara Union, ne modifique es competéncias e es prètzhèts definidi pes tractats.

*Article 52***Artenhuda e interpretacion des drets e des principis**

1. Quinsevolhe limitacion der exercici des drets e libertats arreconeishudi pera presenta Carta a d'èster establida per lei e a de respectar eth contengut essenciau des diti drets e libertats. Laguens deth respècte ath principi de proporcionalitat, solament se pòden introdusir limitacions quan siguen de besonh e arresponen efectivament a objectius d'interès generau arreconeishudi pera Union o ath besonh de proteccion des drets e es libertats des auti.
2. Es drets arreconeishudi pera presenta carta que son objècte de disposicions des tractats s'exercissen enes condicions e laguens des limits qu'es tractats definissen.
3. Ena mesura qu'era presenta carta contengue drets que se corresponen damb drets garantidi peth Convèni europèu entara proteccion des drets umans e des libertats fundamentaus, eth sòn sens e era sua artenhuda son es que les conferís eth mencionat convèni. Aguesta disposicion non ei obstacle pr'amor qu'eth dret dera Union concedisque ua proteccion mès vasta.
4. Ena mesura qu'era presenta carta arreconeishe drets fundamentaus tau coma resulten des tradicions constitucionaus comunes as estats membres, aguesti drets s'an d'interpretar en armonia damb es dites tradicions.
5. Es disposicions dera presenta carta que contenguen principis se pòden aplicar mejançant actes legislatius e executius adoptadi pes institucions, es organs e es organismes dera Union e mejançant actes des estats membres quan apliquen eth dret dera Union, en exercici des sues competències respectives, e solament se pòden invocar deuant d'un jutge damb vista ara interpretacion e eth contraròtle de legalitat des actes mencionadi.
6. Cau auer pleament en compde es legislacions e practiques nacionaus enes tèrmes qu'especifica era presenta carta.
7. Es organs jurisdiccionalaus dera Union e des estats membres an de tier degudament en compde es explicacions destinades a guidar era interpretacion dera presenta carta.

*Article 53***Nivèu de proteccion**

Cap des disposicions dera presenta carta non se pòt interpretar coma restrictiva o lesiva des drets umans e es libertats fundamentaus arreconeishudi, en encastre d'aplicacion respectiu, peth dret dera Union, peth dret internacionau, pes convènis internacionaus des quaus son part era Union o toti es estats membres, particularament eth Convèni europèu entara proteccion des drets umans e des libertats fundamentaus, e pes constitucions des estats membres.

*Article 54***Proïbicion der abús de dret**

Cap des disposicions dera presenta carta non se pòt interpretar en sens qu'implique eth dret d'exercir activitats o acomplir actes orientadi a destrúir es drets o es libertats arreconeishudi ena presenta carta o a imposar restriccions mès amples d'aguesti drets e libertats qu'es que determine era presenta carta.

*
**

Eth tèxte reproduit sus reculh, en tot adaptar-la, era Carta proclamada eth 7 de deseme de 2000, quina substituís a compdar deth dia dera entrada en vigor deth Tractat de Lisbona.

AVÍS DETH DOUE ATH LECTOR

Aguesta publicacion arrecuelh es versions assolidades deth Tractat dera Union Europèa e deth Tractat de foncionament dera Union Europèa, damb es correspondents protocòus e annèxi, tau coma resulten des modificacions introdusides peth Tractat de Lisboa, que se signèc eth 13 de deseme de 2007 en Lisboa e qu'entrèc en vigor er 1 de deseme de 2009, e arrecuelh tanben es declaracions annèxes ara Acta finau dera Conferéncia intergovernamentau qu'adoptèc eth Tractat de Lisboa.

Aguesta publicacion conten, atau madeish, era Carta des drets fundamentaus dera Union Europèa, proclamada en Estrasborg eth 12 de deseme de 2007 peth Parlament Europèu, eth Conselh e era Comission. Aguest tèxte arrecuelh e adapte era Carta proclamada eth 7 de deseme de 2000, e la substituís dempús der 1 de deseme de 2009, data d'entrada en vigor deth Tractat de Lisboa. En vertut der article 6, apartat1, paragraf prumèr, deth Tractat dera Union Europèa, era Carta proclamada en 2007 a eth madeish valor juridic qu'es tractats.

Aguest tèxte, atau coma se publike en DOUE (diari oficiau dera Union Europèa), ei solament un estrument de documentacion e non compromet era responsabilitat des institucions dera Union Europèa.